

Consiliul Local al Comunei Șinca

*Strategia
de dezvoltare durabilă
a Comunei Șinca ,
Județul Brașov*

2009

CUVÂNTUL PRIMARULUI - Victor Bârlez:

Elaborarea unei strategii de dezvoltare durabilă a comunei Șinca a reprezentat unul din obiectivele pe care mi le-am propus încă din momentul în care am fost investit de către cetățeni cu responsabilitatea de a fi primarul comunei. Iată că treptat treptat, au fost parcursi toți pașii necesari și din acest moment ne putem bucura de această realizare care, suntem convingeți, într-un timp relativ scurt, va aduce beneficii pe termen lung pentru cetățenii comunei.

Elaborarea strategiei de dezvoltare durabilă s-a făcut cu sprijinul nemijlocit al locuitorilor comunei, al reprezentanților organizațiilor neguvernamentale și al conducătorilor unor societăți comerciale care își desfășoară activitatea în comuna Șinca, cărora trebuie să le mulțumesc și cu acest prilej pentru receptivitatea de care au dat dovadă în cadrul consultării la care au participat.

Prin realizarea acestui studiu am încercat și am reușit să descoperim aspectele pozitive și negative ale prezentului, nevoile și dolențele actuale și de perspectivă ale cetățenilor și pe această bază vom putea să trasăm principalele linii directoare pentru dezvoltarea viitoare a comunei.

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL
DE CERCETĂRI ECONOMICE
BUCUREȘTI

CENTRUL REGIONAL PENTRU
FORMARE CONTINUĂ ÎN
ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ
SIBIU

**STUDIU ȘTIINȚIFIC PRIVIND
STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A
COMUNEI ȘINCA
- JUDEȚUL BRAȘOV -
DIN CADRUL ASOCIAȚIEI INTERCOMUNITARE
„DUMBRAVA NARCISELOR”**

– 2008 –

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Sinca /
Franc Valeriu Ioan, Baltador Mihai, Sturz Ioan, Baltador Lia
Alexandra, Florea Mihai, Rusu Marcel Ioan – Sibiu:Editura
Universitatii “Lucian Blaga” din Sibiu, 2008

Bibliogr.

ISBN 978 – 973 – 739 – 641 – 9

I.Franc, Valeriu Ioan
II. Baltador, Mihai
III.Sturz, Ioan
IV. Baltador,Lia Alexandra
VI. Florea, Mihai
VI.Rusu, Marcel Ioan

338 (498 Sinca)

353 (498 Sinca)

Studiu realizat în baza contractului nr.88/25.02.2008 de cercetare științifică dintre Instituția Primarului Comunei Sinca reprezentata prin Victor Bârlez și Institutul Național de Cercetări Economice al Academiei Române și Centrul Regional de Formare Continuă pentru Administrația Publică Locală Sibiu.

Coordonatorii proiectului :

- **cerc. șt. I, dr. Mihai Baltador, director/manager general CRFCAPL Sibiu**
- **prof. univ. dr., dr. HC Mircea Ciumara, director general INCE București**
- **prof. univ. dr. Constantin Ciutacu, director general adj. INCE București**
- **prof. univ. dr., dr. HC, ing. Constantin Oprean, rectorul Universității Lucian Blaga Sibiu**

Managementul proiectului:

- **prof. univ. dr., dr. HC Valeriu Ioan-Franc, director general adj. INCE**
- **asist. univ. drd. Lia Alexandra Baltador |-universitatea “Lucian Blaga” Sibiu**

Colectivul de autori:

- **prof. dr., dr. HC Valeriu Ioan-Franc**
- **cerc. șt. I, dr. Mihai Baltador**
- **jr. Ioan Sturz**
- **asist. univ. drd. Lia Alexandra Baltador**

Asistența tehnică:

- **ec. Dorina Gheorghe – INCE București**
- **echipa tehnică de la C.R.F.C.A.P.L. Sibiu (Marius Iancu, Anca Szekely, Sabina Moldovan, Florin Baci, Anca Nistor, Monica Sima)**

Traducatori:

- **jr. Radu Baltador**
- **asist. univ. drd. Lia Alexandra Baltador**

Colaboratori:

Aldea Adriana, Rusu Marico, Negrila Constantin, Cucu Sorin

HOTĂRÂREA Nr. 27
din 03.09.2008

privind aprobarea „Strategiei de dezvoltare durabilă a comunei Șinca”

Consiliul Local Sinca,

Având în vedere raportul nr.2509/20.08.2008 a d-lui viceprimar, prin care se propune aprobarea aprobarea „**Strategiei de dezvoltare durabilă a comunei Șinca**” elaborată la inițiativa primăriei Șinca de Centrul Regional de Formare Continuă pentru Administrația Publică Locală Sibiu, Institutul Național de Cercetări Economice al Academiei Române și Academia Funcționarilor Publici din Bonn – Germania,

Luând act de avizul favorabil al comisiei pentru programe de dezvoltare economico – sociale , buget – finanțe, administrarea domeniului public și privat al comunei, servicii publice, comerț – privatizare,

În temeiul art 36, alin (2), lit b) și art.45 alin.1, litera e) din L. 215/2001 privind administrația publică locală,

HOTARASTE,

Art.1.- Se aprobă „**Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Șinca**”, prezentată în Anexa 1 care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art.2.- Se constituie colectivul de coordonare, implementare și monitorizare a Strategiei de dezvoltare durabilă a comunei Șinca, alcătuit din :

1. Primarul Comunei Șinca
2. Viceprimarul Comunei Șinca
3. Secretarul Comunei Șinca
4. Președintele comisiei pentru programe de dezvoltare economico – sociale, buget – finanțe, administrarea domeniului public și privat al comunei, servicii publice, comerț – privatizare.
5. Președintele comisiei pentru organizare, dezvoltare urbanistică și amenajare a teritoriului, realizarea lucrărilor publice, protecția mediului înconjurător, conservarea monumentelor istorice și de arhitectură.
6. Președintele comisiei pentru administrație publică locală, juridică, apărarea ordinii publice, respectarea drepturilor și libertăților cetățenilor, culte, probleme ale minorităților, relații cu publicul.
7. Președintele comisiei pentru activități științifice , învățământ, sănătate, cultură, protecție socială, activități sportive și de agrement.
8. Șeful unității de implementare.
9. Coordonatorul compartimentului programe – secretarul colectivului.

Art.3 Colectivul de implementare constituit conform art.2 are următoarele atribuții :

- organizarea, coordonarea, controlul și evaluarea rezultatelor, precum și fundamentarea actualizării, amendării, modificării și completării Strategiei
- armonizarea Strategiei cu programele și proiectele Asociației Intercomunitare „ Dumbrava Narciselor”, ale județului Brașov, ale Regiunii 7 Centru și Strategia națională de dezvoltare durabilă.

Art.4 Fondurile necesare implementării proiectelor și programelor care decurg din Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Șinca vor fi asigurate prin bugetul local și din alte surse atrase la propunerea colectivului de implementare.

Art.5 Primarul comunei Șinca va asigura ducerea la îndeplinire a prevederilor prezentei hotărâri.

PRESEDINTE DE SEDINTA

Dobrea Nicolae

Prezenta se va difuza:

- 1.ex.la Prefectura
- 1.ex.la dosar C.L.
- 1.ex.la dosar Hotarari
- 1.ex.la primar
- 1.ex.la viceprimar
- 1.ex.la secretarul colectivului

Contrasemnează:

**Secretar,
Sas Delia**

Hotărârea a fost adoptată cu unanimitate de voturi în ședința din 03.09.2008

*Vizot secretar.
pentru conf. în
baze procesului verbal
din data de 03.09.2008.*

valabil fără stampilă.

Anexa 1 la H.C.L. nr.27 din 03.09.2008

STRATEGIA DEZVOLTĂRII DURABILE A COMUNEI ȘINCA

Scopul elaborării strategiei de dezvoltare durabilă a comunei Șinca este acela de a oferi autorităților administrației publice locale, agenților economici, instituțiilor publice și ONG-urilor, întregii comunități, liniile directoare pentru îndeplinirea obiectivului general – dezvoltarea economico-socială a comunei, pentru creșterea prosperității economice și social – culturale.

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv general, propunem Consiliului Local al comunei Șinca următoarele obiective majore:

Obiectivul major I. Programe de dezvoltare economico-socială, buget, finanțe, administrarea domeniului public și privat al comunei, servicii publice, eco-turism, comerț, liberă inițiativă.

Obiectivul major II. Organizare, dezvoltare rurală și amenajarea teritoriului, realizarea lucrărilor publice, protecția mediului înconjurător, conservarea monumentelor istorice și de arhitectură.

Obiectivul major III. Administrație publică locală, juridică, apărarea ordinii publice, respectarea drepturilor și libertăților cetățenilor, transparență decizională, culte, relații cu publicul.

Obiectivul major IV. Activități științifice, învățământ, sănătate, cultură, protecție socială, activități sportive și de agrement

Obiectivul major V. Activități de reprezentare în relațiile interne și internaționale, promovarea imaginii și intereselor comunei și a asociației de dezvoltare intercomunitară „Dumbrava Narciselor”

Obiectivele majore stabilite permit gruparea, în funcție de acțiunile lor specifice, în **21** de obiective și în cadrul acestora a **52 de strategii**.

Obiectivele și strategiile vor fi realizate prin implementarea unui număr de **161 tactici**, în așa fel încât, în perspectiva anilor 2017 – 2030 să se asigure atingerea unui nivel de dezvoltare și prosperitate comparabile cu cele din zonele cele mai prospere din spațiul european și chiar mondial.

Obiectivul major I. Programe de dezvoltare economico-socială, buget, finanțe, administrarea domeniului public și privat al comunei, servicii publice, eco-turism, comerț, liberă inițiativă.

I.1. Obiectiv: 1. Crearea unui mediu de afaceri favorabil și prietenos în raport cu mediul înconjurător, eliminarea constrângerilor din mediul de afaceri.

I.1.a Strategii: creșterea calității actului administrativ prin aplicarea unui management performant, cu accent pe componenta participativă, care să conducă la efectivitate, eficiență, operativitate și eficacitate.

Tactici:

I.1.a.1.- determinarea necesităților de formare continuă profesională a personalului din cadrul autorității administrației publice locale și a celorlalte instituții, aprobarea programului de formare continuă și materializarea acestuia prin instituțiile de profil acreditate.

indicatori de monitorizare:

- întocmirea și aprobarea programului anual;
- numărul persoanelor participante la cursurile de perfecționare în raport cu planificarea.

I.1.a.2.- reducerea duratei de procesare și rezolvare a solicitărilor cetățenilor.

indicator de monitorizare:

- procentul de rezolvare a cererilor, sesizărilor, reclamațiilor și petițiilor în raport cu termenele legale.

I.1.a.3.- eliminarea avizelor, acordurilor și autorizațiilor care îngreșesc inutil libera inițiativă.

indicator de monitorizare:

- numărul avizelor, acordurilor și autorizațiilor eliminate.

I.1.a.4.- modernizarea serviciilor publice în special prin extinderea informatizării și utilizării soluțiilor alternative de comunicare și plată (telefon, fax, internet, plata electronică, etc.).

indicatori de monitorizare:

- numărul serviciilor informatizate anual;
- numărul și valoarea altor soluții de modernizare.

I.1.a.5.- diversificarea serviciilor publice și în satele componente ale comunei .

indicatori de monitorizare:

- numărul serviciilor înființate;

I.1.a.6.- implementarea sistemului de management al calității serviciilor publice cu accent pe componenta ecologică.

indicatori de monitorizare:

- numărul certificatelor de atestare ecologică.

I.1.a.7.- dezvoltarea capacității administrative de accesare, gestionare și control al fondurilor, în special al celor provenite de la instituțiile financiare internaționale.

indicatori de monitorizare:

- numărul cererilor de finanțare înregistrate;
- numărul programelor de finanțare accesate;

I.1.b. **Strategii** - crearea unui sistem de taxe locale stimulativ și simplificarea procedurilor pentru atragerea și încurajarea investitorilor.

Tactici:

I.1.b.1.- atragerea investitorilor și adoptarea unei fiscalități locale flexibilă, favorabilă afacerilor.

indicator de monitorizare:

- numărul măsurilor fiscale adoptate.

I.1.b.2.- promovarea politicilor locale, componente ale strategiei de dezvoltare durabilă a comunei.

indicator de monitorizare:

- numărul programelor de popularizare;
- numărul acțiunilor realizate.

I.1.b.3.- crearea unui cadru normativ local transparent, coerent și stabil, de încurajare a investițiilor.

indicatori de monitorizare:

- numărul de hotărâri adoptate;

I.1.b.4.- integrarea în sistemele de finanțare județeană, națională pentru obținerea unor venituri suplimentare la bugetul local.

indicatori de monitorizare:

- numărul solicitărilor;
- valoarea sumelor obținute.

I.1.b.5.- stimularea organizațiilor locale ca prin deductibilitate fiscală să contribuie la fondul de dezvoltare durabilă.

indicatori de monitorizare:

- valoarea sumelor colectate.

I.1.c. **Strategii**- sprijinirea procesului investițional.

Tactici:

I.1.c.1.- participarea la înființarea unui parc industrial zonal

indicatori de monitorizare:

- numărul de investitori;

I.1.c.2.- sprijinirea investițiilor private prin elaborarea și aprobarea de P.U.Z.-uri, în zonele de interes economico-social finanțate din bugetul local.

indicatori de monitorizare:

- numărul P.U.Z-uri. aprobate;

I.1.c.3.- elaborarea unor proceduri transparente și accesibile în domeniul concesiunii și achizițiilor publice care să garanteze șansele egale ale tuturor agenților economici.

indicator de monitorizare:

- numărul procedurilor elaborate.

I.2. Obiectiv: Creșterea competitivității activității industrial-agricole.

I.2.a. Strategie - sprijinirea agenților economici având activități productive de bunuri agricole, obținute prin metode ecologice.

Tactici:

I.2.a.1.- acordarea cu prioritate a unor facilități pentru dezvoltarea activităților productive, în domeniile tehnologiilor ecologice de vârf și cuprinderea acestora în P.U.Z.

indicatori de monitorizare:

- numărul agenților economici care au beneficiat de facilități;

I.2.a.2.- acordarea de facilități locale prin concesiunea cu prioritate de terenuri în favoarea agenților economici care au activități în domeniul tehnologiilor ecologice de vârf, susținerea financiară a realizării dotărilor tehnico-edilitare din bugetul local, extinderea transportului în comun spre aceste zone.

indicator de monitorizare:

-numărul contractelor de concesiune încheiate.

I.2.a.3.- promovarea produselor ecologice realizate de persoanele fizice și juridice din comună care aplică tehnologiile ecologice.

indicatori de monitorizare:

- numărul de standuri realizate;

- numărul persoanelor fizice/firmelor participante.

I.2.a.4.- atragerea și stabilizarea în comună a firmelor de marcă și care aplică tehnologii ecologice de vârf.

indicator de monitorizare:

- numărul de firme stabilite în comună.

I.2.b. Strategie- sprijinirea creării de noi întreprinderi în domeniul industrial-agricol, absorbante de forță de muncă excedentară.

Tactici:

I.2.b.1.- organizarea unui sistem de consultanță/instruire pentru crearea de noi întreprinderi, asociații agricole.

indicator de monitorizare:

- numărul întreprinderilor/asociațiilor înființate.

I.2.c. Strategie- dezvoltarea industrializării ecologice competitive existente și consolidarea funcționării mecanismului pieței libere.

Tactici:

I.2.c.1.- realizarea de parteneriate public-privat între consiliul local și asociațiile profesionale patronale/profesionale, care promovează tehnologiile ecologice.

indicator de monitorizare:

- numărul de parteneriate.

I.2.c.2.- inițierea de programe privind retehnologizarea societăților comerciale existente în comună.

indicator de monitorizare:

- numărul programelor de retehnologizare.

I.2.c.3.- organizarea unor programe de asistență tehnică și consultanță pentru restructurarea agenților economici neperformanți ecologic.

indicator de monitorizare:

- numărul programelor de asistență și consultanță realizate.

I.2.d. Strategie- sprijinirea dezvoltării industriei mici tradiționale, care valorifică resursele locale de materii prime.

Tactici:

I.2.d.1.- constituirea unui consorțiu local pentru corelarea activităților agenților economici care valorifică resursele locale de materii prime.

indicator de monitorizare:

- data înființării consorțiului.

I.2.d.2.- acordarea unor facilități fiscale agenților economici care valorifică resursele locale de materii prime și materiale din zonă.

indicator de monitorizare:

- numărul de facilități acordate.

I.2.d.3.- stimularea activităților de export, ale producătorilor locali, care valorifică resursele materiale din zona „DUMBRAVA NARCISELOR”.

indicator de monitorizare:

- numărul acțiunilor organizate.

I.3. Obiectiv: Dezvoltarea sectorului de prestări servicii în vederea asigurării unui nivel calitativ ridicat pentru satisfacerea cerințelor locuitorilor comunei Șinca.

I.3.a. Strategie - promovarea, implementarea și dezvoltarea în Șinca a unei rețele performante de prestări servicii turistice.

Tactici:

I.3.a.1.- participarea la constituirea unui micro-centru de afaceri și conferințe, care să ofere servicii complexe întreprinzătorilor care dezvoltă afaceri pe principii ecologice.

indicator de monitorizare:

- data înființării centrului,

I.3.a.2.- organizarea unui târg anual turistic ecologic la care să se promoveze turismul zonal.

indicator de monitorizare:

- numărul firmelor participante anual.

I.3.a.3.- cooperarea cu celelalte autorități din zonă pentru realizarea unei strategii durabile de dezvoltare a turismului.

indicator de monitorizare:

- elaborarea strategiei.

I.3.a.4.- înființarea unui compartiment specializat în crearea de evenimente culturale deosebite, specifice zonei, care să atragă un număr cât mai mare de turiști.

indicatori de monitorizare:

- data înființării compartimentului;

I.3.a.5.- introducerea în circuitul turistic al zonei a unui număr cât mai mare de obiective, inclusiv a celor care privesc/valorifică tradițiile locale.

indicator de monitorizare:

- numărul circuitelor turistice organizate.

I.3.a.6.- amenajarea în cooperare cu celelalte autorități locale din zonă a unor noi locuri de agrement și pentru petrecerea timpului liber.

indicator de monitorizare:

- numărul de activități nou înființate.

I.3.b. Strategie- dezvoltarea rețelei de prestări servicii ca suport pentru activitatea economică și nevoile cetățenilor.

Tactici:

I.3.b.1.- elaborarea unui studiu privind dezvoltarea rețelei de prestări servicii în comună. Stimularea prin P.U.Z.-uri a dezvoltării rețelei de servicii și atragerea unui

număr mai mare de persoane în sfera serviciilor publice (transport persoane, întreținere și reparații, colectarea și selectarea deșeurilor etc.).

indicator de monitorizare:

- numărul activităților de prestări servicii înființate.

I.3.c.Strategii – dezvoltarea serviciilor bancare, de asigurări, poștă și telecomunicații.

Tactici:

I.3.c.1- sprijinirea creării unor filiale bancare și din domeniul asigurărilor, atât pentru persoanele juridice cât și pentru persoanele fizice.

indicator de monitorizare:

- numărul filialelor deschise.

I.4. Obiectiv: Dezvoltarea industriei agroalimentare, bazată pe tehnologii avansate și adaptată cerințelor de consum.

I.4.a Strategie - dezvoltarea agriculturii, horticulturii, zootehniei pentru asigurarea necesarului de consum local și a materiilor prime ecologice pentru industria alimentară.

Tactici:

I.4.a.1.-extinderea activității agenției locale de consultanță agricolă, care să pună operativ la dispoziția producătorilor agricoli informații privind tehnologiile ecologice, prețurile produselor agricole, subvențiile acordate, prognoze, etc.

indicator de monitorizare:

- numărul consultațiilor agricole.

I.4.a.2.-stimularea producției agricole realizată în sistem gospodăresc certificată ecologic (legumicultură, pomicultură, etc.).

indicator de monitorizare:

- numărul gospodăriilor stimulate.

I.4.a.3.-sprijinirea sistemului de lucru asociativ în agricultură, pentru utilizarea mai eficientă a terenurilor și mașinilor agricole.

indicator de monitorizare:

- numărul structurilor asociative create.

I.4.a.4.-stimularea realizării de produse agricole ecologice (carne, lapte, legume, fructe etc.).

indicator de monitorizare:

- numărul gospodăriilor care produc în sistem ecologic.

I.4.a.5.-asigurarea condițiilor de valorificare a produselor agricole în piețele agroalimentare din zonă.

indicatori de monitorizare:

- numărul certificatelor de producător eliberate;

I.4.a.6.-finalizarea procesului de restituire a terenurilor agricole către foștii proprietari și punerea lor în posesie.

indicator de monitorizare:

- numărul titlurilor de proprietate eliberate.

I.4.b. Strategii- sprijinirea agenților economici din domeniile care promovează tehnologiile ecologice avansate.

Tactici

I.4.b.1.-întocmirea programelor de dezvoltare a producției agricole ecologice.

indicator de monitorizare:

- numărul de programe.

I.4.b.2.-înființarea în cooperare cu celelalte autorități publice a unei rețele de comercializare a produselor agricole realizate în sistem ecologic.

indicator de monitorizare:

- numărul magazinelor.

I.4.b.3.-acordarea de facilități fiscale locale producătorilor agricoli care folosesc în procesul de producție tehnologiile ecologice avansate și realizează exporturi.

indicator de monitorizare:

- numărul agenților care beneficiază de facilități.

I.4.b.4.-identificarea și clasificarea resurselor de producție agricolă primară în vederea susținerii financiare a investițiilor necesare pentru introducerea tehnologiilor avansate în domeniul prelucrării ecologice a acestora.

indicator de monitorizare:

- numărul de resurse identificate și certificate.

I.4.b.5.- asigurarea cadrului legislativ și fiscal stimulativ pentru dezvoltarea agriculturii, bazată pe tehnologii avansate și ecologice.

indicator de monitorizare:

- numărul de acțiuni de sprijin inițiate.

I.4.b.6.- program de urmărire a calității produselor agricole ecologice, obținute/ realizate pe teritoriul comunei.

indicator de monitorizare:

- numărul produselor certificate.

I.4.b.7.-asigurarea protecției consumatorilor prin colaborarea cu laboratoarele de analiză a produselor agricole ecologice.

indicatori de monitorizare:

- numărul analizelor realizate.

I.4.c. Strategie - Extinderea viabilizării satelor componente.

Tactici:

I.4.c.1.-alocarea cu prioritate în bugetul comunal a surselor financiare necesare extinderii și îmbunătățirii dotărilor tehnico-edilitare în satele componente.

indicator de monitorizare:

- valoarea sumelor alocate.

I.4.c.2.-inițierea de proiecte de finanțare a lucrărilor de infrastructură în sistem de cofinanțare din programele internaționale.

indicator de monitorizare:

- numărul proiectelor dezvoltate.

I.4.c.3.-acordarea de facilități fiscale investitorilor în domeniul infrastructurii satelor componente ale comunei.

indicator de monitorizare:

- numărul investitorilor în infrastructura edilitară.

I.5.Obiectiv: dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare și energetice.

I.5.a. Strategie - Asigurarea necesarului și a calității apei potabile pentru populație și a celei pentru activitatea economică, extinderea rețelei de canalizare și tratarea apelor uzate.

Tactici:

I.5.a.1.- identificarea de soluții financiare alternative pentru realizarea lucrărilor de aducțiune a apei potabile și a rețelelor de canalizare în toate satele componente ale comunei Șinca.

indicatori de monitorizare:

- lungimea rețelei nou construite.

I.5.a.2.- Cooperarea pentru realizarea stației de tratare și purificare a apelor reziduale dotarea acesteia cu echipamente performante.

indicatori de monitorizare:

- volumul apei reziduale tratat;

I.5.a.3.- asigurarea epurării apelor uzate din punct de vedere cantitativ și calitativ, corespunzător normelor legale, pentru păstrarea echilibrului ecologic al zonei.

indicator de monitorizare:

- volumul de apă reziduală epurată conform normativelor.

I.5.b. Strategie- reabilitarea energetică a imobilelor cu destinație de locuință.

Tactici:

I.5.b.1.- analiza bilanțului termic pentru fiecare imobil în parte, stabilirea priorităților pentru reabilitarea termică a imobilelor care fac parte din patrimoniul unității administrativ teritoriale.

indicator de monitorizare:

-numărul imobilelor reabilite termic.

I.5.c. Strategii - modernizarea rețelei electrice.

Tactici:

I.5.c.1.- modernizarea și extinderea rețelelor existente de joasă tensiune, în funcție de apariția unor noi consumatori.

indicatori de monitorizare:

- numărul kilometrilor de rețea de joasă tensiune modernizați;
- numărul de consumatori noi.

I.5.c.2.- extinderea și modernizarea iluminatului public din comună.

indicatori de monitorizare:

- lungimea rețelei pentru iluminat public;
- numărul corpurilor de iluminat în funcțiune.

I.5.c.3.- realizarea iluminatului decorativ la clădirile reprezentative.

indicatori de monitorizare:

- numărul obiectivelor iluminate.

I.5.d. Strategii – introducerea rețelei de alimentare cu gaze naturale.

Tactici:

I.5.d.1.- extinderea rețelei de distribuire a gazelor naturale la persoane fizice și juridice

indicator de monitorizare:

- numărul consumatorilor racordați;

I.6. Obiectiv: Creșterea eficienței și a calității serviciilor comunitare de utilități publice.

I.6.a. Strategii - îmbunătățirea serviciilor comunitare de utilități publice pentru asigurarea confortului locuitorilor.

Tactici:

I.6.a.1.- dezvoltarea serviciilor comunitare de utilități publice, în special a colectării selective a deșeurilor menajere.

indicator de monitorizare:

- numărul gospodăriilor beneficiare.

I.6.a.2.- creșterea competenței profesionale a personalului unităților prestatoare de servicii de sub autoritatea consiliului local.

indicator de monitorizare:

-numarul participanților la cursurile de perfecționare profesională;

I.6.a.3.- organizarea de programe de pregătire managerială și schimburi de experiență.

indicatori de monitorizare:

- numărul acțiunilor organizate.

I.6.a.4.- introducerea mecanismelor de control al calității serviciilor aferente (ISO 9001)

indicator de monitorizare:

- numărul serviciilor licențiate.

I.6.b. Strategie- Cooperarea cu operatorii serviciilor publice de transport în comun.

Tactici:

I.6.b.1.- modernizarea stațiilor de transport în comun.

indicator de monitorizare:

- numărul stațiilor modernizate.

I.6.b.2.- asigurarea optimizării traseelor de transport în comun înspre și dinspre comună și satele componente, înființarea de noi trasee.

indicator de monitorizare:

- numărul traseelor optimizate;

-numărul traseelor noi.

I.6.b.3.- participarea la întocmirea unui studiu privind dezvoltarea transportului în comun la nivel zonei „Dumbrava Narciselor”.

indicator de monitorizare:

- elaborarea studiului.

Obiectivul major II. Organizare, dezvoltare teritorială și amenajarea teritoriului, realizarea lucrărilor publice, protecția mediului înconjurător, conservarea monumentelor istorice și de arhitectură.

II.1. Obiectiv Dezvoltarea și planificare urbană.

II.1.a. Strategii - asigurarea și viabilizarea terenurilor necesare dezvoltării economico-social.

Tactici:

II.1.a.1.- inventarierea tuturor terenurilor libere de construcții și clarificarea situației juridice a acestora. Oferirea informațiilor respective potențialilor investitori. Medierea între proprietar și eventualul cumpărător.

indicatori de monitorizare:

- numărul terenurilor libere inventariate în baza de date;

II.1.a.2.- gestionarea eficientă a patrimoniului comunei, mărirea acestuia prin noi achiziții și valorificarea economică superioară.

indicator de monitorizare:

- valoarea adăugată patrimoniului.

II.1.a.3.- valorificarea terenurilor intravilane, prin ocuparea cu prioritate a acestora.

indicatori de monitorizare:

- gradul de ocupare a intravilanului;

II.1.a.4.- extinderea arealului constructibil prin reconversia terenurilor agricole aflate în intravilanul localității.

indicator de monitorizare:

- suprafața terenurilor reconvertite.

II.2.Obiectiv - Dezvoltarea infrastructurii de transport în scopul extinderii racordării comunei la principalele axe județene și naționale.

II.2.a Strategie - asigurarea unei concepții unitare privind căile de comunicații și transport.

Tactici:

II.2.a.1.- modernizarea infrastructurii de transport auto pentru racordarea rapidă a comunei la principalele axe de transport rutier, județene și naționale.

indicator de monitorizare:

- numărul traseelor modernizate.

II.2.b. Strategie - îmbunătățirea echipării tehnice și logistice a căilor de comunicații terestre.

Tactici:

II.2.b.1.- elaborarea unui program de modernizare a căilor de comunicație terestre în zonă, accese, unități de prestări servicii etc., în corelare cu traseele turistice, montarea de panouri indicatoare la intrarea/ieșirea din toate satele componente.

indicator de monitorizare:

- elaborarea programului.

II.2.b.2.- cooperarea pentru echiparea cu tehnică modernă a căilor de comunicații.

indicator de monitorizare:

- numărul cooperărilor.

II.3. Obiectiv: Ameliorarea condițiilor de locuit ale populației, în special ale tinerilor.

II.3.a. Strategii: asigurarea conservării fondului de locuințe existent, dezvoltarea acestuia.

Tactici:

II.3.a.1.- efectuarea unor lucrări în vederea sporirii confortului locuințelor aflate în patrimoniul comunității locale, cum ar fi reabilitarea instalațiilor tehnico-edilitare, ameliorarea hidro izolațiilor, izolațiilor termice, acustice, eliminarea condensului etc.

indicator de monitorizare:

- numărul imobilelor reabilite.

II.3.a.2.- efectuarea lucrărilor de reparații și refacere a fațadelor degradate ale imobilelor, atât pentru persoanele fizice, cât și pentru agenții economici.

indicator de monitorizare:

- numărul imobilelor reparate.

II.3.a.3.- elaborarea și aplicarea unor reglementări locale specifice pentru asigurarea creșterii cantitative și calitative a dotărilor complementare locuirii (spații verzi, locuri de joacă pentru copii, locuri de parcare, garaje).

indicator de monitorizare:

- numărul dotărilor complementare.

II.3.b. Strategii - creșterea fondului locativ, în corelație cu cererea locuitorilor.

Tactici:

II.3.b.1.- concesionarea/vânzarea de terenuri din proprietatea comunei pentru construcția de locuințe.

indicatori de monitorizare:

- numărul contractelor de concesionare/vânzare încheiate;
- numărul locuințelor construite.

II.3.b.2.- parteneriat public-privat, în vederea construirii de locuințe pe terenurile disponibile în intravilanul comunei.

indicator de monitorizare:

- numărul parteneriatelor încheiate.

II.3.b.3.- rezolvarea problemelor urbanistice și de asigurare cu utilități, în vederea aplicării cu prioritate a programelor naționale care favorizează construcția de locuințe.

indicator de monitorizare:

- numărul de P.U.D-uri. realizate.

II.3.c. Strategii - asigurarea păstrării identității proprii comunei Șinca.

Tactici:

II.3.c.1.- modernizarea și echiparea tehnico-edilitară a comunei.

indicator de monitorizare:

- numărul dotărilor tehnico-edilitare realizate.

II.3.c.2.- elaborarea planurilor urbanistice zonale, în vederea conservării caracteristicilor locale specifice.

indicator de monitorizare:

- număr de P.U.Z-uri. realizate.

II.3.c.3.- participarea la realizarea unui centru zonal de interes social personalizat, asigurarea spațiilor necesare pentru biserică, bibliotecă, piețe, parcuri, activități sportive etc.

indicator de monitorizare:

- numărul locațiilor asigurate.

II.4. Obiectiv: Dezvoltarea rețelei de căi de comunicații.

II.4.a Strategii - asigurarea unei concepții moderne unitare și flexibile a rețelei de circulație rutieră.

II.4.b Strategii - îmbunătățirea condițiilor de trafic comunal.

Tactici:

II.4.b.1.- executarea lucrărilor de consolidare a întregului sistem rutier, în mod deosebit pe străzile a căror capacitate portantă este depășită.

indicator de monitorizare:

- numărul arterelor de circulație consolidate.

II.4.b.2.- sporirea capacității de circulație pe unele porțiuni de rețea stradală, prin lărgirea, modernizarea și prelungirea traseelor. Metode care să conducă și la micșorarea impactului de mediu al traficului rutier.

indicator de monitorizare:

- numărul kilometrilor de rețea stradală modernizată.

II.4.b.3.- proiectarea și realizarea unor rețele de transport care să cuprindă și piste pentru bicicliști.

indicatori de monitorizare:

- lungimea pistelor pentru bicicliști create.

II.4.b.4.- atragerea fondurilor private pentru investiții în lucrări de modernizare a infrastructurii de circulație, acordarea de facilități fiscale pentru societățile implicate în acest proces.

indicatori de monitorizare:

- volumul fondurilor atrase.

II.4.b.5.- inițierea unor programe de educație rutieră a tuturor participanților la trafic (în instituții, școli, societăți comerciale etc.)

indicatori de monitorizare:

II.5. Obiectiv: Asigurarea calității mediului înconjurător la nivelul standardelor Uniunii Europene.

II.5.a. Strategii: alinierea legislației locale la cerințele Uniunii Europene privitoare la mediul înconjurător.

Tactici:

II.5.a.1.- elaborarea unei strategii locale aliniate la cerințele Agendei 21.

indicator de monitorizare:

- adoptarea hotărârii consiliului local.

II.5.a.2.- crearea unui forum local al mediului înconjurător pentru asigurarea consultanței în vederea aplicării politicilor de protecție a mediului.

indicator de monitorizare:

- numărul membrilor;

II.5.a.3.- îmbunătățirea sistemului local de monitorizare a poluării aerului, apei și solului.

indicator de monitorizare:

- numărul analizelor;

II.5.a.4.- dezvoltarea unui sistem integrat privind managementul resurselor de apă, folosirea eficientă a apei, întreținerea văilor/canalelor de scurgere a apelor pluviale.

indicator de monitorizare:

- numărul kilometrilor de cursuri de apă amenajate.

II.5.b. Strategii: implementarea managementului integrat al deșeurilor

Tactici:

II.5.b.1.- colectarea selectivă a deșeurilor de toate tipurile, realizarea unui program de educație privind gospodărirea deșeurilor produse de populație și a deșeurilor organice.

indicatori de monitorizare:

- realizarea programului inclusiv dotarea tehnică;
- numărul acțiunilor de popularizare întreprinse.

II.5.c. Strategii : dezvoltarea spațiilor verzi și a zonelor de agrement.

Tactici:

II.5. c.1.- menținerea și întreținerea zonelor verzi existente (parcuri, zone de agrement etc.).

indicator de monitorizare:

- suprafața zonelor verzi/locuitor.

II.5.c.2.- crearea de facilități persoanelor fizice sau juridice care realizează împăduriri, plantații de livezi, păduri de protecție.

indicator de monitorizare:

- suprafața de teren plantată.

Obiectivul major III. Administrație publică locală, juridică, apărarea ordinii publice, respectarea drepturilor și libertăților cetățenilor, transparență decizională, culte, relații cu publicul.

III.1. Obiectiv: Ameliorarea infrastructurii de susținere a afacerilor.

III.1.a. Strategii: consolidarea cadrului normativ al pieței terenurilor.

Tactici:

III.1.a.1. acordarea de consultanță privind vânzarea cumpărarea terenurilor.

indicator de monitorizare:

- număr consultații acordate.

III.1.b. Strategii - integrarea comunei Șinca în circuitul global informațional.

Tactici:

III.1.b.1.- extinderea rețelei de cablu din fibră optică pentru asigurarea comunicațiilor telefonice de înaltă calitate a televiziunii prin cablu, a

comunicațiilor prin satelit, a rețelelor mobile și racordarea acestora la rețelele naționale și internaționale.

indicatori de monitorizare:

- lungimea rețelelor realizate anual;

III.1.b.2.- compatibilizarea sistemelor informaționale ale administrației cu sistemele electronice standard ale U. E.

indicator de monitorizare:

- numărul sistemelor informaționale compatibilizate.

III.1.b.3.- crearea suportului necesar pentru asigurarea transferului electronic de baze de date privind politicile, procedurile și standardele compatibile U. E.

indicator de monitorizare:

- numărul sistemelor compatibile;

III.1.b.4.- promovarea culturii informatice prin organizarea de cursuri în școli, instituții privind utilizarea calculatoarelor, a aplicațiilor soft, a navigației pe INTERNET

indicatori de monitorizare:

- numărul cursurilor organizate anual;

- numărul de cursanți.

III.1.b.5.- crearea și dezvoltarea sistemului electronic de informare a cetățenilor, prin amplasarea de mijloace electronice de informare în diverse zone publice.

indicatori de monitorizare:

- numărul de puncte de informare electronică amenajate;

III.1.b.6.- crearea sistemului local informatizat de cadastru (sistem GIS)

indicator de monitorizare:

- realizarea sistemului local informatizat de cadastru.

III.1.b.7.- crearea sistemului informațional de date privind infrastructura comunei Șinca.

indicatori de monitorizare:

- volumul de date prelucrate de sistem;

III.1.c Strategii - crearea bazelor de date integrabile.

Tactici:

III.1.c.1.- crearea bazei de date pentru impunerea standardelor și procedurilor de lucru ecologice conform U. E.

indicator de monitorizare:

- numărul și volumul bazei de date.

III.1.c.2.- crearea de baze de date partajabile cu acces și prelucrare standardizată. Prelucrarea și centralizarea rezultatelor de către sistemul de servicii din cadrul administrației publice locale.

indicator de monitorizare:

- volumul bazei de date partajabile;

III.1.c.3.- realizarea „bazei de date complexe” privind datele necesare fundamentării cererilor de finanțare, cu gestiunea completă a proiectelor.

indicator de monitorizare:

- volumul bazei de date;

III.2.Obiectiv: Asigurarea calității serviciilor de asistență socială.

III.2.a. Strategii: îmbunătățirea asistenței sociale a persoanelor defavorizate.

Tactici:

III.2.a.1.- adoptarea și punerea în aplicare a exigențelor comunitare referitoare la îmbunătățirea condițiilor de viață a persoanelor defavorizate.

indicatori de monitorizare:

- numărul persoanelor beneficiare;

III.2.a.2.- constituirea unui corp profesional de asistenți sociali al primăriei.

indicatori de monitorizare:

- numărul asistenților sociali;

III.2.a.3.- aplicarea normelor legale privind adaptarea locurilor publice, a transportului în comun și realizarea altor amenajări, în vederea egalizării șanselor persoanelor cu deficiențe, incapacitate, handicap etc.

indicatori de monitorizare:

- numărul locurilor publice, mijloacelor de transport, al stațiilor etc. cu facilități pentru persoanele cu dizabilități.

III.2.a.4.- promovarea voluntariatului în domeniul asistenței sociale.

indicatori de monitorizare:

- numărul voluntarilor,

III.2.a.5.- elaborarea de programe pentru integrare comunitară a persoanelor cu dizabilități.

indicatori de monitorizare:

- numărul de programe;

III.2.a.6.- servicii de protecție și susținere a tinerelor mame, pentru evitarea abandonului copilului.

indicatori de monitorizare:

- numărul mamelor asistate;

III.2.b. Strategii: îmbunătățirea condițiilor de viață a copiilor instituționalizați.

Tactici:

III.2.b.1.- monitorizarea și controlul permanent pe plan local al copiilor instituționalizați.

indicatori de monitorizare:

- numărul programelor de monitorizare;
- numărul unităților monitorizate.

III.2.c. Strategii: rezolvarea problemelor locative pentru familiile tinere și a celor cu venituri mici.

Tactici:

III.2.c.1.- realizarea de parteneriate între consiliul local și organizațiile nonguvernamentale din domeniul social, în vederea susținerii proiectelor privind asigurarea locuințelor sociale pentru persoanele defavorizate.

indicatori de monitorizare:

- numărul locuințelor realizate;

Obiectivul major IV. Activități științifice, învățământ, sănătate, cultură, protecție socială, activități sportive și de agrement

IV.1. Obiectiv: Dezvoltarea pieței forței de muncă, îmbunătățirea mobilității acesteia, asigurarea recalificării și perfecționării profesionale.

IV.1.a. Strategii: îmbunătățirea accesului la informații privind piața forței de muncă.

Tactici:

IV.1.a.1.- activități de consiliere și informare privind oferta locurilor de muncă, în vederea stabilirii contactului direct între ofertant și solicitant.

indicatori de monitorizare:

- numărul persoanelor consiliate;

IV.1.a.2.- realizarea de studii anuale, vizând nevoile actuale și de perspectivă privind forța de muncă.

indicatori de monitorizare:

- numărul persoanelor calificate.

IV.1.b. Strategii - formare profesională inițială și continuă.

Tactici:

IV.1.b.1.- adaptarea programelor din învățământul preuniversitar la cerințele de perspectivă ale pieței de muncă.

indicator de monitorizare:

- numărul de absolvenți angajați.

IV.1.b.2.- inițierea unor programe de perfecționare a lucrătorilor care activează în domeniul agro-turismului, comerțului și prestărilor de servicii, pentru dezvoltarea abilităților manageriale și de marketing.

indicatori de monitorizare:

- numărul de programe realizate;
- numărul de cursanți.

IV.1.c. Strategii: încurajarea reorientării persoanelor disponibilizate spre activități de liberă inițiativă.

Tactici:

IV.1.c.1.- simplificarea formalităților necesare pentru inițierea de noi afaceri sau dezvoltarea celor existente.

indicator de monitorizare:

- durata de autorizare a unei firme.

IV.1.c.2.- inițierea unor programe de investiții în infrastructura comunală, creatoare de noi locuri de muncă.

indicatori de monitorizare:

- numărul programelor de investiții inițiate;
- numărul locurilor de muncă înființate.

IV.2. Obiectiv: Cooperarea și participarea la activitățile specifice organizațiilor implicate în cercetarea științifică, în concordanță cu cerințele dezvoltării durabile a comunei.

IV.2.a. Strategii: sprijinirea activităților de cercetare, dezvoltare, inovare, vizând elaborarea și implementarea rapidă a unor procese tehnologice ecologice de vârf în economia comunei.

Tactici:

IV.2.a.1. – cooperarea în vederea abordării unor teme de cercetare științifică, în corelație cu strategia de dezvoltare a comunei.

indicator de monitorizare:

- numărul temelor de cercetare realizate în corelație cu strategia de dezvoltare durabilă.

IV.2.a.2.- inițierea unor programe de utilizare a energiei neconvenționale (solare, eoliană, biomasă) și integrarea acestora în sistemul național de furnizare a energiei.
indicatori de monitorizare:

- numărul proiectelor implementate.

IV.2.a.3.- inițierea organizării în comuna Șinca a unor manifestări științifice de prestigiu.

indicator de monitorizare:

- numărul manifestărilor științifice organizate.

IV.2.b Strategii : asigurarea competitivității produselor autohtone ecologice, pe piața națională și europeană.

Tactici:

IV.2.b.1.- program de formare a „culturii calității” pentru populația din comună, în scopul conștientizării importanței efectuării serviciilor și realizării produselor ecologice de calitate, la nivelul standardelor U.E.

indicator de monitorizare:

- numărul acțiunilor organizate;

IV.2.b.2.- stimularea agenților economici, în vederea introducerii sistemului de asigurare a calității (ISO 9001) și a managementului de mediu (ISO 14001).

indicator de monitorizare:

- numărul agenților economici certificați.

IV.3. Obiectiv: Asigurarea resurselor umane, în special tineri cu grad ridicat de instruire, necesare viitoarei dezvoltări economico-sociale.

IV.3.a. Strategii: asigurarea exercitării dreptului la educație a tuturor locuitorilor comunei și dezvoltarea cadrului social și pedagogic de pregătire a copiilor.

Tactici:

IV.3.a.1.- sprijinirea unităților de învățământ din comună pentru implementarea reformei învățământului.

indicator de monitorizare:

- numărul unităților de învățământ preuniversitar în care s-a implementat reforma

IV.3.a.2.- cuprinderea unităților de învățământ în proiecte de dezvoltare județeană finanțate de U. E., în scopul atragerii de fonduri pentru modernizare și dotare.

indicator de monitorizare:

- numărul proiectelor U. E. accesate;

IV.3.a.3.- identificarea posibilităților locale de alocare de fonduri pentru formarea continuă și specializarea cadrelor didactice din învățământul preuniversitar local.

indicatori de monitorizare:

- volumul fondurilor identificate;
- numărul cadrelor didactice participante la programele de perfecționare.

IV.3.a.4.- identificarea resurselor de formare managerială a cadrelor didactice care ocupă funcții de conducere, cât și pentru viitorii conducători de unități școlare.

indicator de monitorizare:

- numărul cadrelor didactice instruite.

IV.3.b. Strategii:- corelarea activității instituțiilor cu caracter instructiv-educativ, în vederea valorificării potențialului existent în procesele economice și sociale de dezvoltare a comunei.

Tactici:

IV.3.b.1.- promovarea studiului privind strategia de dezvoltare durabilă a comunei Șinca, în unitățile de învățământ preuniversitar locale.

indicatori de monitorizare:

- numărul de acțiuni inițiate;

IV.3.b.2.- programe de dezvoltare a spiritului antreprenorial al tinerilor și de cursuri de etică socială, etică în afaceri, parteneriat, spiritul învingătorului.

indicatori de monitorizare:

- numărul programelor inițiate;

IV.3.b.3.- inițierea de cursuri în cadrul învățământului preuniversitar privind comportarea interumană și aplanarea conflictelor.

indicatori de monitorizare:

- număr de cursuri;

IV.3.b.4.- atragerea elevilor la acțiuni educative, sportive, lucrative pentru formarea proprie, protecția mediului, integrarea în societate.

indicatori de monitorizare:

- numărul de programe derulate;

IV.3.b.5.- sprijinirea școlilor în realizarea unor activități curriculare și extracurriculare pentru dezvoltarea competențelor sociale. Realizarea de curriculumuri cu parteneri externi.

indicatori de monitorizare:

- numărul de convenții încheiate;
- numărul de acțiuni derulate.

IV.4. Obiectiv: Protejarea valorilor culturale și istorice ale comunei.

IV.4.a. Strategii: protejarea și conservarea monumentelor istorice.

Tactici:

IV.4.a.1.- promovarea de proiecte, obținerea de fonduri și elaborarea de proiecte de restaurare a monumentelor și siturilor istorice de pe teritoriul comunei.

indicator de monitorizare:

- numărul acțiunilor întreprinse.

IV.4.a.2.- elaborarea unor reglementări locale vizând încurajarea investițiilor pentru restaurarea patrimoniului arhitectural local.

indicator de monitorizare:

- numărul reglementărilor;

IV.4.a.3.- încurajarea menținerii vechilor meserii tradiționale.

indicatori de monitorizare:

- numărul meseriilor revigorate;

IV.4.b. Strategii: promovarea pe plan județean, regional, național a valorilor culturale ale comunei Șinca și afirmarea comunei pe piața de servicii culturale.

Tactici:

IV.4.b.1.- constituirea unei comisii culturale consultative, incluzând reprezentanți de marcă ai vieții culturale, pentru promovarea elementelor culturale locale.

indicator de monitorizare:

- numărul avizelor acordate;

IV.4.b.2.- program de sensibilizare și informare a locuitorilor cu privire la dimensiunile valorilor culturale patrimoniale ale comunei.

indicator de monitorizare:

- numărul acțiunilor de informare;

IV.4.b.3.- promovarea activităților culturale competitive, pe plan național și internațional.

indicator de monitorizare:

- numărul materialelor editate.

IV.4.b.4.- susținerea financiară și logistică a instituțiilor culturale locale, prin modernizarea tuturor căminelor culturale din satele componente și în organizarea de evenimente culturale marcante.

indicatori de monitorizare:

- numărul acțiunilor finanțate;

- numărul instituțiilor sprijinite.

IV.5. Obiectiv: Asigurarea la un nivel calitativ ridicat a serviciilor de sănătate.

IV.5.a. Strategii: asigurarea asistenței medicale performante pentru locuitorii comunei Șinca, inclusiv înființarea unui cabinet medical în satul Perșani.

Tactici:

IV.5.a.1.- elaborarea unui program de sprijin local al unităților sanitare, în vederea aplicării reformei sistemului sanitar.

indicator de monitorizare:

- numărul măsurilor adoptate;

IV.5.a.2.- inițierea unui program de sănătate publică pentru cuprinderea tuturor cetățenilor din comună, în parteneriat cu Direcția Județeană de Sănătate Publică.

indicator de monitorizare:

- numărul persoanelor investigate;

IV.5.a.3.- îmbunătățirea serviciilor medicale în unitățile școlare.

indicator de monitorizare:

- numărul unităților școlare beneficiare.

IV.5.a.4.- introducerea formelor moderne de management și control al unităților sanitare.

indicatori de monitorizare:

- numărul programelor de instruire;

IV.5.a.5.- inițierea unor programe de colaborare mass-media pentru informarea și implicarea populației, precum și a autorităților locale în realizarea politicii sanitare la nivel local.

indicator de monitorizare:

- numărul programelor derulate.

Obiectivul major V. Activități de reprezentare în relațiile interne și internaționale, promovarea imaginii și intereselor comunei și a asociației de dezvoltare intercomunitară „Dumbrava Narciselor”

V.1. Obiectiv: Promovarea cooperării interne și internaționale în domeniile principale de activitate.

V.1.a. Strategii: promovarea unitară a relațiilor de cooperare ale comunei și a asociației „Dumbrava Narciselor” la nivel național și internațional.

Tactici:

V.1.a.1.- constituirea unității de implementare a Strategiei de dezvoltare durabilă a comunei Șinca.

indicator de monitorizare:

- numărul tacticilor implementate/monitorizate;

V.1.a.2.- realizarea unei baze de date complexe privind relațiile de cooperare posibile cu agenții economici, cu organisme guvernamentale, alte instituții din țară și străinătate.

indicatori de monitorizare:

- numărul înregistrărilor;
- numărul relațiilor de cooperare stabilite.

V.1.a.3.- crearea unui compartiment în cadrul aparatului de specialitate, pentru asigurarea cooperării la nivel local, județean, național, european și mondial.

indicator de monitorizare:

- numărul contactelor stabilite;

V.1.a.4.- promovarea activității societăților comerciale, organizațiilor neguvernamentale, locale în vederea sprijinirii lor pentru dezvoltarea relațiilor de cooperare de interes public.

indicator de monitorizare:

- numărul acțiunilor de promovare;

V.1.b. Strategii: dezvoltarea capacității de cooperare instituțională la nivel comunal.

Tactici:

V.1.b.1.- coordonarea de către comisia economică din cadrul consiliului local a măsurilor de realizare într-o concepție unitară a dezvoltării durabile a comunei.

indicator de monitorizare:

- numărul analizelor efectuate;

V.1.b.2.- realizarea unor demersuri, în vederea constituirii de parteneriate cu instituții publice din țările europene, creării de parteneriate internaționale între societăți comerciale, asociații sportive, asociații culturale etc.

indicatori de monitorizare:

- numărul parteneriatelor realizate.

V.1.b.3.- inițierea unor programe de cooperare sectorială cu participarea agenților economici, instituțiilor publice și organizațiilor neguvernamentale din comună, pentru realizarea programelor cuprinse în strategia de dezvoltare durabilă a comunei Șinca.

indicator de monitorizare:

- numărul de programe realizate.

V.1.b.4.- promovarea și stimularea studierii însușirii limbilor străine de circulație internațională în toate formele de învățământ, precum și în toate instituțiile publice din comună.

indicator de monitorizare:

- numărul participanților la cursuri

V.2. Obiectiv: Promovarea valorilor culturale și istorice locale, la nivel național și internațional.

V.2.a. Strategii: valorificarea culturală a tradițiilor locale.

Tactici:

V.2.a.1.- promovarea valorilor culturale și istorice prin acțiuni specifice de marketing cultural.

indicator de monitorizare:

- numărul de materiale și acțiuni realizate.

V.3. Obiectiv: Realizarea unui mediu social stabil participativ, moral, coeziv, suport necesar pentru integrarea europeană.

V.3.a. Strategii: accentuarea spiritului ecumenic tradițional ca mijloc de asigurare a unui climat moral necesar dezvoltării durabile.

Tactici:

V.3.a.1.- inițierea unor programe de sprijinire a instituțiilor religioase, inclusiv acordarea de sprijin material pentru finalizarea lucrărilor la Biserica din Șinca Veche, în vederea diseminării în rândul populației a respectului pentru valorile spirituale creștine.

indicatori de monitorizare:

- numărul de programe.

V.3.a.2.- creșterea numărului programelor de educație ecumenică în rândul populației și promovarea valorilor morale creștine.

indicator de monitorizare:

- numărul programelor realizate.

V.3.a.3.- întâlniri periodice între reprezentanții cultelor din comună, pentru corelarea activității acestora în rezolvarea problemelor de dezvoltare durabilă a comunei.

indicator de monitorizare:

- numărul întâlnirilor organizate și acțiunile întreprinse.

V.3.a.4.- dezvoltarea turismului ecumenic prin elaborarea unui ghid al bisericilor și confesiunilor.

indicator de monitorizare:

- numărul materialelor de promovare;

V.3.b. Strategii: ameliorarea situației economice și sociale a rromilor.

Tactici:

V.3.b.1.- facilitarea dialogului între administrația publică locală și comunitatea rromilor.

indicatori de monitorizare:

- număr de acțiuni /an;
- numărul cazurilor rezolvate.

V.3.b.2.- programe locale de ameliorare a situației educaționale și economico-sociale a comunității rromilor.

indicator de monitorizare:

- numărul cazurilor rezolvate.

V.3.c. Strategii: promovarea dezvoltării coeziunii comunitare – crearea condițiilor pentru parteneriat public privat.

Tactici:

V.3.c.1.- elaborarea cadrului juridic local pentru reglementarea cooperării consiliului local cu ONG-uri.

indicator de monitorizare:

- numărul cooperărilor.

V.3.c.2.- popularizarea mai intensă prin mass-media locală și centrală a acțiunilor proprii ale autorităților administrației publice locale și a celor realizate în parteneriat public sau privat.

indicator de monitorizare:

- numărul acțiunilor de popularizare;

Addenda 1

FUNDAMENTAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE DURABILĂ A COMUNEI ȘINCA

1. Investigarea sociologică realizată prin metoda chestionarelor

Analiza rezultatelor obținute în urma investigației sociologice realizate prin metoda chestionarelor a vizat două aspecte principale. Unul din care rezultă analiza-diagnostic a stării economico-sociale din comuna Șinca, cu interfața sa privind funcționarea administrației publice locale și gradul de satisfacere a intereselor comunitare. Al doilea vizează perspectiva dezvoltării durabile a comunei Șinca, și din care se fundamentează liniamentele strategiei de dezvoltare durabilă la orizontul anilor 2030.

1.1. Analiza-diagnostic a stării economico-socială a Comunei Șinca, ianuarie 2008

Pentru stabilirea situației existente în comuna Șinca, s-au analizat rezultatele investigației sociologice, efectuate pe baza celor trei tipuri de chestionare, cetățeni respectiv gospodari, manageri și reprezentanții instituțiilor publice de pe teritoriul comunei.

1.1.1. Investigarea sociologică la gospodari

Investigarea sociologică a acestei grupe a avut în vedere unele considerente majore privind necesitatea obiectivă a orientării administrației publice locale spre cetățean (vezi A 1.1.a.), ținând cont că acesta este în același timp principalul beneficiar, dar și sursă și contribuabil.

Deși majoritatea covârșitoare a cetățenilor comunei locuiesc cu plăcere în comuna Șinca 90,83%, și doar 9,17% ar dori să locuiască în altă localitate (vezi A 1.1.b.), problema ar trebui să fie analizată la nivelul consiliului local în vederea gasirii de soluții care să întarească ideea de comunitate.

Referitor la condițiile de viață oferite de comuna Șinca, faptul că 5,5% sunt foarte mulțumiți, 17,43% mulțumiți, 62,39% parțial mulțumiți, iar ceilalți (11,01%) nemulțumiți sau (3,67%) foarte nemulțumiți (vezi A 1.2.), exprimă situația în care cetățenii comunei solicită ca primăria să întreprindă măsuri mai hotărâte pentru îmbunătățirea condițiilor generale de viață.

Majoritatea cetățenilor – 64,06% consideră că în ultimii 2 ani s-a îmbunătățit calitatea vieții în comună, din aceștia 8,26% consideră aceste progrese ca fiind foarte mari, în schimb 21,10% consideră că în Șinca nu s-au făcut progrese vizibile (vezi A 1.3.).

Cu privire la condițiile de mediu, investigația a arătat că 38,53% consideră acest aspect mulțumitor și foarte mulțumitor, parțial mulțumiți sunt 45,87%, iar ceilalți 5,5% consideră că încă, sub acest aspect, comuna mai are multe probleme de rezolvat. (vezi A 1.4.)

Dintre factorii care determină calitatea vieții, cetățenii consideră a fi cei mai importanți (vezi A 1.5.)

1.	Siguranta publica,protectia impotriva criminalitatii	91,82%
2.	Siguranta traficului	90,91%
3.	Asigurarea asistentei medicale	89,91%
4.	Ingrijirea cladirilor si a imaginii comunei	87,28%
5.	Gradul de poluare a aerului	86,36%
6.	Amenajarea strazilor si locurilor publice	84,54%
7.	Posibilități de câștig	82,57%
8.	Școli și alte instituții de învățământ	81,90%
9.	Condiții de transport în comun	81,82%
10.	Grădinițe/creșe	80,91%

În ceea ce privește gradul de mulțumire a cetățenilor în raport cu același sistem de referință, foarte mulțumiți/mulțumiți sunt, în ceea ce privește:

1.	Azile de bătrâni	27,52%
2.	Oferta în domeniul educației și pregătirii profesionale	21,81%
3.	Grădinițe/creșe	20,91%
4.	Oferta de locuințe/terenuri de construcție	20,91%
5.	Baze sportive	20,00%
6.	Oferta locurilor de muncă	18,90%
7.	Posibilitățile de a face cumpărături	16,51%
8.	Zone liniștite fără poluare fonică	15,59%
9.	Poluarea aerului	11,82%

10.	Manifestări culturale	11,82%
-----	-----------------------	--------

Gradul de mulțumire în raport cu celelalte aspecte investigate, se reflectă în următorii parametrii (vezi A 1.6.).

Imaginea publică a comunei se caracterizează de locuitorii din Șinca, astfel (vezi A 1.7.):

1.	Primitoare pentru străini	70,91%
2.	Ospitalieră	69,09%
3.	Liniștită	60,55%
4.	Așezată strategic	57,41%
5.	Un mediu propice familiei	53,21%
6.	Plăcută	48,63%
7.	Scumpă	47,71%

Prin întrebarea deschisă adresată cetățenilor cu privire la schimbările necesare pentru ridicarea calității vieții au fost vizate mai multe locuri de muncă, acordarea titlurilor de proprietate, crearea de spații verzi, asfaltarea drumurilor, reabilitarea căminelor culturale, alimentare cu apă și canal. Lista propunerilor se regăsește în (vezi A 1.8) cu localizarea pe sate.

Despre activitatea primăriei, cetățenii comunei sunt informați prin următoarele mijloace de comunicare (vezi A 1.9.).

1. de la vecini, colegi, cunoștințe	66,18%
2. din alte surse	16,36%
3. din surse combinate	17,46%

Referitor la gradul de mulțumire față de activitatea instituției „Primarului” acesta este exprimat după cum urmează (vezi A 1.10.a).

▪ foarte mulțumiți și mulțumiți	41,82%
▪ partial multumiti	44,55%
▪ nemulțumiți	4,55%
▪ foarte nemulțumiți	8,18%

În ceea ce privește activitatea Consiliului local, situația se prezintă astfel (vezi A 1.10.b):

▪ foarte mulțumiți	8,26%
▪ mulțumiți	4,59 %
▪ parțial mulțumiți	44,95%
▪ nemulțumiți	28,44%
▪ foarte nemulțumiți	13,76 %

Din eșantionul investigat a rezultat că 21,10% nu au avut nici o legătură în cursul anului cu serviciile primăriei, cel mult odată 12,84%, iar în mod frecvent 14,68% au apelat la autoritatea locală (vezi A 1.11.a).

Dintre cetățenii care au beneficiat de serviciile compartimentelor funcționale ale primăriei, cei mai mulți au fost satisfăcuți de următoarele servicii (vezi A 1.11.b):

- Juridice	100,00%
- Centru de informații pentru cetățeni	68,75%
- Impozite și taxe	66,28%

Solicitați să acorde o notă activității primăriei, repondenții au produs următoarea stare de fapt (vezi A 1.12.):

nota 10	4,55 %
nota 9	14,55%
nota 8	25,45%
nota 7	16,36%
nota 6	20,91%
nota 5	11,82%

Activitatea desfășurată de primărie și consiliul local este în atenția opiniei publice (vezi A 1.13 a.):

• în mare măsură	46,36%
• mediu	42,73%

Cu privire la transparența activității decizionale a consiliului local și primăriei, gradul de mulțumire exprimat procentual arată că 1,83% din cetățeni sunt foarte mulțumiți, mulțumiți sunt 11,01%, 47,71% sunt parțial mulțumiți și nemulțumiți și foarte nemulțumiți sunt 39,45%

(vezi A 1.13.b).

După alegerile din 2004, cetățenii apreciază că activitatea primăriei s-a îmbunătățit în special în următoarele domenii de activitate (vezi A 1.14 .a ,b.):

1. curățenia comunei	9,38%
2. întreținerea străzilor	10,94%
3. întreținerea parcurilor si a spatiilor verzi	78,13%
5. întreținerea unităților de învățământ	1,56%
Total	100,0%

Primăria și-a orientat activitatea spre rezolvarea problemelor cetățenilor după alegerile locale din anul 2004. Din investigația sociologică a rezultat că 9,80% dintre cetățeni consideră că activitatea s-a îmbunătățit substanțial, iar 47,06% cred că activitatea s-a îmbunătățit, dar nu suficient, iar 42,16 % apreciază că activitatea a rămas la același nivel, în vreme ce 0,98% consideră că aceasta s-a înrăutățit (vezi A 1. 15).

Proiectele inițiate de consiliul local pe teritoriul comunei sunt cunoscute de cetățenii comunei, astfel (vezi A 1.15.a.):

• cele mai cunoscute sunt:

- Înființarea sistem de colectare selectivă a deșeurilor menajere: 54,55%
- Reabilitarea și dotarea clădirilor administrative: primărie, cămine culturale, școli, dispensare: 44,63%
- Reabilitarea locașurilor de cult și a monumentelor istorice: 40%
- Înființare (reabilitare) rețele de alimentare cu apă, rețele de canalizare, rețele de distribuție energie electrică și iluminat public: 34,55%
- Asfaltarea străzilor în interiorul localităților și reabilitarea (pietruirea) drumurilor de hotar: 27,27%

• cel mai puțin cunoscute sunt:

- Crearea de zone de dezvoltare turistică: 21,82%
- Înființarea de centre de asistență socială pentru copii, bătrâni sau persoane defavorizate: 16,36%

Cetățenii doresc să fie informați despre proiectele comunității în următoarea ordine de priorități:

- Înființare (reabilitare) rețele de alimentare cu apă, rețele de canalizare, rețele de distribuție energie electrică și iluminat public: 88,18%
- Asfaltarea străzilor în interiorul localităților și reabilitarea (pietruirea) drumurilor de hotar: 86,36%
- Reabilitarea locașurilor de cult și a monumentelor istorice: 86,37%
- Reabilitarea și dotarea clădirilor administrative: primărie, cămine culturale, școli, dispensare: 85,46%
- Înființarea sistem de colectare selectivă a deșeurilor menajere: 85,46%
- Crearea de zone de dezvoltare turistică: 84,55%
- Înființarea de centre de asistență socială pentru copii, bătrâni sau persoane defavorizate: 80,00%

Pentru detalii, (vezi A 1.15.b.)

În legătură cu promovarea acestor proiecte, cetățenii își exprimă adeziunea după cum urmează (vezi A 1.15.c.):

- Înființarea sistem de colectare selectivă a deșeurilor menajere: 85,80%
- Asfaltarea străzilor în interiorul localităților și reabilitarea (pietruirea) drumurilor de hotar: 85,57%
- Înființare (reabilitare) rețele de alimentare cu apă, rețele de canalizare, rețele de distribuție energie electrică și iluminat public: 84,55%
- Reabilitarea locașurilor de cult și a monumentelor istorice: 84,55%
- Reabilitarea și dotarea clădirilor administrative: primărie, cămine culturale, școli, dispensare: 83,64%
- Crearea de zone de dezvoltare turistică: 82,94%
- Înființarea de centre de asistență socială pentru copii, bătrâni sau persoane defavorizate: 81,25%

Cetățenii consideră că administrația locală ar trebui să fie caracterizată în primul rând ca (vezi A 1.16) :

Primăria întreține un dialog deschis cu toate persoanele, instituțiile care participă la viața comunei:	81,82%
Primăria comunei Șinca este un prestator de servicii modern:	80,00%
Primăria informează activ, corect și în timp util, despre toate necesitățile și interesele determinate:	79,09%
Primăria lucrează efectiv și eficient:	78,18%
Primăria invită pe toți cei implicați să ia parte la procesul decizional și la implementarea deciziilor:	76,37%
Își orientează toate activitățile după necesitățile partenerilor (cetățeni, agenți economici, turiști):	70,91%

În raport cu importanța atribuită de cetățeni administrației publice locale, în ultimii doi ani așteptările acestora au fost îndeplinite în proporție de 54,55% sub următoarele aspecte (vezi A 1.17.):

Referitor la modalitățile concrete de acțiune ale administrației locale, pentru cetățenii comunei cele mai importante aspecte privitoare la activitatea primăriei vizează (vezi A 1.18.):

Scurtarea timpului de așteptare:	93,64%
Informații în timp util despre documentația necesară:	92,73%
Ajutarea cetățenilor în completarea formularelor :	92,73%
Simplitatea procedurilor din cadrul serviciilor :	91,84%
Simplitatea modului de găsire a birourilor:	90,91%
Program de lucru adecvat publicului :	90,91%
Acordarea de consultanță cetățenilor:	91,82%
Formulare pe înțelesul tuturor:	90,00%
Posibilitatea de a rezolva anumite cereri într-un singur loc:	88,19%
Decizii ireproșabile din punct de vedere legal:	88,18%
Colaboratori prietenoși:	88,18%
Debirocratizarea activităților:	87,00%
Buna informare a cetățenilor de către personal:	86,36%

Fundamentarea Strategiei de dezvoltare durabilă a Comunei Șinca

Prelucrarea mai rapidă a cererilor și petițiilor:	86,36%
Posibilitatea de a obține telefonic audiențe:	86,36%
Birouri cu aspect plăcut:	85,46%
Un birou unic pentru informații:	85,37%
Zone de așteptare plăcute:	84,55%
Clădiri adecvate pentru persoanele cu handicap:	84,55%

Aceste așteptări sunt reflectate, prin gradul de mulțumire a cetățenilor, în raport cu activitatea desfășurată de administrația publică locală, sub următoarele aspecte (vezi A 1.19.):

Birouri cu aspect plăcut:	71,82%
Simplitatea procedurilor din cadrul serviciilor :	63,64%
Ajutarea cetățenilor în completarea formularelor :	58,18%
Zone de așteptare plăcute:	58,18%
Simplitatea modului de găsire a birourilor:	54,55%
Colaboratori prietenoși:	50,00%

• cele mai multe nemulțumiri se referă la:

Formulare pe înțelesul tuturor:	48,18%
Acordarea de consultanță cetățenilor:	45,46%
Informații în timp util despre documentația necesară:	40,00%
Program de lucru adecvat publicului :	39,10%
Decizii ireproșabile din punct de vedere legal:	32,72%
Prelucrarea mai rapidă a cererilor și petițiilor:	31,82%
Un birou unic pentru informații:	28,18%
Posibilitatea de a rezolva anumite cereri într-un singur loc:	27,28%
Scurtarea timpului de așteptare:	27,27%
Posibilitatea de a obține telefonic audiențe:	27,27%
Buna informare a cetățenilor de către personal:	26,79%

Dintre lucrările de infrastructură propuse de consiliul local, cetățenii au apreciat ca fiind cele mai necesare următoarele (vezi A 1.20.):

- Înființare (reabilitare) rețele de alimentare cu apă, rețele de canalizare, rețele de distribuție energie electrică și iluminat public: 55,24%
- Asfaltarea străzilor în interiorul localităților și reabilitarea (pietruirea) drumurilor de hotar: 30,85%
- Reabilitarea și dotarea clădirilor administrative: primărie, cămine culturale, școli, dispensare: 24,29%
- Reabilitarea locașurilor de cult și a monumentelor istorice: 18,00%
- Crearea de zone de dezvoltare turistică: 11,11%
- Înființarea sistem de colectare selectivă a deșeurilor menajere: 7,14%
- Înființarea de centre de asistență socială pentru copii, bătrâni sau persoane defavorizate: 7,14%

În rândul cetățenilor administrația locală este percepută ca fiind (vezi A 1.21.):

plăcută	59,34%
cu experiență	55,46%
dornică să ajute	44,96%
evoluată	42,21%
orientată spre servicii de calitate	42,20%
demnă de încredere	41,82%
deschisă	41,29%
eficientă	40,39%
harnică	40,36%
activă	34,86%
ecologică	22,81%

Din analiza investigației efectuate în rândul cetățenilor se desprinde, ca o primă concluzie, că activitatea administrației publice locale este bună și prezintă interes foarte mare pentru cetățeni, însă aceasta nu este suficient mediatizată și, ca atare, cunoscută. Deși o bună parte din așteptările cetățenilor au fost deja materializate, totuși mai există unele aspecte importante care nemulțumesc cetățenii (relația cetățean-primărie, acordarea titlurilor de proprietate, birou unic de informații, rezolvarea mai rapidă a cererilor (vezi A1.22)).

1.1.2. Investigarea mediului de afaceri

Al doilea grup țintă a avut în vedere mediul de afaceri, reprezentat de managerii agenților economici (de toate tipurile), cu sediul social declarat pe teritoriul comunei. Această categorie este considerată ca fiind în prezent insuficient reprezentată, ținând cont de perspectiva dezvoltării viitoare a comunei Șinca pe termen lung.

La elaborarea chestionarului s-a ținut cont de specificul acestui grup țintă și s-au formulat întrebările în funcție de această specificitate. Întrebările au în vedere perspectivele până în 2020 și se referă la:

- cifra de afaceri și ocuparea forței de muncă;
- utilizarea planurilor proprii de dezvoltare economică strategică;
- termenele și perspectiva avută în vedere la elaborarea acestora;
- opinii privind necesitatea și perspectiva pentru care ar trebui elaborate asemenea

instrumente manageriale.

Cu toate că, din informațiile primare existente, se menține imaginea și în viitor a unui mediu de afaceri insuficient dezvoltat, s-a identificat, totuși, posibilitatea ca acest grup să fie implicat în prefigurare măsurilor considerate necesare a se lua pentru îmbunătățirea mediului de afaceri.

Întrucât majoritatea managerilor locuiesc în comuna Șinca, investigarea acestui grup țintă a avut în vedere și consolidarea unor opinii exprimate de cetățeni, fapt pentru care în chestionarul respectiv se regăsesc mai multe întrebări care vizează modul în care această categorie se integrează în viața comunei.

Referitor la structura de reprezentare a diferitelor ramuri ale economiei locale, în totalul grupei investigate, cea mai reprezentativă grupă o constituie societățile cu activitate de comerț, cu 100%. De fapt se reflectă situația existentă, în care activitatea principală este comerțul. Din sondaj a reieșit faptul că societățile comerciale chestionate au cifra de afaceri cuprinsă între 14.400 și 24.000 lei.

Întrebarea 4. a) și b) din chestionar vizează existența la nivelul agenților economici a planurilor de dezvoltare economică strategică. Astfel, din investigația sociologică a reieșit că 50% dintre firmele chestionate au elaborate planuri de dezvoltare pe termene diferite, cuprinse între 3 ani (40%), 6 ani (20%) și peste 9 ani (40%).

O altă componentă care viza mediul de afaceri a avut în vedere creșterea numărului de salariați, pe care 10% dintre manageri au considerat-o în 2008 de 2%, 10% o creștere de 5%, iar 80% așteaptă o creștere 0%. În 2011, o creștere cu 2% prognozează 12,5% dintre manageri, cu 5%, 25% dintre manageri. Pentru anul 2014 și 2017, 50% dintre manageri consideră că numărul de salariați nu se va modifica. De menționat că, în ceea ce privește scăderea numărului de angajați niciunul din repondenți nu are o viziune pesimistă.

Referitor la existența planurilor strategice de dezvoltare durabilă în domeniul societăților comerciale menționăm ca 50% au un asemenea instrument elaborat pe o durată de 3-9 ani. În ceea ce privește termenul pentru care o asemenea metoda de previziune ar trebui dezvoltată toți cei chestionați au considerat ca ideal ar fi o prognoza peste 9 ani.

Din analiza diagnostic a mediului de afaceri existent în comuna Șinca rezultă următorii parametrii (vezi A1.23.):

• favorabili:

Forța de muncă disponibilă:	66,66%
Procesul de privatizare:	60,00%
Servicii publice de energie electrică :	60,00%
Servicii publice de salubritate :	60,00%
Rețeaua de telecomunicații:	60,00%
Folosirea noilor tehnologii:	60,00%
Serviciile oferite de administrația publică locală:	60,00%
Cooperarea la nivel județean:	55,55%
Cooperarea la nivel local:	55,55%
Servicii publice de gaz metan:	50,00%

• nefavorabili:

Servicii publice de apă și canal:	60,00%
Cooperarea la nivel internațional:	55,55%
Rețeaua de drumuri.	50,00%
Accesul la fondurile Uniunii Europene:	50,00%
Rețeaua feroviară:	44,44%
Rețeaua de învățământ profesional:	40,00%
Servicii de sănătate publică:	40,00%

Asigurarea de terenuri pentru dezvoltare:	30,00%
Cooperarea la nivel zonal:	22,22%

În ceea ce privește condițiile și situația mediului din imediata vecinătate a firmelor, acestea sunt apreciate ca mulțumitoare de 30,00% din subiecți, iar 40% s-au exprimat a fi nemulțumiți.

De asemenea, eșantionul manageri a apreciat ca importanți pentru calitatea vieții în comuna Șinca următorii factori:

Școli și alte instituții de învățământ:	90,00%
Asigurarea asistenței medicale (spitale, cabinete, policlinici):	90,00%
Zone liniștite, fără poluare fonică:	90,00%
Siguranța publică/protecția împotriva criminalității:	90,00%
Amenajarea locurilor publice și a străzilor:	90,00%
Poluarea aerului:	88,88%
Posibilități de a face cumpărături:	80,00%
Grădinițe, creșe:	80,00%
Locuri de joacă pentru copii:	80,00%
Parcuri și spații verzi:	80,00%

Mai puțin importante pentru calitatea vieții în comună sunt considerate (vezi A1.24):

Oferta de locuințe/terenuri de construcție:	10,00%
Baze sportive:	11,11%
Azile de bătrâni:	0,00%
Manifestări culturale:	0,00%

Gradul de mulțumire față de condițiile de viață din comuna Șinca rezultă din următoarea apreciere:

• mulțumiți de:

Poluarea aerului:	22,22%
Azile de bătrâni:	20,00%
Siguranța publică/protecția împotriva criminalității:	20,00%

• parțial mulțumiți și nemulțumiri privind calitatea vieții în comuna Șinca sunt cele referitoare la:

Venitul/posibilitățile de câștig:	70,00%
Grădinițe, creșe:	70,00%
Oferta de locuințe/terenuri de construcție:	70,00%
Oferta locurilor de muncă:	60,00%
Asigurarea de servicii de transport în comun:	60,00%
Locuri de joacă pentru copii:	60,00%
Asigurarea asistenței medicale:	60,00%
Parcuri și spații verzi:	60,00%

La acest capitol subiecții au avut posibilitatea să aleagă între cele 21 de variante propuse, rezultatele anterior prezentate fiind preluate în ordinea frecvenței de apariție în investigație.

Comuna Șinca este caracterizată de manageri ca fiind:

-ospitalieră:	80,00%
-așezată strategic:	80,00%
-primitori pentru străini:	80,00%
-deschisă:	70,00%
- liniștită:	50,00%
-plăcută:	50,00%

Prezentarea s-a făcut în ordinea descrescătoare a frecvenței apariției pentru primele 6 poziții din cele 21 oferite prin chestionar. (vezi A1.25).

În ceea ce privește principalele lucrări coordonate de administrația publică locală, rezultă că proiectele comunei Șinca, sunt cunoscute (vezi A1.26) în următoarea prioritate:

- Înființare (reabilitare) rețele de alimentare cu apă, rețele de canalizare, rețele de distribuție energie electrică și iluminat public;
- Asfaltarea străzilor în interiorul localităților și reabilitarea (pietruirea) drumurilor de hotar;
- Reabilitarea și dotarea clădirilor administrative: primărie, cămine culturale, școli, dispensare;
- Reabilitarea locașurilor de cult și a monumentelor istorice;
- Înființarea de centre de asistență socială pentru copii, bătrâni sau persoane defavorizate;
- Înființare sistem de colectare selectivă a deșeurilor menajere;
- Crearea de zone de dezvoltare turistică.

Managerii se declară foarte informați cu privire la nevoia de:

- Reabilitare și dotare a clădirilor administrative: primărie, cămine culturale, școli, dispensare;
- Reabilitarea locașurilor de cult și a monumentelor istorice;

Nu sunt interesați, în detaliu, asupra:

- Înființării de centre de asistență socială pentru copii, bătrâni sau persoane defavorizate;
- Asfaltării străzilor în interiorul localităților și reabilitarea (pietruirea) drumurilor de hotar;
- Creării de zone de dezvoltare turistică.

(Prezentarea s-a făcut în ordinea rezultatelor obținute – vezi A1.27)

La întrebarea “**În ce măsură ați dori să fiți informați despre proiectele Consiliului Local?**”, managerii au răspuns:

În foarte mare măsura cu privire la următoarele obiective:

- Asfaltarea străzilor în interiorul localităților și reabilitarea (pietruirea) drumurilor de hotar
- Reabilitarea și dotarea clădirilor administrative: primărie, cămine culturale, școli, dispensare

- Reabilitarea locașurilor de cult și a monumentelor istorice
- Înființare sistem de colectare selectivă a deșeurilor menajere
- Crearea de zone de dezvoltare turistică

În legătură cu întrebarea „Care este părerea dumneavoastră personală în legătură cu aceste proiecte?”, managerii au răspuns:

Foarte bună:

- Înființare (reabilitare) rețele de alimentare cu apă, rețele de canalizare, rețele de distribuție energie electrică și iluminat public
- Înființarea de centre de asistență socială pentru copii, bătrâni sau persoane defavorizate
- Înființare sistem de colectare selectivă a deșeurilor menajere
- Crearea de zone de dezvoltare turistică

Ca urmare a coroborării rezultatelor obținute din sondajul gospodării/cetățeni, reiese că întreaga comunitate înțelege și dorește elaborarea unor planuri de dezvoltare economică pe termen lung. De asemenea, mediul de afaceri, deși nu întotdeauna cu viziuni suprapuse sau identice cu cetățenii sau societatea civilă, consideră că administrația publică locală este foarte importantă și dorește colaborarea pe domeniile lor de interes. Majoritatea managerilor doresc să fie mai bine informați și implicați în viața comunității. Ca urmare, sistemul de colaborare și cooperare a administrației publice locale cu reprezentanții societăților comerciale trebuie să fie perfecționat și flexibilizat, în special prin formele parteneriatului public-privat.

1.1.3. Investigarea societății civile

Acest grup țintă a fost luat în considerare în vederea cunoașterii opiniei societății civile prin categoria funcționarilor publici, profesori, cadre medicale, clerici etc, pe considerentul că aceștia vor avea un rol esențial în procesul de implementare a strategiei de dezvoltare durabilă a comunei Șinca.

S-a acceptat această variantă deși la nivelul comunei Șinca nu exista niciun ONG, opinia funcționarilor publici este importantă ținând cont de calitatea profesională a acestora, evidențiată cu ocazia derulării întregului proces de cercetare științifică pentru fundamentarea strategiei.

Considerăm că opiniile exprimate de acest grup țintă sunt deosebit de importante, întrucât se prezumă că acestea nu sunt influențate politic, nu sunt determinate de interese economice și privesc interesele societății ca un ansamblu armonios.

Chestionarul aplicat conține un număr de 26 de întrebări, din care 7 întrebări vizează în exclusivitate dezvoltarea viitoare a comunei.

La acest chestionar au răspuns 25 de subiecți, dintre subiecții investigați unii își desfășoară activitatea în administrația publică, iar ceilalți sunt reprezentanții școlii generale.

Principalele domenii de activitate în care acționează acest grup țintă sunt:

- asistență socială;
- religios;
- învățământ.

De remarcat că majoritatea celor investigați consideră că în viitor activitatea lor se va lărgi, prin cuprinderea de noi direcții de acțiune, proces explicabil pentru funcționarii publici, ca efect al descentralizării administrației publice, iar din punctul de vedere al școlii se atestă faptul că activitatea lor este considerată importantă și utilă comunității locale. (vezi anexa 7.35.)

Toți subiecții chestionați consideră că sunt probleme deosebite în îndeplinirea atribuțiilor pe următoarele direcții:

- colaborarea mai strânsă între entități și indivizi;
- creșterea calității profesionale și morale;
- dotări la nivelul cerințelor;
- dotări cu mijloace de transport;
- specializarea crescută a personalului.

La întrebarea privind modul în care este concepută activitatea viitoare – 92,86% au răspuns că au elaborat un astfel de program, din care:

-pe 6 ani	-42,86%
-pe 3 ani	-35,71%
-peste 9 ani	-14,29%

Din punctul de vedere al acestor categorii, mediul de afaceri este perceput astfel (vezi A1.28.):

• favorabil:

Servicii publice de energie electrică :	95,83%
Cooperarea la nivel local:	87,50%
Serviciile oferite de administrația publică județeană:	81,82%
Rețeaua de telecomunicații:	80,00%
Serviciile oferite de administrația publică locală:	79,17%
Cooperarea la nivel județean:	75,00%
Sistemul de impozite și taxe locale:	75,00%
Servicii publice de gaz metan:	75,00%
Rețeaua feroviară:	75,00%
Cooperare la nivel zonal (asociația intercomunitară):	69,57%

• nefavorabil:

Rețeaua de drumuri:	29,17%
Servicii publice de apă și canal:	29,17%
Cooperarea la nivel internațional:	26,08%
Servicii de sănătate publică:	20,84%
Accesul la resurse financiare:	20,83%
Activitatea de promovare a producției și serviciilor:	20,83%

Referitor la situația mediului înconjurător se reliefează faptul că dintre subiecții chestionați 40,00% sunt parțial mulțumiți, iar extremele sunt reprezentate astfel: mulțumiți 48,00%, iar 4,00% sunt foarte mulțumiți. (vezi A1.29.)

În ceea ce privește modul în care sunt receptați factorii care determină calitatea vieții în Șinca (vezi A1.30.):

• foarte importanți:

Amenajarea locurilor publice și a străzilor:	100,00%
Asigurarea asistenței medicale:	100,00%
Siguranța publică/protecția împotriva criminalității:	100,00%

Îngrijirea clădirilor și a imaginii localității:	100,00%
Siguranța traficului:	96,00%
Manifestări culturale:	96,00%
Poluarea aerului:	96,00%
Venitul/posibilitățile de câștig:	92,00%
Oferta locurilor de munca:	91,67%
Școli și alte instituții de învățământ:	88,00%
• neimportanți:	
Azile de bătrâni:	8,00%
Oferta în domeniul educației superioare și pregătirii profesionale:	4,00%

În același timp această categorie percepe ca îndeplinite condițiile de viață referitoare la comuna Șinca în următoarele proporții:

Poluarea aerului:	36,00%
Siguranța publică/protecția împotriva criminalității:	32,00%
Zone liniștite, fără poluare fonică:	29,13%
Siguranța traficului:	28,00%
Oferta de locuințe/terenuri de construcție:	28,00%
Azile de bătrâni:	25,00%
Parcuri și spații verzi:	25,00%

Principalele nemulțumiri vizează următoarele aspecte (vezi A1.31.):

Venitul/posibilitățile de câștig:	68,00%
Oferta locurilor de munca:	64,00%
Manifestări culturale:	64,00%
Posibilitățile de a face cumpărături:	60,00%
Grădinițe, creșe:	56,00%
Asigurarea de servicii de transport în comun:	52,00%

Repondentii la aceasta categorie caracterizează pozitiv comuna Șinca sub următoarele aspecte:

- liniștită:	79,16%
- așezată strategic:	78,26%
- plăcută:	75,00%
- ospitalieră:	75,00%
- legată de tradiții:	73,91%
- deschisă spre lume:	70,83%
- provincială	69,57%
- lipsită de violență:	66,67%

Aceiași subiecți consideră că în comuna Șinca sunt negative următoarele aspecte (vezi A1.32.)

- dezvoltată economic :	41,67%
- un mediu potrivit femeilor:	33,33%
- modernă:	25,00%

- un mediu potrivit tinerilor:	20,85%
- tolerantă:	16,66%
- scumpă:	12,50%

La întrebarea privind gradul de informare cu privire la cunoașterea proiectelor derulate de comunitate, grupul țintă a apreciat că sunt informați despre lucrările derulate de autoritatea administrației publice locale, în următoarele proporții (vezi A1.33.):

• Reabilitarea și dotarea clădirilor administrative:	50,00%
• Reabilitarea locașurilor de cult și a monumentelor istorice:	45,83%
• Înființare (reabilitare) rețele de alimentare cu apă, rețele de canalizare, rețele de distribuție energie electrică și iluminat public:	33,33%
• Asfaltarea străzilor în interiorul localităților și reabilitarea drumurilor de hotar:	33,33%
• Crearea de zone de dezvoltare turistică:	33,33%
• Înființarea de centre de asistență socială pentru copii, bătrâni sau persoane defavorizate:	22,73%
• Înființare sistem de colectare selectivă a deșeurilor menajere:	25,00%

În ceea ce privește dorința a funcționarilor publici de a fi informați despre lucrările realizate de comunitate, constatăm că aceasta este foarte mare după cum rezultă din datele prezentate mai jos:

• Înființarea de centre de asistență socială pentru copii, bătrâni sau persoane defavorizate:	89,17%
• Reabilitarea și dotarea clădirilor administrative:	87,50%
• Crearea de zone de dezvoltare turistică:	83,33%
• Reabilitarea locașurilor de cult și a monumentelor istorice:	80,00%
• Înființare sistem de colectare selectivă a deșeurilor menajere:	80,00%
• Înființare (reabilitare) rețele de alimentare cu apă, rețele de canalizare, rețele de distribuție energie electrică și iluminat public:	79,17%
• Asfaltarea străzilor în interiorul localităților și reabilitarea (pietruirea) drumurilor de hotar:	75,00%

În legătură cu întrebarea „Care este părerea dumneavoastră personală în legătură cu aceste proiecte?”, majoritatea grupului țintă a validat propunerile făcute de primar și aprobate de consiliul local, situația se prezintă după cum urmează:

• Reabilitarea locașurilor de cult și a monumentelor istorice:	64,00%
• Înființare (reabilitare) rețele de alimentare cu apă, rețele de canalizare, rețele de distribuție energie electrică și iluminat public:	60,00%
• Crearea de zone de dezvoltare turistică:	60,00%

- Înființare sistem de colectare selectivă a deșeurilor menajere: 56,00%
- Asfaltarea străzilor în interiorul localităților și reabilitarea (pietruirea) drumurilor de hotar: 52,00%
- Reabilitarea și dotarea clădirilor administrative: 52,00%
- Înființarea de centre de asistență socială pentru copii, bătrâni sau persoane defavorizate: 50,00%

(vezi A1.34.)

*
* *

O concluzie generală ar fi aceea că, punctele de vedere ale celor trei grupe de repondenți intervievați, respectiv gospodării/cetățeni, mediul de afaceri și societatea civilă sunt, în general pozitive și convergente.

La nivelul comunei Șinca, preocupările și viziunile celor 3 categorii investigate sunt consensuale, având în linii mari aceleași mulțumiri și neîmpliniri în raport cu activitatea administrației publice locale.

Aplicarea metodei chestionarelor a fost reverificată prin metoda seminariilor.

1.2. Perspective ale dezvoltării durabile a comunei Șinca

Din analiza întrebărilor care vizează viitorul, din chestionare și seminarii s-au desprins următoarele așteptări:

1.2.1. Perspectiva gospodăriilor/cetățenilor

- perspectiva îmbunătățirii calității vieții în comuna Șinca:
  - se va îmbunătăți 74,24%
  - staționară 13,64%
  - nu știu 12,12%
- care sunt cele mai importante aspecte care ar trebui schimbate în activitatea Primăriei Șinca:

- comunicarea cu cetățenii
- mai puțină birocrație
- mai multă transparență
- mai bună organizare
- acordare de titluri de proprietate
- o mai bună informare a cetățenilor
- reorganizarea aparatului administrației publice locale

(vezi A1.35.)

1.2.2. Perspectiva oamenilor de afaceri

- creșterea în termeni reali a cifrei de afaceri este percepută astfel:
în 2008:
  - constantă 12,5%
  - creștere cu 2% 25,00%
  - creștere cu 5% 37,50%
  - creștere cu 10% 25,00%

în 2011:	
- constantă	12,5%
- creștere cu 5%	62,50%
- creștere cu peste 10%	25,00%

în 2014:	
- creștere cu 2%	25,00%
- creștere cu 5%	37,50%
- creștere cu 10%	12,50%
- creștere cu peste 10%	25,00%

în 2020:	
- creștere cu 2%	25,00%
- creștere cu 5%	25,00%
- creștere cu 10%	12,50%
- creștere cu peste 10%	37,50%

• creșterea numărului de salariați:

în 2008:	
- constantă	80,00%
- creștere cu 2%	10,00%
- creștere cu 5%	10,00%

în 2011:	
- constantă	50,00%
- creștere cu 2%	12,50%
- creștere cu 5%	25,00%
- creștere cu 10%	12,50%

în 2014:	
- constantă	50,00%
- creștere cu 2%	12,50%
- creștere cu 5%	12,50%
- creștere cu 10%	25,00%

în 2017:	
- constantă	50,00%
- creștere cu 2%	12,50%
- creștere cu 10%	37,50%

• întocmirea planului de dezvoltare durabilă la nivelul agenților economici este realizată de către 50,00%, dintre care :

- pe 3 ani	40,00%
------------	--------

- pe 6 ani	20,00%
- peste 9 ani	40,00%

1.2.3. Perspectiva societăților civile

- Cele mai importante sarcini care vor fi preluate în viitor se referă la:

- trezirea interesului elevilor în descoperirea unor meserii;
- cultivarea responsabilității pentru mediul înconjurător;
- transfer rapid;
- ansamblu de dansuri populare.;
- confecționare păpuși pentru teatru împreună cu părinții;
- editarea unei reviste a școlii

În general, viziunea asupra dezvoltării viitoare a comunei Șinca cuprinde:

- existența unui plan de dezvoltare durabilă a firmelor (50,00%), și administrația publică locală (73,68%).

- Referitor la termenul pentru care trebuie elaborat planul de dezvoltare durabilă a organizației, rezultatul este următorul:

	MANAGER	administrație publică
- 3 ani	40,00%	35,71 %
- 6 ani	20,00%	42,86%
- 9 ani	40,00%	14,29%

- măsurile necesare pentru îmbunătățirea mediului de afaceri, din perspectiva managerilor și administrație publică întrebări deschise de la manageri functionari (prezentarea exhaustivă în A1.36.).

- închirierea/concesionarea terenurilor pentru întreprinzători
- acces la credite
- centru de consultanță pe diverse domenii
- pregătirea profesională a forței muncă
- pragmatism în rezolvarea problemelor cetățeanului
- amplificarea cooperării la nivel local
- dezvoltarea rețea bancară, bancomate
- îmbunătățirea drumurilor
- publicitatea punctelor turistice

E. Rezultatele întrebărilor comune pentru cetățeni, manageri, functionari

- pentru ridicarea calității vieții au fost propuse ;
- de cetățeni
  - crearea de noi locuri de muncă
  - infrastructură
  - spații verzi

- imbunatatirea drumurilor
  - canalizare
  - manifestări cultural-sportive
  - protecția mediului
  - pază și ordine
  - baze sportive
  - transport public
  - de manageri, unde se adaugă:
    - mentalitatea
    - extindere PUZ
  - funcționarii consideră necesar ca pe lângă schimbările propuse anterior, să fie cuprinse și:
    - reabilitare clădiri
    - salubritate
- (vezi A1.37.)-comună pentru cele 3 grupuri V9 V10 V11

• cu privire la proiectele promovate de primărie, acestea au fost apreciate ca utile astfel (Analiza completă în A1.38.):

Proiect	CETĂȚENI	MANAGERI	FUNȚIONARI
Înființare (reabilitare) rețele de alimentare cu apă, rețele de canalizare, rețele de distribuție energie electrică și iluminat public	84,55%	90,00%	60,00%
Asfaltarea străzilor în interiorul localităților și reabilitarea (pietruirea) drumurilor de hotar	85,32%	90,00%	52,00%
Reabilitarea și dotarea clădirilor administrative: primărie, cămine culturale, școli, dispensare	83,63%	90,00%	52,00%
Reabilitarea locașurilor de cult și a monumentelor istorice	84,55%	90,00%	64,00%
Înființarea de centre de asistență socială pentru copii, bătrâni sau persoane defavorizate	80,37%	90,00%	50,00%
Înființare sistem de colectare selectivă a deșeurilor menajere	85,04%	90,00%	56,00%
Crearea de zone de dezvoltare turistică	82,41%	100,00%	60,00%

• prioritatea lucrărilor promovate de primărie este apreciată cu note de la 1 la 7 după cum urmează (analiză completă în A1.39.):

Proiect	CETĂȚENI	MANAGERI	FUNȚIONARI
Înființare (reabilitare) rețele de alimentare cu apă, rețele de canalizare, rețele de distribuție energie electrică și iluminat	1	1	1

public			
Asfaltarea străzilor în interiorul localităților și reabilitarea (pietruirea) drumurilor de hotar	2	3	2
Reabilitarea și dotarea clădirilor administrative: primărie, cămine culturale, școli, dispensare	3	5	3
Reabilitarea lăcașurilor de cult și a monumentelor istorice	4	7	6
Înființarea de centre de asistență socială pentru copii, bătrâni sau persoane defavorizate	6	4	7
Înființare sistem de colectare selectivă a deșeurilor menajere	7	6	5
Crearea de zone de dezvoltare turistică	5	2	4

*

*   *

Datele comune celor trei tipuri de chestionare relevă faptul că persoanele care au răspuns la întrebări, în cadrul investigației sociologice, reprezintă principalele medii sociale existente în comuna Șinca.

Au fost investigate atât persoane de sex feminin cât și persoane de sex masculin, care în marea lor majoritate sunt căsătorite și au o situație familială diferită atât din punct de vedere al numărului de copii cât și al numărului de persoane care compun familiile.

O reprezentativitate corespunzătoare s-a asigurat și din punct de vedere al pregătirii profesionale, nivelului de execuție (de la studii generale până la studii universitare).

Rezultă, de asemenea că, în marea lor majoritate cei care au răspuns la întrebări au locuință proprietate personală și locuiesc cu plăcere în Șinca.

Problema	Cetățeni	Manageri	Functionari
Sexul persoanelor investigate			
Masculin	60,91%	40,00%	28,00%
Feminin	39,09%	60,00%	72,00%
Starea civilă			
Căsătoriți	72,73%	80,00%	76,00%
Necăsătoriți	10,00%	10,00%	24,00%
Văduvi	14,55%	10,00%	-
Divorțați	2,73%	-	-
Numărul de copii			

Problema	Cetățeni	Manageri	Functionari
Fără copii	13,64%	10,00%	40,00%
1 copil	18,18%	30,00%	20,00%
2 copii	42,73%	50,00%	28,00%
3 sau mai mulți copii	25,45%	10,00	12,00%
Număr persoanelor care compun familia			
1 persoană	9,09%	10,00%	12,00%
2 persoane	16,36%	20,00%	16,00%
3 persoane	18,18%	30,00%	32,00%
4 persoane	21,82%	40,00	20,00%
peste 4 persoane	18,18%	-	20,00%
Situația economică (în cursul anului 2008)			
Foarte rea	10,91%	-	-
Rea	54,55%	30,00%	32,00%
parțial bună	28,18%	50,00%	64,00%
Bună	0,16%	20,00%	4,00%
foarte bună	-	-	-
Situația economică (în raport cu anul 2007)			
Ceva mai rea	59,09%	50,00%	52,00%
la fel	30,00%	40,00%	40,00%
mai bună	4,55%	10,00%	4,00%
simțitor mai bună	0,91%	-	4,00%
Aprecierea situației economice în viitor			
Simțitor mai rea	5,45%	-	-
ceva mai rea	22,73%	30,00%	32,00%
la fel	58,18%	50,00%	48,00%
ceva mai bună	3,64%	20,00%	12,00%
Simțitor mai bună	0,91%	-	8,00%
Nivelul de pregătire profesională			
elev	0,91%	-	-

Problema	Cetățeni	Manageri	Functionari
fără pregătire	5,45%	-	-
școală generală	19,90%	-	-
școală profesională	39,09%	-	4,00%
liceu și postliceală	29,09%	-	28,00%
studii superioare	6,36	-	60,00%
Diploma master/doctor	-	-	8,00%
Statutul social			
Funcționari	9,30%	-	24,00%
Muncitori	11,10%	-	-
personal de conducere	8,70%	-	20,00%
elevi/studenti/cadre didactice	6,10%	-	52,00
Casnici	6,50%	-	-
Pensionari	18,80%	-	-
liber profesioniști	4,20%	-	-
Vechimea domiciliului în comuna Șinca			
între 1 și 5 ani	1,82%	-	20,00%
între 5 și 12 ani	4,55%	-	4,00%
peste 12 ani	19,90%	30,00%	32,00%
născuți în Șinca	73,64%	70,00%	36,00%
Siguranța locului de muncă			
Sigur	23,64%	-	76,00%
Nesigur	5,45%	-	8,00%
nu am loc de muncă	45,45%	-	4,00%
nu știu	14,55%	-	12,00%
Raporturile cu vecinii			
Îi cunosc foarte puțin	0,91%	-	12,00%
ne cunoaștem foarte bine	62,73	-	72,00%
suntem prieteni – ne vizităm	20,91%	-	8,00%
Situația locuinței deținute			

Problema	Cetățeni	Manageri	Functionari
Casă proprietate privată	98,18%	100%	80,00%
chirie	0,91%	-	16,00%
Dorința de a locui în Șinca			
Da	79,09%	100%	60,00%
împrejurimi	2,73%	-	-
Alta localitate	3,64%	-	4,00%

Rezultatele complete și detaliate se găsesc în A1.40.

Alt instrument de lucru folosit a fost organizarea de 3 workshop-uri în cadrul cărora au fost comparate rezultatele investigației sociologice prin chestionare a cetățenilor, managerilor și funcționarilor publici cu opiniile celor prezenți la aceste seminarii.

2. Reconfirmarea rezultatelor cercetării sociologice prin metoda seminariilor

Pentru a confirma rezultatele obținute prin investigarea sociologică și validarea datelor prezentate, s-a procedat la organizarea de seminarii, workshop-uri, la care au participat 9 reprezentanți ai grupurilor țintă.

Cu ocazia investigației sociologice desfășurate în perioada 09 – 16.04.2008 s-au desprins concluzii și viitoare direcții de acțiune după cum urmează:

Nr. crt.	V9 ȘINCA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Nr. răspunsuri
1	Locuri de muncă						2	1			6	9
2	Să se acorde titluri de proprietate					1				1	7	9
3	Rețea de canalizare						1				8	9
4	Repararea drumurilor								1	2	6	9
5	Spații verzi			1		1			2	3	1	8
6	Problema câinilor vagabonzi		1	1		2		1	1	3		9
7	Azile de bătrâni	3		1	2	1		1			1	9
8	Reabilitarea căminului cultural		1			1				4	3	9
9	Reabilitarea drumurilor						1		2	1	4	8
10	Problema câinilor vagabonzi					4	1		1	2		8
11	Plăcuțele pentru				1	2				2	3	8

Fundamentarea Strategiei de dezvoltare durabilă a Comunei Șinca

	intrarea/ieșirea din localitate											
12	Curățenia în comuna			1		1		1	2	4	9	
13	Îmbunătățirea învățământului							1	3	5	9	
14	Amenajarea grădiniței					1			4	4	9	
15	Manifestări cultural-sportive				1		1	3	2	2	9	
16	Profesori buni					1		1	1	6	9	
17	Alimentare cu apă					1		1	1	6	9	
19	Un loc de joacă pentru copii					1		2	2	3	9	
20	Transportul în comun						1	2	3	2	8	
21	Dotări dispensare umane						1	2	2	4	9	
22	Dezvoltare economică, salarii atractive						1	1		7	9	
23	Protectia mediului						1		5	3	9	
24	Bază sportivă				1		1	2	3	1	9	
25	Alocare bani U.E. pentru cetățeni								2	7	9	
26	Transport în comun care să facă legătura Făgăraș-Șinca-Brașov					1			3	5	9	
27	Respectarea tradițiilor satului					1	2	2	4		9	
28	Desființarea discotecii	1	2	1		2			2		8	
29	Gândirea fiecărui cetățean					2	2		1	2	1	9
	VALCEA											
30	Locuri de muncă	1						1	2	2	3	9
31	Transportul în comun				1				2	3	3	9
32	Salarii mai bune							1	2	3	3	9
	BUCIUM											
30	Repararea drumurilor							1	2	2	4	9
31	Rețea de canalizare						1	1	1		6	9
31	Renovarea căminului cultural								2	3	4	9
32	Mentalitatea cetățeanului					1	1		1	5	1	9
33	Terenul de fotbal	1				1		1	3	2	1	9
34	Titlurile de proprietate					1				1	7	9
35	Grădinița pentru copii						1		2	4	2	9
36	Punct sanitar	1					1		1	1	5	9
37	Transportul în comun							1	1	3	4	9
38	Respectarea programului de către conducerea primăriei	1							1	2	5	9

Fundamentarea Strategiei de dezvoltare durabilă a Comunei Șinca

	OHABA											
39	O nouă conducere a primăriei, cu experiență		1	1		1			1	1	4	9
40	Locuri de muncă						1		1	3	4	9
41	Consilierii și conducerea poliției		1	1	1		1			4	1	9
42	Acordarea de bonuri pentru lemne		1		2					3	3	9
43	Respect pentru primarul com.Șinca	2		3		1			1		2	9
44	Repararea drumurilor						1		1	2	5	9
45	Rețea de canalizare						1			2	6	9
	PERȘANI											
46	Cabinet medical cu personal de specialitate		1					1		1	6	9
47	Locuri de muncă						1	1	1	1	5	9
48	Mentalitatea cetățeanului					1	1	3	1	3		9
49	Studii pentru tineri						2		1	4	2	9
50	Relația cetățean-primărie					1		2		2	4	9
51	Titluri de proprietate					1		1			7	9
52	Creșterea salariilor								2	1	6	9
53	Rețea de apă, gaz, canalizare								1	1	7	9
54	Cabinet medical cu personal specializat								2		6	8
55	Schimbarea medicului	2		1		1			1	1	3	9
56	Posibilități de câștig pentru tineri						1		1	2	5	9
57	Stoparea plecării populației tinere						1	1		2	5	9
58	Conducerea și competența angajaților primăriei		1						2	1	5	9
59	Cei din primărie să se ocupe mai mult de soarta populației		1	1		1	1	1		2	2	9
60	Atragerea investitorilor				1				1		7	9
	ȘERCĂIȚA											
61	Asfaltarea drumurilor, repararea drumurilor de hotar	1		1							7	9
62	Crearea locurilor de muncă				1				1	1	6	9
63	Valorificarea obiectelor de patrimoniu	1		1	1			1	2	1	2	9
64	Mentalitatea oamenilor					1	2	1	2	2	1	9
65	Reabilitarea clădirilor				1			2		2	4	9

	importante ale comunei											
66	Curățare albi râuri, igienizarea comunei					1		1		7	9	
67	Utilități publice				2		2		1	4	9	
68	Preț pentru lemne mai accesibil	1				1	1	1	1	4	9	
69	Serviciu, transport, educație, cultură				1	2			1	5	9	
70	Înlocuirea rețelei de apă			1		1	1	1	1	3	8	
71	Mai multă ordine și disciplină	1				1		1	1	3	2	9
72	Reabilitarea căminului cultural și restaurarea picturii bisericii		1	1				1		1	5	9
73	Funcționarea dispensarului medical la Șercăița				2			2	1		4	9
74	Investiții în cultură-tradiții, obiceiuri			1	1		1	1	2		3	9
75	Mijloc de transport în comun pe ruta Șinca-Perșani			1				1		1	6	9
	TOTAL	16	10	15	15	20	39	41	78	141	305	680

În cadrul seminarului, participanții au mai propus și:

- curățarea albiilor râurilor
- finalizarea acordării titlurilor de proprietate
- sprijinirea familiilor aflate în dificultate, pentru aprovizionarea cu lemne de foc

După cum se poate observa, în structura lor, cele 680 răspunsuri caracterizează aceeași problematică și proporție de interes consemnată în investigarea sociologică.

În întreg procesul de consultare a comunităților locale s-au desprins mai multe concluzii și intrări directe de acțiune, astfel :

1. Dezvoltarea economico-socială sustenabilă, în mod special în domeniul agricol, și asigurarea resurselor financiare;
2. Administrarea eficientă a patrimoniului public și privat al comunei Șinca;
3. Înființare, dezvoltare și modernizare serviciilor comune de utilități publice;
4. Modernizare rețelei comerciale;
5. Dezvoltare activităților de turism ecologic și agro-turism;
6. Dezvoltare urbanistică și amenajare teritoriului cu accent pe protecția mediului;
7. Optimizare în cadrul comunelor nivel zon;
8. Organizarea și orientarea administrației publice spre îmbunătățirea relațiilor cu cetățenii, respectarea drepturilor și libertății cetățenești, sprijinirea ONG pentru consolidarea structurilor societății civile;

9. Sprijinirea dezvoltării activităților științifice în special în domeniul ecologic, turistic, agricol, a învățământului și culturii;
10. Asigurarea unei protecții sociale reale pentru cetățenii aflați în dificultate, îmbunătățirea sistemului de ocrotire a sănătății populației.
11. Crearea unor condiții mai bune pentru desfășurarea activităților sportive și de agrement.
12. Dezvoltarea și adâncirea cooperării în cadrul Asociației de dezvoltare intercomunitare Dumbrava Narciselor
13. Participarea activă și în cadrul altor asociații
14. Dezvoltarea și adâncirea cooperării cu instituțiile publice ale administrației județene și naționale, ONG-uri, structurile asociative din plan regional și național, cooperarea internațională pe programe de finanțare a Uniunii Europene pentru dezvoltarea ecologică a zonei.
15. Acțiuni concrete pentru obținerea certificatelor ecologice și simularea producției
16. Creșterea rolului autorității administrației publice locale, ca principal organizator al activității economice, interfață în relațiile cu toate instituțiile internaționale și în special cu organismele UE.
17. Dezvoltarea activităților industriale de prelucrare și valorificare a produselor agricole din zootehnie și vegetal, în sistem ecologic.
18. Asigurarea unor condiții speciale pentru sprijinirea tinerilor

Colectivul științific pe baza criteriilor (atribuții prevăzute în legislație, obiect de activitate, efecte sinergice, resurse financiare posibil de accesat, responsabilități) a grupat problemele identificate în 5 obiective majore de acțiune după cum urmează:

Obiectivul major I. Programe de dezvoltare economico-socială, buget, finanțe, administrarea domeniului public și privat al comunei, servicii publice, eco-turism, comerț, liberă inițiativă

Obiectivul major II. Organizare, dezvoltare urbanistică și amenajarea teritoriului, realizarea lucrărilor publice, protecția mediului înconjurător, conservarea monumentelor istorice și de arhitectură

Obiectivul major III. Administrație publică locală, juridică, apărarea ordinii publice, respectarea drepturilor și libertăților cetățenilor, culte, relații cu publicul

Obiectivul major IV. Activități științifice, învățământ, sănătate, cultură, protecție socială, activități sportive și de agrement

Obiectivul major V. Activități interne și internaționale, promovarea imaginii și intereselor comunei, a asociației de dezvoltare intercomunitară

Addenda II

METODOLOGIA ASIGURĂRII INFORMAȚIONALE ȘI FUNDAMENTAREA STRATEGIEI DEZVOLTĂRII DURABILE A COMUNEI ȘINCA

Investigarea sociologică pentru fundamentarea strategiei de dezvoltare durabilă

1. CONSIDERATII GENERALE

Punctul de plecare pentru demararea investigației sociologice este definirea **problemei de cercetat**. Pentru investigația sociologică, punctul de pornire l-au constituit **ipotezele** (verificabile). O astfel de ipoteză este motivația administrației publice locale pentru rezolvarea problemelor economice și sociale locale. Chestionarul a devenit astfel atât un instrument de verificare a ipotezelor, care urmează să fie confirmate sau infirmate cât, și un instrument de cuprindere a cauzelor probabile.

Forma de culegere a datelor odată stabilită în funcție de specificul problemei de cercetat s-a procedat în modul clasic, respectiv pașii aplicarea chestionarelor, observațiile și analizele de conținut.

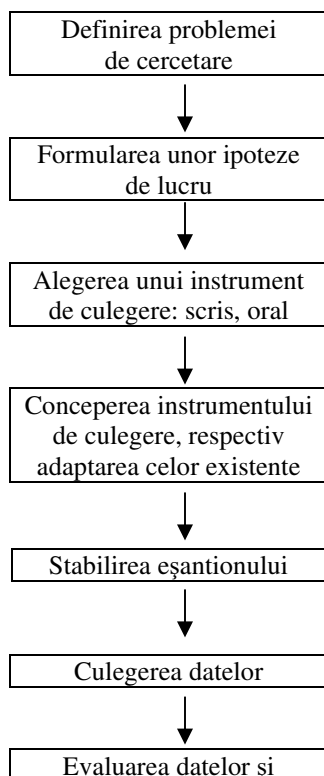
Observația, forma elementară de culegere a datelor, a permis o serie de categorii de observații, dinainte stabilite și care corespund întrebărilor din chestionar. Observația ca procedură de culegere a datelor se folosește în special în domeniul de cercetare antropologică și mai rar în domeniile științelor sociale (sociologie, politologie, economie și psihologie).

Analiza conținutului a fost utilizată pentru a culege date cuprinse în publicații (ziare, protocoale etc), în discursuri sau în imagini. Analizele de conținut calitative s-au referit mai ales la problematica globală sau locală a dezvoltării durabile. Prin analizele cantitative și calitative ale datelor obținute s-au determinat repetabilitatea și intensitatea problemelor de natură economică și socială existente în comuna Șinca și în comunele alcătuitoare ale societății “Dumbrava Narciselor”.

Chestionarea, problemă care constituie punctul central al demersului nostru, a impus, pentru creșterea eficienței și efectivității administrației publice informații detaliate. Chestionarea cetățenilor, managerilor și ONG-urilor s-a făcut în vederea obținerii informațiilor necesare elaborării strategiei de dezvoltare durabilă.

După culegerea datelor a avut loc **evaluarea** acestora. Pentru evaluarea chestionarelor s-a realizat o evaluare cantitativă, statistică, la început. S-au calculat valori medii și ponderate. Analiza calitativă a datelor culese a asigurat interpretarea indicatorilor statistici statistici obținuți, iar pe baza teoriilor, ipotezelor și situației existente s-au dedus măsurile necesare.

Etapile procesului de cercetare sociologică în avalul Dumbravei Narciselor au fost întocmai respectate, respectiv

2. TIPURI DE INVESTIGAȚII UTILIZATE

Formă de culegere dominantă în cadrul cercetării sociale, chestionarea a avut loc în scris, prin intermediul operatorului de de interviu. Un criteriu important al valabilității chestionării a fost realizarea chestionarelor standardizate și adaptate pentru fiecare categorie de intervievați. (Gopodării, Manageri, ONG-uri). Numai astfel s-au putut reliefa diferențele de opinie ale celor chestionați.

A. Reguli avute în vedere pentru formularea întrebărilor

Întrebările formulate au trebuit să fie clare, ușor înțelese de către grupul-țintă. În acest sens s-au avut în vedere respectarea următoarelor reguli:

Întrebările :

- formulate scurt și simplu
- să conțină noțiuni concrete nu abstracte
- să nu conțină evaluări
- să nu conțină condiții ipotetice
- să conțină o singura dimensiune
- să nu conțină duble negații
- să fie echilibrate

B. Tipologia întrebărilor

Întrebările au fost închise și deschise. **Întrebările închise** induc și răspunsurile posibile, iar cel chestionat s-a hotărât asupra unuia dintre acestea. În acest caz s-a prezentat o listă de alegere (da/nu) sau de o scală de evaluare (1-5). Un mare avantaj al întrebărilor închise este acela că sunt ușor de evaluat. Totuși, elaborarea unui chestionar standardizat cu întrebări închise a necesitat un efort substanțial. Totodată, întrebările închise limitează posibilitățile de răspuns. Intervievatul a trebuit să aleagă una din categoriile de răspunsuri, chiar dacă aceasta nu a redat întocmai răspunsul dorit.

În cazul **întrebărilor deschise** cel chestionat a putut formula singur răspunsul, de exemplu: “Credeți că în următorii ani calitatea vieții se va îmbunătăți sau se va înrăutăți?”. Acest tip de întrebări se folosește mai ales atunci când se urmărește utilizarea creativității și a ideilor celor intervievați. Evaluarea întrebărilor deschise s-a dovedit mult mai dificilă decât cea a întrebărilor închise. Răspunsurile pot fi confuze și variate. Pentru cei chestionați, întrebările deschise sunt mai dificile, deoarece în acest caz ei trebuie să ia poziție prin cuvintele proprii în legătură cu diferitele probleme.

În afară de întrebările închise și deschise s-au folosit și

întrebări de semnalment,

întrebări de comportament,

întrebări de convingere,

întrebări de atitudine.

Întrebările de semnalment s-au referit la anumite caracteristici ale celor chestionați, cum ar fi vârsta, sexul sau venitul. În general este vorba de așa-numitele caracteristici socio-demografice. Aceste întrebări s-au aplicat considerând că răspunsurile date sunt în strânsă legătură cu aceste caracteristici. Prin acestea se verifică efectele rezultate, de exemplu, în cazul vârstei sau sexului.

Întrebările de comportament vizează comportamentul celor chestionați. Întrebările tipice de acest fel ar fi despre activitățile din timpul liber. Acestea vizează problemele care se doresc a fi explicate.

Întrebările de convingere urmăresc descoperirea a ceea ce chestionatul consideră a fi adevărat sau fals. O astfel de întrebare poate fi: „Credeți că în viitoarea perioadă compartimentul pe care îl conduceți va prelua și alte sarcini/ONG va desfășura activități și în alte direcții?”. O astfel de întrebare se referă în genere în viitor, dar acest tip de întrebare se poate referi și la ceva actual sau la ceva din trecut. Este vorba de ceea ce respectivul consideră adevărat sau fals. Convingerile influențează comportamentul. Din acest motiv convingerile joacă un rol important în explicarea comportamentului.

În timp ce convingerile se întemeiază pe estimări subiective, **atitudinile** se fundamentează pe evaluări pozitive sau negative. Atitudinile au întotdeauna un **obiect la care se referă evaluarea**. Acesta poate fi administrația publică, legislația sau primarul. În afară de astfel de obiecte concrete pot interveni și obiecte abstracte, cum ar fi munca sau eficiența. O formă specială a obiectului la care se referă convingerea este persoana chestionată însăși, dacă, în cursul chestionării, se încearcă obținerea de informații referitoare la motivația acesteia, ceea ce s-a și demonstrat pe parcursul cercetării întreprinse.

C. Scale

Pentru a obține informații referitoare la atitudinile chestionaților s-au folosit scale. Caracteristicile, comportamentele sau convingerile s-au clarificat folosind întrebări adecvate.

O scală conține declarații (**Items** sau **Statements**), prin care să se realizeze evaluarea obiectului considerat, pe baza unui **format de reacție**. Un exemplu pentru un astfel de format de reacție este următorul **format de evaluare**:

Nu sunt deloc de acord	Nu sunt de acord	Sunt parțial de acord	Sunt de acord	Sunt întru totul de acord
1	2	3	4	5

Un asemenea format de evaluare conține posibilitățile de răspuns avantajoase pentru că sunt ușor de completat și de evaluat.

Item-urile cu ajutorul cărora s-a măsurat atitudinea angajaților față de conducerea administrației au fost următoarele: „Cât de mulțumit sunteți de condițiile de mediu din imediata dvs. vecinătate?”.

D. Testare prealabilă

În cadrul pretestării (cercetare pilot) s-a urmărit stabilirea utilității chestionarului. În acest sens s-a măsurat timpul necesar pentru o chestionare, inteligibilitatea întrebărilor și efectele de radiație. Au fost făcute pretestări în cazul în care nu s-au cunoscut toate posibilitățile de răspuns ale unei întrebări. Aceste pretestări s-au desfășurat sub forma unui interviu. Sarcina acestui interviu a constat în identificarea punctelor problematice ale chestionarului.

Alegerea eșantionului

Pentru aplicarea chestionarelor au fost atrași o parte din angajații autorităților administrației publice. Acest lucru înseamnă că valorile rezultate din eșantion (de exemplu: ponderea femeilor) au fost apropiate de cele ale populației.

La nivelul comunei Șinca, au fost aplicate 110 chestionare pentru gospodării, 10 chestionare pentru manageri și 25 chestionare destinate societății civile. În ceea ce privește primul grup țintă, a fost elaborat un pas de investigare de 25, ceea ce a determinat interviuarea tot a celei de a 25 gospodării/cetatean. La nivelul managerilor, chestionarele s-au aplicat tuturor oamenilor de afaceri cu sediul social al firmei în comuna Șinca ezentanții societății civile au curpins cadre didactice, preoți, polițiști, stabilindu-se o cota de 10% din totalul lor.

Executarea culegerii datelor

Cerințele de **calitate a instrumentelor**, respectiv a chestionarului, au fost discutate anterior. **Întrucât calitatea utilizării** depinde, de exemplu, de calitatea celui care efectuează interviul, toate persoanele implicate în operațiunea de chestionare au fost instruite în cadrul unui seminar organizat de Centrul Regional de Formare Continuă pentru Administrația Publică Locală Sibiu împreună cu Institutul National de Cercetari Economice a Academiei Romane, care s-a desfășurat pe o perioada de 1 zi.

Evaluarea datelor

După obținerea chestionarelor completate s-a trecut la **evaluarea statistică**. Pentru evaluarea statistică, datele colectate prin chestionare, au fost trimise la Academia Funcționarilor Publici din Germania, unde cu ajutorul programului informatic BSS s-a realizat prelucrarea și codificarea acestora. În cadrul evaluării statistice, datele culese au fost prelucrate și s-au calculat ponderile după care s-a procedat la **evaluarea substanțială**, pe baza valorilor obținute, respective ordonarea rezultatelor statistice, confirmarea sau infirmarea ipotezelor, găsirea motivelor și sugestiilor de îmbunătățire.

3. METODELE DE LUCRU

Un inventar al metodelor cu care a operat colectivul de cercetare sociologică în managementul strategiei de dezvoltare durabilă, arată că procesul de elaborare a propunerilor este foarte întins ca domeniu de enumerare și deosebit de complex în conținut. Printre acestea putem regăsi unele care nu prezintă dificultăți deosebite în organizare și aplicare, cum ar fi de pildă comparațiile și analiza comparativă, interviul, dar și metode dificile care se utilizează mai rar, cum ar fi de exemplu analiza matricială, abordarea proceselor decizionale și altele. Scopul principal al acestor metode a constat în colectarea, analiza și sinteza informațiilor, a aspectelor factuale.

Alegerea metodelor s-a făcut în funcție de specializarea, calificarea și personalitatea cercetătorilor și, de asemenea, de multe alte trăsături specifice comunei Șinca. În legătură cu numărul mare și complexitatea factorilor care au influențat metodele și posibilitatea schimbării lor pe parcursul investigației, alegerea inițială a permis adaptările ulterioare, cu păstrarea schemei generale de bază.

Aprecierile experților au prilejuit acumularea de informații suplimentare. Pentru a evita subiectivismul în aprecieri s-a apelat la *echipa de experți* din țară și din străinătate.

Un moment important în activitatea de cercetare l-a reprezentat prelucrarea și analiza informațiilor culese în etapa de diagnoză.

Analiza informațiilor a reprezentat etapa cea mai importantă și mai dificilă a muncii echipei de cercetare. S-a urmărit cu această ocazie stabilirea legăturilor cauzale între fapte și evenimentele manageriale. În efectuarea analizei cercetătorii în managementul administrației publice au ținut cont de următoarele *principii*:

- determinarea etalonului de comparație;
- aprecierea abaterilor dintre etalon și situațiile factuale;
- acordarea unei atenții deosebite depistării cauzelor necunoscute;
- apelarea la abordări complexe și multidisciplinare pentru determinarea adevăratelor cauze.

În analiza problemelor manageriale a fost necesar ca specialistul în cercetare să răspundă la o serie de întrebări și anume: cine, ce, unde, când, în ce grad ? Pe această cale s-au analizat forțele de influență, factorii interrelațiilor, s-au comparat fenomenele manageriale din comunitatea respectivă cu alte comunități similare.

În sfârșit, un alt moment important l-a reprezentat determinarea priorității problemelor abordate de colectivul științific în managementul administrației publice. S-a stabilit o ierarhizare a problemelor analizate, în funcție de importanța și de urgența tratării. În acest scop s-a apelat la metoda chestionarelor cu ajutorul căreia s-au stabilit obiectivele și au fost selecționate tehnologiile necesare atingerii lor. Această metodă a dat posibilitatea analizării stării în care se află procesul și componentele care fac obiectul cercetării sociologice.

Soluționarea problemelor dificile apărute în analiza proceselor socio-economice la nivelul comunei s-a realizat pe două căi:

- o primă cale, în care fiecare problemă a fost rezolvată de către cel mai bun specialist în problema respectivă. În acest mod de lucru cercetătorul a fost antrenat la un moment dat în mai multe probleme de analizat. În acest caz, fiecare cercetător a trebuit să lucreze un anumit timp cu mai multe grupuri țintă, în mod separat. În consecință, o parte din cadrele de conducere ale organizațiilor au fost nevoite să consume o cantitate mai mare de timp pentru a răspunde la toate întrebările ce li s-au pus de către toți membrii colectivului științific;

- cea de a doua cale a constat în aceea că grupurile țintă au fost deservite numai de unul sau doi cercetători. În legătură cu această modalitate de lucru, trebuie să subliniem faptul că printr-o asemenea practică a scăzut variabilitatea viziunii de ansamblu.

Activitatea de investigare a reprezentat partea cea mai dificilă din munca de cercetare sociologică. Faptele adunate au dat tabloul real al situației factuale a comunității; ele au fost prelucrate și analizate. Ținând seama de deciziile probabile și posibile, problemele care au fost divizate în trei grupe:

- probleme ce vizează corectarea unor fapte manageriale;
- probleme ce semnifică progresul și care implică perfecționarea condițiilor existente;
- probleme de creativitate, a căror esență constă în aceea că prin soluție apare o nouă problemă, care la rândul ei se cere a fi soluționată.

Au fost puse în evidență nu numai cauzele ci și direcțiile lor de influență, natura, intensitatea acțională și multe altele. Iată de ce s-a pornit dela analiza diagnostic a stării de pornire spre refigurarea punctului dezirabil de sosire.

Au fost aplicate trei tipuri de chestionare (anexate), care au vizat cele mai importante categorii de subiecți:

- cetățeni/gospodării;

- manageri (conducători de societăți comerciale) cu sediul oficial în localitate;

-reprezentanți ai societății civile (ONG, șefi compartimente);

Chestionarul privind cetățenii/gospodăriile conține un număr de 38 de întrebări;

Chestionarul pentru manageri conține un număr de 21 de întrebări;

Chestionarul privind societatea civilă și funcționarii publici conține un număr de 26 de întrebări.

Unele întrebări vizau, în fiecare chestionar, relevarea situației existente, iar altele au avut în vedere consultarea subiecților în problemele de viitor.

Investigarea locuitorilor a cuprins 5 întrebări care vizează situația de viitor a comunei Șinca, chestionarul privind managerii 10 astfel de întrebări iar chestionarul privind societatea civilă și funcționarii publici conține un număr de 6 astfel de întrebări.

Armonizarea problematicii a celor două tipuri de întrebări, împreună cu celelalte instrumente științifice de cercetare sociologică folosite, au constituit baza fundamentării strategiei de dezvoltare durabilă a comunei Șinca pentru următorii 15-20 de ani.

Addenda 2-anexa1

**ACADEMIA ROMÂNĂ. INSTITUTUL DE CERCETĂRI ECONOMICE
CENTRUL REGIONAL DE FORMARE CONTINUĂ PENTRU
ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ SIBIU
ACADEMIA FUNCȚIONARILOR PUBLICI DIN GERMANIA
D.B.B. AKADEMIE BONN
CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI ȘINCA**

**VIAȚA ÎN COMUNA ȘINCA – ASOCIAȚIA
INTERCOMUNITARĂ „DUMBRAVA
NARCISELOR”**

SONDAJ DE OPINIE PENTRU REALIZAREA STUDIULUI PRIVIND STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ

Stimați cetățeni,

Vă rugăm să completați chestionarele referitoare la strategia de dezvoltare și să luați în considerare următoarele recomandări privind sondajul de opinie prin completarea următorului chestionar:

Participarea dumneavoastră la acest sondaj este benevolă. Vă asigurăm pe această cale că datele furnizate vor fi folosite exclusiv în scop statistic iar chestionarul va rămâne anonim dumneavoastră neavând de suferit nici o repercusiune în urma exprimării opiniei.

Aproape la toate întrebările veți avea la dispoziție mai multe variante de răspuns. Vă rugăm să o alegeți pe cea care, în opinia dumneavoastră, este cea mai concludentă, însemnând căsuța, respectiv numărul corespunzător variantei alese.

La unele întrebări vi se va cere o evaluare, de ex. la întrebări referitoare la mulțumirea dumneavoastră față de un anumit aspect și ca atare, vă rugăm să încercuiți cifra pe care o considerați potrivită situației existente.

foarte mulțumit		parțial mulțumit		foarte nemulțumit
5	4	3	2	1

**Vă mulțumim pentru colaborare și pentru timpul acordat.
PRIMAR COMUNA ȘINCA**

1. În general locuiți cu plăcere în comuna Șinca sau ați dori să locuiți în altă parte?

Vă rugăm să bifați doar o căsuță.

- Locuiesc cu plăcere în comuna Șinca Veche
 Doresc să locuiesc în altă localitate

2. Cât de mulțumiți sunteți de condițiile de viață din comună?

Vă rugăm să însemnați o cifră pe următoarea scală.

foarte mulțumit		parțial mulțumit		foarte nemulțumit
5	4	3	2	1

3. După părerea dumneavoastră calitatea vieții în comuna Șinca s-a îmbunătățit sau s-a înrăutățit în ultimii 2 ani?

Vă rugăm să bifați doar o căsuță.

Comuna a ...

- făcut progrese mari
- făcut progrese, dar limitate
- nu a făcut în opinia mea progrese vizibile
- regresat
- nu știu

4. Credeți că în următorii ani calitatea vieții în comuna Șinca se va îmbunătăți sau se va înrăutăți?

Vă rugăm să bifați doar o căsuță.

- se va îmbunătăți
- nu se va schimba
- se va înrăutăți
- nu știu

5. Cât de mulțumiți sunteți de condițiile de mediu din imediata dumneavoastră vecinătate?

Vă rugăm să bifați doar o căsuță .

- foarte mulțumit
- mulțumit
- parțial mulțumit
- nemulțumit
- foarte nemulțumit

6. Faptul că vă simțiți bine în locul în care locuiți poate depinde de mulți factori. Cât de importante sau neimportante sunt pentru dumneavoastră următoarele aspecte ale calității vieții?

Vă rugăm să însemnați în fiecare rând doar cifra corespunzătoare.

	foarte important	4	mediu	3	neimportant	2	1
Oferta locurilor de muncă	5	4	3	2	1		
Venitul/posibilitățile de câștig	5	4	3	2	1		
Oferta în domeniul educației superioare și pregătirii profesionale	5	4	3	2	1		
Posibilitățile de a face cumpărături	5	4	3	2	1		
Asigurarea de servicii de transport în comun	5	4	3	2	1		
Grădinițe, creșe	5	4	3	2	1		
Locuri de joacă pentru copii	5	4	3	2	1		
Școli și alte instituții de învățământ	5	4	3	2	1		
Siguranța traficului	5	4	3	2	1		

Fundamentarea Strategiei de dezvoltare durabilă a Comunei Șinca

Azile de bătrâni	5	4	3	2	1
Asigurarea asistenței medicale (spitale, cabinete, policlinici)	5	4	3	2	1
Baze sportive	5	4	3	2	1
Parcuri și spații verzi	5	4	3	2	1
Zone liniștite, fără poluare fonică	5	4	3	2	1
Manifestări culturale	5	4	3	2	1
Poluarea aerului	5	4	3	2	1
Siguranța publică/protecția împotriva criminalității	5	4	3	2	1
Oferta de locuințe/terenuri de construcție	5	4	3	2	1
Amenajarea locurilor publice și a străzilor	5	4	3	2	1
Îngrijirea clădirilor și a imaginii comunei	5	4	3	2	1

7. Vă rugăm să specificați cât de mulțumiți sau nemulțumiți sunteți de fiecare dintre următoarele aspecte referitoare la condițiile de viață din comuna Șinca .

Vă rugăm să însemnați în fiecare rând doar cifra corespunzătoare.

	foarte mulțumit		parțial mulțumit		foarte nemulțumit		nu pot spune
Oferta locurilor de muncă	5	4	3	2	1		☐
Venitul/posibilitățile de câștig	5	4	3	2	1		☐
Oferta în domeniul educației superioare	5	4	3	2	1		☐

și pregătirii profesionale

Posibilitățile de a face cumpărături	5	4	3	2	1		☐
Asigurarea serviciilor de transport în comun	5	4	3	2	1		☐
Grădinițe, creșe	5	4	3	2	1		☐
Locuri de joacă pentru copii	5	4	3	2	1		☐
Școli și alte instituții de învățământ	5	4	3	2	1		☐
Siguranța traficului	5	4	3	2	1		☐
Azile de bătrâni	5	4	3	2	1		☐
Asigurarea asistenței medicale (spitale, cabinete)	5	4	3	2	1		☐
Baze sportive	5	4	3	2	1		☐
Parcuri și spații verzi	5	4	3	2	1		☐
Zone liniștite, fără poluare fonică	5	4	3	2	1		☐

Fundamentarea Strategiei de dezvoltare durabilă a Comunei Șinca

Manifestări culturale	5	4	3	2	1	☐
Poluarea aerului	5	4	3	2	1	☐
Siguranța publică/protecția împotriva criminalității	5	4	3	2	1	☐
Oferta de locuințe/terenuri de construcție	5	4	3	2	1	☐
Amenajarea locurilor publice și a străzilor	5	4	3	2	1	☐
Îngrijirea clădirilor și a imaginii comunei	5	4	3	2	1	☐

8. Vă rugăm să descrieți comuna pornind de la următoarele caracteristici.

Vă rugăm să însemnați în fiecare rând doar cifra corespunzătoare.

Comuna este...	se potrivește pe deplin	se potrivește parțial	nu se potrivește deloc		
liniștită	5	4	3	2	1
un mediu potrivit copiilor	5	4	3	2	1
activă	5	4	3	2	1
provincială	5	4	3	2	1
înaintată	5	4	3	2	1
plăcută	5	4	3	2	1
deschisă	5	4	3	2	1
dezvoltată economic	5	4	3	2	1
curată	5	4	3	2	1
tristă	5	4	3	2	1
un mediu potrivit tinerilor	5	4	3	2	1
ospitalieră	5	4	3	2	1
plină de viață	5	4	3	2	1
un mediu potrivit femeilor	5	4	3	2	1
distractivă	5	4	3	2	1
deschisă spre lume	5	4	3	2	1
bine orientată	5	4	3	2	1
modernă	5	4	3	2	1
tolerantă	5	4	3	2	1
legată de tradiții	5	4	3	2	1
atentă la mediul înconjurător	5	4	3	2	1
așezată strategic	5	4	3	2	1
impersonală	5	4	3	2	1
plictisitoare	5	4	3	2	1
scumpă	5	4	3	2	1
primitoare pentru străini	5	4	3	2	1
un mediu propice familiei	5	4	3	2	1
lipsită de violență	5	4	3	2	1

9. Ce considerați dumneavoastră că ar trebui schimbat în primul rând în comună pentru a ridica nivelul calității vieții?

Notați vă rog tot ce considerați important

10. De unde aveți informații despre activitatea Primăriei?

Bifați căsuța corespunzătoare

- din ziarele locale
- de la posturile de radio
- de la posturile de televiziune
- de la vecini, colegi, cunoștințe
- din alte surse
- nu am informații

11.a. Cât de mulțumiți sunteți de activitatea de până acum a primarului?

Încercuiți cifra corespunzătoare

foarte mulțumit		parțial mulțumit		foarte nemulțumit
5	4	3	2	1

11.b. Cât de mulțumiți sunteți de activitatea de până acum a primăriei Șinca?

Încercuiți cifra corespunzătoare

foarte mulțumit		parțial mulțumit		foarte nemulțumit
5	4	3	2	1

12.a. Ați avut în acest an contact (direct, telefonic sau scriptic) cu vreun serviciu al Primăriei?

Vă rugăm să bifați numai o căsuță.

- da, de mai multe ori pe lună
- da, de mai multe ori pe an
- mai rar, numai de câteva ori pe an
- cel mult o dată pe an
- niciodată

12.b. Cu ce serviciu / birou ați avut contact? Dacă ați avut contact cum ați fost serviți de angajații serviciului respectiv?

Vă rugăm să indicați toate serviciile cu care ați avut contact și modul în care ați fost serviți..

am avut contact	am fost servit mulțumitor	am fost servit satisfăcător	am fost servit nesatisfăcător
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

13. Dacă ar trebui să dați o notă Primăriei comunei Șinca, care ar fi aceasta (de la 10 foarte bine, la 4 nesatisfăcător)?

Vă rugăm să indicați nota.

Notă: _____

14.a. Cât de mult vă interesează activitatea Consiliului Local și a Primăriei Șinca Veche?

Vă rugăm să indicați cifra corespunzătoare pe următoarea scală.

în mare măsură		mediu		de loc interesat
5	4	3	2	1

14.b. Cât de mulțumiți sunteți de modul în care Consiliul Local și Primăria informează cetățenii cu privire la măsurile și hotărârile pe care le iau?

Vă rugăm să indicați cifra corespunzătoare pe următoarea scală.

foarte	parțial	foarte
--------	---------	--------

mulțumit		mulțumit		nemulțumit	
5	4	3	2	1	
15. a. Care aspecte au cunoscut o îmbunătățire vizibilă după alegerile locale din anul 2004?					
<i>Vă rugăm să marcați căsuțele corespunzătoare.</i>					
☐					curățenia comunei
☐					întreținerea străzilor
☐					întreținerea parcurilor și a spațiilor verzi
☐					întreținerea unităților de învățământ
☐					servirea cetățenilor de către funcționarii publici
☐					alte; care.....
.....					
15.b. În ce fel s-a schimbat orientarea spre cetățeni a primăriei de la ultimele alegeri locale din anul 2004?					
<i>Vă rugăm să bifați numai o căsuță</i>					
Orientarea spre cetățeni s-a ...					
☐					îmbunătățit substanțial
☐					îmbunătățit dar nu suficient
☐					a rămas aceeași
☐					înrautățit
☐					înrautățit substanțial
☐					nu știu

16.a. Cât de bine vă considerați informat în legătură cu următoarele proiecte ale Consiliului Local?*Vă rugăm să bifați cifra corespunzătoare în fiecare rând.***Cred că sunt...**

	foarte informat	parțial informat	deloc informat
1. Reabilitare rețele apă, canalizare, distribuție	5	3	1
2. Asfaltare străzi și pietruire drumuri hotăr	5	3	1
3. Reabilitare lăcașuri de cult, monumente istorice	5	3	1
4. Reabilitare locașuri de cult, monumente istorice	5	3	1
5. Înființare centre de asistență socială	5	3	1
6. Sistem de colectare selectivă a deșeurilor	5	3	1
7. Creare zone dezvoltare turistică	5	3	1

16.b. În ce măsură ați dori să fiți informați despre proiectele Consiliului Local?*Vă rugăm să bifați cifra corespunzătoare în fiecare rând.*

	în mare măsură	mediu	în mică măsură
1. Reabilitare rețele apă, canalizare, distribuție	5	3	1
2. Asfaltare străzi și pietruire drumuri hotăr	5	3	1
3. Reabilitare lăcașuri de cult, monumente istorice	5	3	1
4. Reabilitare locașuri de cult, monumente istorice	5	3	1
5. Înființare centre de asistență socială	5	3	1
6. Sistem de colectare selectivă a deșeurilor	5	3	1
7. Creare zone dezvoltare turistică	5	3	1

16.c. Care este părerea dumneavoastră personală în legătură cu aceste proiecte?*Vă rugăm să bifați cifra sau căsuța corespunzătoare.*

	pozitivă	parțial pozitivă	negativă	nu am o părere
1. Reabilitare rețele apă, canalizare, distribuție	5	3	1	☐
2. Asfaltare străzi și pietruire drumuri hotăr	5	3	1	☐
3. Reabilitare lăcașuri de cult, monumente istorice	5	3	1	☐
4. Reabilitare locașuri de cult, monumente istorice	5	3	1	☐
5. Înființare centre de asistență socială	5	3	1	☐
6. Sistem de colectare selectivă a deșeurilor	5	3	1	☐
7. Creare zone dezvoltare turistică	5	3	1	☐

17. Cât de importante ar fi pentru dumneavoastră următoarele afirmații referitoare la administrația din comună?*Vă rugăm să bifați în fiecare rând cifra corespunzătoare.*

	foarte important	mediu	de loc important		
Primăria Șinca Veche este un prestator de servicii modern	5	4	3	2	1
Își orientează toate activitățile după necesitățile partenerilor (cetățeni, agenți economici, turiști)	5	4	3	2	1
Primăria întreține un dialog deschis cu toate persoanele, instituțiile care participă la viața comunei	5	4	3	2	1
Primăria informează activ, corect și în timp util, despre toate	5	4	3	2	1

necesitățile și interesele determinate					
Primăria invită pe toți cei implicați să ia parte la procesul decizional și la implementarea deciziilor	5	4	3	2	1
Primăria lucrează efectiv și eficient	5	4	3	2	1

18. Credeți că Primăria a încercat îndeplinirea acestor scopuri în ultimii doi ani?

Vă rugăm să bifați căsuța corespunzătoare.

- da, în mare măsură
 da
 nu, nu s-a schimbat nimic
 nu, din contră situația s-a înrăutățit
 nu știu

19. Cât de importante considerați dumneavoastră următoarele aspecte referitoare la Primăria Șinca?

Vă rugăm să bifați în fiecare rând cifra corespunzătoare.

	foarte important	4	mediu	3	de loc important	2	1
Buna informare a cetățenilor de către personal	5	4	3	2	1		
Prelucrarea mai rapidă a cererilor și petițiilor	5	4	3	2	1		
Debirocratizarea activităților	5	4	3	2	1		
Decizii ireproșabile din punct de vedere legal	5	4	3	2	1		
Acordarea de consultanță cetățenilor	5	4	3	2	1		
Colaboratori prietenoși	5	4	3	2	1		
Formulare pe înțelesul tuturor	5	4	3	2	1		
Birouri cu aspect plăcut	5	4	3	2	1		
Informații în timp util despre documentația necesară	5	4	3	2	1		
Zone de așteptare plăcute	5	4	3	2	1		
Clădiri adecvate pentru persoanele cu handicap	5	4	3	2	1		
Un birou unic pentru informații	5	4	3	2	1		
Posibilitatea de a rezolva anumite cereri într-un singur loc	5	4	3	2	1		
Posibilitatea de a obține telefonic audiențe	5	4	3	2	1		
Scurtarea timpului de așteptare	5	4	3	2	1		
Simplitatea modului de găsim a birourilor	5	4	3	2	1		
Simplitatea procedurilor din cadrul serviciilor	5	4	3	2	1		
Program de lucru adecvat publicului	5	4	3	2	1		
Ajutarea cetățenilor în completarea formularelor	5	4	3	2	1		

20. Cât de mulțumiți sunteți de aspectele enumerate mai jos referitoare la Primăria Șinca Veche?

Vă rugăm să bifați cifra sau căsuța corespunzătoare.

	foarte mulțumit	4	parțial mulțumit	3	foarte nemulțumit	2	1	nu știu
Buna informare a cetățenilor de către personal	5	4	3	2	1			☐
Prelucrarea mai rapidă a cererilor și petițiilor	5	4	3	2	1			☐
Debirocratizarea activităților	5	4	3	2	1			☐
Decizii ireproșabile din punct de vedere legal	5	4	3	2	1			☐
Acordarea de consultanță cetățenilor	5	4	3	2	1			☐
Colaboratori prietenoși	5	4	3	2	1			☐
Formulare pe înțelesul tuturor	5	4	3	2	1			☐
Birouri cu aspect plăcut	5	4	3	2	1			☐
Informații în timp util despre documentația necesară	5	4	3	2	1			☐
Zone de așteptare plăcute	5	4	3	2	1			☐
Clădiri adecvate pentru persoanele cu handicap	5	4	3	2	1			☐
Un birou unic pentru informații	5	4	3	2	1			☐
Posibilitatea de a rezolva anumite cereri într-un singur loc	5	4	3	2	1			☐
Posibilitatea de a obține audiențe telefonice	5	4	3	2	1			☐
Scurtarea timpului de așteptare	5	4	3	2	1			☐
Simplitatea modului de găsim a birourilor	5	4	3	2	1			☐
Simplitatea procedurilor din cadrul serviciilor	5	4	3	2	1			☐
Program de lucru adecvat publicului	5	4	3	2	1			☐
Ajutarea cetățenilor în completarea formularelor	5	4	3	2	1			☐

21. Ce lucrări credeți că ar trebui să facă cu prioritate, Primăria în următorul an:

Vă rugăm să încercuiți cifra, în funcție de prioritatea pe care o considerați, pentru fiecare activitate

1	Reabilitare rețele apa, canalizare, distributie eng. Electrica	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2	Asfaltare strazi si pietruire drumuri hotar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
3	Reabilitare si dotare cladiri administrative	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
4	Reabilitare locasuri de cult,monumente istorice	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
5	Infiintare centre de asistenta sociala	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
6	Sistem de colectare selectiva a deseurilor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
7	Creare zone dezvoltare turistica	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

22. Vă rugăm să descrieți Primăria Șinca pe baza următoarelor afirmații.

Vă rugăm să bifați în fiecare rând cifra corespunzătoare.

Primăria Șinca este...

	se potrivește se deplin	5	4	3	2	1
bine organizată	5	4	3	2	1	
cu randament bun	5	4	3	2	1	
modernă	5	4	3	2	1	
competentă	5	4	3	2	1	
bine condusă	5	4	3	2	1	
orientată spre cetățeni	5	4	3	2	1	
umană	5	4	3	2	1	
innovativă	5	4	3	2	1	
nebirocratică	5	4	3	2	1	
flexibilă	5	4	3	2	1	
orientată spre servicii de calitate	5	4	3	2	1	
demnă de încredere	5	4	3	2	1	
activă	5	4	3	2	1	
eficientă	5	4	3	2	1	
cu experiență	5	4	3	2	1	
dornică să ajute	5	4	3	2	1	
harnică	5	4	3	2	1	
evoluată	5	4	3	2	1	
deschisă	5	4	3	2	1	
ecologică	5	4	3	2	1	
plăcută	5	4	3	2	1	

23. După părerea dumneavoastră, care sunt cele mai importante aspecte care ar trebui schimbate în activitatea Primăriei Șinca ?

Notați vă rog cele mai importante aspecte.

Pentru a putea evalua în mod corespunzător chestionarul de față vă rugăm să completați și următoarele date referitoare la persoana dumneavoastră.

24. Sexul:

- feminin
 masculin

25. În ce an sunteți născut?

anul: 19.....

26. Starea civilă?

Vă rugăm să bifați doar o căsuță.

- necăsătorit/ă
- căsătorit/ă și locuim împreună
- căsătorit/ă dar locuim separat
- divorțat/ă
- văduv/ă

27. Aveți copii?

Vă rugăm să bifați doar o căsuță..

- nu
- un copil
- doi copii
- trei sau mai mulți copii

28. Din câte persoane (inclusiv eventualii copii) se compune familia dumneavoastră?

Număr de persoane: _____

29.a. Cum ați evalua situația economică a familiei dumneavoastră?

Vă rugăm bifați răspunsul corespunzător

foarte bună	bună	parțial bună	rea	foarte rea	nu o pot evalua
5	4	3	2	1	☐

29.b. Cum evaluați situația economică a familiei dumneavoastră în prezent, față de anul trecut?

Vă rugăm încercuiți cifra corespunzătoare.

Simțitor mai bună	ceva mai bună	la fel	ceva mai rea	simțitor mai rea	nu o pot evalua
5	4	3	2	1	☐

29.c. Cum apreciați că va fi situația economică a familiei dumneavoastră în viitor?

Vă rugăm încercuiți cifra corespunzătoare.

Simțitor mai bună	ceva mai bună	la fel	ceva mai rea	simțitor mai rea	nu o pot evalua
5	4	3	2	1	☐

30. Cum se definește cel mai bine activitatea dumneavoastră profesională?

Vă rugăm să bifați numai o căsuță.

- Funcționar public sau angajat/ă în administrația publică
- Muncitor/oare
- Angajat/ă cu calificare
- Personal administrativ, de conducere
- Elev/ă
- Student/ă
- Casnic/ă
- Pensionar/ă
- Șomer/ă
- În căutare de serviciu
- Liber profesionist/ă
- Lucrător în armată

31. Care este diploma de absolvire cu cel mai înalt grad?

Vă rugăm să bifați numai o căsuță.

- sunt încă elev/ă
- nu am nici o diplomă de absolvire
- diploma de școală generală
- diploma de școală profesională
- diploma de bacalaureat
- diplomă studii postliceale
- diploma de absolvire a facultății

32. De cât timp locuiți în Șinca?

Vă rugăm să bifați numai o căsuță.

- de 1-5 ani
- de 5-12 ani
- de mai mult de 12 ani
- de la naștere

33. Vi se pare că locul dumneavoastră de muncă este sigur sau nesigur?

Vă rugăm să bifați numai o căsuță.

- este sigur
- este nesigur
- nu știu
- nu am un loc de muncă

34. Sunteți membru activ în cadrul unui partid politic, a unei asociații sau a unei inițiative cetățenești?

Puteți bifa mai multe căsuțe dacă este cazul.

- într-un partid politic
- într-o asociație de locatari
- într-o inițiativă cetățenească
- în una sau mai multe asociații
- într-o asociație socială
- într-o comunitate religioasă
- în alte forme de asociere; care?
- _____
- nu sunt membru

35. Caracterizați, vă rugăm, raporturile cu vecinii dumneavoastră.

Vă rugăm să bifați numai o căsuță.

- nu-mi cunosc vecinii
- îi cunosc foarte puțin
- ne cunoaștem bine și ne ajutăm reciproc
- suntem prieteni și ne vizităm reciproc
- nu pot evalua raportul cu vecinii

36. Locuiți ...

Vă rugăm să bifați numai o căsuță.

- în chirie/apartament proprietate personală
- în casă proprietate personală

37.a. În ce zonă a comunei locuiți?

Vă rugăm să bifați numai o căsuță.

-
-
-
-
-
-

37.b. În ce zonă a comunei ați dori să locuiți?

Vă rugăm să bifați numai o căsuță.

-
-
-
-
-
-
-

38. Ați dori ca în anii viitori să locuiți în...

Vă rugăm să bifați numai o căsuță.

- comuna Șinca
- împrejurimile comunei
- altă localitate
- nu știu

Vă mulțumim pentru colaborare.

Addenda 2-anexa 2

**ACADEMIA ROMÂNĂ. INSTITUTUL DE CERCETĂRI ECONOMICE
CENTRUL REGIONAL DE FORMARE CONTINUĂ PENTRU
ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ SIBIU
ACADEMIA FUNCȚIONARILOR PUBLICI DIN GERMANIA
D.B.B. AKADEMIE BONN
CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI ȘINCA**

**VIAȚA ÎN COMUNA ȘINCA – ASOCIAȚIA
INTERCOMUNITARĂ „DUMBRAVA
NARCISELOR”**

**SONDAJ DE OPINIE PENTRU REALIZAREA STUDIULUI
PRIVIND STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ**

Stimați manageri/directori,

Vă rugăm să completați chestionarele referitoare la strategia de dezvoltare și să luați în considerare următoarele recomandări privind sondajul de opinie prin completarea următorului chestionar:

Participarea dumneavoastră la acest sondaj este benevolă. Vă asigurăm pe această cale că datele furnizate vor fi folosite exclusiv în scop statistic iar chestionarul va rămâne anonim dumneavoastră neavând de suferit nici o repercusiune în urma exprimării opiniei.

Aproape la toate întrebările veți avea la dispoziție mai multe variante de răspuns. Vă rugăm să o alegeți pe cea care, în opinia dumneavoastră, este cea mai concludentă, însemnând căsuța, respectiv numărul corespunzător variantei alese.

La unele întrebări vi se va cere o evaluare, de ex. la întrebări referitoare la mulțumirea dumneavoastră față de un anumit aspect și ca atare, vă rugăm să încercuiți cifra pe care o considerați potrivită situației existente.

foarte mulțumit		parțial mulțumit		foarte nemulțumit
5	4	3	2	1

**Vă mulțumim pentru colaborare și pentru timpul acordat.
PRIMAR COMUNA ȘINCA**

1. Care este domeniul principal de activitate al societății/firmei pe care o conduceți ?

Vă rugăm să bifați doar o căsuță.

- Industrie
- Agricultură
- Comerț
- Turism
- Transport
- Servicii
- Alte

2. Societatea pe care o conduceți are o cifră de afaceri de _____ lei.

a) În următorii ani preconizați o creștere în termeni reali ?

Vă rugăm să bifați doar o căsuță în cadrul fiecărui an

	2008	2011	2014	2017
0%	☐	☐	☐	☐
2%	☐	☐	☐	☐
5%	☐	☐	☐	☐
10%	☐	☐	☐	☐
peste 10%	☐	☐	☐	☐

b) În următorii ani preconizați o scădere în termeni reali ?

Vă rugăm să bifați doar o căsuță în cadrul fiecărui an

	2008	2011	2014	2017
0%	☐	☐	☐	☐
2%	☐	☐	☐	☐
5%	☐	☐	☐	☐
10%	☐	☐	☐	☐
peste 10%	☐	☐	☐	☐

3. Societatea pe care o conduceți are un număr de _____ salariați ?

a) În următorii ani preconizați o creștere a numărului de salariați de ?

Vă rugăm să bifați doar o căsuță în cadrul fiecărui an

	2008	2011	2014	2017
0%	☐	☐	☐	☐
2%	☐	☐	☐	☐
5%	☐	☐	☐	☐
10%	☐	☐	☐	☐
peste 10%	☐	☐	☐	☐

b) În următorii ani preconizați o scădere a numărului de salariați de ?

Vă rugăm să bifați doar o căsuță în cadrul fiecărui an

	2008	2011	2014	2017
0%	☐	☐	☐	☐
2%	☐	☐	☐	☐
5%	☐	☐	☐	☐
10%	☐	☐	☐	☐
peste 10%	☐	☐	☐	☐

4. a) Societatea/firma pe care o conduceți are elaborat un plan de dezvoltare durabilă ?

Vă rugăm să bifați doar o căsuță.

- Da
 Nu

4. b) Dacă există un asemenea plan pe ce termen este elaborat ?

- 1 an
 3 ani
 6 ani
 peste 9 ani

4. c) Dacă nu există un asemenea plan pe ce termen considerați că ar trebui elaborat ?

- 1 an
 3 ani
 6 ani
 peste 9 ani

5. a) Vă rugăm să apreciați mediul de afaceri în funcție de următoarele considerente

Vă rugăm să însemnați în fiecare rând doar cifra corespunzătoare

	favorabil		puțin favorabil		nefavorabil
Cooperarea la nivel local	5	4	3	2	1

Fundamentarea Strategiei de dezvoltare durabilă a Comunei Șinca

Cooperare la nivel zonal (asociația intercomunitară Dumbrava Narciselor)	5	4	3	2	1
Cooperarea la nivel județean	5	4	3	2	1
Cooperarea la nivel regional	5	4	3	2	1
Cooperarea la nivel național	5	4	3	2	1
Cooperarea la nivel internațional	5	4	3	2	1
Procesul de privatizare	5	4	3	2	1
Sistemul de impozite și taxe locale	5	4	3	2	1
Forța de muncă disponibilă	5	4	3	2	1
Pregătirea profesională a forței de muncă	5	4	3	2	1
Asigurarea de terenuri pentru dezvoltare	5	4	3	2	1
Folosirea noilor tehnologii	5	4	3	2	1
Activitatea de promovare a producției și serviciilor	5	4	3	2	1
Rețeaua bancară	5	4	3	2	1
Rețeaua de telecomunicații	5	4	3	2	1
Rețeaua de drumuri	5	4	3	2	1
Rețeaua feroviară	5	4	3	2	1
Rețeaua de învățământ profesional	5	4	3	2	1
Rețeaua de prestări servicii la nivel local	5	4	3	2	1
Accesul la resurse financiare	5	4	3	2	1
Accesul la fondurile Uniunii Europene	5	4	3	2	1
Servicii publice de apă și canal	5	4	3	2	1
Servicii publice de gaz metan	5	4	3	2	1
Servicii publice de energie electrică	5	4	3	2	1
Servicii publice de salubritate	5	4	3	2	1
Servicii de sănătate publică	5	4	3	2	1
Serviciile oferite de administrația publică locală	5	4	3	2	1
Serviciile oferite de administrația publică județeană	5	4	3	2	1

5. b) Vă rugăm să enumerați cel puțin 8 măsuri pe care le considerați dvs. necesare pentru îmbunătățirea mediului de afaceri

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____

6. Cât de mulțumiți sunteți de condițiile de mediu din imediata dumneavoastră vecinătate?

Vă rugăm să bifați doar o căsuță .

- foarte mulțumit
- mulțumit
- parțial mulțumit
- nemulțumit
- foarte nemulțumit

7. Faptul că vă simțiți bine în locul în care locuiți poate depinde de mulți factori. Cât de importante sau neimportante sunt pentru dumneavoastră următoarele aspecte ale calității vieții?

Vă rugăm să însemnați în fiecare rând doar cifra corespunzătoare.

	foarte important	mediu	neimportant		
Oferta locurilor de muncă	5	4	3	2	1
Venitul/posibilitățile de câștig	5	4	3	2	1
Oferta în domeniul educației superioare și pregătirii profesionale	5	4	3	2	1

Fundamentarea Strategiei de dezvoltare durabilă a Comunei Șinca

Posibilitățile de a face cumpărături	5	4	3	2	1
Asigurarea de servicii de transport în comun	5	4	3	2	1
Grădinițe, creșe	5	4	3	2	1
Locuri de joacă pentru copii	5	4	3	2	1
Școli și alte instituții de învățământ	5	4	3	2	1
Siguranța traficului	5	4	3	2	1
Azile de bătrâni	5	4	3	2	1
Asigurarea asistenței medicale (spitale, cabinete, policlinici)	5	4	3	2	1
Baze sportive	5	4	3	2	1
Parcuri și spații verzi	5	4	3	2	1
Zone liniștite, fără poluare fonică	5	4	3	2	1
Manifestări culturale	5	4	3	2	1
Poluarea aerului	5	4	3	2	1
Siguranța publică/protecția împotriva criminalității	5	4	3	2	1
Oferta de locuințe/terenuri de construcție	5	4	3	2	1
Amenajarea locurilor publice și a străzilor	5	4	3	2	1
Îngrijirea clădirilor și a imaginii localității	5	4	3	2	1

8. Vă rugăm să specificați cât de mulțumiți sau nemulțumiți sunteți de fiecare dintre următoarele aspecte referitoare la condițiile de viață din comuna Șinca .

Vă rugăm să însemnați în fiecare rând doar cifra corespunzătoare.

	foarte mulțumit		parțial mulțumit		foarte nemulțumit		nu pot spune
Oferta locurilor de muncă	5	4	3	2	1		☐
Venitul/posibilitățile de câștig	5	4	3	2	1		☐
Oferta în domeniul educației superioare și pregătirii profesionale	5	4	3	2	1		☐
Posibilitățile de a face cumpărături	5	4	3	2	1		☐

Fundamentarea Strategiei de dezvoltare durabilă a Comunei Șinca

Asigurarea serviciilor de transport în comun	5	4	3	2	1	☐
Grădinițe, creșe	5	4	3	2	1	☐
Locuri de joacă pentru copii	5	4	3	2	1	☐
Școli și alte instituții de învățământ	5	4	3	2	1	☐
Siguranța traficului	5	4	3	2	1	☐
Azile de bătrâni	5	4	3	2	1	☐
Asigurarea asistenței medicale (spitale, cabinete)	5	4	3	2	1	☐
Baze sportive	5	4	3	2	1	☐
Parcuri și spații verzi	5	4	3	2	1	☐
Zone liniștite, fără poluare fonică	5	4	3	2	1	☐
Manifestări culturale	5	4	3	2	1	☐
Poluarea aerului	5	4	3	2	1	☐
Siguranța publică/protecția împotriva criminalității	5	4	3	2	1	☐
Oferta de locuințe/terenuri de construcție	5	4	3	2	1	☐
Amenajarea locurilor publice și a străzilor	5	4	3	2	1	☐
Îngrijirea clădirilor și a imaginii localității	5	4	3	2	1	☐

9. Vă rugăm să descrieți comuna pornind de la următoarele caracteristici.

Vă rugăm să însemnați în fiecare rând doar cifra corespunzătoare.

Comuna Șinca este...

	se potrivește pe deplin	se potrivește parțial	nu se potrivește deloc
liniștită	5	3	1
un mediu potrivit copiilor	5	3	1
provincială	5	3	1
plăcută	5	3	1
deschisă	5	3	1
dezvoltată economic	5	3	1
curată	5	3	1
un mediu potrivit tinerilor	5	3	1
ospitalieră	5	3	1

un mediu potrivit femeilor	5	3	1
distractivă	5	3	1
deschisă spre lume	5	3	1
modernă	5	3	1
tolerantă	5	3	1
legată de tradiții	5	3	1
atentă la mediul înconjurător	5	3	1
așezată strategic	5	3	1
scumpă	5	3	1
primitoare pentru străini	5	3	1
un mediu propice familiei	5	3	1
lipsită de violență	5	3	1

10. Ce considerați dumneavoastră că ar trebui schimbat în primul rând în comuna Șinca pentru a ridica nivelul calității vieții?

(enumerați principalele 3 proiecte majore ce considerați că trebuie realizate)

11. a) Cât de bine vă considerați informat în legătură cu următoarele proiecte ale comunei?

Vă rugăm să bifați cifra corespunzătoare în fiecare rând.

Cred că sunt...	foarte informat	informat	neinformat
1. Reabilitare rețele apă, canalizare, distribuție	5	3	1
2. Asfaltare străzi și pietruire drumuri hotăr	5	3	1
3. Reabilitare lăcasuri de cult, monumente istorice	5	3	1
4. Reabilitare locasuri de cult, monumente istorice	5	3	1
5. Inițiere centre de asistență socială	5	3	1
6. Sistem de colectare selectivă a deșeurilor	5	3	1
7. Creare zone dezvoltare turistică	5	3	1

11. b) În ce măsură ați dori să fiți informați despre proiectele Consiliului Local?

Vă rugăm să bifați cifra corespunzătoare în fiecare rând.

	în mare măsură	în mică măsură	nu mă interesează
1. Reabilitare rețele apă, canalizare, distribuție	5	3	1

2. Asfaltare strazi si pietruire drumuri hotar	5	3	1
3. Reabilitare lăcasuri de cult,monumente istorice	5	3	1
4. Reabilitare locasuri de cult,monumente istorice	5	3	1
5. Infiintare centre de asistenta sociala	5	3	1
6. Sistem de colectare selectiva a deseurilor	5	3	1
7. Creare zone dezvoltare turistica	5	3	1

11. c) Care este părerea dumneavoastră personală în legătură cu aceste proiecte?

Vă rugăm să bifați cifra sau căsuța corespunzătoare.

	foarte bună	bună	rea	nu am
1. Reabilitare retele apa, canalizare, distributie	5	3	1	☐
2. Asfaltare strazi si pietruire drumuri hotar	5	3	1	☐
3. Reabilitare lăcasuri de cult,monumente istorice	5	3	1	☐
4. Reabilitare locasuri de cult,monumente istorice	5	3	1	☐
5. Infiintare centre de asistenta sociala	5	3	1	☐
6. Sistem de colectare selectiva a deseurilor	5	3	1	☐
7. Creare zone dezvoltare turistica	5	3	1	☐

12. Ce lucrări credeți că ar trebui să facă cu prioritate, Consiliul Local în următorul an:

Vă rugăm să încercuiți cifra, în funcție de prioritatea pe care o considerați, pentru fiecare activitate

1	Reabilitare retele apa, canalizare, distributie eng. Electrica	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	Asfaltare strazi si pietruire drumuri hotar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	Reabilitare si dotare cladiri administrative	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	Reabilitare locasuri de cult,monumente istorice	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5	Infiintare centre de asistenta sociala	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	Sistem de colectare selectiva a deseurilor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7	Creare zone dezvoltare turistica	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Pentru a putea evalua în mod corespunzător chestionarul de față vă rugăm să completați și următoarele date referitoare la persoana dumneavoastră.

13. Sexul:

- feminin
 masculin

14. În ce an sunteți născut?

anul: 19.....

15. Starea civilă?

Vă rugăm să bifați doar o căsuță.

- necăsătorit/ă
- căsătorit/ă și locuim împreună
- căsătorit/ă dar locuim separat
- divorțat/ă
- văduv/ă

16. Aveți copii?

Vă rugăm să bifați doar o căsuță..

- nu
- un copil
- doi copii
- trei sau mai mulți copii

17. Din câte persoane (inclusiv eventualii copii) se compune familia dumneavoastră?

Număr de persoane: _____

18. a) Cum ați evalua situația economică a familiei dumneavoastră?

Vă rugăm încercuiți cifra corespunzătoare

foarte bună	bună	parțial bună	rea	foarte rea	nu o pot evalua
5	4	3	2	1	☐

18. b) Cum evaluați situația economică a familiei dumneavoastră în prezent, față de anul trecut?

Vă rugăm încercuiți cifra corespunzătoare.

Simțitor mai bună	ceva mai bună	la fel	ceva mai rea	simțitor mai rea	nu o pot evalua
5	4	3	2	1	☐

18. c) Cum apreciați că va fi situația economică a familiei dumneavoastră în viitor?

Vă rugăm încercuiți cifra corespunzătoare

Simțitor mai bună	ceva mai bună	la fel	ceva mai rea	simțitor mai rea	nu o pot evalua
----------------------	------------------	--------	-----------------	---------------------	-----------------

5	4	3	2	1	☐
---	---	---	---	---	--------------------------

19. De cât timp locuiți în comuna Șinca?

Vă rugăm să bifați numai o căsuță.

- de 1-5 ani
- de 5-12 ani
- de mai mult de 12 ani
- de la naștere

20. Locuiți ...

Vă rugăm să bifați numai o căsuță.

- în chirie/apartament proprietate personală
- în casă proprietate personală

21. Ați dori ca în anii viitori să locuiți în...

Vă rugăm să bifați numai o căsuță.

- comuna Șinca
- comunele limitrofe
- alt județ
- nu știu

Vă mulțumim pentru colaborare.

Addenda 2-anexa3

**ACADEMIA ROMÂNĂ. INSTITUTUL DE CERCETĂRI ECONOMICE
CENTRUL REGIONAL DE FORMARE CONTINUĂ PENTRU
ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ SIBIU
ACADEMIA FUNCȚIONARILOR PUBLICI DIN GERMANIA
D.B.B. AKADEMIE BONN
CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI ȘINCA**

**VIAȚA ÎN COMUNA ȘINCA – ASOCIAȚIA
INTERCOMUNITARĂ „DUMBRAVA
NARCISELOR”**

**SONDAJ DE OPINIE PENTRU REALIZAREA STUDIULUI
PRIVIND STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ**

Stimați funcționari publici și conducători ai ONG-urilor,

Vă rugăm să completați chestionarele referitoare la strategia de dezvoltare și să luați în considerare următoarele recomandări privind sondajul de opinie prin completarea următorului chestionar:

Participarea dumneavoastră la acest sondaj este benevolă. Vă asigurăm pe această cale că datele furnizate vor fi folosite exclusiv în scop statistic iar chestionarul va rămâne anonim dumneavoastră neavând de suferit nici o repercusiune în urma exprimării opiniei.

Aproape la toate întrebările veți avea la dispoziție mai multe variante de răspuns. Vă rugăm să o alegeți pe cea care, în opinia dumneavoastră, este cea mai concludentă, însemnând căsuța, respectiv numărul corespunzător variantei alese.

La unele întrebări vi se va cere o evaluare, de ex. la întrebări referitoare la mulțumirea dumneavoastră față de un anumit aspect și ca atare, vă rugăm să încercuiți cifra pe care o considerați potrivită situației existente.

foarte
mulțumit

5

4

parțial
mulțumit

3

2

foarte
nemulțumit

1

Vă mulțumim pentru colaborare și pentru timpul acordat.

PRIMAR COMUNA ȘINCA

1. În ce compartiment sunteți încadrat / denumirea ONG ?

_____

2. Ce atribuțiuni principale vă revin / care sunt domeniile principale în care acționează ONG ?

_____
_____
_____
_____
_____
_____

3. Enumerați 5 sarcini / activități noi pe care considerați că le veți prelua în următorii ani ?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

4. Enumerați propunerile de îmbunătățire a activității compartimentului/ONG ?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

5. a) Compartimentul/ONG pe care îl conduceți are elaborat un plan de dezvoltare durabilă ?

Vă rugăm să bifați doar o căsuță.

- Da
 Nu

5. b) Dacă există un asemenea plan pe ce termen este elaborat ?

- 1 an
 3 ani
 6 ani
 9 ani
 peste 9 ani

5. c) Dacă nu există un asemenea plan pe ce termen considerați că ar trebui elaborat ?

- 1 an
 3 ani
 6 ani
 9 ani
 peste 9 ani

6. a) Vă rugăm să apreciați mediul de afaceri în funcție de următoarele considerente

Fundamentarea Strategiei de dezvoltare durabilă a Comunei Șinca

Vă rugăm să însemnați în fiecare rând doar cifra corespunzătoare

	favorabil		puțin favorabil	nefavorabil	
Cooperarea la nivel local	5	4	3	2	1
Cooperare la nivel zonal (asociația intercomunitară Dumbrava Narciselor)	5	4	3	2	1
Cooperarea la nivel județean	5	4	3	2	1
Cooperarea la nivel regional	5	4	3	2	1
Cooperarea la nivel național	5	4	3	2	1
Cooperarea la nivel internațional	5	4	3	2	1
Procesul de privatizare	5	4	3	2	1
Sistemul de impozite și taxe locale	5	4	3	2	1
Forța de muncă disponibilă	5	4	3	2	1
Pregătirea profesională a forței de muncă	5	4	3	2	1
Asigurarea de terenuri pentru dezvoltare	5	4	3	2	1
Folosirea noilor tehnologii	5	4	3	2	1
Activitatea de promovare a producției și serviciilor	5	4	3	2	1
Rețeaua bancară	5	4	3	2	1
Rețeaua de telecomunicații	5	4	3	2	1
Rețeaua de drumuri	5	4	3	2	1
Rețeaua feroviară	5	4	3	2	1
Rețeaua de învățământ profesional	5	4	3	2	1
Rețeaua de prestări servicii la nivel local	5	4	3	2	1
Accesul la resurse financiare	5	4	3	2	1
Accesul la fondurile Uniunii Europene	5	4	3	2	1
Servicii publice de apă și canal	5	4	3	2	1
Servicii publice de gaz metan	5	4	3	2	1
Servicii publice de energie electrică	5	4	3	2	1
Servicii publice de salubritate	5	4	3	2	1
Servicii de sănătate publică	5	4	3	2	1

Serviciile oferite de administrația publică locală	5	4	3	2	1
Serviciile oferite de administrația publică județeană	5	4	3	2	1

6. b) Vă rugăm să enumerați cel puțin 8 măsuri pe care le considerați dvs. necesare pentru îmbunătățirea mediului de afaceri

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____

7. Cât de mulțumiți sunteți de condițiile de mediu din imediata dumneavoastră vecinătate?

Vă rugăm să bifați doar o casuță .

- foarte mulțumit
- mulțumit
- parțial mulțumit
- nemulțumit
- foarte nemulțumit

8. Faptul că vă simțiți bine în locul în care locuiți poate depinde de mulți factori. Cât de importante sau neimportante sunt pentru dumneavoastră următoarele aspecte ale calității vieții?

Vă rugăm să însemnați în fiecare rând doar cifra corespunzătoare.

	foarte important	4	mediu	3	2	neimportant	1
Oferta locurilor de muncă	5	4	3	2	1		
Venitul/posibilitățile de câștig	5	4	3	2	1		
Oferta în domeniul educației superioare și pregătirii profesionale	5	4	3	2	1		
Posibilitățile de a face cumpărături	5	4	3	2	1		

Fundamentarea Strategiei de dezvoltare durabilă a Comunei Șinca

Asigurarea de servicii de transport în comun	5	4	3	2	1
Grădinițe, creșe	5	4	3	2	1
Locuri de joacă pentru copii	5	4	3	2	1
Școli și alte instituții de învățământ	5	4	3	2	1
Siguranța traficului	5	4	3	2	1
Azile de bătrâni	5	4	3	2	1
Asigurarea asistenței medicale (spitale, cabinete, policlinici)	5	4	3	2	1
Baze sportive	5	4	3	2	1
Parcuri și spații verzi	5	4	3	2	1
Zone liniștite, fără poluare fonică	5	4	3	2	1
Manifestări culturale	5	4	3	2	1
Poluarea aerului	5	4	3	2	1
Siguranța publică/protecția împotriva criminalității	5	4	3	2	1
Oferta de locuințe/terenuri de construcție	5	4	3	2	1
Amenajarea locurilor publice și a străzilor	5	4	3	2	1
Îngrijirea clădirilor și a imaginii localității	5	4	3	2	1

9. Vă rugăm să specificați cât de mulțumiți sau nemulțumiți sunteți de fiecare dintre următoarele aspecte referitoare la condițiile de viață din comuna Șinca .

Vă rugăm să însemnați în fiecare rând doar cifra corespunzătoare.

	foarte mulțumit	parțial mulțumit	foarte nemulțumit	nu pot spune		
Oferta locurilor de muncă	5	4	3	2	1	☐
Venitul/posibilitățile de câștig	5	4	3	2	1	☐
Oferta în domeniul educației superioare și pregătirii profesionale	5	4	3	2	1	☐
Posibilitățile de a face cumpărături	5	4	3	2	1	☐
Asigurarea serviciilor de transport în comun	5	4	3	2	1	☐

Fundamentarea Strategiei de dezvoltare durabilă a Comunei Șinca

Grădinițe, creșe	5	4	3	2	1	☐
Locuri de joacă pentru copii	5	4	3	2	1	☐
Școli și alte instituții de învățământ	5	4	3	2	1	☐
Siguranța traficului	5	4	3	2	1	☐
Azile de bătrâni	5	4	3	2	1	☐
Asigurarea asistenței medicale (spitale, cabinete)	5	4	3	2	1	☐
Baze sportive	5	4	3	2	1	☐
Parcuri și spații verzi	5	4	3	2	1	☐
Zone liniștite, fără poluare fonică	5	4	3	2	1	☐
Manifestări culturale	5	4	3	2	1	☐
Poluarea aerului	5	4	3	2	1	☐
Siguranța publică/protecția împotriva criminalității	5	4	3	2	1	☐
Oferta de locuințe/terenuri de construcție	5	4	3	2	1	☐
Amenajarea locurilor publice și a străzilor	5	4	3	2	1	☐
Îngrijirea clădirilor și a imaginii localității	5	4	3	2	1	☐

10. Vă rugăm să descrieți comuna pornind de la următoarele caracteristici.

Vă rugăm să însemnați în fiecare rând doar cifra corespunzătoare.

Comuna Șinca este...

	se potrivește pe deplin	se potrivește parțial	nu se potrivește deloc		
liniștită	5	4	3	2	1
un mediu potrivit copiilor provincială	5	4	3	2	1
plăcută	5	4	3	2	1
dezvoltată economic	5	4	3	2	1
curată	5	4	3	2	1
un mediu potrivit tinerilor	5	4	3	2	1
ospitalieră	5	4	3	2	1

un mediu potrivit femeilor	5	4	3	2	1
deschisă spre lume	5	4	3	2	1
modernă	5	4	3	2	1
tolerantă	5	4	3	2	1
legată de tradiții	5	4	3	2	1
atentă la mediul înconjurător	5	4	3	2	1
așezată strategic	5	4	3	2	1
scumpă	5	4	3	2	1
un mediu propice familiei	5	4	3	2	1
lipsită de violență	5	4	3	2	1

11. Ce considerați dumneavoastră că ar trebui schimbat în primul rând în comuna Șinca pentru a ridica nivelul calității vieții?

(enumerați principalele 3 proiecte principale care considerați că ar trebui realizate)

12.a. Cât de bine vă considerați informat în legătură cu următoarele proiecte ale comunei Șinca ?

Vă rugăm să bifați cifra corespunzătoare în fiecare rând.

Cred că sunt...

	foarte informat	informat	neinformat
1. Reabilitare rețele apă, canalizare, distribuție	5	3	1
2. Asfaltare străzi și pietruire drumuri hotăr	5	3	1
3. Reabilitare lăcașuri de cult, monumente istorice	5	3	1
4. Reabilitare locașuri de cult, monumente istorice	5	3	1
5. Înființare centre de asistență socială	5	3	1
6. Sistem de colectare selectivă a deșeurilor	5	3	1
7. Creare zone dezvoltare turistică	5	3	1

12.b. În ce măsură ați dori să fiți informați despre proiectele comunei?

Vă rugăm să bifați cifra corespunzătoare în fiecare rând.

	în mare măsură	în mică măsură	nu mă interesează
1. Reabilitare rețele apă, canalizare, distribuție	5	3	1

2. Asfaltare strazi si pietruire drumuri hotar	5	3	1
3. Reabilitare lăcasuri de cult,monumente istorice	5	3	1
4. Reabilitare locasuri de cult,monumente istorice	5	3	1
5. Infiintare centre de asistenta sociala	5	3	1
6. Sistem de colectare selectiva a deseurilor	5	3	1
7. Creare zone dezvoltare turistica	5	3	1
12.c. Care este părerea dumneavoastră personală în legătură cu aceste proiecte?			
<i>Vă rugăm să bifați cifra sau căsuța corespunzătoare.</i>			
	foarte bună	bună	rea
			nu am o părere
1. Reabilitare retele apa, canalizare, distributie	5	3	1
2. Asfaltare strazi si pietruire drumuri hotar	5	3	1
3. Reabilitare lăcasuri de cult,monumente istorice	5	3	1
4. Reabilitare locasuri de cult,monumente istorice	5	3	1
5. Infiintare centre de asistenta sociala	5	3	1
6. Sistem de colectare selectiva a deseurilor	5	3	1
7. Creare zone dezvoltare turistica	5	3	1

13. Ce lucrări credeți că ar trebui să facă cu prioritate, comuna în următorul an:

Vă rugăm să încercuiți cifra, în funcție de prioritatea pe care o considerați, pentru fiecare activitate

1	Reabilitare retele apa, canalizare, distributie eng. Electrica	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	Asfaltare strazi si pietruire drumuri hotar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	Reabilitare si dotare cladiri administrative	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	Reabilitare locasuri de cult,monumente istorice	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5	Infiintare centre de asistenta sociala	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	Sistem de colectare selectiva a deseurilor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7	Creare zone dezvoltare turistica	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Pentru a putea evalua în mod corespunzător chestionarul de față vă rugăm să completați și următoarele date referitoare la persoana dumneavoastră.

14. Sexul:

- feminin
 masculin

15. În ce an sunteți născut?

anul: 19.....

16. Starea civilă?

Vă rugăm să bifați doar o căsuță.

- necăsătorit/ă
 căsătorit/ă și locuim împreună
 căsătorit/ă dar locuim separat
 divorțat/ă
 văduv/ă

17. Aveți copii?

Vă rugăm să bifați doar o căsuță..

- nu
 un copil
 doi copii
 trei sau mai mulți copii

18. Din câte persoane (inclusiv eventualii copii) se compune familia dumneavoastră?

Număr de persoane: _____

19.a. Cum ați evalua situația economică a familiei dumneavoastră?

Vă rugăm bifați răspunsul corespunzător

foarte bună	bună	parțial bună	rea	foarte rea	nu o pot evalua
5	4	3	2	1	☐

19.b. Cum evaluați situația economică a familiei dumneavoastră în prezent, față de anul trecut?

Vă rugăm încercuiți cifra corespunzătoare.

Simțitor	ceva	la fel	ceva	simțitor	nu o pot
mai bună	mai bună		mai rea	mai rea	evalua
5	4	3	2	1	☐

19.c. Cum apreciați că va fi situația economică a familiei dumneavoastră în viitor?

Vă rugăm încercuiți cifra corespunzătoare..

Simțitor	ceva	la fel	ceva	simțitor	nu o pot
mai bună	mai bună		mai rea	mai rea	evalua
5	4	3	2	1	☐

20. Cum se definește cel mai bine activitatea dumneavoastră profesională?

Vă rugăm să bifați numai o căsuță.

- Angajat/ă în administrația publică
- membru ONG
- Personal administrativ, de conducere
- Elev/ă; Student/ă / cadru didactic

21. Care este diploma de absolvire cu cel mai înalt grad?

Vă rugăm să bifați numai o căsuță.

- sunt încă elev/ă
- nu am nici o diplomă de absolvire
- diploma de școală generală; diploma de școală profesională
- diploma de bacalaureat; diplomă studii postliceale
- diploma de absolvire a facultății

22. De cât timp locuiți comuna Șinca?

Vă rugăm să bifați numai o căsuță.

- de 1-5 ani
- de 5-12 ani
- de mai mult de 12 ani
- de la naștere

23. Vi se pare că locul dumneavoastră de muncă este sigur sau nesigur?

Vă rugăm să bifați numai o căsuță.

- este sigur
- este nesigur
- nu știu
- nu am un loc de muncă

24. Caracterizați, vă rugăm, raporturile cu vecinii dumneavoastră.

Vă rugăm să bifați numai o căsuță.

- nu-mi cunosc vecinii
- îi cunosc foarte puțin
- ne cunoaștem bine și ne ajutăm reciproc
- suntem prieteni și ne vizităm reciproc
- nu pot evalua raportul cu vecinii

25. Locuiți ...

Vă rugăm să bifați numai o căsuță.

- în chirie/apartament proprietate personală
- în casă proprietate personală

26. Ați dori ca în anii viitori să locuiți în...

Vă rugăm să bifați numai o căsuță.

- comuna Șinca
- comunele limitrofe
- alt județ
- nu știu

Vă mulțumim pentru colaborare.

DEZVOLTAREA DURABILĂ -

***PROCES CONTEMPORAN DE
ANVERGURĂ
(SINTEZĂ TEMATICO-METODOLOGICĂ
ASUPRA DEZVOLTĂRII DURABILE)***

CUPRINS

Partea I – Contextul dezvoltării durabile în România

Capitolul 1. Dezvoltarea durabilă – proces contemporan de anvergură

1.1. Dezvoltarea durabilă – definiție, abordări, evoluții

1.2. Principalele demersuri la nivel mondial privind dezvoltarea durabilă

1.3. contextul dezvoltării durabile în Europa

1.3.1. Strategia U.E. de dezvoltare durabilă

1.3.2. Indicatorii dezvoltării durabile

1.3.3. Strategia de la Lisabona

1.4. Dezvoltarea durabilă în România

1.4.1. Obiectivele țintă și modalități de acțiune la orizont 2013-2020-2030

- A. Schimbările climatice și energia curată
- B. Transport durabil
- C. Producție și consum durabile
- D. Conservarea și gestionarea resurselor naturale
- E. Sănătatea publică
- F. Incluziunea socială, demografia și migrația
- G. Sărăcia globală și sfidările dezvoltării durabile
- H. Educație și formare profesională
- I. Cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică. Inovația

Partea a II-a: Dezvoltarea durabilă a regiunii 7 Centru

Capitolul 2. Obiective, priorități, măsuri

Capitolul 3. Județul Brașov

Partea a III-a: Dezvoltarea durabilă a microzonei „Dumbrava Narciselor”

Capitolul 4. Dezvoltarea durabilă a comunei Șinca

4.1. Prezentarea generală a comunei Șinca

4.2. Proiecte și programe de dezvoltare ale consiliului local Șinca

PARTEA I

Contextul dezvoltării durabile în România

Capitolul 1. Dezvoltarea durabilă – proces contemporan de anvergură

„Enough for everyone, forever”¹
(Suficient pentru toată lumea, întotdeauna)

1.1. Dezvoltarea durabilă – definiție, abordări, evoluții

---

¹ Inscripție pe o pancartă prezentată la Summitul de la Johannesburg (2002)

În 1983, Adunarea Generală a ONU a hotărât constituirea Comisiei Mondiale pentru Mediu și Dezvoltare, care urma să elaboreze o „agendă globală pentru schimbare”. Elaborarea acesteia în anii 1980 a fost motivată de crizele economice și dezastrul ecologic care au zguduit (la vremea respectivă) întreaga planetă și care amenințau chiar supraviețuirea omenirii. Deabia depășite crizele petrolului, au apărut alte probleme: creșterea numărului săracilor (340 de milioane de oameni care sufereau de foame în 1980), dublarea numărului de victime ale dezastrului natural, îndatorarea peste măsură a multor state în curs de dezvoltare. În plus, este descoperită gaura din stratul de ozon deasupra Antarcticii, crește cantitatea de dioxid de carbon emisă în atmosferă, se intensifică efectul de seră, se produce accidentul de la Cernobîl etc.

Obiectivele pe care comisia, formată din reprezentanți ai 21 de țări, se obliga să le atingă urmăreau:

- Să reexamineze situația critică a mediului și dezvoltării și să formuleze propuneri realiste privind îmbunătățirea acestora;
- Să propună noi forme de cooperare internațională în aceste domenii, care să influențeze și să orienteze politicile și măsurile în direcția inițierii schimbărilor necesare;
- Să sporească nivelul de înțelegere și de participare a indivizilor, ONG-urilor, întreprinderilor, instituțiilor și guvernelor.

Raportul comisiei, intitulat "*Viitorul nostru comun*" a definit dezvoltarea durabilă (*viabilă, sustenabilă*), concepută în sensul concilierii dintre economie și mediul înconjurător printr-o nouă cale de dezvoltare, care să susțină progresul uman, nu numai în câteva locuri și pentru câțiva ani, ci pentru întreaga planetă și pentru un viitor îndelungat. O definiție care astăzi se bucură de o largă acceptare internațională.

„Dezvoltarea durabilă reprezintă acel mod de dezvoltare care urmărește satisfacerea nevoilor generațiilor prezente, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi”

Raportul Brundtland

Conceptul de dezvoltare durabilă se referă la o formă de creștere economică care satisface nevoile societății *în termeni de bunăstare* pe termen scurt, mediu și mai ales lung. Acest tip de dezvoltare se fundamentează pe un principiu utilizat în silvicultură. *Principiul pădurii* susține că nu trebuie tăiați mai mulți arbori decât

pot fi plantați². În termen economici, acest raționament poate fi exprimat prin imperativul, pe termen lung: „să trăim din dobândă, nu din capital”.

Obiectivele principale ale dezvoltării durabile sunt :

- ✓ Dezvoltarea economică sustenabilă ;
- ✓ Asigurarea calității vieții pentru populație ;
- ✓ Protecția mediului înconjurător.

Acestora li s-a alăturat, la propunerea UNESCO, la începutul anului 2000, protejarea patrimoniului cultural.

Dezvoltarea durabilă înseamnă, cu alte cuvinte, armonizarea problemelor economice (creșterea economică inclusiv în țările în curs de dezvoltare), sociale (integrare și solidaritate Nord-Sud) și de mediu (prezervarea „bunurilor mondiale”: aer, apă, peisaje - și a biodiversității) astfel ca generațiile actuale să-și poată asigura satisfacerea nevoilor pe care le au, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface trebuințele pe care le vor avea la rândul lor.

Abordarea economică a dezvoltării durabile

În *termeni strict economici*, dezvoltarea a fost “în mod tradițional înțeleasă drept capacitatea unei economii naționale, ale cărei condiții economice inițiale erau mai mult sau mai puțin statice de-a lungul timpului, de a genera și a susține o creștere anuală a Produsului Național Brut la rate de circa 5%-7% sau mai mult.”³ Noțiunea dezvoltării economice a înlocuit termenul de creștere economică, după anii 1960: „Noțiune mai complexă, ce include și aspecte calitative pe lângă cele cantitative luate în considerare în aprecierea creșterii economice, presupunând și schimbări de structură ale economiei (pe ramuri, subramuri etc.), dezvoltarea se dovedește un obiectiv ceva mai greu de atins.”⁴

Dezvoltarea durabilă are ca scop „maximizarea bunăstării ca rezultat al activității economice, concomitent cu menținerea sau creșterea în timp a stocului de active economice, ecologice și socioculturale și satisfacerea nevoilor de bază ale săracilor.”⁵ Din acest punct de vedere, durabilitatea include două funcții, la fel de importante: distribuirea echitabilă a rezultatelor economice și limitarea impactului negativ asupra mediului.

Principiul „poluatorul plătește” sau cel al precauției au un grad de acceptabilitate mai larg. Limbajul utilizat este, deasemenea, mult mai accesibil

---

² Principiile pădurii sunt enunțate, pentru întâia oară, de către Hans Carl von Carlowitz, în *Sylvicultura Oeconomica*, lucrare apărută în 1713

³ Jula, Dorin, Ailenei, Dorel, Jula, Nicoleta, Gârboveanu, Ananie, *Economia dezvoltării*, Editura Viitorul românesc, București, 1999, p.13

⁴ Popescu, Dan (coord.) *Economie Politică*, editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, editura Continent, Sibiu, 2000, p.265

⁵ Popescu, Ion, Bondrea, Aurelian, Constantinescu, Mădălina, *Dezvoltarea durabilă. O perspectivă românească*, editura Economică, București, 2005, p. 91

decât în urmă cu 20 de ani, iar înțelegerea mediului de afaceri ca parte a soluției, nu doar a problemei este, deasemenea, un rezultat recent.

Abordarea ecologică

„Mare parte din aparenta creștere economică poate fi de fapt o iluzie bazată pe eșecul de a ține cont de reducerea capitalului natural”

Colin Clark

Integrarea dimensiunii referitoare la mediu în modul de concepere a dezvoltării umane a determinat ca ecologia să devină, începând cu anii '70 ai secolului trecut, o știință relevantă. Acest moment coincide cu descoperirea unor grave dezechilibre în sistemul natural. Natura se află, în stare normală, în echilibru, astfel realizându-se concordanța între elementele sale fundamentale, fapt care permite autoreglarea sistemului. Dar omul și activitatea sa a influențat dintotdeauna mediul înconjurător. Prin acțiunile sale, omul „controlează schimbul de materie dintre el și natură, astfel încât munca presupune atât unitatea, cât și contradicția dintre om și natură.” Pe de altă parte, schimbările mediului ne influențează istoria, între om și mediul natural existând o dublă contradicție.

Prima se referă la contradicția între nevoile, în principiu, nelimitate ale oamenilor și caracterul limitat al resurselor naturale, utilizabile în satisfacerea celor dintâi. Această constrângere a fost recunoscută de multă vreme în cadrul științelor economice și a fundamentat numeroase concepte cum ar fi raționalitatea, costul de oportunitate, curba posibilității de producție etc.

Cea de-a doua contradicție dintre mediul natural și cel creat de om a fost ignorată până în urmă cu câteva decenii. Concret, această contradicție se realizează sub aspectul dezechilibrelor provocate de om în natură și, în interdependență, al efectelor acestora asupra dezvoltării umane viitoare.

Trecerea la dezvoltarea durabilă marchează intrarea omenirii în *era mediului înconjurător*, în care riscurile dezvoltării trebuie diminuate, tot mai puternic sau chiar înlăturate. La acest nivel, principalii beneficiari ai serviciilor naturale, locuitorii, nu sunt principalii factori decidenți, ci, în anumite cazuri, „forțele economice externe și politicile guvernamentale pot copleși cele mai bune intenții ale comunităților locale”⁶.

Cele mai importante preocupări, din perspective ecologică, trebuie să vizeze managementul și consumul durabil al resurselor naturale, prevenirea și controlul

---

⁶ Rojanschi, Vladimir, Bran, Florina, Grigore, Florian, *Elemente de economie și managementul mediului*, editura Economică, București, 2004, p. 43

poluării și degradării mediului și promovarea unor schimbări de atitudine referitoare la mediul înconjurător.

Abordarea socio-culturală

„Nici un om nu are dreptul să lase lumea noastră cu defectele cu care o găsește. Noi trebuie să facem tot ce ne stă în putință pentru a crea o lume mai bună”

A.J. Cronin

Această abordare a dezvoltării durabile caută să mențină stabilitatea și îmbunătățirea sistemelor sociale și culturale, inclusiv prin reducerea conflictelor distructive. Aspecte importante ale acestui tip de abordare constau atât în promovarea echității în cadrul aceleiași generații (în special eliminarea sărăciei), cât și a echității între generații (implicând garantarea drepturilor generațiilor viitoare). E recomandată urmărirea păstrării diversității culturale existente în întreaga lume, precum și utilizarea cunoștințelor legate de practicile viabile, înglobate în culturile mai puțin dominante.

În centrul preocupărilor trebuie să se găsească ființa umană, fiind necesară “recunoașterea rolului central al actorilor sociali și instituțiilor lor în dezvoltarea durabilă.”⁷ Din perspectiva socială, obiectivul dezvoltării durabile este să aducă politica socială în centrul preocupărilor și acțiunilor guvernamentale, indicând importanța acesteia în promovarea mobilității sociale. Principalele domenii la care se referă vizează educația, sănătatea publică, locuirea, reducerea sărăciei, mai ales în rândul copiilor, tinerilor, femeilor și persoanelor cu dizabilități.

Viziunea dezvoltării durabile își propune, mai întâi, să modifice modul în care oamenii percep o serie de elemente ale vieții pe care o trăiesc. Prin **educație, cultură și știință**, oamenii pot depăși un prag perceptual, care îi determină să observe, să judece și să acționeze pe termen lung pentru mai bine. În felul acesta, omenirea se poate îndrepta spre o nouă frontieră morală, care demonstrează că problema dezvoltării trebuie privită în interdependență în spațiu și timp.

Depășirea unui prag perceptual are ca premisă indispensabilă **informarea**, astfel încât comunitățile umane să-și dea seama de amenințările care planează asupra lor. În acest context, se impune învățarea anticipativă, care să preîntâmpine apariția altor catastrofe. Dezvoltarea durabilă implică organic ameliorarea mediului înconjurător.

Abordarea instituțională impune restructurarea instituțiilor publice pentru ca acestea:

- ✓ să devină mai responsabile și eficiente în prestarea serviciilor publice;
- ✓ să includă participarea publică în procesul decizional;
- ✓ să devină mai sensibilă și flexibilă față de nevoile publice.

---

⁷ Dachin, Anca (coord.), Târhoacă, Cornel, Goschin, Zizi..., *Evaluări ale dezvoltării durabile în România*, editura ASE, București, 2003, p.21

Conceptul dezvoltării durabile poate fi caracterizat succint astfel:

- Prezintă un grad ridicat de generalitate și cuprindere a fenomenelor;
- Are o valabilitate universală, care-l face să poată fi adaptat și adoptat în orice colț al lumii;
- Este un concept generos, prin faptul că oferă șanse egale de evoluție tuturor componentelor mediului;
- Este constructiv, deoarece îndeamnă la acțiune, condamnă resemnarea și consideră că restricțiile au o justificare temeinică;
- Este unificator, deoarece propune un principiu ce transcende interesele locale, naționale, sociale sau individuale.

Pentru ca dezvoltarea să poată avea loc în condiții mai bune pentru generația actuală, fără a distruge șansele generațiilor viitoare, se impun următoarele deziderate⁸:

- ❖ În cadrul sistemului social - consensul privind:
  - Valorile fundamentale;
  - Condiții de trai sănătoase;
  - Progresul uman.
- ❖ În plan economic:
  - Fundamentarea procesului economic pe munca omului și prin utilizarea resurselor regenerabile;
  - Rentabilitatea pe termen lung.
- ❖ În plan ecologic:
  - Menținerea biodiversității;
  - Sănătatea oamenilor;
  - Asigurarea unei calități a aerului, a apei și a solului care să permită și generațiilor viitoare o viață sănătoasă.

1.2. Principalele demersuri la nivel mondial privind dezvoltarea durabilă

- *Conferința Națiunilor Unite pentru Mediu și Dezvoltare (United Nations Conference on Environment and Development, UNCED)*, care s-a desfășurat între 3-14 iunie 1992 la Rio de Janeiro, a avut ca scop continuarea demersurilor începute în anul 1972, la Stockholm. La conferință au fost reprezentate 179 de țări, care au reafirmat - cu acea ocazie - responsabilitatea comună a tuturor națiunilor față de o utilizare cât mai eficientă a resurselor de care dispune planeta noastră, pentru a asigura

---

⁸ ICLEI, *Handbuch Lokale Agenda 21- Wege zur nachhaltigen Entwicklung in den Kommunen*, Bundesministerium für Umweltschutz und Reaktorsicherheit, Köllen Druck & Verlag GmbH, 1998, p.27

fiecărei țări aceleași șanse de dezvoltare, fără a limita capacitatea generațiilor viitoare de a-și asigura existența. Ca idee de ansamblu, conferința a urmărit armonizarea nevoilor omenești cu mediul înconjurător. Cu această ocazie au fost redactate și încheiate numeroase *convenții*, ale căror rezoluții le vom prezenta pe scurt - ca fiind ilustrative pentru tema noastră de studiu. Este vorba, în principiu, despre următoarele elemente-cadru:

a) **Declarația de la Rio privind mediul și dezvoltarea**⁹ este un document menit să definească liniile directorii care să conducă la o adâncire a relațiilor dintre diferitele state ale lumii, pentru ca, în urma acestui proces, să beneficieze fiecare stat și, implicit, întreaga omenire. Pentru a dezvolta parteneriate echitabile pentru toți participanții, au fost elaborate 27 de principii care să asigure creșterea bunăstării generale, garantând totodată integritatea sistemului ecologic. Principalele idei ce reies din aceste principii dezbate probleme precum :

- protejarea mediului înconjurător ;
- eradicarea sărăciei în vederea reducerii disparităților sociale;
- colaborarea internațională în probleme de interes global;
- asigurarea păcii.

b) **Agenda 21**¹⁰ reprezintă un program de acțiune care atestă recunoașterea unanimă a nevoii urgente de a adopta o strategie globală pentru secolul al XXI-lea. Ea se dorește a fi un instrument pentru aplicarea principiilor amintite anterior, având ca scop final reconcilierea între două aspirații umane: necesitatea continuării dezvoltării economice și sociale, dar și protecția și îmbunătățirea stării mediului. Conform prevederilor stabilite în cadrul conferinței, fiecare autoritate locală are obligația de a elabora propria strategie locală de dezvoltare, conform devizei: ”**Gândește global, acționează local**”. *Agenda 21* conține 40 de capitole care fac referire la elementele esențiale care asigură o dezvoltare viabilă a comunității: *dimensiunea socială și economică, conservarea și managementul resurselor naturale, evidențierea rolului grupurilor relevante, precum și posibilitatea implementării acestor principii*. *Agenda 21 Locală* este procesul prin care autoritățile locale lucrează în parteneriat cu toate sectoarele comunității locale pentru a întocmi planuri de implementare a durabilității la nivel local.

Conferința de la Rio a condus și la adoptarea altor convenții referitoare la:

- Schimbarea climatului (combaterea încălzirii globale);

---

⁹ *Rio Declaration on Environment and Development*, apud *Report of the United Nations Conference on Environment and Development Rio de Janeiro, 3-14 June 1992*

¹⁰ www.un.org/esa/sustdev/agenda21.htm

- Biodiversitate (protejarea speciilor pe cale de dispariție);
- Combaterea deșertificării;
- Principiile pădurii.

Convențiile precedente relevă interesul real acordat mediului înconjurător. Această importanță este justificată, dacă ținem cont de contribuția vitală a mediului la menținerea și dezvoltarea oricărei forme de viață, importanță cu atât mai mare, cu cât situația actuală a sistemului ecologic este alarmantă.

Redactarea *principiilor pădurii* urmărește promovarea unor politici de conservare a mediului, combătând cauzele tocmai amintite. Acordăm acestor principii o atenție sporită și datorită faptului că tipul de dezvoltare propus în cadrul Conferinței de la Rio — o dezvoltare care să țină cont de dimensiunea economică, dar și de cea socială și de protejare a mediului — se fundamentează pe o *lege* tradițională a pădurii: “să nu tai niciodată mai mulți pomi decât poți tu să plantezi”. Doar astfel se poate îndeplini dezideratul amintitei Conferințe, acela “de a nu lăsa copiilor noștri o planetă în stare mai proastă decât am găsit-o noi”.

Putem afirma că în centrul Conferinței de la Rio s-a aflat *ființa umană*. Obiectivele avute în vedere au fost, ca urmare, centrate pe: eradicarea sărăciei, creșterea numărului de persoane cu acces la surse îmbunătățite de apă și îmbunătățirea condițiilor igienico-sanitare. Un factor important pentru realizarea obiectivelor prezentate îl constituie *colaborarea între state*. Totodată, în îndeplinirea acestor deziderate, trebuie avut în vedere *impactul diferitelor măsuri asupra mediului*. Din asemenea motive, *doar acele măsuri care permit creșterea economică și creșterea bunăstării sociale, fără un efect degradant asupra mediului, duc spre o dezvoltare echitabilă și viabilă*. Datorită interacțiunii dintre cele trei sisteme: individ, societate, mediu - este esențială cunoașterea problemelor prioritare pentru fiecare dintre acestea.

- **Convenția-cadru privind Modificarea Climatică** a intrat în vigoare la 21 martie 1994, iar țările semnatare se reunesc anual, în cadrul unor Conferințe ale Părților (“Conference of the Parties - COP”), spre a monitoriza implementarea măsurilor convenite pentru combaterea acestui efect. Statele semnatare se împart în două grupuri principale: țări care aparțin așa-numitei anexe I (41 de state în Annex I Parties) și țări care nu aparțin acesteia (non-Annex I Parties). Marea majoritate a statelor din primul grup amintit sunt țări dezvoltate, membre OECD, care au avut o mare contribuție la schimbarea climatului. Există între ele și state cu economie în tranziție, inclusiv Federația Rusă, statele baltice și alte țări din Europa Central-Estică. Nivelul emisiilor din aceste țări este mai mare, dar se pare că ele dispun și de mijloace financiare semnificative, precum și de structuri instituționale evaluate, de combatere a variațiilor climatice. Alte 24 de state se regăsesc în

Anexa II a Convenției și a obligații speciale privind punerea la dispoziție a unor resurse financiare adiționale, precum și facilitarea transferului de tehnologie ecologică. Statele care nu aparțin Anexei I a Convenției sunt, de regulă, slab dezvoltate. Lor li se oferă ajutor de către GEF (Global Environment Facility), mecanism financiar al Convenției¹¹ — interesat în combaterea modificării climatului. Concret, este vorba de instituirea unor surse financiare de sprijin: *special climate change fund* (fondul special pentru modificarea climatului) și *least developed countries fund* (fondul destinat celor mai puțin dezvoltate țări).

- **Protocolul de la Kyoto**¹², încheiat în 11 decembrie 1997, se referă la una din cele mai importante probleme cu care se confruntă omenirea — și anume cu schimbarea climatului. Bazându-se pe cadrul inițiat prin Conferința de la Rio, prin convenția-cadru privind modificările climaterice, el continuă ideile convenite cu acea ocazie. Prin semnarea acestui protocol, guvernele se obligă să restrângă sau să mențină emisiile de gaze care contribuie la “efectul de seră” (dioxid de carbon, metan, oxid de azot și trei substituenți ai clorofluorocarburilor) în limite care să permită adaptarea ecosistemelor la modificările climaterice într-un mod natural. Până în prezent, Protocolul de la Kyoto a fost semnat de peste 186 de guverne, inclusiv în cadrul Uniunii Europene. Numărul semnatarilor indică faptul că problema modificării climatei este una într-adevăr foarte importantă.
- **Carta Aalborg**¹³ a fost aprobată de participanții la Conferința Europeană pentru Municipii și Orașe Durabile din Aalborg, Danemarca, la 27 mai 1994. Acest document atestă continuarea demersurilor stabilite prin Conferința de la Rio și conține principiile de bază pentru o dezvoltare eficientă la nivel local. În acest sens, orașele și municipiile care semnează acest document se obligă să pună în practică planul de acțiune local Agenda 21, adaptându-l situației pe care fiecare o traversează. Se recunoaște astfel rolul și importanța orașelor în implementarea acestui tip de dezvoltare, orientat spre viitor. Documentul este structurat pe trei componente:
  - a) Partea I - Declarația de consens: municipiile și orașele europene pentru durabilitate;
  - b) Partea II – Campania pentru municipii și orașe europene durabile;

---

¹¹ UNFCCC, *A Guide to the Climate Change Convention Process*, Bonn, 2002

¹² unfccc.int/resource/docs/convkp/kpeng.html

¹³ ec.europa.eu/environment/urban/pdf/aalborg_charter.pdf

- c) Partea III – Angajarea în procesele Agendei 21 Locale: Planuri de Acțiune Locală pentru durabilitate¹⁴.
- **Convenția privind deșertificarea** a fost finalizată în 1994, ca urmare a dezbaterilor ce vizau corelația dintre procesul de despădurire, cel de supraexploatare și eroziune a terenurilor agricole.
  - **Summit-ul Mileniului**, care a reunit în anul 2000 cei mai importanți lideri mondiali, a avut ca rezultat adoptarea *Declarației Mileniului*, care conține 8 obiective măsurabile pentru dezvoltare și eradicare a sărăciei spre anul 2015. Lista oficială a Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului (revizuită în 2007)¹⁵ cuprinde:

Obiectivul 1 - Reducerea sărăciei severe

Ținta 1.A (globală): Înjumătățirea, în perioada 1990-2015, a numărului de persoane al căror venit este mai mic de 1 dolar pe zi;

Ținta 1.B (globală): Atingerea încadrării totale și productive în câmpul muncii, precum și asigurarea unui loc de muncă decent tuturor persoanelor, inclusiv femeilor și tinerilor;

Ținta 1.C (globală) – Înjumătățirea, între 1990 și 2015, a procentului de persoane care suferă din cauza foametei.

Obiectivul 2 - Accesul universal la ciclul primar de învățământ

Ținta 2.A (globală) – Asigurarea că, până în 2015, copiii de pretutindeni, indiferent că sunt fete sau băieți, vor putea să încheie un ciclu primar complet de studii

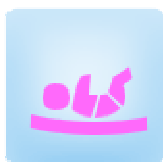
Obiectivul 3 - Promovarea egalității între sexe și afirmarea femeilor

Ținta 3.A – Eliminarea disparităților de gen din învățământul primar și secundar, de preferat până în 2005, iar din toate formele de învățământ nu mai târziu de anul 2015

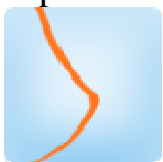
¹⁴ Ghidul de Mediu ICLEI

¹⁵ <http://www.onuinfo.ro/odm/>

Obiectivul 4 - Reducerea mortalității infantile

Ținta 4.A – Reducerea cu două treimi, în perioada 1990-2015, a mortalității la copiii cu vârsta sub cinci ani

Obiectivul 5 - Îmbunătățirea sănătății materne

Ținta 5.A – Reducerea cu trei sferturi, în perioada 1990-2015, a ratei mortalității materne

Ținta 5.B – Atingerea, până în 2015, a accesului universal la servicii de sănătate a reproducerii

Obiectivul 6 - Combaterea HIV/SIDA și a tuberculozei

Ținta 6.A – Stoparea, până în 2015, și apoi începerea redresării răspândirii HIV/SIDA

Ținta 6.B – Atingerea accesului universal la tratamentul împotriva HIV/SIDA al tuturor celor care au nevoie de acesta până în 2010

Ținta 6.C – Stoparea, până în 2015, și apoi începerea redresării incidenței malariei și a altor boli infecțioase majore

Obiectivul 7 - Asigurarea durabilității mediului

Ținta 7.A – Integrarea principiilor de dezvoltare durabilă în politicile și programele statelor și redresarea risipei de resurse naturale

Ținta 7.B – Reducerea pierderii biodiversității și atingerea, până în 2010, a unei scăderi semnificative a ratei pierderilor

Ținta 7.C – Înjumătățirea numărului de persoane care nu au acces durabil la o sursă de apă potabilă și la servicii de bază de canalizare, până în 2015

Ținta 7.D – Îmbunătățirea semnificativă, până în 2020, a vieții unui număr minim de 100 de milioane de locuitori ai mahalalelor

Obiectivul 8 - Crearea unui parteneriat global pentru dezvoltare

Ținta 8.A – Crearea unui sistem financiar și comercial nediscriminatoriu, predictibil, deschis și bazat pe regulamente. Include un angajament ferm de aplicare a regulilor buneii guvernării, ale dezvoltării și ale combaterii sărăciei, atât la nivel național, cât și internațional.

Ținta 8.B – Revolvarea problemelor speciale ale țărilor cel mai puțin dezvoltate. Include tarife și cote de acces liber pe piață pentru țările cel mai puțin dezvoltate, programe de asistență umanitară pentru statele cu datorie externă extrem de mare și chiar anularea acestei datorii și o asistență oficială pentru dezvoltare mai generoasă destinată reducerii sărăciei

Ținta 8.C – Îndeplinirea cerințelor speciale ale țărilor fără ieșire la mare și ale țărilor în curs de dezvoltare din insulele mici (prin intermediul Programului de Acțiune pentru Dezvoltarea Durabilă a acestor țări și rezultatul celei de-a XXII-a sesiuni speciale a Adunării Generale ONU)

Ținta 8.C – Rezolvarea pe termen lung a problemelor generale legate de datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare prin măsuri luate la nivel național și internațional

Ținta 8.E – Deschiderea accesului țărilor dezvoltate la medicamente de bază ieftine, în colaborare cu firmele de produse farmaceutice

Ținta 8.F – Deschiderea accesului la beneficiile aduse de noile tehnologii, în special cea a informației și comunicării, în colaborare cu sectorul privat

- **Conferința Internațională ONU pentru finanțarea dezvoltării**¹⁶, 18-22 martie 2002 a avut loc la Monterrey - Mexic. Reuniunea a avut un program complex, incluzând în principal un segment ministerial (18 – 20 martie) și un segment la nivel înalt (21 – 22 martie), încheiate prin adoptarea documentului final ”*Consensul de la Monterrey*”, care „va da o nouă formă și o nouă dimensiune cooperării internaționale în vederea asigurării finanțării dezvoltării durabile și echitabile. Acestea se asociază eforturilor care au permis desfășurarea, la Doha, a noii runde de negocieri comerciale multilaterale, puse sub semnul dezvoltării echilibrate a tuturor națiunilor”¹⁷, susținea președintele țării din acea perioadă, Ion Iliescu. Principalele teme reflectate în documentul final vizează: mobilizarea resurselor financiare interne și internaționale pentru dezvoltare (investiții străine directe și alte fluxuri private); comerțul

---

¹⁶ www.un.org/esa/ffd/

¹⁷ Ion Iliescu, *Pentru dezvoltare durabilă*, editura Semne, București, 2005, p.37

internațional; cooperarea financiară internațională pentru dezvoltare; datoria externă și chestiuni sistemice, respectiv îmbunătățirea coerenței sistemului internațional monetar, financiar și de comerț în sprijinul dezvoltării.

- **Summit-ul Mondial pentru Dezvoltare Durabilă, Johannesburg, 2002** s-a desfășurat în perioada 26 august - 4 septembrie 2002 la Johannesburg, bucurându-se de o prezență deosebită, atât sub aspect numeric (delegați din 174 de țări), cât și calitativ (liderii a 103 state au ținut să conducă aceste delegații). Întâlnirea s-a dorit a fi un bilanț al realizării obiectivelor stabilite cu 10 ani înainte, la Conferința de la Rio. Discuțiile au început cu analiza gradului de îndeplinire a celor convenite. Din păcate, generoasele obiective inițiale au fost doar parțial îndeplinite. Aspectele pozitive au reliefat în următoarele¹⁸:

- ✓ Creșterea numărului de persoane cu acces la surse îmbunătățite de apă, de la 4,1 mld. la 4,9 mld;
- ✓ Reducerea substanțială a găurii din stratul de ozon, ca urmare a scăderii cu 85% a emisiilor de produse chimice nocive;
- ✓ Creșterea cu 500%, în ultimii 30 de ani, a suprafețelor înglobate în parcuri naționale privatizate, reprezentând 10% din suprafața pământului, respectiv 12,18 mil. ha;
- ✓ Evidențierea faptului că în Europa consumul de apă a scăzut cu 10% în ultimii 10 ani.

Alte teme supuse discuțiilor au fost: protejarea și utilizarea eficientă a resurselor, globalizarea și dezvoltarea durabilă, sărăcia și mediul, creșterea capacității Națiunilor Unite în domeniile *mediu și dezvoltare durabilă, finanțe, transfer tehnologic*.

„Acest Summit face dezvoltarea durabilă o realitate” a accentuat Kofi Annan, Secretarul General al ONU, întrucât „ne va îndrepta pe calea reducerii sărăciei în același timp protejând mediul ambiant, o cale în favoarea tuturor popoarelor sărace și bogate, astăzi și mâine.”¹⁹

La Johannesburg s-a reușit să fie acceptate direcții concrete, să fie recunoscută existența greutăților în rezolvarea problemelor de mediu și a problemelor cu care se confruntă comunitățile sărace. Au fost stabilite cinci domenii în care trebuie inițiate demersuri: apa și salubritate; energie; sănătate; productivitate agricolă; biodiversitate și gestiunea ecosistemelor, cunoscute sub

---

¹⁸ Josef Schiffer, Gert Hausmann, Mihai Baltador, Lia Baltador, *Managementul proiectului*, editura Burg, Sibiu, 2006, p. 26

¹⁹ www.johannesburgsummit.org

acronimul „WEHAB” („AESAB”)²⁰. Documentul final principal, *Planul de Implementare*, a cuprins sarcini și termeni concreți pentru întreprinderea măsurilor în mai multe domenii prioritare. Națiunile participante au convenit asupra următoarelor obiective:

- oprirea scăderii alarmante a speciilor, până în anul 2010;
- reducerea la jumătate a numărului de persoane care nu beneficiază de îngrijiri medicale minime, de la 2,4 miliarde existente acum, până în anul 2015;
- refacerea stocurilor naturale de pește la nivel durabil;
- înlesnirea sprijinirii reciproce a comerțului;
- începerea aplicării strategiilor de dezvoltare durabilă de nivel național până în anul 2005.

Statele Unite ale Americii au hotărât să acorde o investiție de 970 milioane USD pentru proiecte de apă și de sănătate. De asemenea, Uniunea Europeană și-a anunțat inițiativa "*Apă pentru viață*" și au luat naștere alte 21 de inițiative, în valoare totală de 20 de milioane USD. Planul de Acțiune al aprovizionării cu energie este sprijinită cu 700 milioane USD de către Uniunea Europeană, cu 43 milioane USD de către SUA, iar 32 de inițiative de parteneriat îl sprijină cu 26 milioane USD. Alte responsabilități mai importante asumate la Summit vizează producția unor substanțe chimice nepoluante și care să nu afecteze sănătatea, înființarea unei rețele de arii marine protejate până în anul 2012 și înlesnirea obținerii unor substanțe chimice nepoluante pentru țările în curs de dezvoltare, până în anul 2010.²¹

• **Summit-ul Mondial al Națiunilor Unite 2005, New York**²² (14-16 septembrie 2005, sediul ONU din New York). Evenimentul a reprezentat cea mai amplă reuniune, ca nivel de participare, din istoria de 60 de ani a Națiunilor Unite (au participat peste 170 de șefi de stat și de guvern, care au avut ca obiectiv principal adoptarea unor decizii privind procesul amplu de reformă a organizației). Ordinea de zi propusă de secretarul general, Kofi Annan a vizat îndeplinirea următoarelor obiective:

A trăi la adăpost de nevoi - În acest sens a fost propusă crearea unui Instrument financiar Internațional care ar ameliora previzibilitatea și accesibilitatea ajutorului public al dezvoltării.

A trăi la adăpost de frică - Printre propunerile prezentate figurează inițiative destinate să prevină terorismul și proliferarea armelor de distrugere în masă, crearea unei Comisii de consolidare a păcii.

---

²⁰ Dan Popescu, Bianca Trăușan, *Economia dezvoltării durabile*, editura Continent, Sibiu, 2004

²¹ www.epce.ro

²² http://www.un.org/summit2005/presskit/fact_sheet.pdf

A trăi în demnitate - În acest sens a fost propusă transformarea Comisiei pentru Drepturile Omului într-un organism permanent mai mic, care va constitui un nou Consiliu al Drepturilor Omului.

Consolidarea Organizației Națiunilor Unite - Una din principalele propuneri prezentate constă în extinderea Consiliului de Securitate, în scopul de a reda mai deschis și mai reprezentativ compoziția actuală a Organizației.

Națiunile Unite au declarat perioada 2005-2014 “**Decada Educației pentru Dezvoltare Durabilă**”. S-au putut elabora unele soluții prin care cel puțin o parte din neajunsurile situației actuale ale planetei și locuitorilor săi să fie înlăturate.

1. Acționând pentru eradicarea sărăciei, schimbarea modelelor nedurabile de consum și producție și protejarea și gospodărirea bazei de resurse naturale pentru dezvoltarea economică și socială .
2. Promovând dialogul și cooperarea, indiferent de rasă, boli, religie, limbă, cultură și tradiție.
3. Lucrând în comun pentru creșterea rapidă a accesului la cerințele de baza cum ar fi apă curată, igienă, locuințe adecvate, energie, îngrijirea sănătății, securitate alimentară și protecția biodiversității.
4. Acționând pentru parteneriate stabile cu toate grupurile majore, respectând rolurile independente, importante ale fiecăruia dintre acestea, pentru ca întărirea rolului și emanciparea femeilor și egalitatea de gen să fie integrate în toate programele de dezvoltare care se vor construi.
5. Acordând asistență și participând la realizarea programelor de dezvoltare durabilă naționale.

- **Conferința privind Schimbările Climatice**, (Nairobi, noiembrie 2006) sub egida Națiunilor Unite. Reuniunea a coincis cu cea de-a doisprezecea Conferință a celor 189 de Părți ale Convenției Cadru a Națiunilor Unite privind Modificările Climatice (UNFCCC) și cu cea de a doua întâlnire a celor 166 de părți care au ratificat Protocolul de la Kyoto. Președintele conferinței, ministrul kenian al mediului Kizutha Kibwana, afirma în deschiderea acestui eveniment: „modificarea climatică devine, într-un ritm rapid, una dintre cele mai serioase amenințări pe care umanitatea le-a avut de înfruntat.”

În centrul discuțiilor s-au aflat Statele Unite ale Americii, „campionul absolut” în privința emisiilor de gaze cu efect de seră. Administrația Bush încearcă să obțină un permis special pentru a produce mii de tone de metilbromuri - un gaz care distruge stratul de ozon și care a fost interzis de Tratatul de la Montreal din 1987. Statele Unite nu au ratificat nici Protocolul de la Kyoto, care obligă țările semnatare la reducerea emisiilor de gaze cu

efect de seră cu cel puțin 5% sub nivelul emisiilor din 1990, în perioada 2008-2012. Deși cercetările științifice în domeniu au demonstrat pericolul potențial determinat de modificarea climatică la nivel mondial, George W. Bush și-a exprimat public îndoiala față de cercetările privind încălzirea globală, deși această ipoteză este contestată de doar câțiva cercetători. Opinia majoritară a fost că emisiile în atmosferă a gazelor cu efect de seră, în special a dioxidului de carbon, metanului și oxizilor de azot, împreună cu alte trei tipuri de fluoruri, contribuie la instalarea și intensificarea efectului de seră, care are urmări dramatice asupra sistemului climatic al planetei. Temperatura medie globală a crescut cu 0,6 grade Celsius în perioada 1900-1990, putând să crească până în 2100 cu încă 5,8 grade, în funcție de cantitatea de dioxid de carbon prezentă în atmosferă. Deși implicațiile neluării în considerare a acestor predicții se vor resfrânge inevitabil și asupra acestor teritorii, unele state ignoră, deocamdată, necesitatea abordării globale a acestei probleme, asumarea responsabilității și acceptarea costurilor implicate, care oricum sunt substanțial mai scăzute (având în vedere că anticiparea și combaterea apariției crizelor este întotdeauna mai ieftină decât soluționarea efectelor, după ce criza s-a produs).

Efectele supraîncălzirii terestre ne vor schimba definitiv viața. Mortalitatea determinată de încălzirea globală se va dubla în numai 25 de ani, la aproape 300.000 de decese anual. Nivelul mărilor ar putea crește cu aproximativ 6 metri odată cu pierderea calotei glaciare din Groenlanda și Antarctica, devastând zone costiere pe întregul mapamond. Richard Kerr, într-un studiu publicat în revista Science scrie că vara „va transforma Oceanul Arctic dintr-un reflector alb strălucitor, care trimite înapoi în spațiu 80% din energia solară, într-un colector de căldură, care absoarbe 80%.” Valurile de căldură vor deveni tot mai intense și mai frecvente. Secete și incendii vor apărea mai des. Oceanul Arctic va rămâne fără gheață până în 2050. Peste un milion de specii vor fi extinse până în anul 2050. În jur de 100 de milioane de oameni vor deveni refugiați climatici.

Instituțional, cele mai importante agenții și programe din cadrul sistemului instituțional al Organizației Națiunilor Unite, sunt următoarele:

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (United Nations Development Programme)²³

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) înființat în 1965, cu sediul la New York, reprezintă instrumentul central de finanțare și conducere pentru

---

²³ www.undp.org

colaborarea multilaterală, financiară și tehnică și susține țările beneficiare în utilizarea orientată spre obiectiv a resurselor. PNUD se implică pentru o „Dezvoltare Umană Durabilă“ și susține în acest scop în state partenere crearea de capacități în următoarele domenii:

- conducere guvernamentală democratică;
- combaterea sărăciei;
- managementul mediului și al energiei;
- prevenirea și rezolvarea crizelor;
- combaterea virusului HIV/SIDA.

Programul Națiunilor Unite pentru Mediu (United Nations Environment Programme)

Programul Națiunilor Unite pentru Mediu a luat naștere în 1972. Sediul său principal este la Nairobi (Kenia). UNEP acționează ca inițiator, avocat și intermediar pentru contactul nepoluant cu mediul și al unei dezvoltări durabile. Acesta servește coordonării activităților relevante pentru mediu ale altor organizații ale ONU (cum ar fi ale Organizației pentru Alimentație și Agricultură FAO, ale Organizației Mondiale a Sănătății OMS sau ale UNESCO), respectiv ale altor organizații internaționale, guverne, ONG-uri, companii și ale societății civile. Cele mai importante sarcini ale sale sunt:

- ❖ colectarea și evaluarea datelor de mediu globale, regionale și naționale;
- ❖ elaborarea de instrumente politice pentru protecția mediului;
- ❖ sprijinirea instituțiilor în implementarea unui comportament nepoluant;
- ❖ facilitarea transmiterii de știință și tehnologie pentru dezvoltarea durabilă;
- ❖ încurajarea societății civile de a colabora cu companiile private²⁴.

---

²⁴ www.unep.org

Organizația Mondială a Sănătății (World Health Organisation)

Organizația Mondială a Sănătății²⁵ funcționează pe fundalul unor schimbări rapide și complexe. Dezvoltarea sănătății este direcționată de principiul echității: accesul la asistența medicală de urgență sau pentru promovarea sănătății nu trebuie condiționat din punct de vedere economic sau social. Respectarea acestui principiu asigură prioritatea acelor acțiuni ale OMS care vizează obținerea de rezultate în promovarea sănătății în grupurile sărace, dezavantajate sau vulnerabile. Atingerea scopurilor de dezvoltare ale mileniului legate de sănătate, cum sunt prevenirea și tratamentul bolilor cronice și a bolilor tropicale neglijate, sunt puncte centrale din agenda sănătății și dezvoltării. Răspunsul organizației în fața acestor provocări a constat în elaborarea unei agende cu șase puncte

- Promovarea dezvoltării;
- Promovarea securității sanitare;
- Întărirea sistemelor de sănătate
- Cercetare și informare;
- Promovarea parteneriatelor;
- Îmbunătățirea performanțelor

Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO)

Organizație specială a ONU cu autonomie juridică și cu sediul la Paris, reunește 191 de state membre. Luând în considerare problemele globale de mediu și urmările acțiunilor umane asupra patrimoniului natural, UNESCO a înființat în 1970 programul „Omul și Biosfera“ („Man and Biosphere“ - MAB), pentru a experimenta modele fundamentate științific pentru o gospodărire atentă a biosferei. MAB se orientează după modelul unei dezvoltări durabile, așa cum s-a solicitat la Conferințele ONU din 1992 și 2002. Conceptul MAB corespunde astfel dorinței de a pune de acord îmbunătățirea condițiilor de viață economice și sociale ale oamenilor cu asigurarea pe termen lung a bazelor naturale pentru viață. În acest scop, au fost promovate inițiative internaționale, regionale și locale, în colaborare cu alte organisme ONU.

După Summit-ul de mediu din 2002 de la Johannesburg, Adunarea Generală a ONU a declarat, după cum am mai afirmat, anii 2005-2014 drept decada mondială „Educație pentru dezvoltare durabilă“²⁶, iar UNESCO a fost numită „Agenție Centrală“ (Lead Agency). Obiectivul acestei viziuni globale este de a contribui la implementarea Agendei 21 prin măsuri educative și de a ancora principiile dezvoltării durabile la nivel internațional în sistemele educaționale naționale. Este vorba de a transmite oamenilor competențele și atitudinea necesare

---

²⁵ www.who.org

²⁶ www.unesco.org/education/en/ev.php-URL_ID=27234&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

pentru ca generațiile viitoare să găsească o lume ce merita trăita. Educația pentru dezvoltarea durabilă are drept obiectiv formarea conștiinței și identificarea cu propriul spațiu vital și prin aceasta nu este numai o transmitere a cunoștințelor, ci o învățare politică orientată spre acțiune²⁷.

Fondul ONU pentru Populație (UNFPA)

Fondul ONU pentru Populație are ca misiune să îmbunătățească viața oamenilor și să le dea posibilitatea de a face alegeri informate în privința vieții de cuplu pentru că, în timp, deciziile luate de oameni cu privire la sănătatea reproducerii modifică structura și dinamica populației. Acest fond ajută guvernele, la solicitarea acestora, să formuleze politici și strategii de dezvoltare durabilă și de reducere a sărăciei. UNFPA este o agenție internațională de dezvoltare care promovează dreptul fiecărui om - femeie, bărbat, copil - la o viață sănătoasă și cu șanse egale în societate. UNFPA ajută țările în care activează să folosească informațiile despre populație pentru a elabora politici și programe de reducere a sărăciei și de creare a condițiilor pentru ca fiecare sarcină să fie dorită, fiecare naștere să fie sigură, fiecare tânăr să fie protejat de HIV/SIDA și fiecare fată și femeie să fie tratată cu respect și să trăiască o viață demnă.²⁸

Fondul ONU pentru copii (UNICEF)

UNICEF funcționează pe baza Convenției Drepturilor Copilului și se străduiește să instituie drepturile copiilor ca principii etice solide și standarde internaționale de comportament față de copii. Totodată insistă ca supraviețuirea, protecția și dezvoltarea copiilor să devină imperative universale ale dezvoltării, care sunt parte integrantă a progresului uman. În acest scop, UNICEF mobilizează voința politică și resursele materiale necesare pentru a ajuta diferitele state, în special țările în curs de dezvoltare, să acorde prioritate copiilor și să le consolideze capacitatea de a elabora politici adecvate și de a oferi servicii pentru copii și familiile lor. UNICEF cooperează cu partenerii săi pentru atingerea obiectivelor dezvoltării umane durabile adoptate de comunitatea internațională și pentru realizarea viziunii de pace și progres social consacrată prin Carta Națiunilor Unite.²⁹

Organizația Mondială pentru Agricultură și Alimentație (FAO)

Agenție³⁰ specializată ale cărei obiective sunt: creșterea nivelului de nutriție și al standardelor de viață; îmbunătățirea condițiilor de producție, procesare, marketing

---

²⁷ www.unesco.de/c_arbeitsgebiete/umweltbildung.htm

²⁸ <http://www.unfpa.ro/profil/Romania/>

²⁹ http://www.unicef.org/romania/ro/about_2654.html

³⁰ www.fao.org

și distribuție a alimentelor și a produselor agricole; promovarea dezvoltării rurale. Prin aceste mijloace se urmărește, eliminarea foametei.

Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (UNIDO)

Înființată în anul 1966, este însărcinată cu promovarea industrializării în țările în curs de dezvoltare. UNIDO combate marginalizarea statelor în curs de dezvoltare în contextul actual al globalizării. În acest scop mobilizează cunoștințele, abilitățile, informația și tehnologia pentru a promova ocuparea, economia competitivă și un mediu sănătos în zonele sărace a lumii. UNIDO funcționează, pe de-o parte ca un forum global, în cadrul căruia se diseminază informații, se discută problemele ce apar între diferiții actori reprezentând sectorul public și privat, societatea civilă și se stabilesc dialoguri și parteneriate. Pe de altă parte, UNIDO elaborează și implementează programe de susținere a eforturilor de dezvoltare a statelor membre. Domeniile principale în care activează organizația vizează

1. Guvernarea industrială și statistica;
2. Promovarea investițiilor și tehnologiilor;
3. Competitivitate industrială și comercială
4. Dezvoltarea sectorului privat
5. Agro-industria
6. Energie durabilă și modificări climatice
7. Protocolul de la Montreal
8. Managementul mediului

Instituțiile de la Bretton Woods: Acordul General pentru Tarife vamale și Comerț (GATT), Fondul Monetar Internațional și Banca Mondială au, deasemenea, o mare importanță în procesul de susținere și implementare a dezvoltării durabile.

GATT, care a fost subsumat **Organizației Mondiale a Comerțului (OMC)**, are o relevanță majoră, având în vedere că liberalizarea comerțului și globalizarea pot fi factori favorabil, dar și nefavorabil în ceea ce privește dezvoltarea durabilă. În decursul negocierilor multilaterale în direcția armonizării modalităților de acțiune a statelor în domeniul politicilor lor comerciale s-au putut atenua unele divergențe importante de interese economice. Pe de altă parte, ”schimbările intervenite în arhitectura sistemului comercial multilateral ca rezultat al Rundei Uruguay, coroborate cu mutațiile conturate în agenda de lucru a OMC (...) au determinat o erodare semnificativă a capacității OMC de a contribui la dezvoltarea durabilă”³¹. Totuși, Conferința de la Doha a însemnat lansarea unei noi

---

³¹ Câmpeanu, Virginia (coord.), Dimensiunea globală a dezvoltării durabile, p. 191

runde de negocieri comerciale multilaterale. Pe agenda Conferinței s-au aflat următoarele probleme (domenii de negociere):

Agricultură: au avut loc negocieri cuprinzătoare încorporând tratamentul diferențial și mai favorabil pentru țările în curs de dezvoltare, în încercarea îmbunătățirii accesului la piețe, fiind stabilite în final 4 culoare de reduceri tarifare. În plus, s-a hotărât eliminarea tuturor formelor de subvenții de export și stabilirea unei discipline a măsurilor cu efect echivalent până la o dată rezonabilă (finele lui 2013);

Servicii: negocierile urmăresc obținerea progresivă a unui înalt nivel de liberalizare prin creșterea accesului prestatorilor străini pe piețele interne;

Produse ne-agricole: Se urmărește reducerea sau eliminarea taxelor vamale și a barierelor netarifare, în special pentru produsele de interes deosebit pentru exportul țărilor în curs de dezvoltare;

Reglementări privind negocierile: clarificarea și îmbunătățirea disciplinei privind măsurile anti-dumping, subvențiile și taxele compensatorii, acordurile comerciale regionale;

Facilitarea comerțului: s-a urmărit clarificarea și îmbunătățirea disciplinei referitoare la expediția ori transferul bunurilor și îmbunătățirea asistenței tehnice și a sprijinului acordat, respectând tratamentul diferențiat și mai favorabil pentru țările în curs de dezvoltare;

Drepturile de proprietate intelectuală: Crearea pe cale multilaterală a unui registru pentru indicațiile geografice referitoare la vin și băuturi spirtoase; aducerea unor amendamente Acordului TRIPS: examinarea relației dintre Acordul TRIPS și biodiversitate, protecția tradițiilor și elementelor naționale specifice.

Comerț și mediu: clarificarea relațiilor dintre regulile OMC și obligațiile stabilite prin acordurile internaționale referitoare la mediu și reducerea sau eliminarea barierelor tarifare sau netarifare din această categorie.

Alte aspecte discutate în cadrul Runderi Doha se referă la: reglementarea diferendelor, tratamentul diferențiat și mai favorabil, problemele economiilor mici, comerț electronic ș.a.

Banca Mondială³² este una dintre principalele surse de asistență în domeniul dezvoltării. Principalul său obiectiv este ajutorarea populației și a țărilor celor mai sărace, îndrumându-le pe o cale de creștere economică stabilă, durabilă și echitabilă. Principalele domenii finanțate vizează învățământul, combaterea maladiei HIV/SIDA precum și a altor programe de sănătate. Din 1963, de când Banca Mondială a început finanțarea învățământului, aceasta a oferit 31 miliarde

---

³² www.worldbank.org

dolari SUA sub formă de împrumuturi și credite, iar în prezent finanțează 158 de proiecte în 83 de țări.

Fondul Monetar Internațional (FMI)³³, (185 de țări membre), promovează cooperarea monetară internațională, stabilitatea valutară și acorduri valutare sistematice, pentru a stimula creșterea economică și niveluri înalte de folosire a forței de muncă și pentru a acorda asistență financiară temporară țărilor membre, în condiții adecvate, pentru a contribui la ajustarea balanței de plăți.

Fondul Global de Mediu (Global Environment Facility)³⁴ înființat în 1992 reprezintă instrumentul de finanțare pentru măsuri de protecție a mediului în state în curs de dezvoltare, care rezultă din tratatele internaționale. Fondul Global de Mediu este administrat în comun de Banca Mondială și Programul Națiunilor Unite privind Mediul Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Promovează colaborarea la nivel internațional și modalitățile de finanțare în vederea protejării și conservării mediului prin susținerea în mod predominant a proiectelor de dezvoltare durabilă. Fondul Global de Mediu caută să asigure, grație intervențiilor sale, sinergii între guverne, ONG-uri, oameni de știință și sectorul privat, în scopul identificării și aplicării de soluții eficiente și economice pentru problemele globale de mediu ce permit o dezvoltare economică durabilă. Cele patru domenii fundamentale în care intervine Fondul Global de Mediu sunt biodiversitatea, modificările climatice, apele internaționale și stratul de ozon ce continuă să se subțieze.

Alte instituții internaționale sau regionale, care susțin, în mod direct sau indirect, dezvoltarea durabilă sunt, printre altele:

Uniunea Mondială pentru Conservarea Naturii (IUCN), înființată în 1948 la Fontainebleau, este - la nivel mondial- cea mai mare organizație internațională a cărei sarcină o reprezintă coordonarea protecției globale a naturii. Activitatea organizațiilor guvernamentale și non-guvernamentale sub același acoperiș reprezintă una din particularitățile IUCN. “Misiunea Uniunii este de a influența, încuraja și susține societățile din toată lumea să conserve integritatea și diversitatea naturii și să se asigure că orice utilizare a resurselor naturale este echitabilă și durabilă ecologic”³⁵. Acordă consultanță guvernelor în elaborarea de fundamente științifice și activitate de lobby la nivel internațional.

---

³³ www.imf.org

³⁴ [www.gefweb.org/What is the GEF/what is the gef.html](http://www.gefweb.org/What_is_the_GEF/what_is_the_gef.html)

³⁵ <http://www.iucn-ce.org/agenda2007/de>

Consiliul Internațional pentru Inițiative Locale de Mediu (ICLEI) este o organizație internațională a guvernelor, respectiv a organizațiilor guvernamentale naționale, regionale și locale, care și-au asumat obligația dezvoltării durabile. Peste 475 de orașe, districte și asociații ale acestora sunt membre ale organizației. ICLEI a fost înființat în 1990 ca International Council for Local Environmental Initiatives (Consiliul Internațional pentru Inițiative Locale de Mediu) la Congresul Mondial al Administrațiilor Locale pentru un Viitor Durabil (World Congress of Local Governments for a Sustainable Future).

Fondul Mondial pentru Natură (World Wide Fund For Nature – WWF)³⁶, în prezent cea mai mare organizație privată de protecție a naturii, a fost înființată în 1961 în Elveția de industriași, oameni de știință și protectori ai naturii. Fondul este activ în peste 100 de țări și are aproape 5 milioane de susținători. WWF urmărește trei obiective principale:

- (1) Conservarea diversității genetice și biologice a speciilor florei și faunei și a spațiului lor vital natural;
- (2) Asigurarea resurselor noastre naturale regenerabile printr-o utilizare acceptabilă pentru natură;
- (3) Promovarea de procese economice și măsuri care împiedică poluarea mediului și risipa de resurse și energie.

Programul de mediu al Uniunii Europene (LIFE)³⁷ inițiat în 1992, este unul dintre pionierii politicii de mediu europene. Instrumentul Financiar pentru Mediu co-fințează inițiative de mediu în UE și în anumite țări din lumea a treia din spațiul Mării Mediterane și Mării Baltice, precum și din țările în curs de aderare. Obiectivul specific al programului de mediu al UE îl reprezintă co-finanțarea de obiecte pilot demonstrative pentru dezvoltarea unor tehnici și metode noi și inovatoare.

1.3. Contextul dezvoltării durabile în Europa

1.3.1. Strategia UE pentru Dezvoltare Durabilă

Dezvoltarea durabilă a devenit un obiectiv politic al Uniunii Europene începând cu anul 1997 prin includerea sa în Tratatul de la Maastricht. În anul 2001, Consiliul European de la Goteborg a adoptat Strategia de Dezvoltare Durabilă a

---

³⁶ www.wwf.org

³⁷ www.europa.eu.int/comm/environment/life/home.htm

Uniunii Europene, căreia i-a fost adăugată o dimensiune externă la Barcelona, în anul 2002.

În anul 2005, Comisia Europeană a demarat un proces de revizuire a Strategiei, publicând, în luna februarie, o evaluare critică a progreselor înregistrate după 2001 care punctează și o serie de direcții de acțiune de urmat în continuare. Documentul a evidențiat și unele tendințe nesustenabile, cu efecte negative asupra mediului înconjurător, care puteau afecta dezvoltarea viitoare a Uniunii Europene, respectiv schimbările climatice, amenințările la adresa sănătății publice, sărăcia și excluziunea socială, epuizarea resurselor naturale și erodarea biodiversității. Ca urmare a identificării acestor probleme, în iunie 2005, șefii de state și guverne ai țărilor Uniunii Europene au adoptat o Declarație privind liniile directoare ale dezvoltării durabile care încorporează Agenda de la Lisabona revizuită pentru creșterea economică și crearea de noi locuri de muncă drept o componentă esențială a obiectivului atotcuprinzător al dezvoltării durabile.

După o largă consultare, Comisia Europeană a prezentat, la 13 decembrie 2005, o propunere de revizuire a Strategiei de la Göteborg din 2001.

Ca rezultat al acestui proces, Consiliul UE a adoptat, la 9 iunie 2006, Strategia de Dezvoltare Durabilă reînnoită pentru o Europa extinsă. Documentul este conceput într-o viziune strategică unitară și coerentă, având ca obiectiv general desfășurarea unor acțiuni care să permită Uniunii Europene să realizeze o îmbunătățire continuă a calității vieții pentru generațiile prezente și viitoare prin crearea unor comunități sustenabile, capabile să gestioneze și să folosească resursele în mod eficient și să valorifice potențialul de inovare ecologică și socială al economiei în vederea asigurării prosperității, protecției mediului și coeziunii sociale.

Responsabilitatea pentru implementarea Strategiei revine Uniunii Europene și statelor sale membre, implicând toate componentele instituționale la nivel comunitar și național.

Este subliniată, de asemenea, importanța unei strânse colaborări cu societatea civilă, partenerii sociali, comunitățile locale și cetățenii pentru atingerea obiectivelor dezvoltării durabile.

În acest scop sunt identificate 4 obiective-cheie:

- Protecția mediului prin măsuri care să permită disocierea creșterii economice de impactul negativ asupra mediului;
- Echitatea și coeziunea socială, prin respectarea drepturilor fundamentale, diversității culturale, egalității de șanse și prin combaterea discriminării de orice fel;
- Prosperitatea economică prin promovarea cunoașterii, inovării, competitivității pentru asigurarea unor standarde de viață ridicate și unor locuri de muncă abundente și bine plătite;

- Îndeplinirea responsabilităților internaționale ale UE prin promovarea instituțiilor democratice în slujba păcii, securității și libertății și a principiilor și practicilor dezvoltării durabile pretutindeni în lume.

Pentru a asigura integrarea și corelarea echilibrată a componentelor economice, ecologice și socio-culturale ale dezvoltării durabile, Strategia UE statuează următoarele principii directoare:

- Promovarea și protecția drepturilor fundamentale ale omului;
- Solidaritatea în interiorul generațiilor și între generații;
- Cultivarea unei societăți deschise și democratice;
- Informarea și implicarea activă a cetățenilor în procesul decizional;
- Implicarea mediului de afaceri și a partenerilor sociali;
- Coerența politicilor și calitatea guvernării la nivel local, regional, național și global;
- Integrarea politicilor economice, sociale și de mediu prin evaluări de impact și consultarea factorilor interesați (*stakeholders*);
- Utilizarea cunoștințelor moderne pentru asigurarea eficienței economice și investiționale;
- Aplicarea principiului precauției în cazul informațiilor științifice incerte;
- Aplicarea principiului “poluatorul plătește”.

Aspectele de conținut ale Strategiei UE se concentrează asupra unui număr de 7 provocări cruciale și 2 domenii trans-sectoriale. Multe dintre țintele convenite în cadrul UE sunt stabilite în expresie numerică sau procentuală, cu termene stricte de implementare, fiind obligatorii pentru toate statele membre.

Strategia UE stabilește, de asemenea, proceduri precise de implementare, monitorizare și urmare, cu obligații de raportare din partea Comisiei Europene și statelor membre la fiecare doi ani asupra angajamentelor asumate. Următorul termen pentru analizarea progreselor înregistrate și revederea priorităților Strategiei UE de către Consiliul European este septembrie 2009, cu obligația statelor membre de a raporta asupra implementării Strategiilor Naționale până cel mai târziu în luna iunie 2009.

România s-a angajat să finalizeze propria Strategie Națională pentru Dezvoltare Durabilă revizuită până la sfârșitul anului 2008 și să o prezinte apoi Comisiei Europene, primul termen de raportare asupra implementării fiind luna iunie 2011.

1.3.2. Indicatorii dezvoltării durabile

Monitorizarea tendințelor dezvoltării folosind și indicatori situați în afara activității economice precede formularea principiilor dezvoltării durabile și s-a afirmat paralel cu procesul de definire a strategiilor de dezvoltare durabilă elaborate sub egida Națiunilor Unite și, respectiv, a Uniunii Europene.

Astfel de instrumente de monitorizare au fost produse de o varietate de instituții, de la întreprinderi sau formațiuni ale societății civile, grupuri de experți sau centre de cercetare până la administrații locale, guverne naționale, organizații interguvernamentale sau instituții financiare internaționale. Amploarea acestor eforturi, care s-au intensificat în ultimii ani atât la nivel național cât și în formule multinaționale colaborative, reflectă nevoia percepută de a dispune de astfel de instrumente, de a acoperi o plajă diversă de aplicații și de a depăși o seamă de dificultăți metodologice. Diferențele, încă notabile, dintre modalitățile de construcție, stadiul de dezvoltare și gradul de utilizare efectivă a unor seturi coerente de indicatori ilustrează complexitatea sarcinii de a regăsi compatibilități reale între abordările empirice și normative din domeniile distincte care se integrează în conceptul dezvoltării durabile: economia, societatea și capitalul natural. În aceste condiții, aspectele metodologice, aflate încă într-o fază de fundamentare teoretică, sunt preluate dinamic în procesul de dezvoltare a aplicațiilor de raportare statistică.

Convenirea unui set de indicatori acceptați ai dezvoltării durabile, inclusiv reflectarea în sistemul conturilor naționale, prin instrumentele contabilității mediului, a factorilor ecologici și sociali ai dezvoltării, constituie în continuare un subiect de preocupare prioritară din partea Oficiului de Statistică al Comunităților Europene (Eurostat), Comisiei Economice ONU pentru Europa (UNECE) și Organizației pentru Colaborare și Dezvoltare Economică (OCDE). România, prin Institutul Național de Statistică, este angajată în mod activ în acest proces. În faza actuală a lucrărilor se recunoaște existența unor insuficiențe metodologice, în special în privința cuantificării elementelor capitalului uman și social și a capacității de suport a ecosistemelor naturale. Sistemul actual folosit pentru monitorizarea implementării Strategiei pentru Dezvoltare Durabilă a UE reînnoite (2006) recunoaște în mod explicit existența acestor probleme și recomandă statelor membre să-și revizuiască în continuare seturile de indicatori pentru a le asigura calitatea, comparabilitatea și relevanța în raport cu obiectivele Strategiei UE.

Unul dintre punctele nodale ale Strategiei pentru Dezvoltare Durabilă reînnoite a UE îl reprezintă instituirea unui proces reglementat de monitorizare și raportare care să armonizeze cerințele naționale specifice ale statelor membre cu nevoile de coordonare și sinteză la nivelul instituțiilor Uniunii. S-a stabilit ca obiectivele de atins și instrumentele de măsurare a performanțelor economice în raport cu responsabilitățile sociale și de mediu să fie definite printr-un dialog constructiv angajat de Comisia Europeană și de fiecare stat membru al UE cu comunitatea de afaceri, partenerii sociali și formațiunile relevante ale societății civile. Comisia Europeană, cu asistența grupului de lucru pentru indicatorii dezvoltării durabile, a fost însărcinată să continue dezvoltarea setului de indicatori pentru a îmbunătăți omogenitatea raportării. O primă versiune a acestui set de

indicatori a fost folosită pentru primul raport de evaluare (2007) a Strategiei UE reînnoite. În forma sa curentă, mecanismul de monitorizare evidențiază anumite categorii de indicatori aflate încă în stadiul de dezvoltare. Setul existent de indicatori este considerat adecvat pentru monitorizarea țintelor cantitative ale Strategiei UE, dar incomplet sau insuficient pentru urmărirea și evaluarea obiectivelor calitative (de exemplu, buna guvernare).

Structura de indicatori produsă de Eurostat pentru primul raport de monitorizare a Strategiei UE reînnoite asociază fiecărei dimensiuni strategice un indicator reprezentativ (Nivel 1), un set de indicatori pentru obiectivele operaționale subordonate (Nivel 2) și indicatori descriptivi ai domeniilor de intervenție pentru politicile asociate (Nivel 3). Un set suplimentar de indicatori în afara acestei structuri (indicatorii contextuali) este inclus pentru fenomenele greu de interpretat normativ sau al căror răspuns la intervenții rămâne neidentificat.

În conformitate cu deciziile adoptate de Consiliul European, statele membre ale UE au obligația să-și instituie forme de suport instituțional adecvate pentru coordonarea dezvoltării și utilizării instrumentelor statistice de monitorizare și pentru revizuirea periodică (la 2 ani) a fiecărei Strategii Naționale într-un mod congruent cu efortul de sistematizare a raportărilor asupra implementării Strategiei pentru Dezvoltare Durabilă la nivelul Uniunii Europene. Este vorba, prin urmare, de un proces continuu în care revizuirea la intervale scurte a Strategiilor Naționale și a Strategiei UE reduce marja de eroare în privința evaluării resurselor necesare pentru implementarea obiectivelor convenite.

Pornind de la definirea dezvoltării durabile, care “încearcă aflarea unui echilibru al interacțiunii a patru sisteme: **economic, uman, ambiental și tehnologic**, nivelul optim corespunzând acelei dezvoltări de lungă durată, care poate fi susținută de acestea”, putem diferenția următoarele obiective ale Uniunii Europene:

- **obiective de natură economică** - vizează introducerea unui model de societate întemeiat pe dezvoltarea durabilă, consecință a creșterii economice echilibrate, cu o piață unică, un grad cât mai ridicat de ocupare a forței de muncă, de competitivitate, precum și al nivelului de trai;
- **obiective de natură socială** - urmăresc promovarea coeziunii sociale: acest principiu, reflectat în special din punctul de vedere social și teritorial, conține ca element constitutiv necesitatea eliminării treptate a discrepanțelor între anumite categorii sociale (coeziunea socială), și între nivelul de dezvoltare al statelor și regiunilor acestora, pe scara generală a uniunii (coeziunea teritorială). În acest sens, politica de dezvoltare regională aprofundată de Uniunea Europeană reprezintă concretizarea acestui principiu. Susținerea protecției sociale; obiectivul combaterii discriminării și excluderii cuprinde menționarea șanselor egale pentru toți, a egalității de

gen, a solidarității între generații și a respectului drepturilor copilului. Totodată, crearea unui spațiu al libertății, justiției și securității;

- **obiective ambientale** - vizează protecția mediului înconjurător.
- **obiective tehnologice** - susținute prin dezvoltarea științifică și tehnologică, menite să determine ca economia europeană, să devină cea mai performantă economie, bazată pe cunoaștere, până în 2010.

La acestea se adaugă și un **obiectiv de natură politico-internațională**. Se remarcă faptul că, în ceea ce privește relațiile externe, sunt înscrise o serie de valori pe care Uniunea Europeană le va promova pe plan internațional: pacea, securitatea, dezvoltarea durabilă, solidaritatea și respectul între popoare, comerțul liber și echitabil, eradicarea sărăciei și protecția drepturilor omului, în special a drepturilor copilului. Sunt menționate ca obiective **respectarea strictă și dezvoltarea dreptului internațional**, precum și **respectarea principiilor Cartei Națiunilor Unite**.

Uniunea Europeană a inclus aceste obiective în strategiile sale, reprezentative, în acest sens, fiind Strategia de la Lisabona și Strategia de Dezvoltare Durabilă.

1.3.3. Strategia de la Lisabona

Adoptată în cadrul Consiliului European de la Lisabona, din martie 2000 „susține ocuparea, reforma economică și coeziunea socială, ca părți ale unei economii fundamentate pe cunoaștere”³⁸. Se încercă astfel o „transformare radicală a economiei europene”³⁹, care să poată face față noilor provocări induse de globalizare, referitoare la creșterea interdependențelor între state, sporirea presiunilor concurențiale, revoluției tehnologice din anii '90. Se urmărește, cu precădere, creșterea competitivității economiei europene în raport cu cea a Statelor Unite ale Americii.

Demersurile în acest sens au demarat cu o analiză a situației de fapt a economiei europene în acea perioadă. Printre avantajele pe care le asigura economia UE sunt de menționat: o rată a inflației redusă, o rată a dobânzii și deficite publice scăzute, dar și o forță de muncă bine pregătită și sisteme de protecție socială eficiente.

Punctele slabe se refereau la gradul de ocupare (la acea dată existau peste 15 milioane de șomeri) și la sectorul terțiar, insuficient dezvoltat, mai ales în ceea ce privește telecomunicațiile și internetul.

Noul ciclu al strategiei țintește un mai bun echilibru între **grija față de cetățeni și mediu**, pe de o parte și **competitivitate**, pe de alta. Prima s-ar traduce prin locuri de muncă mai multe și mai bune, drept garanție a coeziunii sociale, iar a

---

³⁸ Concluziile președinției, Lisbon European Council, 23 and 24 March 2000

³⁹ ibidem

doua prin întreținerea unui mediu concurențial în care operatorii economici europeni să-și limiteze costurile, spre a concura cu succes în economia globală. Consiliul European a reconfirmat, în felul acesta, caracterul cvadrivectorial al Strategiei Lisabona: grija pentru cetățeni; grija pentru mediul înconjurător; creșterea competitivității; cercetarea și inovarea.

Noua strategie de dezvoltare durabilă conține ținte și măsuri concrete menite să contracareze șapte provocări prioritare, până în anul 2010, referitoare la:

- 1) Schimbări climatice și energie curată;
- 2) Transport durabil;
- 3) Consum și producție durabile;
- 4) Conservarea managementul resurselor naturale;
- 5) Sănătate publică;
- 6) Incluziunea socială, demografia și migrația;
- 7) Sărăcia globală și provocările dezvoltării durabile.

Pentru implementarea strategiei, Uniunea Europeană va utiliza instrumente economice, cu scopul de a promova transparența piețelor și a prețurilor, care să reflecte, într-o măsură din ce în ce mai mare, prețurile corecte, indicând totalitatea costurilor economice, sociale și de mediu a bunurilor și serviciilor. Deasemenea se vor utiliza și instrumente financiare, care se referă la sistemul de impozitare, controlul subvențiilor și mecanismele de finanțare. Pentru ca fondurile Uniunii Europene să fie utilizate și acordate în mod optim, în vederea promovării dezvoltării durabile, statele membre și Comisia sunt invitate să își coordoneze acțiunile.

Politica Energetică pentru Europa

Consiliului UE și Comisiei Europene le-a revenit sarcina de a elabora un set de măsuri care să conțină și termene concrete de realizare. În comunicarea Comisiei „O politică energetică pentru Europa”⁴⁰(PEE) s-au stabilit 3 obiective generale ale politicii în domeniul energiei: siguranța alimentării cu energie, instituirea unor sisteme de energie competitive și protecția mediului.

Siguranța alimentării cu energie se referă atât la importurile de energie și materie primă, cât și la livrările către consumatori. În prezent, peste 50% din necesarul de energie la nivel comunitar este asigurat din import. Desigur, există diferențe între gradul de dependență al acestora (Malta recurge la import în proporție de 100%, în timp ce Danemarca este un exportator net). În ceea ce privește garantarea importurilor este de menționat dialogul inițiat în 2001 între Uniunea Europeană și Rusia în domeniul energiei. Rusia este principalul furnizor

---

⁴⁰<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/07/7&format=HTML&aged=0&language=RO&guiLanguage=ro>

de petrol și gaze naturale(30,8%, respectiv 32,5% în 2004) al UE și se obligă, în baza acestei înțelegeri, să furnizeze cantitățile convenite și să coopereze în domeniul utilizării eficiente a energiei.

Planul de acțiune al Politicii Energetice pentru Europa se referă la măsuri pentru întărirea securității aprovizionării Uniunii Europene cu energie. Proiectele menționate și în Decizia Consiliului și a Parlamentului European 1364/2006/EC sunt Conducta Nabucco, conectarea energetică între Germania, Polonia și Lituania, aducerea gazului din regiunea Caspică în Europa centrală, gazoductul Nord European etc.

Totodată, Consiliul European din iunie 2007 a indicat încheierea unor parteneriate strategice și cu alte state (Algeria, de exemplu) pentru a garanta o alimentare durabilă de energie. Se impune deci o *diversificare geografică* a surselor de energie și se sugerează utilizarea tuturor instrumentelor de care dispune uniunea (inclusiv a Politicii Externe de Securitate Comună).

Deasemenea este nevoie de o *diversificare a surselor de energie*. În anul 2005, la nivelul UE-25, din totalul consumului energetic: 55,8% a provenit din surse convenționale, 30,6% - energie nucleară iar 13,7% din resurse hidro, eoliene ș.a. Cea mai mare parte din energie se produce, deci, pe bază de combustibili fosili (cărbune, petrol, gaze naturale), deși arderea acestora are consecințe negative majore asupra mediului. În legătură cu energia nucleară există anumite rețineri, deși este mai curată decât energia pe baza de combustibili fosili, mai ales datorită problemei depozitării deșeurilor radioactive. State precum Germania, Austria, Italia, Spania și Irlanda au inițiat demersuri de închidere a centralelor atomoelectrice.

Protecția mediului este un alt aspect important în cadrul politicii comunitare în domeniul energiei. Introducerea celor mai performante tehnologii, a tehnologiilor „curate”, reprezintă o prioritate la nivelul Uniunii Europene, obiectivul fiind reducerea ploilor acide și a emisiilor gazelor cu efect de seră. Trebuie avut în vedere specificul acestui obiectiv, respectiv faptul că în domeniul protecției mediului, deciziile la nivel de stat nu asigură automat și obținerea rezultatelor propuse. Ca atare, problemele mediului înconjurător nu pot fi soluționate efectiv decât prin intervenții coerente și concertate ale tuturor țărilor. Aceste probleme internaționale capătă o importanță din ce în ce mai mare, ținând cont de faptul că poluarea aerului sau distrugerea stratului de ozon nu țin cont de granițele naționale. Exemplele indicate arată clar că orice demersuri ale unui singur stat în acest sens sunt sortite eșecului, dacă celelalte state nu sunt și ele pregătite să facă un efort în același domeniu. În același timp procesul trebuie derulat și la nivelul fiecărei comunități locale din cadrul statelor respective.

Există soluții propuse de oamenii de știință în vederea modificării deliberate ale climatului planetei la o scară largă dar care rămân, încă, controversate. Totuși, catastrofele naturale din ultimii ani ne obligă să le luăm în seamă. Studiarea evoluției climatice a început din anii '60 ai secolului trecut, când oamenii de știință au ajuns la concluzia că emisiile de gaze provocate de om ar putea avea repercursiuni îngrijorătoare în viitor.

Energia regenerabilă implică trei sectoare: energia electrică, încălzirea și răcirea și transporturile. Statele membre vor decide cu privire la contribuțiile acestor trei sectoare în atingerea obiectivelor naționale, alegând mijloacele cele mai bine adaptate situației statului respectiv. În prezent, sunt în vigoare două directive ale UE în domeniul energiei regenerabile: una privind energia electrică și alta privind biocombustibili. Cel de-al treilea sector, care vizează încălzirea și răcirea, a fost, până în prezent, exclus de la reglementare la nivel european. Noua directivă a Comisiei Europene stabilește obiectivele cu privire la energia regenerabilă și își propune să ofere un cadru stabil și integrat pentru toate sectoarele energiei regenerabile. Un astfel de cadru este esențial în a oferi investitorilor încrederea necesară pentru ca energia regenerabilă să ocupe locul dorit. Scopul propunerii Comisiei a fost acela de a stabili obiective naționale cu privire la energia regenerabilă care să contribuie la atingerea obiectivului comun obligatoriu: o proporție de 20% a energiei regenerabile în consumul total de energie în 2020 și o proporție de 10% a biocombustibililor în transporturi.

Numeroasele avantaje ale energiei regenerabile – în ceea ce privește impactul asupra schimbărilor climatice, siguranța resurselor de energie și avantajele economice pe termen lung – sunt acceptate în mare măsură. Analiza Comisiei demonstrează că atingerea obiectivelor în privința energiei regenerabile va avea următoarele consecințe:

- economii între 600 și 900 milioane de tone de emisii de CO₂ pe an – reducând viteza schimbărilor climatice și trimițând un mesaj către alte state pentru ca acestea să adopte o politică asemănătoare;
- reducerea consumului de combustibil fosil cu 200 - 300 milioane de tone pe an (majoritatea provenit din import) și consolidarea siguranței resurselor de energie pentru cetățenii europeni;
- relansarea industriilor de înaltă tehnologie, noi oportunități economice și locuri de muncă.

Transportul durabil

Transportul s-a numărat printre primele domenii în care s-a elaborat o politică comună, la nivelul Comunității Europene. În cadrul Tratatului de la Roma, politica în domeniul transportului s-a concentrat asupra înlăturării obstacolelor și

granițelor dintre statele membre, cu scopul de a facilita libera circulație a persoanelor și mărfurilor. De menționat că această politică comună reglementează deopotrivă transporturile terestre, aeriene și maritime, în ceea ce privește accesul pe piață, concurența, tarifele, regulile de trafic și de securitate. Scopul politicii în domeniul transporturilor este, așadar, de a contribui la crearea pieței interne, de a asigura dezvoltarea durabilă a sectorului, de a extinde rețelele de transport în toată Uniunea Europeană și de a maximiza folosirea lor și de a promova cooperarea internațională.

Realizarea pieței unice europene a însemnat un punct de turnură pentru politica în domeniul transporturilor. Astfel, înlăturarea granițelor interne ale Uniunii Europene a dus la o creștere semnificativă a transportului de bunuri și persoane pe distanțe lungi. Pentru ca cetățenii europeni și companiile din UE să se bucure pe deplin de beneficiile pieței interne, în ultimul deceniu Uniunea Europeană a luat măsuri pentru liberalizarea piețelor naționale de transport, în special cele privind transportul rutier și aerian și, într-o mai mică măsură, transportul pe căile ferate. În urma deschiderii piețelor transportului rutier, camioanele pot acționa și în alte țări decât cea de origine, astfel că nu mai sunt nevoite să parcurgă distanțe foarte lungi fără încărcătură. În 2003 a intrat în vigoare un prim pachet de măsuri vizând liberalizarea transportului pe căile ferate, deschizând liberei concurențe aproximativ 70-80% din totalul traficului pe căi ferate. Ca efect al liberalizării transportului

Conservarea și managementul resurselor naturale

În ultimii 30 de ani, Uniunea Europeană a elaborat un cadru legislativ complex în ceea ce privește protecția mediului înconjurător – proces orientat în baza programelor de acțiune. În 2002, Consiliul și Parlamentul European au adoptat cel de-al șaselea program de acțiune pentru mediu, elaborând foaia de parcurs pentru mediu a UE pentru următorii 10 ani și identificând patru domenii unde este nevoie în mod urgent de acțiune: *schimbări climatice, natură și biodiversitate, managementul resurselor și a deșeurilor*, precum și *sănătatea și nivelul de trai*. Implementarea celui de-al șaselea PAM într-o uniune lărgită va fi cu adevărat o provocare, deoarece acesta urmărește 7 strategii tematice referitoare la: protecția solului, protecția și conservarea mediului marin, utilizarea durabilă a pesticidelor, poluarea aerului, mediul urban, utilizarea durabilă a resurselor naturale și gestiunea deșeurilor.

Obiectivele generale prevăzute în cadrul Strategiei de Dezvoltare Durabilă a UE se referă la:

- îmbunătățirea eficienței utilizării resurselor, în scopul reducerii globale a utilizării resurselor naturale neregenerabile, impactul pe care îl are folosirea

- materiilor prime asupra mediului, utilizarea resurselor naturale regenerabile la un nivel care să nu depășească capacitatea lor de regenerare;
- dobândirea și menținerea unei poziții concurențiale avantajoase prin îmbunătățirea eficienței resurselor, inter alia prin promovarea de inovații ecoeficiente;
  - îmbunătățirea managementului și evitarea supraexploatării resurselor naturale regenerabile precum: piscicultura, biodiversitatea, apa, aerul, solul și atmosfera, recondiționarea până în anul 2015 a ecosistemelor marine degradate, în conformitate cu Planul de implementare de la Johannesburg, inclusiv atingerea randamentului maxim în piscicultură până la aceeași dată;
  - stoparea pierderilor în biodiversitate, contribuind astfel la reducerea semnificativă a ratei mondiale a pierderilor, până în anul 2010;
  - contribuirea în mod efectiv la îndeplinirea celor patru obiective globale ale Națiunilor Unite, privind gestionarea pădurilor, până în 2015;
  - evitarea generării de deșeuri și intensificarea utilizării eficiente a resurselor naturale prin aplicarea conceptului ciclului de viață, promovând refolosirea și reciclarea.

Sănătatea publică

Conform Strategiei de Dezvoltare Durabilă a UE, obiectivele avute în vedere pentru a face față acestei provocări urmăresc promovarea unei bune sănătăți publice în condiții egale și îmbunătățirea protecției față de amenințările la adresa sănătății. Obiectivele specifice se referă la:

- îmbunătățirea protecției în fața amenințărilor existente la adresa sănătății, prin dezvoltarea capacității de a le răspunde într-o manieră coordonată;
- îmbunătățirea în continuare a legislației privind alimentele și hrana pentru animale, inclusiv revizuirea modului de etichetare a alimentelor;
- continuarea promovării unor standarde înalte privind sănătatea și bunăstarea animalelor, atât în țările membre ale UE, cât și la nivel internațional;
- creșterea nivelului de viață și adoptarea de măsuri pentru diminuarea dobândirii de boli cronice, în special în rândul grupurilor și regiunilor defavorizate din punct de vedere socio-economic;
- reducerea inegalităților privind starea de sănătate a oamenilor, în cadrul și între statele membre, prin adresarea de mesaje mai ample și determinări specifice promovării sănătății și strategiilor de prevenire a maladiilor. Luarea în considerare a acțiunilor de cooperare internațională în forumuri precum: Organizația Mondială a Sănătății, Consiliul Europei, Organizația de Cooperare și Dezvoltare Economică și UNESCO;
- asigurarea faptului că până în anul 2020, produsele chimice, inclusiv pesticidele, vor fi produse, manipulate și folosite în moduri care să nu

reprezintă amenințări majore pentru sănătatea umană și mediul înconjurător. În acest context, adoptarea rapidă a regulamentului de înregistrare, autorizare și restricționare a produselor chimice (REACH) va juca un rol foarte important, scopul său fiind acela de a substitui substanțele care ridică mari probleme, cu substanțe și tehnologii alternative satisfăcătoare;

- îmbunătățirea promovării informațiilor privind poluarea asupra mediului și impactul advers pe care aceasta îl poate avea asupra sănătății;
- îmbunătățirea stării de sănătate mentală și luarea în discuție a riscurilor de sinucidere.

Cartea albă stabilește o strategie până în 2013, când va avea loc o revizuire care va promova definirea viitoarelor acțiuni în vederea realizării obiectivelor. Această strategie⁴¹ identifică trei obiective ca domenii principale de acțiune pentru următorii ani. Comisia va colabora cu statele membre în vederea definirii unor obiective operaționale mai specifice în cadrul acestor obiective strategice.

OBIECTIV 1: Promovarea unei stări bune de sănătate într-o Europă care îmbătrânește

Îmbătrânirea populației, care rezultă din ratele scăzute de natalitate și dintr-o creștere a speranței de viață, reprezintă un fenomen bine cunoscut în prezent. Până în anul 2050, numărul persoanelor în vârstă de peste 65 de ani va crește cu 70% în UE. Grupa de vârstă de peste 80 de ani va crește cu 170%, conform estimărilor EUROSTAT. Aceste schimbări se vor traduce probabil printr-o cerere crescută de servicii de asistență medicală, dar și printr-o diminuare a populației active⁴². Această evoluție ar putea genera o creștere a cheltuielilor de sănătate cu 1 până la 2% din PIB în statele membre până în anul 2050. În medie, acestea ar echivala cu o creștere de aproximativ 25% a cheltuielilor cu asistența medicală, ca pondere din PIB. Cu toate acestea, conform previziunilor Comisiei, dacă populația poate să se bucure de sănătate pe măsură ce speranța de viață este tot mai mare, creșterea cheltuielilor cu sănătatea datorate îmbătrânirii populației s-ar reduce la jumătate.

Îmbătrânirea sănătoasă trebuie susținută prin acțiuni de promovare a sănătății și de prevenire a bolilor de-a lungul întregii vieți prin abordarea unor factori cheie cum ar fi alimentația deficientă, activitatea fizică, consumul de alcool, droguri și tutun, riscurile pentru mediu, accidentele de circulație și accidentele domestice. Ameliorarea sănătății copiilor, a adulților de vârstă activă și a persoanelor în vârstă va contribui la crearea unei populații sănătoase și productive și va favoriza o îmbătrânire sănătoasă atât în prezent, cât și în viitor. De asemenea,

---

⁴¹ http://ec.europa.eu/health/ph_overview/strategy/health_strategy_en.htm

⁴² The impact of ageing on public expenditure: projections for the EU25 Member States on pensions, health care, long term care, education and unemployment transfers [(2004-2050), European Economy, Raport special nr. 1/2006

îmbătrânirea sănătoasă este sprijinită de acțiuni menite să încurajeze adoptarea unor moduri de viață sănătoase și să reducă comportamentele nocive, să prevină și să trateze anumite afecțiuni specifice, inclusiv tulburările genetice.

Acțiunile care se impun se referă la:

- măsuri pentru promovarea sănătății persoanelor în vârstă și a populației active și măsuri privind sănătatea copiilor și a tinerilor;
- dezvoltarea și punerea în practică a măsurilor privind tutunul, alimentația, alcoolul, sănătatea mentală și alți factori generali de mediu și socio-economici, care au consecințe asupra sănătății;
- orientări noi privind depistarea cancerului și o comunicare privind acțiunea europeană în domeniul bolilor rare;
- acțiuni întreprinse ca urmare a Comunicării privind donarea și transplantul de organe.

OBIECTIV 2: Protejarea cetățenilor de amenințările la adresa sănătății

Protecția sănătății umane reprezintă o obligație, în conformitate cu articolul 152 din Tratatul CE. Prin urmare, îmbunătățirea sănătății și a securității și protejarea cetățenilor împotriva amenințărilor la adresa sănătății au fost întotdeauna în centrul politicii comunitare în domeniul sănătății, ținând cont, în același timp, de faptul că UE are o responsabilitate în ceea ce privește sănătatea cetățenilor din țările terțe. Acțiunea la nivel comunitar cuprinde evaluarea științifică a riscurilor, pregătirea și reacția la epidemii și bioterorism, strategiile de abordare a riscurilor asociate unor boli și stări specifice, acțiunile în caz de accidente și vătămări corporale, îmbunătățirea securității lucrătorilor și acțiunile privind siguranța alimentelor și protecția consumatorului.

Pe plan mondial, creșterea schimburilor comerciale și a călătoriilor au determinat apariția unor noi riscuri, facilitând propagarea bolilor transmisibile. Combaterea pandemiilor sau a incidentelor biologice și abordarea amenințării bioterorismului impun o cooperare la nivel comunitar și o coordonare între statele membre și actorii internaționali. Noile amenințări la adresa sănătății, cum ar fi cele legate de schimbările climatice necesită, de asemenea, acțiuni în scopul evaluării impactului lor potențial asupra sănătății publice și sistemelor de asistență medicală. Acțiunile convenite se referă la:

- consolidarea mecanismelor de supraveghere și reacție la amenințările împotriva sănătății, inclusiv revizuirea mandatului Centrului european pentru prevenirea și controlul bolilor;
- aspecte privind adaptarea la schimbările climatice din perspectiva sănătății.

OBIECTIV 3: Promovarea unor sisteme de sănătate dinamice și a noilor tehnologii

Sistemele de sănătate ale UE sunt supuse unor presiuni crescânde de a răspunde provocărilor de îmbătrânire a populației, așteptărilor crescânde ale cetățenilor, migrațiilor și mobilității pacienților și a cadrelor medicale. Noile tehnologii pot revoluționa asistența medicală și sistemele de sănătate și contribui la viabilitatea lor viitoare. E-sănătatea, genomica și biotehnologiile pot ameliora prevenirea bolilor, asigurarea tratamentului și pot susține o schimbare a orientării dinspre asistența spitalicească către profilaxie și îngrijire medicală primară. E-sănătatea poate contribui la asigurarea unei asistențe mai bune, orientate către cetățean, precum și la scăderea costurilor și sprijinirea interoperabilității dincolo de frontierele naționale, facilitând mobilitatea și securitatea pacienților. Cu toate acestea, trebuie evaluate corespunzător noile tehnologii, inclusiv sub raportul cost-eficiență și echitate, și trebuie luate în considerare implicațiile formării și capacității cadrelor medicale. Tehnologiile noi și puțin cunoscute pot genera preocupări de ordin etic și trebuie examinate aspectele legate de încrederea cetățenilor.

Pentru a stimula investițiile în sistemele de sănătate, sănătatea a fost integrată în instrumentele menite să îmbunătățească creșterea, crearea de locuri de muncă și inovarea în UE, inclusiv în Strategia de la Lisabona, al șaptelea program-cadru de cercetare, inclusiv Inițiativa tehnologică comună privind medicamentele inovatoare, Programul competitivitate și inovare și politica regională. Acțiuni ce se impun vizează:

- cadrul comunitar pentru servicii de sănătate sigure, eficiente și de înaltă calitate ;
- sprijinirea statelor membre și a regiunilor în gestionarea inovării în cadrul sistemelor de sănătate;
- sprijinirea punerii în aplicare și a interoperabilității soluțiilor de e-sănătate în sistemele de sănătate.

În perioada 2007-2013, UE alocă mai mult de 50 milioane de euro anual pentru programe în domeniul sănătății publice, ce vizează protecția împotriva amenințărilor la sănătatea publică, reducerea inegalităților și îmbunătățirea informării și a cooperării între diferite țări, în special în ceea ce privește bolile rare sau bolile ce afectează copiii. În plus, Uniunea Europeană alocă 6 miliarde de euro pentru cercetare în cadrul Programului Cadru 7 pentru Cercetare și Dezvoltare Tehnologică. Toate pentru a atinge obiectivul principal, anume de a îmbunătăți calitatea sănătății cetățenilor europeni, de a crește și de a întări competitivitatea și capacitatea de inovare a industriilor legate de sănătatea publică.

Incluziunea socială, demografia și migrația

Uniunea Europeană urmărește crearea unei societăți inclusive, fundamentată pe solidaritatea între și în cadrul generațiilor, asigurarea și creșterea calității vieții cetățenilor, ca o condiție a bunăstării individuale de-a lungul întregii vieți. Concret, acest deziderat trebuie să conducă la obținerea unui impact decisiv în vederea reducerii numărului de persoane aflate la pragul sărăciei și a excluderii sociale, până în 2010, cu un accent deosebit asupra reducerii sărăciei în rândul copiilor. Obiectivele specifice avute în vedere se referă la:

- Asigurarea unui nivel ridicat de coeziune socială și teritorială, atât la nivelul global al UE, cât și în fiecare stat membru și promovarea respectului pentru diversitatea culturală;
- Susținerea statelor membre în efortul lor de a moderniza protecția socială, în vederea susținerii schimbărilor de ordin demografic;
- Creșterea în mod semnificativ a participării femeilor și a lucrătorilor cu vârste înaintată pe piața forței de muncă, atât pentru îndeplinirea normelor stabilite, precum și pentru creșterea gradului de ocupare a forței de muncă în rândul lucrătorilor migranți, până în 2010;
- Continuarea dezvoltării politicii UE privind migrația, însoțită de politici de întărire a integrării lucrătorilor migranți și a familiilor acestora, luând însă în considerare dimensiunea economică a fenomenului migraționist;
- Reducerea efectelor negative ale globalizării asupra familiilor acestora;
- Promovarea creșterii gradului de ocupare a forței de muncă în rândul tinerilor. Intensificarea eforturilor de reducere a abandonării timpurii a cursurilor școlare cu 10% și garantarea unui procent de cel puțin 85% de tineri cu vârste până la 22 de ani ce finalizează cursurile liceale. Până la sfârșitul anului 2007, fiecărui tânăr care a abandonat școala și este șomer trebuie să i se ofere un loc de muncă, un curs de ucenicie sau de formare profesională adițională, sau să fie sprijinit pentru găsirea unui loc de muncă în interval de 6 luni, apoi acest interval urmând a fi redus la 4 luni, până în 2010;
- Creșterea gradului de participare pe piața forței de muncă a persoanelor cu dizabilități.

1.4. Dezvoltarea durabilă în România

Tratatul de Aderare România – Uniunea Europeană, semnat la 25 aprilie 2005, și protocoalele anexe cuprind angajamentele concrete ale României de transpunere în practică a întregului acquis comunitar și prevăd unele decalări ale termenelor de implementare ale unor obligații de mediu (până în 2015 pentru instalațiile industriale cu grad ridicat de poluare, 2016 pentru depozitele

municipale de deșeuri, 2018 pentru extinderea sistemelor urbane de colectare și tratare a apelor uzate).

De la 1 ianuarie 2007, România, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, trebuie să ia în considerare evoluțiile de pe plan european, așa cum sunt ele prezentate în Strategia revizuită pentru dezvoltare durabilă a Uniunii Europene (SDD UE), aprobată la Consiliul European din 15-16 iulie 2006, al cărui scop este să dezvolte și să identifice acțiuni prin care Uniunea Europeană să poată atinge îmbunătățirea calității vieții pentru generațiile prezente și viitoare, prin crearea comunităților durabile capabile să administreze și să folosească resursele în mod eficient și să exploateze potențialul inovator ecologic și social al economiei, asigurând prosperitatea, protecția mediului și coeziunea socială.

Obiectivele SDD sunt:

* protecția mediului:

- protejarea capacității Pământului de a menține viața în toată diversitatea ei, respectarea limitelor resurselor naturale ale planetei și asigurarea unui înalt nivel de protecție și îmbunătățire a calității mediului;

- prevenirea și reducerea poluării mediului și promovarea producției și consumului în spiritul dezvoltării durabile, pentru a determina decuplarea dintre creșterea economică și degradarea mediului;

* echitate și coeziune socială:

- promovarea unei societăți democratice, sigure și juste, care ține seama de incluziunea socială și de principiile unei vieți sănătoase, în ceea ce privește drepturile fundamentale și diversitatea culturală, care să creeze egalitatea de șanse și să combată discriminarea în toate formele ei;

* prosperitate economică:

- promovarea unei economii prospere, inovative, riguroase, competitive și ecoeficiente, care furnizează standarde înalte de viață și oportunități de angajare deplină și de înaltă calitate pe tot spațiul Uniunii Europene;

* respectarea angajamentelor internaționale:

- stimularea înființării instituțiilor democratice și apărarea stabilității acestora în lume, având la bază pacea, securitatea și libertatea;

- promovarea activă a dezvoltării durabile la nivel mondial și asigurarea că politicile interne și externe ale Uniunii Europene sunt în acord cu dezvoltarea durabilă globală și cu angajamentele internaționale ale Uniunii Europene.

Având în vedere obiectivele și principiile politice directoare, au fost identificate 7 provocări-cheie, precum și țintele, obiectivele operaționale și acțiunile corespunzătoare acestora. Aceste provocări sunt:

(1). schimbările climatice și energia curată;

(2). transportul durabil;

(3). producție și consum durabile;

- (4). conservarea și managementul resurselor naturale;
- (5). sănătatea publică;
- (6). incluziunea socială, demografia și migrația;
- (7). sărăcia globală și provocările dezvoltării.

SNDD, încă din abordarea sa constructivă, implică analizarea situației existente și viitoare, formulându-se politici și planuri de acțiune, implementare, monitorizare, evaluare și revizuire periodică, în funcție de rezultate și de evoluția politicilor în domeniile prioritare identificate și acceptate politic la nivelul Uniunii Europene.

La elaborarea SNDD se urmăresc provocările-cheie stabilite la nivelul Uniunii Europene prin SDD UE. Documentul cuprinde capitole distincte cu privire la:

- schimbări climatice și energii curate;
- transport durabil;
- consum și producție durabilă;
- conservarea și managementul resurselor naturale;
- sănătate publică;
- incluziune socială, demografie și migrație;
- sărăcia globală și provocările dezvoltării durabile.

De asemenea, sunt dezvoltate capitole cu privire la temele intersectoriale:

- educație și training;
- cercetare și dezvoltare;
- instrumente financiare și economice;
- comunicare, mobilizare actori și multiplicarea succesului.

Pentru etapa imediat următoare, Planul Național de Dezvoltare 2007-2013 (PND) reprezintă documentul de planificare strategică și programare financiară multianuală care orientează și stimulează dezvoltarea economică și socială a țării în concordanță cu principiile Politicii de Coeziune a Uniunii Europene. Planul stabilește drept obiectiv global reducerea cât mai rapidă a disparităților de dezvoltare socio-economică dintre România și celelalte state membre ale Uniunii Europene și detaliază obiectivele specifice ale procesului pe 6 direcții prioritare care integrează direct și/sau indirect cerințele dezvoltării durabile pe termen scurt și mediu:

- *Obiectivul creșterii competitivității și dezvoltării economiei bazate pe cunoaștere* include, ca una dintre principalele subpriorități, îmbunătățirea eficienței energetice și valorificarea resurselor de energie regenerabilă în vederea reducerii efectelor schimbărilor climatice cauzate de activitățile umane;
- *Aducerea la standarde europene a infrastructurii de bază* pune accentul pe dezvoltarea durabilă a infrastructurii și mijloacelor de transport prin reducerea

impactului asupra mediului, promovarea intermodalității, îmbunătățirea siguranței traficului și protecția elementelor critice de infrastructură;

- *Prioritatea privind protecția și îmbunătățirea calității mediului* prevede îmbunătățirea standardelor de viață pe baza asigurării serviciilor de utilități publice în special în ceea ce privește gestionarea apei și deșeurilor; îmbunătățirea sistemelor sectoriale și regionale ale managementului de mediu; conservarea biodiversității; reconstrucția ecologică; prevenirea riscurilor și intervenția în cazul unor calamități naturale;
- *Perfecționarea și utilizarea mai eficientă a capitalului uman* are în vedere promovarea incluziunii sociale și întărirea capacității administrative pentru dezvoltarea unei piețe a muncii moderne și flexibile, îmbunătățirea relevanței sistemului de educație și formare profesională pentru ocuparea forței de muncă, stimularea culturii antreprenoriale;
- *Dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol, silvic și piscicol* conține prevederi privind utilizarea rațională a fondului natural, reabilitarea ecologică a unor terenuri degradate sau poluate, siguranța alimentară, bunăstarea animalelor, încurajarea acvaculturii în zonele costiere;
- *Obiectivul de a diminua disparitățile de dezvoltare între regiuni și în interiorul acestora* are în vedere, printre altele, îmbunătățirea performanței administrative și a infrastructurii publice locale, protecția patrimoniului natural și cultural, dezvoltarea rurală integrată, regenerarea zonelor urbane afectate de restructurarea industrială, consolidarea mediului de afaceri și promovarea inovării. Sunt prevăzute, de asemenea, acțiuni în domeniul cooperării transfrontaliere, transnaționale și interregionale în vederea integrării socio-economice a zonelor de graniță și creșterea accesibilității regiunilor României în cadrul teritoriului UE.

Programarea financiară a Planului Național de Dezvoltare 2007-2013 estimează investițiile necesare, esalonate pe ani, în valoare totală de circa 58,67 miliarde euro. Cadrul Strategic Național de Referință 2007-2013 (CSNR), aprobat de Comisia Europeană la 25 iunie 2007, stabilește prioritățile de intervenție ale Instrumentelor Structurale ale UE (Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune) în cadrul politicii de coeziune economică și socială și face legătura între prioritățile Planului Național de Dezvoltare 2007-2013 și cele ale UE:

Orientările Strategice Comunitare privind Coeziunea 2007-2013 și Strategia Lisabona revizuită. CSNR prezintă situația socio-economică a României la momentul aderării, analiza punctelor tari și slabe, oportunităților și amenințărilor (SWOT), viziunea strategică și sinteza Programelor Operaționale Sectoriale (POS) și Programului Operațional Regional (POR) ce urmează a fi implementate în cadrul obiectivului de convergență.

Pentru realizarea viziunii strategice a CSNR, în cadrul politicilor de coeziune, Comisia Europeană a alocat României pentru perioada 2007-2013 o sumă totală de aproximativ 19,67 miliarde euro, din care 19,21 miliarde pentru obiectivul Convergență (cu o cofinanțare națională estimată la 5,53 miliarde euro constituită în proporție de 73% din surse publice și 27% din surse private) și 0,46 miliarde euro pentru obiectivul Cooperare Teritorială Europeană.

În cadrul eforturilor de realizare a obiectivelor de convergență au fost elaborate și aprobate Programul Național de Reformă, Programul de Convergență, precum și 6 Programe Operaționale Sectoriale și un Program Operațional Regional acoperind perioada actualului exercițiu bugetar al UE (2007-2013) în domenii prioritare: transporturi, mediu, creșterea competitivității economice, dezvoltarea regiunilor, dezvoltarea resurselor umane, dezvoltarea capacității administrative, asistența tehnică.

Elemente factuale și analitice utile privind diagnosticul situației actuale din România, evaluarea politicilor publice și a decalajelor față de performanțele medii din celelalte țări ale UE sunt continuate în proiectul de Strategie post-aderare a României elaborat de Guvern în anul 2007.

Măsurile întreprinse de România pentru îndeplinirea celor 8 ținte convenite în cadrul ONU privind problematica globală a dezvoltării durabile sunt prezentate în cel de-al doilea Raport asupra Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului, adoptat de Guvernul României la 18 septembrie 2007. În prezent se află în fază avansată de consensualizare Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă a României, orizont 2030.*

Examinarea acestor documente de bază precum și a măsurilor luate pentru implementarea prevederilor acestora în primul an după aderarea României la UE evidențiază un grad substanțial de relevanță pentru efortul de a face față sfidărilor-cheie și de a realiza obiectivele Strategiei Reinnoite a Uniunii Europene pentru Dezvoltare Durabilă din 9 iunie 2006.

Ca punct de plecare al evaluării stării economice și sociale a României, în 2007, situația generală a României este caracterizată de o tranziție întârziată la o economie de piață funcțională, cu complicații suplimentare generate de o gestionare defectuoasă pe fondul unei moșteniri istorice dificile și unor deformări structurale severe intervenite în ultimele 3-4 decenii.

Între 2001 și 2007 performanța macroeconomică a României s-a îmbunătățit semnificativ, în ciuda unei conjuncturi internaționale mai puțin favorabile. Creșterea Produsului Intern Brut (PIB) a înregistrat un ritm mediu anual de peste 6%, printre cele mai ridicate în zonă, și a fost însoțită de un proces susținut de macrostabilizare, cu rezultate notabile. La sfârșitul anului 2007, Produsul Intern Brut al României a ajuns la circa 121,3 miliarde euro, reprezentând o triplare față

de anul 2000. Cu toate acestea, PIB-ul pe locuitor, calculat la puterea de cumparare standard reprezenta aproape 41% din media UE27.

Din punctul de vedere al infrastructurii de baza Romania se situeaza inca mult sub media Uniunii Europene si are de recuperat ramaneri in urma importante la majoritatea indicatorilor principali. Sistemele existente de furnizare a apei curente acopera consumul a doar 65% din populatie. Calitatea apei furnizate de cele 1.398 instalatii de tratare a apei potabile (in majoritate cu tehnologii inechite si ineficiente) se afla adesea sub standardele acceptate din punctul de vedere al parametrilor chimici (10 pana la 25%, in functie de marimea localitatii si tehnologia folosita). De asemenea, 25% din sistemele publice de apa care aprovizioneaza localitati cu 50 pana la 5.000 persoane au apa necorespunzatoare din punctul de vedere al parametrilor bacteriologici, de turbiditate, continut de amoniac, nitrati, fier. 10% din sistemele publice care aprovizioneaza localitati cu mai mult de 5.000 persoane distribuie apa necorespunzatoare din punctul de vedere al oxidabilitatii, turbiditatii, gustului, mirosului, continutului de amoniac, fier, nitrati. De sisteme de canalizare beneficiaza doar cu putin peste jumatate din populatia tarii (11,5 milioane) din care 10,3 milioane in mediul urban. In aceasta situatie, 52% din totalul locuitorilor au acces atat la apa curenta cat si la canalizare, 16% doar la apa curenta dar nu si la canalizare si 32% la nici unul dintre servicii. Doar 33% din locuitorii satelor sunt conectati la sisteme de furnizare a apei curente (fata de 87% in UE-15) si numai 10% la sisteme de canalizare moderne.

Conform investigatiei intreprinse in anul 2005, numai 37,6% din totalul instalatiilor de tratare a apelor uzate sau reziduale functionau la parametri normali. Ca urmare, aproape 71% din apele provenite din principalele surse de poluare au fost deversate in recipientii naturali, in special in rauri, in forma netratata sau insuficient tratata.

Principalele surse de ape uzate sunt productia de electricitate si energie termica (51%), utilitatile publice, in special sistemele de canalizare (36%) si alte activitati (13%).

Volumul total de deseuri s-a ridicat, in 2004, la 36,7 milioane tone, cu o distributie medie anuala, variabila de la an la an, de 29% deseuri urbane si 71% deseuri industriale.

In mediul urban serviciile de salubritate au avut o rata de acoperire de 90% in 2002-2003 (in crestere de la 73% in 1998) fata de numai 5% in mediul rural. Principala metoda de eliminare este depozitarea in gropi de gunoi in 252 municipalitati (dintre care numai 18 corespund standardelor UE). Cea mai mare parte, ca volum, a deseurilor industriale provine din activitatile extractive urmate de industria energetica si sunt depuse in 169 depozite de deseuri (51 pentru deseuri periculoase, 116 pentru cele nepericuloase si 2 pentru cele inerte) dintre care doar 15 corespund normelor UE, restul urmand sa fie dezafectate. Numai o mica parte

din deseuri se utilizeaza ca materie prima secundara pentru reciclare sau se neutralizeaza prin incinerare/coincinerare.

1.4.1. Obiective-țintă si modalități de acțiune la orizont 2013-2020-2030

A. Schimbarile climatice si energia curată

Obiectiv general SDD/UE: Limitarea schimbarilor climatice precum si a costurilor si efectelor negative ale acestora asupra societatii si mediului.

Sarcinile ce revin Romaniei in calitate de stat membru al Uniunii Europene sunt in conformitate cu obiectivele Uniunii Europene asumate la sesiunea de primavara a Consiliului European din 9 martie 2007, respectiv de reducere, pana in 2020, cu 20% a emisiilor de dioxid de carbon la nivelul UE si cresterea, in acelasi interval de timp, cu pana la 20% a ponderii energiei din surse regenerabile in totalul consumului energetic, precum si cresterea eficientei energetice cu 20%. Promovarea utilizarii surselor regenerabile de energie constituie obiectivul major al pachetului legislativ privind schimbarile climatice si energia din surse regenerabile prezentat de Comisia Europeana la 23 ianuarie 2008. Tintele avute in vedere si termenele de punere in aplicare sunt, in unele privinte, mai exigente decat cele stabilite in Strategia pentru Dezvoltare Durabila revizuita a UE din iunie 2006.

In conformitate cu Noua Politica Energetica a Uniunii Europene din 2007, energia este un element esential al dezvoltarii la nivelul Uniunii. In aceeași masura, ea prezinta o provocare din punctul de vedere al impactului sectorului energetic asupra schimbarilor climatice, al cresterii dependentei de importul de resurse energetice, precum si al tendintei de crestere a pretului energiei. Se porneste de la recunoasterea faptului ca UE este tot mai expusa la instabilitatea pietelor internationale de energie si la tendinta de monopolizare a rezervelor de hidrocarburi de catre un grup restrans de detinatori.

In ceea ce priveste competitivitatea, piata interna de energie a Uniunii Europene urmareste stabilirea unor preturi corecte si competitive, stimuleaza economisirea de energie si atrage investitii in sectorul energetic.

Orizont 2013. Obiectiv national: Satisfacerea necesarului de energie pe termen scurt si mediu si crearea premiselor pentru securitatea energetica a tarii pe termen lung conform cerintelor unei economii moderne de piata, in conditii de siguranta si competitivitate; indeplinirea obligatiilor asumate privind limitarea schimbarilor climatice si respectarea principiilor dezvoltarii durabile.

Pentru Romania, ca stat membru al Uniunii Europene, este deosebit de importanta racordarea la cadrul general al politicii externe comunitare care are trei obiective majore pe termen mediu si lung: cresterea securitatii alimentarii cu energie;

creșterea competitivității în domeniul energiei și reducerea impactului asupra mediului.

Principalele direcții strategice în domeniul politicii energetice a României, în conformitate cu obiectivele și politicile convenite la nivelul Uniunii Europene, sunt:

- **Securitatea energetică:** menținerea suveranității naționale asupra resurselor primare de energie și respectarea opțiunilor naționale în domeniul energiei; creșterea siguranței ofertei de energie și menținerea unui grad acceptabil de dependență față de importuri prin diversificarea surselor de import, a resurselor energetice proprii, a rutelor și rețelelor de transport naționale și regionale; protecția infrastructurii critice;
- **Dezvoltarea durabilă:** îmbunătățirea eficienței energetice pe întregul lanț resurse-productie-transport-distributie-consum final prin reducerea consumului total de energie primară raportat la valoarea produselor sau serviciilor; creșterea ponderii energiei produse pe baza resurselor regenerabile în consumul total și în producția de electricitate; utilizarea rațională și eficientă a resurselor primare neregenerabile și scăderea progresivă a ponderii acestora în consumul final; promovarea producerii de energie electrică și termică în centrale de cogenerare, în special în cele de înaltă eficiență; valorificarea resurselor secundare de energie; susținerea activităților de cercetare-dezvoltare-inovare în sectorul energetic, cu accent pe sporirea gradului de eco-eficiență; reducerea impactului negativ al sectorului energetic asupra mediului și respectarea obligațiilor asumate în privința reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră și altor poluanți;
- **Competitivitatea:** continuarea dezvoltării și perfecționării pietelor concurențiale de energie electrică, gaze naturale, petrol, uraniu, certificate verzi, servicii energetice; participarea sporită la sistemul UE de tranzacționare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră; liberalizarea tranzitului de energie și asigurarea accesului constant și nediscriminatoriu al participanților la piața la rețelele de transport, distribuție și la interconexiunile internaționale; continuarea procesului de restructurare și privatizare în sectoarele energiei electrice, termice și gazelor naturale; continuarea procesului de restructurare în sectorul de extracție și utilizare a lignitului în vederea creșterii profitabilității și accesului pe piața de capital.

Pentru limitarea impactului sectorului energetic asupra schimbărilor climatice se are în vedere reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu circa 10% în 2013 în comparație cu anul de referință 1989. România va participa activ la convenirea obiectivelor pentru cea de-a doua perioadă de implementare, post-2012, a Protocolului de la Kyoto la Convenția Cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice și la negocierea unor acorduri internaționale cuprinzătoare în materie. Intensitatea energiei primare va scădea, în 2013, la 0,34 tone echivalent

petrol (tep) per 1.000 euro-2005 (fata de 0,511 tep/1.000 euro in 2006) iar intensitatea energiei finale la 0,23 tep/1.000 euro-2005. Potrivit Strategiei nationale in domeniul eficientei energetice, intensitatea energetica se va reduce la sfarsitul anului 2015 intre 50% (scenariul optimist) si 30% (scenariul pesimist) fata de cifrele anului 2005, in conditiile unei dinamici estimate a PIB de 5,4% in perioada 2003-2015.

Prin masuri coerente de crestere a eficientei energetice se va obtine o reducere a consumului de energie finala cu 9% in perioada 2008-2013 in comparatie cu nivelul consumului mediu din perioada 2001-2005. Acest obiectiv se va realiza prin masuri legislative, reglementari, acorduri voluntare, extinderea serviciilor pentru economii de energie, instrumente financiare si de cooperare.

Pe baza unor politici nationale si a unor strategii energetice la nivel regional si local se va promova modernizarea sistemelor de cogenerare si incalzire urbana prin folosirea unor tehnologii de inalta eficienta. Reabilitarea energetica a circa 25% din fondul de cladiri multietajate va asigura obtinerea unor importante economii de energie, reducerea emisiilor de dioxid de carbon si reducerea facturilor energetice la nivelul consumatorilor. Se va pune in aplicare un nou sistem de asistenta sociala, uniform si directionat, care sa asigure cadrul necesar de coordonare intre diverse autoritati pentru reformarea sistemului actual de subventii pentru energie si ajutoare pentru consumatorii vulnerabili. O atentie speciala se va acorda politicii energetice rurale, urmarindu-se modernizarea sistemelor de incalzire eco-eficienta a locuintelor si de alimentare cu energie la costuri suportabile.

Prin incurajarea selectiva a investitiilor se va asigura punerea in functiune a unor noi capacitati de productie a energiei electrice bazate pe tehnologii curate, cu impact major asupra reducerii emisiilor de gaze cu efect de sera si poluante si asupra sigurantei de functionare a sistemului energetic national.

In ceea ce priveste sursele regenerabile de energie, conform pachetului legislativ prezentat de Comisia Europeana la 23 ianuarie 2008, Romania are obligatia sa elaboreze si sa prezinte Comisiei Europene un Plan National de Actiune cu precizarea obiectivelor privind ponderea energiei din surse regenerabile in domeniile transporturilor, electricitatii, incalzirii si racirii, precum si a masurilor care urmeaza sa fie adoptate in vederea atingerii acestor obiective, pana la 31 martie 2010. In conditiile in care obiectivul-tinta pe ansamblul Uniunii Europene este ca 20% din totalul consumului de energie sa provina din surse regenerabile in anul 2020, obiectivul urmarit de Romania este mult mai ambitios: circa 33% la nivelul anului 2013. Se urmareste ca, in 2013, circa 12% din consumul intern brut de energie sa fie acoperit din surse regenerabile. Aplicarea sistemului « certificatelor verzi » va obliga furnizorii sa achizitioneze energie electrica produsa din surse regenerabile in proportie de 9-10% din consumul brut de energie electrica

raportat la cantitatea de electricitate vanduta consumatorilor, avand in vedere ca mecanismul centralizat de tranzactionare, Piata Certificatelor Verzi, functioneaza inca din anul 2005. De asemenea, legislatia in domeniu prevede ca furnizorii sunt obligati sa achizitioneze anual un numar de certificate verzi egal cu produsul dintre valoarea cotei obligatorii si cantitatea de energie electrica furnizata anual consumatorilor finali.

Se are in vedere perfectionarea cadrului legislativ si institutional in domeniul energiei si schimbarilor climatice, eventual prin crearea unui Minister al Energiei si Resurselor (in urma restructurarii Ministerului Economiei si Finantelor), reexaminarea functionalitatii mecanismelor regulatorii pentru asigurarea operarii sistemului energetic pe baza principiului dezvoltarii durabile, eliminarea necorelarilor si disfunctionalitatilor, instituirea unui oficiu independent pentru monitorizarea si supravegherea pietei de energie in conditii de transparenta, conform politicilor si practicii UE.

Orizont 2020. Obiectiv national: Asigurarea functionarii eficiente si in conditii de siguranta a sistemului energetic national, atingerea nivelului mediu al UE-27 din anul 2006 in privinta intensitatii si eficientei energetice, indeplinirea obligatiilor Romaniei conform tintelor UE de limitare a efectelor schimbarilor climatice.

Se prelimina reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera cu 20% in comparatie cu cifrele anului 1990. Conform propunerii de Directiva a Parlamentului European si Consiliului UE privind promovarea energiei din surse regenerabile prezentata de Comisia Europeana la 23 ianuarie 2008, Romania urmeaza sa majoreze cota parte a surselor regenerabile (solara, eoliana, hidro geotermala, biogaz etc.) in consumul final de energie de la 17,8% in 2005 la 24% in 2020 (fata de media UE de 8,5% in 2005, cu obiectivul de a ajunge la 20% in 2020). Tinta avuta in vedere de Romania este ca, la nivelul anului 2020, ponderea energiei electrice produse din surse regenerabile sa ajunga la 38%.

Prin cresterea eficientei energetice consumul de energie primara se va reduce cu 20% iar cel de energie finala cu 18% comparativ cu media consumului din 2001-2005.

Intensitatea energiei primare va scadea la 0,26 tep/1.000 euro-2005 (aproape de media UE din 2006), iar intensitatea energiei finale la 0,17 tep/1.000euro-2005 (sub media UE din 2006).

Va continua procesul de reabilitare energetica a circa 35% din fondul de cladiri multietajate de locuit, administrative si comerciale.

Vor fi puse in functiune si racordate la sistemul national noi unitati de productie a energiei electrice pentru acoperirea cererii preliminate, inclusiv doua noi reactoare nucleare la centrala de la Cernavoda si finalizarea unor proiecte hidroenergetice.

Orizont 2030. Obiectiv national: Alinierea la performantele medii ale UE privind indicatorii energetici si de schimbări climatice.

Romania are posibilitatea sa realizeze o reducere a emisiilor de gaze cu efect de sera cu pana la 40% fata de anul 1989.

Prin cresterea eficientei energetice, consumul de energie primara se va reduce cu 30%, iar consumul de energie finala cu 26% comparativ cu media consumului din perioada 2001-2005. Se va generaliza iluminatul cu lampi eficiente.

Se va extinde utilizarea tehnologiilor curate de productie a energiei electrice si caldurii bazate pe surse de energie si centrale electrice cu emisii foarte reduse de carbon, prevazute cu facilitati pentru captarea si stocarea geologica a dioxidului de carbon.

Va continua construirea de centrale si amenajari hidrotehnice care sa prelucreze 15- 20% din potentialul hidroenergetic amenajabil dar inca nevalorificat.

Se vor realiza inca 3-4 unitati nucleare-electrice de mare capacitate pentru acoperirea cererii de consum cu tehnologii care nu produc emisii de dioxid de carbon.

Se va asigura reabilitarea termica a restului de circa 40% din fondul existent de cladiri multietajate si va incepe dezvoltarea de proiecte de cladiri pasive sau cu consumuri energetice foarte reduse (15-50 kWh pe metru patrat si an).

B. Transport durabil

Obiectiv general SDD/UE: Asigurarea ca sistemele de transport sa satisfaca nevoile

economice, sociale si de mediu ale societatii, reducand, in acelasi timp, la minimum impactul lor nedorit asupra economiei, societatii si mediului.

Domeniul transporturilor este considerat prioritar in contextul planurilor de dezvoltare ale Romaniei date fiind relatiile sale de interdependenta cu celelalte ramuri ale economiei nationale, valoarea serviciilor oferite pentru populatie si impactul considerabil asupra mediului. Tinand seama de situatia precara a infrastructurii si a parcului de mijloace de transport precum si tendintele negative inregistrate in ultimii ani in privinta productivitatii resurselor consumate (a se vedea Partea II, Capitolul 2), acestui sector ii revine o pondere importanta din alocarile de fonduri UE nerambursabile pentru perioada 2007-2013.

Orizont 2013. Obiectiv national: Promovarea unui sistem de transporturi in Romania care sa faciliteze miscarea in siguranta, rapida si eficienta a persoanelor si marfurilor la nivel national si international, in conformitate cu standardele europene.

Se apreciază ca reducerea în viitor a raportului negativ dintre evoluția cererii de transport (în special rutier) și creșterea produsului intern brut (PIB), care este în prezent de 4 ori mai mare decât media UE, este posibilă pe următoarele cai:

- Ajustarea treptată a structurii transporturilor prin transferul echilibrat al unei părți din transportul rutier spre celelalte moduri de transport;
- Modificarea progresivă a structurii PIB prin reducerea sectoarelor materialintensive (industriile extractive de minereuri, siderurgia și petrochimia), care necesită cantități mari de materiale transportate și consumă multă energie, în favoarea celor cu valoare adăugată mare și consumuri materiale și energetice mai reduse (serviciile, industriile prelucrătoare etc.);
- Modificarea structurii producției de energie electrică ca urmare a valorificării unor surse regenerabile de energie (eoliană, solară, biomasă, geotermală, microhidro), a extinderii energiei nucleare (dublata în 2008, cu perspectiva construirii altor două unități în următorii 7-9 ani) și a diminuării ponderii centralelor termoelectrice care sunt mai poluante și necesită transportul unor cantități mari de combustibil (carbune, păcura), uneori pe distanțe mari;
- Reducerea consumurilor specifice de materiale și energie în toate sectoarele productive ale economiei, cu efecte asupra volumurilor transportate, ca urmare a programelor de creștere a competitivității și performanțelor manageriale.

Deși estimarea modului în care va evalua cererea de transport în raport cu creșterea PIB prezintă încă un înalt grad de incertitudine, se poate aprecia că tendința de cuplare negativă înregistrată în perioada 2001-2005 se va putea inversa începând cu anii 2011-2013.

Cu privire la productivitatea resurselor consumate, tendința nefavorabilă semnalată în perioada 2001-2005 privind faptul că sporirea valorii totale a activității de transport s-a realizat integral prin consum suplimentar de resurse va putea fi inversată prin aplicarea unui set de măsuri specifice, după cum urmează:

- Modernizarea infrastructurilor de transport rutier, feroviar, naval și aerian, ceea ce va permite optimizarea utilizării mijloacelor de transport, creșterea vitezelor medii de circulație și a fluidității traficului și largirea paletei de preferințe ale beneficiarilor, în condiții de competitivitate;
- Accelerarea scoaterii din exploatare a mijloacelor de transport cu uzură fizică și morală avansată și înlocuirea acestora cu mijloace moderne, conforme cu normele de eficiență economică, socială și ecologică ale UE;
- Transferul echilibrat al unei părți din transportul rutier pe cel feroviar prin creșterea vitezei de circulație pe căile ferate la 140-160 km/oră și reinnoirea parcului de material rulant, cu ținta de a obține o cota de piață de 15% până în 2015 (26% pentru transportul de pasageri);
- Dezvoltarea progresivă a traficului fluvial prin modernizarea infrastructurii

portuare și asigurarea accesului continuu al navelor de până la 3.000 tdw în transportul pe Dunare precum și prin refacerea treptată a unei capacități economice justificate de transporturi maritime; asigurarea fluentei traficului fluvial pe toată lungimea coridorului Rhin-Main-Dunare, care interesează direct 8 state membre ale UE, va avea un impact economico-social semnificativ prin creșterea competitivității transportului fluvial în relația cu celelalte moduri de transport, facilitând preluarea unei părți însemnate din volumele transportate în sistemul rutier și contribuind la reducerea impactului asupra mediului.

- Implementarea standardelor UE privind transportul indermodal sau combinat și cel containerizat, interoperabilitatea și managementul traficului.

Aceste măsuri vor conduce la reducerea semnificativă a consumurilor de energie și a emisiilor poluante, cu efecte benefice asupra costurilor și competitivității pe ansamblul sistemului național de transport.

Programul Operațional Sectorial «Transport» stabilește ținte ambițioase, într-o viziune coerentă, concentrate pe următoarele axe prioritare:

Modernizarea și dezvoltarea axelor prioritare TEN-T în scopul realizării unui sistem sustenabil de transport și integrarea acestuia în rețelele de transport ale UE.

Obiectivul urmărit este accentuarea coeziunii teritoriale dintre România și statele membre ale UE prin reducerea semnificativă a timpilor de parcurs, îmbunătățirea siguranței și calității serviciilor pe principalele destinații la nivel național și în cadrul UE, atât pentru pasageri cât și pentru marfuri și reducerea efectelor adverse asupra mediului.

Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii naționale pentru transportul rutier, feroviar, aerian, fluvial și maritim, în afara axelor prioritare TEN-T, cu scopul de a realiza un sistem național de transport sustenabil.

Modernizarea sectorului de transport în scopul îmbunătățirii performanțelor privind protecția mediului, a sănătății umane și a siguranței călătorilor. Prin realizarea proiectelor menționate în program se estimează reducerea numărului de accidente grave și a celor cu persoane decedate raportat la 1 milion de pasageri cu 20% până în anul 2015.

Pentru minimizarea efectelor adverse ale transportului asupra mediului se are în vedere elaborarea unei strategii distincte la nivel național compatibile cu noile politici ale UE pentru protecția mediului în domeniul transporturilor, inclusiv reglementările în domeniul maritim – continuând indicatori privind nivelurile admisibile, metodele și mijloacele de monitorizare și control pentru emisiile poluante și de gaze cu efect de seră și pentru zgomotele la sursă provenite din activitățile de transport. Se va întreprinde cartografierea emisiilor sonore provocate de transporturi în vederea stabilirii modalităților optime de protejare a populației și a mediului. Pe baza analizei celor mai bune practici din celelalte țări ale UE, se vor

elabora reglementari privind taxele de utilizare a infrastructurilor si mijloacelor de transport si se vor promova masuri stimulative, prin instrumente financiare si/sau fiscale (reducerea sau scutirea de accize, subventii pentru cercetare-dezvoltare) pentru utilizarea mai larga a biocarburantilor si a combustibililor alternativi in activitatea de transporturi.

Orizont 2020. Obiectiv national: Atingerea nivelului mediu al UE din 2006 in privinta eficientei economice, sociale si de mediu a transporturilor si realizarea unor progrese substantiale in dezvoltarea infrastructurii de transport.

In urma masurilor intreprinse in prima perioada de referinta, cererea de transport in tone/km raportata la PIB se va putea reduce cu o rata medie anuala de 3-4% in perioada 2011-2020 si cu 5-6% in perioada 2021-2030.

Se va asigura finantarea si finalizarea ramurii sudice a Coridorului IV rutier si feroviar pan-european si se va incheia cea de-a doua etapa a modernizarii retelelor nationale, altele decat cele situate pe traseele TEN-T, in baza studiilor si proiectelor elaborate in perioada 2008-2013.

Se vor elabora studiile si proiectele privind dezvoltarea Coridorului IX (rutier si feroviar) pan-european: frontiera cu Republica Moldova – frontiera cu Bulgaria, si conectarea acestuia la coridoarele IV si VII (Dunarea).

Orizont 2030. Obiectiv national: Apropierea de nivelul mediu al UE din acel an la toti parametrii de baza ai sustenabilitatii in activitatea de transporturi.

Definirea realista a tintelor operationale la acest orizont de timp va fi posibila dupa definitivarea planului general de transport pe termen lung. Pe aceasta baza urmeaza sa se ierarhizeze prioritatile de dezvoltare si modernizare a sistemului national de transport, defalcat pe moduri, sa se evalueze necesarul de investitii si sa se identifice sursele realiste de finantare.

C. Productie si consum durabile

Obiectiv general SDD/UE: Promovarea unor practici de consum si productie sustenabile.

O abordare realista a acestei arii problematice presupune evaluarea modelului de productie si consum pe care s-a bazat evolutia economiei romanesti in ultima perioada de timp in scopul identificarii solutiilor pentru reducerea consumului de resurse materiale pe unitate de valoare adaugata bruta (VAB) si decuplarii dinamicii produsului intern brut (PIB) de cea a consumului integrat de resurse materiale si energetice, precum si de impactul negativ asupra mediului.

Luand ca baza de referinta cifrele anului 2000 (=100), productia de bunuri si servicii a inregistrat in perioada 2001-2007 o crestere de 62,3%, in vreme ce valoarea adaugata bruta a sporit cu numai 52,1% ca urmare a majorarii cu 71,4% a

consumului intermediar (valoarea bunurilor și serviciilor achiziționate și consumate, exclusiv activele fixe).

Coroborarea acestor date indică faptul că în această perioadă dinamica valorii adăugate a fost inferioară celei a producției (în ciuda unei dinamici pozitive a productivității muncii), iar plusul de producție s-a realizat printr-un consum mai mare de resurse. Raportul dintre dinamica VAB și cea a consumului intermediar a fost în toți acești ani negativ, înregistrând chiar o deteriorare progresivă (95,9% în 2001, 99,4% în 2002, 96,5% în 2003, 99,3% în 2004, 99,5% în 2005, 98,2% în 2006 și 99,4% în 2007).

Rezultă din cele de mai sus că evoluția economică a României în ultimii cinci ani (ca și în perioadele precedente, de altfel) s-a bazat pe un model contrar principiilor dezvoltării durabile promovate de Uniunea Europeană din care România face acum parte.

Continuarea acestui trend prezintă un risc real pentru sustenabilitatea creșterii economice pe termen lung datorită consumului excesiv și nerational de resurse, cu consecințe negative asupra stării capitalului natural și asupra dezvoltării sociale și umane într-un context concurențial. Se impune constatarea că în acest fel se sacrifică, conștient sau din ignoranță, viitorul întreprinderilor, interesele acționarilor, ale salariaților și ale societății în ansamblu, precum și șansele de prosperitate ale următoarelor generații.

În România există un dezechilibru structural în ceea ce privește consumul alimentar al populației precum și deficiențe de ordin calitativ în producția și comercializarea alimentelor. Totodată, sectorul agricol, deși dispune de condiții naturale deosebit de favorabile pentru acoperirea cel puțin a necesarului de consum intern, nu asigură accesul întregii populații la o alimentație rațională, iar prețurile unor produse alimentare nu sunt accesibile grupurilor vulnerabile. Autoconsumul alimentar este ridicat, în special în zonele rurale, iar pentru aprovizionarea orașelor se importă unele alimente de bază.

Este deci necesară modificarea, prin politici și instrumente adecvate, în concordanță cu principiile economiei de piață și cu reglementările UE în domeniu, a mentalității consumeriste și a apetitului de a maximaliza câștigurile pe termen scurt. În acest scop se impune, în perioada imediat următoare, o analiză de profunzime a factorilor care influențează evoluțiile semnalate și stabilirea, pe această bază, a politicilor economice care să stimuleze creșterea semnificativă a productivității resurselor.

Orizont 2013. Obiectiv național: Gestionarea eco-eficientă a consumului de resurse și valorificarea maximală a acestora prin promovarea unui model de consum și producție care să permită o creștere economică sustenabilă pe termen lung și apropierea treptată de nivelul mediu de performanță al țărilor UE.

Principala cale de majorare a productivității resurselor o reprezintă ajustarea structurală a economiei prin mărirea ponderii specifice a produselor, proceselor și activităților care utilizează un volum redus de resurse energetice și materiale dar generează, în schimb, o valoare adăugată mare.

Din acest punct de vedere cel mai eficient segment al economiei românești este sectorul serviciilor. Luând ca bază de referință anul 2005, se constată că productivitatea totală a resurselor consumate în sectorul serviciilor a fost substanțial mai mare decât în industrie și în construcții. Deși structura și calitatea serviciilor în România nu este încă adaptată la cerințele unei economii moderne, acest sector de activitate este singurul în care valoarea adăugată este superioară consumului de resurse (cu 39,3%).

Perspectiva de dezvoltare și modernizare a acestui sector, cu consecințe economicofinanciare, sociale și ecologice favorabile, este ilustrată de compararea cu situația din alte state membre ale UE. Cu o contribuție de circa 50% în formarea produsului intern brut, sectorul serviciilor în România se află încă în urma celor din Bulgaria (59%), Polonia și Ungaria (61-65%), Slovacia, Suedia, Austria, Germania (67-69%), Italia, Portugalia, Regatul Unit, Grecia, Olanda (71-74%), Franța (77%), media UE situându-se la circa 70% din PIB. Pentru o ilustrare punctuală, încasarile din turism ale României pe cap de locuitor au fost, în 2006, de 3 până la 8 ori mai mici decât ale Poloniei, Bulgariei, Ungariei și Republicii Cehia. Tot în 2006 turismul românesc a înregistrat un deficit (raportul dintre încasări și plăți) de 1 milion euro, în timp ce Bulgaria, de pildă, a avut un excedent de 891 milioane euro.

Dezvoltarea, specializarea și creșterea calității serviciilor nu reprezintă un scop în sine ci un instrument specific al economiilor moderne pentru creșterea eficienței și competitivității în toate celelalte sectoare economice și sociale. Contribuția adusă de serviciile de cercetare-dezvoltare-inovare, informatică, transport și comunicații, formarea și perfecționarea continuă a forței de muncă, intermediari financiare etc., departe de a inhiba dezvoltarea sectoarelor direct productive (industrie, construcții, agricultură, silvicultură, pescuit și piscicultură), le pune în valoare potențialul de modernizare și de eficientizare a folosirii resurselor.

Pentru perioada 2008-2013 se propune stimularea dezvoltării unor categorii de servicii care pot avea un impact pozitiv major asupra creșterii productivității resurselor și a eco-eficienței, cu efect de multiplicare în alte sectoare economice: cercetarea tehnologică în scopul reducerii consumurilor materiale și energetice pentru produse și procese; expertiză și consultanță pentru utilizarea eco-eficientă a fondurilor disponibile pentru investițiile destinate modernizării infrastructurilor și proceselor de producție;

operatiuni de marketing pentru cresterea eficientei achizitiilor, inclusiv a achizitiilor publice pe criterii ecologice (*Green Public Procurement*), si valorificarea optima a bunurilor si serviciilor produse in Romania pe nisele cele mai favorabile.

Se are in vedere aplicarea unor masuri stimulatorii pentru cresterea semnificativa a calitatii serviciilor furnizate pe piata unica a UE ca element determinant al perceptiei competitivitatii de tara. Dezvoltarea serviciilor in mediul rural (comerciale si financiare, de consultanta agricola si edilitara, transport si agroturism, medicale si sanitar-veterinare etc.) va permite valorificarea unei surse suplimentare pentru cresterea PIB prin atragerea unei parti din populatia ocupata in agricultura (care reprezinta 30,5% din populatia activa dar contribuie la PIB cu mai putin de 9%). Aceasta va conduce in acelasi timp la cresterea veniturilor populatiei din mediul rural si poate crea premise pentru reducerea ponderii agriculturii de subzistenta in favoarea fermelor agricole comercial viabile.

Utilizarea judicioasa a resurselor depinde in buna masura si de evolutiile care survin in structurile intrasectoriale. In aceasta privinta industria, sectorul cu cea mai mare pondere in consumul de resurse, a cunoscut ajustari structurale profunde, mai ales in perioada 2000-2007.

In industria extractiva au fost scoase din exploatare zacamintele de minereuri metalifere al caror continut redus de substante utile si costurile de productie ridicate nu mai justificau subventionarea de la bugetul de stat iar subventiile la extractia huilei si a minereului de uraniu au fost reduse permanent, urmand sa fie sistate pana in anul 2010.

In sectorul electroenergetic, cresterea productiei (+13,9%) a fost inferioara celei pe ansamblul industriei (+41,3%) ca urmare a reducerii intensitatii energetice. In acelasi timp inasa, productivitatea resurselor a scazut datorita cresterii consumului intermediar (+15,6%) si reducerii valorii adaugate. Se estimeaza ca aceasta tendinta se va putea inversa in perioada urmatoare datorita cresterii ponderii subsectorului nuclearelectric si a celui hidroelectric, modernizarii tehnologice a celui termoelectric si aportului crescand al surselor de energie reinnoibile.

Industria prelucratoare releva tendinta unei dinamici superioare (51,5% in 2007 comparativ cu 2000) fata de cea extractiva (3,1%). Productivitatea resurselor a fost influentata pozitiv de cresterile inregistrate in productia mijloacelor de transport rutier (188,8%), masini si echipamente electrice (+59,6%), mobilier (+77%) si in industria alimentara (+77,0%), unde dinamica valorii adaugate brute a depasit pe ce a consumului de resurse. Se poate aprecia ca evolutia pozitiva a acestor subsectoare se va mentine si in perioadele urmatoare.

In perioada 2008-2013 si in continuare politica industrială a Romaniei va avea in vedere atat directiile strategice si obiectivele punctuale ale economiei

romanesti cat si elementele fundamentale ale politicii industriale a UE in conformitate cu preceptele dezvoltarii durabile. Principalii factori care vor influenta evolutia diferitelor sectoare industriale pe termen mediu sunt:

- Mentinerea si dezvoltarea unui mediu de afaceri atractiv, menit sa sporeasca fluxul investitional, sa stimuleze modernizarea tehnologica si innoirea permanenta a proceselor si produselor;
- Sustinerea activitatilor de cercetare, dezvoltare si inovare in stransa legatura cu necesitatile reale ale industriei si cu cerintele pietei pentru a obtine avantaje competitive si a reduce decalajele tehnologice si de productivitate fata de tarile mai avansate din UE;
- Promovarea tehnologiilor digitale in toate etapele, de la proiectare la productie si marketing, inclusiv in gestionarea intreprinderilor;
- Dezvoltarea pietei concurentiale in conditiile regulilor pietei unice si evitarea practicilor anticoncurentiale si a concentrarilor economice;
- Perfectionarea asistentei sectoriale concomitent cu modernizarea rolului autoritatilor publice in elaborarea si implementarea politicilor industriale si in gestionarea proceselor de restructurare si dezvoltare, in conformitate cu practica UE;
- Incurajarea investitiilor directe ca sursa de capital, *know-how*, tehnologie si abilitati de management;
- Sustinerea in continuare a dezvoltarii intreprinderilor mici si mijlocii (IMM) din sectoarele industriei prelucratoare pentru realizarea de produse calitativ superioare si cu costuri reduse, conform cerintelor pietei.

Estimarile preliminare conduc la concluzia ca, prin aplicarea unor instrumente adecvate de politica economica, in perioada 2008-2030 productivitatea resurselor materiale si energetice consumate poate creste cu o rata medie anuala de 3-4% prin:

- Ajustarea macrostructurii economiei (cresterea ponderii serviciilor de la 48,8% in 2005 la circa 55% in 2013, 60-65% in 2020 si peste 70% in 2030) precum si a structurilor intrasectoriale (reducerea ponderii subsectoarelor energo si material intensive in industrie);
- Reducerea cu minimum 1,1-1,2% pe an a consumurilor specifice de materiale si energie si a pierderilor in industria prelucratoare, in sectoarele energetic si rezidential, transporturi si constructii ca urmare a cresterii semnificative a investitiilor destinate modernizarilor tehnologice si a infrastructurilor precum si a calitatii managementului energetic si tehnologic;
- Cresterea cu 2-3% pe an a ponderii produselor cu valoare adaugata mare, bazate pe tehnologii medii si inalte, precum si a serviciilor, in structura exportului;

- Ameliorarea semnificativa a performantelor tehnico-economice si a calitatii produselor si serviciilor in scopul cresterii gradului de valorificare si, implicit, a valorii adaugate, raportata la aceeasi valoare a resurselor consumate;
- Imbunatatirea managementului comercial, a procedurilor de achizitie a materiilor prime (in special a celor energetice), materialelor, componentelor si serviciilor, precum si valorificarea produselor si serviciilor pe nisele de piata cele mai favorabile, in corelare cu evolutia preturilor pe pietele internationale.

Prin realizarea acestor obiective, care sunt pe deplin fezabile, se estimeaza ca peste 60% din cresterea economica se poate realiza fara consumuri suplimentare de resurse materiale si energetice.

Cresterea productivitatii resurselor consumate va conduce, in acelasi timp, la reducerea ritmului de epuizare a rezervelor la principalele categorii de materii prime si va contribui la reducerea costurilor, ameliorarea competitivitatii si la asigurarea sustenabilitatii cresterii economice.

In domeniul agriculturii si productiei alimentare se va pune accentul pe asigurarea securitatii alimentare si sigurantei alimentelor. Promovarea modelului de productie si consum durabile concomitent cu protejarea ecosistemelor si decuplarea cresterii economice de degradarea mediului vor asigura sustenabilitatea productiei alimentare, reducerea si eliminarea dezechilibrelor de pe piata agricola generate de modul de utilizare

a resurselor naturale si vor duce la o mai buna valorificare a avantajelor comparative de care dispune agricultura romaneasca. In acest scop se va aplica o politica rationala coerenta pentru dezvoltarea sustenabila a agriculturii, a sectoarelor de procesare a materiilor prime agricole si incurajarea cresterii cantitative si calitative a productiei de alimente si a consumului alimentar in conditii de sustenabilitate.

Pentru reducerea impactului negativ al activitatilor umane asupra mediului in perioada de referinta va incepe implementarea Planului de Actiune al UE privind consumul si productia durabile prin angajarea unui dialog sistematic si permanent cu asociatiile patronale si cu partenerii sociali in vederea convenirii unor tinte de performanta ecologica si sociala pentru principalele produse si procese.

Implementarea masurilor cuprinse in planul de actiune ETAP privind introducerea tehnologiilor ecologice si stimularea eco-inovatiei prin aplicarea foii de parcurs nationale va accelera sporirea cererii si productiei de echipamente si procedee destinate acestui scop in toate intreprinderile si sectoarele economice. Prin corelarea obiectivelortinta ale programelor operationale sectoriale, in special Strategia Nationala in domeniul cercetarii stiintifice si dezvoltarii tehnologice, cu cele de dezvoltare regionala se va stimula diseminarea inovarilor cu efecte sociale si ecologice si a tehnologiilor orientate spre imbunatatirea conditiilor de mediu,

utilizarea rationala a resurselor naturale neregenerabile si folosirea sustenabila a resurselor regenerabile.

Activitatile de cercetare-dezvoltare-inovare si de promovare a tehnologiilor ecoeficiente se vor orienta prioritar spre sectoarele si domeniile unde aplicarea acestora poate crea efecte semnificative de progres ecologic si de competitivitate (produse alimentare organice, tehnologia apei, eficienta energetica, transportul urban, industriile cu impact major asupra mediului, constructiile, colectarea selectiva, reciclarea si neutralizarea deseurilor, biocombustibilii etc.).

Se va introduce treptat sistemul de achizitii publice pe criterii ecologice (*Green Public Procurement*) in vederea apropierii, pana in 2013, de obiectivul stabilit al UE de a se situa in 2010 la nivelul mediu atins de statele membre cele mai performante in 2006.

In acest scop, toate institutiile publice cu atributii in acest domeniu vor elabora si disemina caiete de sarcini care sa stipuleze principalele cerinte pe grupe de produse si servicii, furnizand si informatii cu privire la cele mai bune practici existente in celelalte state membre ale UE in domeniul achizitiilor ecologice. Se va lua in considerare posibilitatea elaborarii, impreuna cu patronatele, a unui set de reguli si obiective convenite voluntar pentru introducerea criteriilor ecologice in achizitiile operatorilor economici din sectorul privat.

Se va extinde treptat, conform deciziilor UE, etichetarea produselor in functie de performantele lor ecologice si se vor realiza campanii coerente de informare a consumatorilor, cu participarea societatilor comerciale de desfacere cu amanuntul, a organismelor de reglementare a pietei si a organizatiilor societatii civile, pentru promovarea produselor si serviciilor eco-eficiente, inclusiv a celor rezultate din agricultura organica.

Pentru asigurarea sustenabilitatii productiei si consumului, in conformitate cu obiectivele UE, se are in vedere adoptarea unor reglementari specifice, dupa cum urmeaza:

- Introducerea in rapoartele anuale de bilant si in bugetele de venituri si cheltuieli ale operatorilor economici a indicatorului « productivitatea resurselor », masurat prin raportul dintre valoarea adaugata bruta si valoarea consumului intermediar si valoarea consumurilor materiale totale. Introducerea acestui indicator face posibila stabilirea unei culturi de performanta in randul managerilor cu privire la eficienta valorificarii achizitiilor, vizand atat latura tehnologica cat si cea comerciala precum si evaluarea mai corecta de catre actionari a calitatii administrarii si managementului din punctul de vedere al evolutiei durabile a afacerilor intreprinderii; adoptarea unor politici eficiente de investitii si a unei viziuni pe termen mediu si lung, inclusiv

prin introducerea în practica de lucru curentă a planurilor de afaceri și a bugetelor de venituri și cheltuieli multianuale;

identificarea și valorificarea sistematică a surselor potențiale de reducere a consumurilor de materiale și energie și de creștere a productivității prin modernizare tehnologică și inovare a produselor conform cerințelor pieței.

- Introducerea, începând cu anul 2009, în rapoartele anuale ale societăților listate la bursa și, începând din anul 2010, ale tuturor societăților din industrie, agricultură și transporturi a obligației de a furniza informații relevante cu privire la managementul resurselor, funcționalitatea sistemelor de monitorizare a mediului, precum și a etichetării ecologice (numărul și ponderea produselor etichetate ecologic).

- Completarea legislației privind achizițiile publice cu prevederi referitoare la introducerea în contractele de achiziții publice a unor obligații clare privind respectarea normelor de protecție a mediului.

- Inițierea de către instituțiile publice centrale, județene și orășenești, în cooperare cu patronatele, camerele de comerț și industrie, universități și institute de cercetare, a unor acțiuni de conștientizare și responsabilizare socială a întreprinderilor cu privire la problemele consumului și producției durabile. Aceasta se poate realiza prin: acțiuni publicitare privind cele mai bune practici (inclusiv pe Internet); schimburi directe de experiență (vizite și ateliere de lucru); diseminarea oportunităților de afaceri în domeniul consultanței, pregătirii și realizării de proiecte, achiziționarea și verificarea performanțelor echipamentelor pentru protecția mediului și tehnologiilor ecologice.

- Incurajarea creării, în cadrul centrelor de excelență sau în mod autonom, a unor platforme tehnologice specializate și proiecte-pilot care să vizeze cu prioritate promovarea tehnologiilor și proceselor de producție eco-eficiente, mărirea eficienței energetice, dezvoltarea surselor alternative de energie, inclusiv a biocombustibililor, îmbunătățirea tehnologiilor de gestionare a apei, deșeurilor și solurilor, transportul ecologic, producția de materiale ecologice etc. Fondurile pentru realizarea unor asemenea proiecte pot fi accesate din Programul Cadru 7 al UE pentru cercetare-dezvoltare care alocă 30% din bugetul total de 32 miliarde euro pentru activități inovative și implementarea rezultatelor în acest domeniu.

În conformitate cu recomandările UE, aflate în curs de elaborare, se au în vedere ajustări ale sistemului fiscal prin transferarea unei părți din impozitarea pe muncă către impozitarea consumului de resurse materiale și energetice. Această acțiune poate avea efecte pozitive majore asupra dezvoltării durabile prin: încurajarea direcționării investițiilor spre subramurile în care productivitatea resurselor este mai ridicată și inhibarea creșterii sectoarelor energo- și material-intensive a căror dezvoltare excesivă pe termen lung nu poate fi susținută de resursele disponibile; promovarea produselor și serviciilor bazate pe tehnologii de complexitate medie și

înaltă, cu grad de prelucrare avansat și valoare adăugată mare, precum și creșterea ponderii acestora în export.

Folosirea instrumentelor fiscale poate determina, de asemenea, stimularea economisirii prin reducerea cotei de impozitare a profitului reinvestit în scopul încurajării investițiilor destinate creșterii competitivității și eco-eficienței produselor și serviciilor și prin modificarea reglementărilor actuale privind impozitarea dobânzilor la depozitele bancare, cu impozitarea diferenței dintre dobândă și inflație.

Orizont 2020. Obiectiv național: Decuplarea creșterii economice de degradarea mediului prin inversarea raportului dintre consumul de resurse și crearea de valoare adăugată și apropierea de indicii medii de performanță ai UE privind sustenabilitatea consumului și producției.

Tinta principală este accelerarea dezvoltării în ansamblu a sectorului de servicii și a contribuției acestuia la creșterea produsului intern brut astfel încât să se atingă o pondere de circa 60-65%.

Paralel, se va stimula, prin mijloace compatibile cu economia de piață și cu reglementările UE, dezvoltarea ramurilor de producție de bunuri și servicii cu consumuri minime de energie și materiale dar cu valoare adăugată ridicată.

Se vor generaliza practicile UE de aplicare a criteriilor de performanță ecologică, economică și socială în achizițiile publice (achiziții publice durabile), de dezvoltare și implementare a tehnologiilor eco-eficiente și de conștientizare a publicului larg asupra virtutilor și avantajelor directe ale unui model sustenabil de producție și consum.

Orizont 2030. Obiectiv național: Aproximarea de nivelul mediu realizat la acea dată de țările membre UE din punctul de vedere al producției și consumului durabile.

Documentele UE și naționale consultate nu oferă date pentru stabilirea unor ținte dincolo de orizontul 2020.

D. Conservarea și gestionarea resurselor naturale

Obiectiv general SDD/UE: Îmbunătățirea gestionării resurselor naturale și evitarea exploatarea lor excesive, recunoașterea valorii serviciilor furnizate de ecosisteme.

Strategiile succesive de dezvoltare durabilă ale Uniunii Europene (2001 și 2006) tind să pună accentul într-o măsură crescândă pe conservarea și valorificarea prudentă a capitalului natural. Printre factorii determinanți ai acestei evoluții a fost conștientizarea pericolelor reale ale schimbărilor climatice cauzate de activitățile umane precum și percepția publică tot mai accentuată asupra avantajelor folosirii

unor produse si servicii curate din punct de vedere ecologic, cu efecte benefice asupra sanatatii si bunastarii oamenilor.

Orizont 2013. Obiectiv national: Reducerea decalajului existent fata de alte state membre ale UE cu privire la infrastructura de mediu, atat din punct de vedere cantitativ cat si calitativ, prin dezvoltarea unor servicii publice eficiente, cu luarea in considerare a conceptului dezvoltarii durabile si a principiului «poluatorul plateste».

Programul Operational Sectorial de “Mediu” al Romaniei 2007-2013, aprobat de Comisia Europeana in iulie 2007, este corelat cu strategiile de dezvoltare si cu celelalte

conformitatea cu directivele UE in materie, reflectand in acelasi timp interesele nationale. Programul urmareste realizarea unor obiective specifice detaliate in ceea ce urmeaza:

(a) Imbunatatire calitatii si accesului la infrastructura de apa si apa uzata prin asigurarea serviciilor de alimentare cu apa si canalizare in majoritatea zonelor urbane pana in 2015 si stabilirea structurilor regionale eficiente pentru managementul serviciilor de apa/apa uzata. (Axa prioritara 1)

Data fiind situatia infrastructurii existente in domeniul gestionarii apelor, in conformitate cu Tratatul de Aderare, Romania a obtinut perioade de tranzitie pentru conformarea cu acquis-ul pentru colectarea, descarcarea si epurarea apelor uzate municipale pana in 2015 pentru 263 aglomerari mai mari de 10.000 locuitori echivalenti (l.e.) si pana in 2018 pentru 2.346 aglomerari intre 2.000 si 10.000 l.e., precum si pana in 2015 pentru calitatea apei potabile. Se prevede promovarea unor sisteme integrate de apa si apa uzata intr-o abordare regionala pentru a oferi populatiei si altor consumatori servicii de apa la calitatea ceruta si la tarife acceptabile. Tintele propuse pentru anul 2015 (conform Directivei 2000/60/CE) sunt: constructia sau reabilitarea surselor de apa in vederea potabilizarii si a statiilor de tratare a apei potabile in 300 localitati (fata de 60 in 2006); extinderea sau reabilitarea

retelelor de distributie a apei potabile astfel ca proportia populatiei conectate la serviciile

de apa sa ajunga la 70% (fata de 52% in 2006) ; extinderea sistemelor de canalizare pentru aglomerarile de peste 2.000 locuitori la 69,1% din locuitorii echivalenti racordati in 2013, 80,2% in 2015 si 100% in 2018 (fata de 48,7% in 2005); construirea de statii de epurare a apelor uzate si reabilitarea celor existente in localitatile cu peste 2.000 locuitori pentru a realiza o acoperire de 60,6% l.e. in 2013, 76,7% in 2015 si 100% in 2018 (fata de 34,9% in 2005); sporirea volumului de apa uzata epurata corespunzator la 60% in 2015 (fata de 35% in 2006).

În corelare cu investițiile din fonduri structurale, în zonele rurale investiții în infrastructura de apă vor fi finanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR).

Până în anul 2013 se va aplica Programul (aprobat în 2005) de eliminare treptată a evacuarilor, emisiilor și pierderilor de substanțe periculoase în mediul acvatic pentru prevenirea poluării resurselor de ape interioare de suprafață, costiere, marine și subterane și limitarea periclitații ecosistemelor acvatice (Directiva 2006/11/EC). Se va asigura implementarea Directivei (1991/676/EC) privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, transpusă în legislația românească încă din anul 2000. Se vor încheia lucrările de elaborare a Planului de Amenajare pe Bazine/Spații Hidrografice (până în decembrie 2009) și a Planurilor de Management al Riscului de Inundații, inclusiv a hartilor de hazard și de risc la inundații (până în decembrie 2013).

(b) Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor prin îmbunătățirea gestionării deșeurilor și reducerea numărului de zone poluate istoric în minimum 30 de județe până în 2015. (Axa prioritară 2) România a obținut perioade de tranziție în vederea conformării cu Directivele UE pentru depozitele de deșuri municipale până în 2017; depozitarea temporară de deșuri periculoase până în 2009; depozitarea de deșuri industriale nepericuloase până în 2013.

Un număr de 177 depozite vor trebui să-și înceteze activitatea și se va asigura reducerea treptată a cantităților depuse în cele 101 depozite municipale neconforme. Până în anul 2013 se va reduce până la 2,4 milioane tone cantitatea anuală a deșeurilor biodegradabile depozitate, reprezentând 50% din totalul produs în 1995, și se vor implementa măsuri pentru reducerea considerabilă a depozitării deșeurilor de ambalaje.

Acțiunea în acest domeniu se va concentra pe punerea în aplicare a proiectelor integrate de gestionare a deșeurilor la nivel național și regional prin orientarea ierarhică a investițiilor conform priorităților stabilite: prevenire, colectare selectivă, valorificare și reciclare, tratare și eliminare. Programele de management integrat se vor extinde progresiv și în mediul rural prin instituirea unor servicii de colectare și eliminarea gropilor de gunoși necontrolate.

Se va încheia studiul, început în 2005, privind inventarierea siturilor poluate istoric și determinarea priorităților de intervenție în baza unei analize de risc drept primă fază a unei strategii pe termen lung pentru valorificarea economică sau ecologizarea și revenirea în regim natural a acestor zone.

Până în anul 2013 se prevede un grad de recuperare a materialelor utile din deșeurile de ambalaje pentru reciclare sau incinerare cu recuperare de energie de 60% pentru hârtie sau carton, 22,5% pentru mase plastice, 60% pentru sticlă, 50% pentru metale și 15% pentru lemn. Se prevăd măsuri speciale, cu termene de execuție între sfârșitul anului 2008 și 2013 pentru recuperarea deșeurilor de

echipamente electrice și electronice precum și pentru închiderea unor instalații de incinerare neconforme pentru deșeurile medicale.

Tintele propuse pentru anul 2015 vizează: crearea a 30 sisteme integrate de gestionare a deșeurilor la nivel regional/județean; închiderea a 1.500 depozite mici situate în zone rurale și a 150 depozite vechi în zonele urbane; realizarea a 5 proiecte pilot pentru reabilitarea siturilor contaminate istoric; asigurarea unor servicii îmbunătățite de salubritate și management al deșeurilor pentru un număr de 8 milioane locuitori.

Finanțarea acțiunilor prevăzute în cadrul acestei axe prioritare însumează circa 1,7 miliarde euro din care 80% se asigură din Fondul European de Dezvoltare Regională.

Aceste investiții vor fi complementare celor realizate din fonduri PHARE, ISPA Fondul de Mediu sau din alte surse.

(c) Reducerea impactului negativ asupra mediului și diminuarea schimbărilor climatice cauzate de sistemele de încălzire urbană în cele mai poluate localități până în 2015. (Axa prioritară 3)

România a obținut perioade de tranziție până în anul 2013, respectiv 2017, pentru respectarea valorilor limită de emisii (dioxid de sulf, oxizi de azot și pulberi) în vederea conformării cu Directivele UE privind reducerea emisiilor provenite din instalații mari de ardere.

Acțiunile prevăzute în POS Mediu prevăd utilizarea rațională a surselor de energie neregenerabile și, acolo unde este posibil, a surselor regenerabile sau mai puțin poluante în sistemele de încălzire urbană. Se are în vedere corelarea acestor măsuri cu programul de gestionare a apei întrucât infrastructura precară a rețelelor de încălzire municipală cauzează pierderi însemnate în rețelele de distribuție a apei.

Pentru reabilitarea sistemelor urbane de încălzire în zonele critice (*hot spots*), principalele ținte urmărite la nivelul anului 2015 se referă la implementarea celor mai bune tehnici disponibile (*best available technologies - BAT*) pentru reducerea emisiilor de dioxid de sulf (SO₂) la 15 mii tone (de la 80 mii tone în 2003) și de oxid de azot (NO_x) la 4 mii tone (de la 7 mii în 2003). Emisiile de pulberi se vor reduce de la 38,6 mii tone/an

în 2007 la sub 15,5 mii tone/an în 2013, iar cele de metale grele se vor menține sub nivelul anului 1989. Se prevede reabilitarea sistemelor de încălzire centrală în 8 municipalități, având ca rezultat o îmbunătățire substanțială a calitatii aerului și elaborarea studiilor de opțiune pentru alte 15 localități, completată cu reabilitarea depozitelor neconforme de zgură și cenușă precum și a rețelelor de distribuție a apei calde și caldurii.

Costurile totale ale îndeplinirii cerințelor de calitate a aerului din acquis-ul comunitar identificate la nivelul anului 2004 se ridică la circa 5,2 miliarde euro pentru perioada 2007-2013. Cofinanțarea efectivă din Fondul de Coeziune al UE se

va situa la nivelul de circa 230 milioane euro, cu o contribuție echivalentă din bugetul național și bugetele locale (în total circa 460 milioane euro). Măsurile pentru protecția aerului sunt susținute și prin Programul Operațional Sectorial “Cresterea competitivității economice”

(cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională) care prevede investiții pentru reducerea emisiilor de gaze poluante la nivelul instalațiilor mari de ardere care operează în sectorul energetic național. Cu toate acestea, sursele de finanțare identificate sunt evident insuficiente, necesitând un aport adițional substanțial prin intermediul împrumuturilor externe și promovării parteneriatelor public-privat.

(d) Conservarea biodiversității și a patrimoniului natural prin sprijinirea managementului ariilor protejate, inclusiv prin implementarea rețelei Natura 2000. (Axa prioritară 4)

Obiectivul principal în perioada de referință este implementarea unor sisteme adecvate de management pentru protecția naturii în vederea conservării diversității biologice, a habitatelor naturale, a speciilor de flora și fauna sălbatică. Acțiunile prevăzute vizează întărirea capacității instituționale, la nivel național și local, și atragerea participării publice (un rol important revenind ONG-urilor) pentru conformarea cu Directivele relevante ale UE, în special cele referitoare la pasări și habitate, în corelare cu dezvoltarea rețelei Natura 2000. Siturile Natura 2000 reprezintă 17,84% din suprafața țării, inclusiv 273 de situri de importanță comunitară (13,21% din suprafața).

Agentia Națională pentru Arii Protejate și Conservarea Biodiversității care devine funcțională în anul 2008 va asigura coordonarea generală a elaborării și implementării planurilor de management pentru fiecare dintre siturile desemnate pentru protejare. Tot până la sfârșitul anului 2008 se prevede definitivarea cadastrului ariilor protejate de importanță comunitară și a ghidului metodologic privind integrarea aspectelor de biodiversitate în procedura de evaluare a impactului asupra mediului.

Tintele concrete propuse pentru anul 2015 includ sporirea numărului de arii protejate și situri Natura 200 care dispun de planuri de management aprobate de la 3 în 2006 la 240 în 2015 și extinderea acestor suprafețe la 60% din totalul ariilor protejate.

Măsurile propuse pentru conservarea, reabilitarea și dezvoltarea fondului forestier în conformitate cu Planul de Acțiune al UE pentru Paduri sunt prezentate în secțiunea “Dezvoltarea rurală, agricultura, silvicultura și pescuitul” (Partea IV, Capitolul 3.2).

Finanțarea implementării măsurilor prevăzute se ridică la circa 172 milioane euro din care 80% se acoperă prin cofinanțare UE prin Fondul European de Dezvoltare Regională.

(e) Reducerea riscului de producere a dezastrelor naturale cu efect asupra

populației prin implementarea măsurilor preventive în cele mai vulnerabile zone până în 2015. (Axa prioritară 5)

Obiectivele principale vizează instituirea unui management durabil al inundațiilor în zonele cele mai expuse la risc și protejarea și reabilitarea litoralului Mării Negre. Realizarea unui nivel adecvat de protecție împotriva inundațiilor se impune datorită creșterii în intensitate a acestor dezastre naturale în ultimul deceniu. Inundațiile din 2005 și 2006 pe teritoriul României au avut efecte catastrofale, afectând peste 1,5 milioane persoane (93 morți) și producând daune grave elementelor de infrastructură (pagube totale estimate la 2 miliarde euro). Intervențiile prioritare propuse se vor implementa pe baza unei strategii pe termen lung, vizând acțiuni la nivel național și regional privind dezvoltarea graduală a infrastructurii pentru prevenirea inundațiilor și reducerea consecințelor distructive ale acestora, elaborarea unor hărți de pericol de risc și a unor metodologii precise pentru pregătirea de proiecte, management, supervizare și publicitate.

Tintele propuse la nivelul anului 2015 includ pregătirea și începerea punerii în aplicare a unui număr de 10 proiecte majore de protecție împotriva inundațiilor de care să beneficieze circa 1,5 milioane locuitori din zonele de risc și reducerea riscului de incidență a inundațiilor în zonele de intervenție cu 30%.

Orizont 2020. Obiectiv național: Atingerea nivelului mediu actual al țărilor UE la parametrii principali privind gestionarea responsabilă a resurselor naturale.

Având în vedere tintele strategice ale sectorului de mediu și măsurile preconizate pentru perioada 2008-2013, încă din această perioadă de programare vor trebui stabilite necesitățile privind modificările legislative, capacitățile și reformele administrative, inclusiv crearea de noi instituții sau redistribuirea responsabilităților pentru implementarea proiectelor din noua perioadă de programare.

În măsura în care se acoperă necesarul de finanțare pe domeniul gospodării apelor și apelor uzate, localitățile cu peste 2.000 locuitori vor avea asigurată aprovizionarea cu apă potabilă de calitate și acces la canalizare precum și dotarea cu stații de epurare a apelor uzate în proporție de 100% încă din anul 2018. Se va continua procesul de îmbunătățire a serviciilor de apă, canalizare și tratarea apelor uzate în localitățile rurale mai mici. În anul 2021 vor fi revizuite planurile de management și amenajare a bazinelor și spațiilor hidrografice. Planul de management al riscului de inundații va fi definitivat și publicat până în decembrie 2015, iar în 2018 se va face o evaluare preliminară, introducându-se ajustările necesare. Hartile de hazard și hartile de risc la inundații vor fi revizuite până în decembrie 2019 și actualizate ulterior la fiecare 6 ani. Pe baza analizei rezultatelor obținute până în 2013, vor fi reevaluate domeniile de intervenție, prioritățile

de actiune si necesarul de finantare pentru perioada urmatoare.

In privinta gestionarii deseurilor se prevede trecerea treptata de la depozitarea neselectiva la valorificarea intr-o proportie mai mare a deseurilor recuperabile, inclusiv prin transformarea deseurilor organice in compost, si utilizarea exclusiva, pentru mediul urban, a depozitelor ecologice. Se va continua actiunea de modernizare a managementului deseurilor in mediul rural.

La capitolul imbunatatirea calitatii aerului se va continua reabilitarea sistemelor centrale de incalzire, ajungandu-se la incadrarea emisiilor de SO₂, NO_x si pulberi in limitele prescrise de Directivele UE.

Vor continua actiunile initiate in perioada anterioara pentru imbunatatirea biodiversitatii si patrimoniului natural prin perfectionarea gestionarii ariilor protejate, inclusiv completarea retelei Natura 2000, adancirea studiilor de specialitate pentru fundamentarea proiectelor, introducerea si urmarirea unor noi indicatori sintetici de performanta, promovarea unor tehnologii eco-eficiente, aplicarea reglementarilor UE privind zonele maritime si gestionarea integrata a zonelor de litoral.

Se va incheia, in linii mari, elaborarea planurilor de actiune pentru prevenirea inundatiilor si interventiile in cazul dezastrelor naturale, inclusiv pentru reabilitarea celei mai mari parti a zonei de litoral.

Orizont 2030. Obiectiv national: Aproximarea semnificativa de performantele de mediu ale celorlalte state membre UE din acel an.

Romania se va alinia, in linii generale, la cerintele si standardele UE privind gestionarea apei si apelor uzate. In conformitate cu proiectiile preliminare ale Planului de management al bazinelor hidrografice, se prevede atingerea obiectivelor de mediu pentru toate corpurile de apa din Romania.

Vor fi reanalizate prioritatile de actiune in domeniul gestionarii deseurilor, imbunatatirii calitatii aerului, conservarii biodiversitatii si patrimoniului natural, precum si prevenirii dezastrelor naturale pe baza rezultatelor obtinute in perioada anterioara de referinta si se vor stabili noi obiective in conformitate cu politicile UE si tendintele predominante pe plan mondial.

E. Sanatatea publica

Obiectiv general SDD/UE: Promovarea unor servicii medicale de calitate in conditii egale si imbunatatirea protectiei impotriva amenintarilor la adresa sanatatii.

Sanatatea publica a devenit in mod oficial un domeniu care intra in competenta Uniunii Europene, in conditiile respectarii principiului subsidiaritatii, o data cu adoptarea Tratatului de la Maastricht (1993), iar prin Tratatul de la Amsterdam (1999) s-a stipulat ca toate politicile in alte domenii-cheie ale

activitatii comunitare trebuie sa tina cont de cerintele de protectie a sanatatii umane. Reglementarile, directivele, hotararile si recomandarile adoptate de-a lungul timpului in cadrul Uniunii Europene fac parte din acquis-ul comunitar si sunt obligatorii pentru statele membre. Resursele alocate domeniului sanatatii si sistemelor de sanatate in statele din nucleul central al Uniunii Europene (UE-15) se ridica la circa 8,5% din PIB, reprezentand in medie, cu variatii de la tara la tara, 1.600 euro pe locuitor.

Orizont 2013. Obiectiv national: Realizarea efectiva a accesului egal al cetatenilor la ingrijirile sanitare de baza; cresterea calitatii vietii prin imbunatatirea calitatii si sigurantei actului medical; apropierea de indicatorii de sanatate si demografici ai tarilor din nucleul central al UE in acelasi timp cu scaderea patologiei specifice tarilor subdezvoltate.

Romania nu dispune inca de o viziune strategica pe termen mediu si lung in domeniul sanatatii publice pentru atingerea parametrilor medii de performanta din celelalte tari ale Uniunii Europene si pentru integrarea organica a acestor preocupari in strategiile nationale si programele operationale sectoriale sau tematice. Planul Strategic al Ministerului Sanatatii Publice 2008-2010 ofera unele repere orientative privind desfasurarea in continuare a acestui proces si recomanda elaborarea si adoptarea unei Strategii Nationale de promovare a sanatatii si a educatiei pentru sanatate. Principalele directii de activitate stipulate in Planul Strategic pe termen scurt sunt:

(a) Cresterea accesibilitatii la serviciile medicale:

(i) Implementarea de programe nationale de sanatate care sa raspunda problemelor de sanatate publica prioritare si nevoilor grupurilor vulnerabile prin:

- Dezvoltarea capacitatii de reactie rapida la amenintarile la adresa sanatatii prin eficientizarea structurii existente de supraveghere si raspuns in privinta bolilor transmisibile, cu o capacitate de notificare si verificare imediata, 24 ore pe zi, in tot cursul anului. Componentele de evaluare, comunicare, management al riscului si monitorizare a eficacitatii interventiei se vor realiza la nivel local, regional sau national, dupa caz, si se vor aduce la cunostinta tuturor structurilor implicate.
- Reducerea impactului asupra sanatatii publice a bolilor transmisibile cu impact major (HIV, tuberculoza, infectii cu transmitere sexuala, infectii nosocomiale) precum si a bolilor cronice; focalizarea actiunilor preventive si de asigurare de servicii de baza catre populatiile aflate in situatie de risc crescut. Se au in vedere masuri precum identificarea segmentelor vulnerabile ale populatiei si a celor cu accesibilitate inechitabila; alcatuirea unor harti nationale si regionale ale facilitatilor de sanatate functionale, inclusiv prin

introducerea progresiva a sistemelor de informatii geografice digitalizate (GIS); stabilirea unor pachetele minime de ingrijiri medicale asigurate pentru grupurile vulnerabile; introducerea unor sisteme de raportare standardizata si de evaluare periodica pe baza unor indicatori specifici.

- Promovarea unor interventii asupra determinantilor starii de sanatate prin ierarhizarea factorilor de risc pe diferite grupuri de populatie; instituirea unor programe de educatie pentru sanatate si de informare asupra riscurilor, inclusiv in privinta consumului de tutun, alcool si droguri psihotrope, nivelului de sanatate si igiena in locuinte, sigurantei alimentare; evaluarea eficacitatii campaniilor de constientizare si ajustarea lor in vederea cresterii impactului pe termen lung.

- Deplasarea accentului catre serviciile preventive de sanatate si cresterea nivelului de educatie pentru sanatate a populatiei in vederea adoptarii unor tipare comportamentale sanatoase prin aducerea la cunostinta publicului si factorilor de decizie a masurilor de crestere a accesibilitatii la serviciile de ingrijire si a rezultatelor acestor servicii;

acordarea unui regim preferential pentru diseminarea acestor informatii prin mass media vizuale, audio si scrise, precum si prin crearea unor site-uri Internet specializate; intarirea cooperarii cu autoritatile locale pentru promovarea unui stil de viata sanatos la nivelul comunitatilor, scolilor etc.

(ii) Dezvoltarea si modernizarea infrastructurii furnizorilor de servicii medicale si dotarea acestora cu aparatura, echipamente si mijloace de transport specifice prin:

- Construirea a 28 spitale de urgenta noi (8 regionale universitare si 20 judetene);
- Reabilitarea a 15 spitale judetene de urgenta;
- Dotarea cu aparatura si echipamente medicale se realizeaza, prin licitatii publice deschise, atat din surse bugetare proprii cat si din imprumuturi externe;
- Dotarea cu mijloace de transport specifice prin achizitionarea a circa 1.520

ambulante pentru asigurarea serviciilor de urgenta si transport sanitar (iii) Dezvoltarea resurselor umane in concordanta cu nevoile populatiei prin:

- Identificarea unor facilitati pentru atragerea personalului medical in zone izolate, defavorizate economic precum si in specialitati deficitare. In acest scop vor fi cuantificate criteriile de stabilire a gradului de izolare si accesibilitate geografica, temporala si socioeconomica;

se vor acorda facilitati de cazare in locuinte de serviciu sau pentru construirea de locuinte proprii precum si sporuri de remunerare sau alte stimulente financiare; se va da prioritate dotarii cabinetelor medicale cu aparatura medicala de baza si mobilier;

- Identificarea unor modalitati flexibile pentru furnizarea de servicii medicale in zonele izolate si in cele defavorizate economic. Se are in vedere lansarea unor programe pilot pentru deplasarea in asemenea zone a unor echipe medicale mobile

pentru evaluarea stării de sănătate a populației și a riscurilor specifice precum și pentru desfășurarea de activități de educație pentru sănătate;

- Dezvoltarea și extinderea rețelei de asistență medicală comunitară integrată. Se prevede elaborarea unei strategii pentru dezvoltarea resurselor umane de intervenție la nivelul comunității; definirea rolului asistenților medicali comunitari și formarea profesională a acestora (angajarea a 500 persoane pe an dintre care 50 de etnie romă); producerea de materiale informative și educaționale specifice; implementarea unui sistem de indicatori pentru evaluarea performanței; dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu.

(iv) Stabilirea listei de medicamente esențiale pentru sănătatea populației care să fie acoperite total sau parțial prin sistemul de asigurări sociale de sănătate (pentru anul 2007 lista cuprindea 1.036 de denumiri comune internaționale dintre care 119 cu nivel de compensare 90% din prețul de referință și 148 cu 50%).

(b) Creșterea calității serviciilor medicale:

- Asigurarea continuității actului medical prin creșterea ponderii îngrijirilor la domiciliu, asistenței medicale primare și serviciilor de specialitate acordate în ambulator.

- Realizarea compatibilității cu sistemele de sănătate din celelalte țări membre ale UE prin adoptarea de standarde pentru produse și tehnologii medicale, formarea profesională și crearea unor rețele de informare; introducerea și utilizarea conceptelor de medicină bazată pe dovezi și evaluare a tehnologiilor medicale; standardizarea măsurilor de siguranță a pacienților.

- Creșterea competențelor profesionale ale personalului medical, în special a medicilor care reprezintă aproximativ 15-20% din personal dar influențează în cea mai mare măsură calitatea și costurile serviciilor de sănătate prin: îmbunătățirea pregătirii profesionale de bază a personalului medical prin modernizarea conținutului educațional, criterii mai severe pentru obținerea licenței de medic, standarde educaționale mai stricte pentru formarea profesională a asistenților medicali și a infirmierelor; ridicarea nivelului pregătirii de specialitate (teoretică și practică) a medicilor prin revizuirea curriculumelor de pregătire, re-evaluarea specialităților și atestărilor conform standardelor de bază practicate în UE, stabilirea unor criterii mai severe pentru evaluarea cunoștințelor profesionale dobândite prin programele de rezidențiat; creșterea abilităților de comunicare ale personalului medical.

- Introducerea unor practici medicale unitare bazate pe ghiduri de practică și protocoale clinice.

- Evaluarea spitalelor în perspectiva obținerii acreditării prin: constituirea unei Comisii Naționale de Acreditare a Spitalelor (CNAS); precizarea competențelor pe tipuri de spitale; elaborarea procedurilor, standardelor și metodologiei de acreditare; acreditarea tuturor spitalelor în termen de 5 ani (până în 2012).

- Creșterea capacității de control al costurilor.

(d) Descentralizarea sistemului sanitar:

- Delimitarea competențelor administrației publice centrale și locale prin transferul de competențe, atribuții și responsabilități către administrația publică locală și crearea unor autorități județene capabile să asigure administrarea și finanțarea activităților transferate, inclusiv încadrarea cu specialiști; preluarea de către autoritățile locale a activităților de promovare și educație pentru sănătate.

- Creșterea rolului administrației publice județene și locale în dezvoltarea și implementarea de programe de sănătate care să răspundă nevoilor specifice ale comunității prin transferul competențelor legate de recrutarea și formarea mediatorilor sanitari și asistenților comunitari precum și de evaluarea activității acestora; preluarea competențelor legate de asistența medicală, inclusiv de medicina dentară, în unitățile de învățământ.

- Descentralizarea managementului asistenței medicale spitalicești și întărirea responsabilității administrației publice locale față de cetățean prin: consultarea prealabilă a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale în vederea realizării,

într-o primă etapă, a transferului spitalelor orășenești, comunale și a centrelor de sănătate, iar în a doua etapă a spitalelor municipale în administrarea efectivă a autorităților și comunităților locale; evaluarea intermediară la 6 luni și finală după 1 an a rezultatelor obținute în fiecare etapă și operarea corecturilor necesare.

(e) Reorganizarea instituțională a Ministerului Sănătății Publice, a structurilor din subordinea sau coordonarea sa, precum și a furnizorilor de servicii de sănătate, având ca obiective: redefinirea rolului structurilor existente în elaborarea și implementarea politicilor de sănătate publică și creșterea calității serviciilor, concomitent cu creșterea rolului structurilor regionale în gestionarea problemelor de sănătate publică; înființarea

Inspectiei Sanitare de Stat care va coordona metodologic și financiar activitatea structurilor de inspecție regionale și județene; crearea unor inspecții de stat în fiecare dintre cele 8 regiuni de dezvoltare.

După cum se poate vedea din simpla enumerare a acțiunilor preconizate pe termen scurt, Planul aprobat pentru 2008-2010, deși conține obiective ambițioase în raport cu situația existentă la punctul de pornire, se axează în principal pe recuperarea unora dintre cele mai flagrante decalaje față de indicii de performanță considerați drept minimali în majoritatea statelor membre ale Uniunii Europene.

F. Incluziunea socială, demografia și migrația

Obiectiv general SDD/UE: Crearea unei societăți bazate pe incluziunea socială prin luarea în considerare a solidarității între generații și în interiorul lor și

asigurarea creșterii calitatii vietii cetatenilor ca o conditie a bunastarii individuale durabile.

Activitatile Uniunii Europene in domeniul protectiei si incluziunii sociale sunt reglementate prin deciziile Consiliului European din martie 2006 care stabilesc noi obiective si modalitati de actiune si incurajeaza cooperarea dintre statele membre potrivit metodei deschise de coordonare (*open method of coordination – OMC*). Comunicarea Comisiei Europene privind Serviciile Sociale de Interes General statueaza reperatele principale ale responsabilitatilor agentilor guvernamentale si organismelor de suport in acest domeniu. Statelor membre le revin, de asemenea, indatoriri precise in baza Pactului European pentru Tineret si a Pactului European pentru Egalitatea intre Sexe.

Cel de-al doilea Raport al Romaniei asupra realizarii Obiectivelor Mileniului convenite in cadrul ONU, aprobat la 18 septembrie 2007, releva faptul ca o buna parte dintre obiectivele asumate in 2003 si care prezinta relevanta pentru problematica incluziunii sociale au fost indeplinite, unele dintre acestea in avans, creand premisele pentru o imbunatatire substantiala a situatiei pana in anul 2013 si in perioadele urmatoare.

Aceste politici vor trebui sa vizeze, de asemenea, in mod prioritar, stabilizarea si redresarea intr-un orizont de timp realist a situatiei demografice care a intregit tendinte negative alarmante in ultimele doua decenii.

Orizont 2013. Obiectiv national: Crearea unui cadru legislativ, institutional si participativ modern pentru reducerea riscurilor de saracie si excluziune sociala, promovarea coeziunii sociale, egalitatii de sanse si diversitatii culturale, precum si pentru gestionarea responsabila a fenomenelor demografice si migratiei.

Programul Operational Sectorial Resurse Umane 2007-2013 (POS RU), aprobat in octombrie 2007, contine un capitol distinct consacrat incluziunii sociale (Axa prioritara 6), insa prevederi relevante in acest sens se regasesc, practic, in toate strategiile nationale si programele sectoriale.

Grupurile tinta identificate in acest Program includ: populatia roma, persoanele cu dizabilitati, tinerii care parasesc sistemul de stat pentru protectia copilului, femeile, familiile cu mai mult de 2 copii, familiile monoparentale, copiii in situatii de risc, infractorii si fostii delincventi, persoanele dependente de droguri si alcool, persoanele fara adapost, victimele violentei domestice, persoanele infectate cu HIV/SIDA, persoanele afectate de boli profesionale, refugiatii si azilantii. La acestea se adauga problemele specifice ale copiilor ai caror parinti se afla la munca temporara in strainatate si care se afla in ingrijirea unor persoane varstnice sau altor membri de familie (reprezentand, potrivit sondajelor recente, intre 1/3 si 1/5 din numarul total al familiilor din unele zone rurale).

Orizont 2020. Obiectiv național: Promovarea consecventă, în noul cadru legislativ și instituțional, a normelor și standardelor UE cu privire la incluziunea socială, egalitatea de șanse și sprijinirea activă a grupurilor defavorizate; punerea în aplicare, pe etape, a Strategiei Naționale pe termen lung privind populația și fenomenele migratorii.

Obiectivele operaționale prioritare avute în vedere pentru această perioadă includ:

- Consolidarea capacității instituționale pentru asigurarea actualizării permanente și implementării politicilor de incluziune și solidaritate socială și optimizarea coordonării între instituțiile publice, mediul de afaceri și societatea civilă;
- Întărirea capacității autorităților locale de a identifica în mod corect prioritățile, de a administra eficient realizarea proiectelor și fondurile alocate în acest scop, de a mobiliza participarea activă a comunităților;
- Dezvoltarea și implementarea unui sistem de pensii și ajutoare sociale mai echitabil și modern;
- Asigurarea unei abordări integrate privind incluziunea activă a grupurilor dezavantajate prin combinarea măsurilor personalizate de asistență în cadrul comunităților, în centre rezidențiale sau la domiciliu cu acțiuni de integrare pe piața muncii;
- Inițierea și promovarea unor inițiative românești proprii în cadrul instituțiilor UE în domeniul incluziunii sociale, inclusiv adoptarea unor reglementări unitare la nivelul întregii Uniuni Europene privind problematica specifică a comunităților rome.
- Reducerea populației în vârstă de muncă (15-64 ani) cu circa 1,2% față de 2007, paralel cu o scădere a populației inactive de aproape 13% datorită efectelor creșterii economice și cu sporirea cu 5,3% a ratei de ocupare a populației în vârstă de muncă. În aceste condiții, deficitul de forță de muncă este probabil să se mențină, ceea ce va impune gestionarea adecvată a circulației externe a forței de muncă și aplicarea unor programe speciale de admisie a anumitor categorii profesionale din străinătate.
- Evaluarea primelor rezultate ale Strategiei Naționale privind Populația României și revizuirea, pe aceasta bază, a țintelor și modalităților de acțiune pentru perioada următoare.

Orizont 2030. Obiectiv național: Aproximarea semnificativă de nivelul mediu al celorlalte state membre ale UE în privința coeziunii sociale și calității serviciilor sociale.

G. Sărăcia globală și sfidările dezvoltării durabile

Obiectiv general SDD/UE: Promovarea activă a dezvoltării durabile la nivel global și asigurarea punerii de acord a politicilor interne și externe ale Uniunii Europene cu principiile dezvoltării durabile și angajamentele sale în această privință.

Pentru realizarea acestui obiectiv, statele Uniunii Europene și-au propus să sporească volumul ajutorului de dezvoltare pentru țările în curs de dezvoltare la 0,7% din produsul intern brut până în anul 2015, cu ținta intermediară de 0,56% din PIB în 2010, urmând să-și mențină alocările la un nivel superior acestei cifre după 2015. Statele membre care nu au atins încă nivelul de 0,51% din PIB se angajează să atingă acest nivel, în cadrul propriului proces de alocare bugetară, până în anul 2010. (de verificat: rămâne sau se scoate ?)

În cazul statelor membre care au aderat la Uniunea Europeană după 2002 se prevede atingerea nivelului minimal de asistență pentru dezvoltare de 0,17% din PIB în 2010 și de 0,33% în 2015. România se încadrează în această categorie.

Orizont 2013. Obiectiv național: Implementarea instrumentelor legislative și instituționale aferente statutului României de țară donatoare de ajutor pentru dezvoltare conform obligațiilor de stat membru al UE, stabilirea priorităților și modalităților de acțiune și alocarea în acest scop a circa 0,25% din PIB, cu ținta intermediară de 0,17% din PIB în 2010.

Modalitățile de participare a României la politica UE de cooperare pentru dezvoltare au format obiectul discuțiilor cu partenerii europeni încă din perioada negocierilor de aderare și sunt reglementate printr-o strategie aprobată de Guvern. Pentru implementarea acestei strategii și coordonarea acțiunilor la nivel guvernamental s-a constituit un compartiment special în cadrul Ministerului Afacerilor Externe care a inițiat, în colaborare cu Programul ONU pentru Dezvoltare, un sistem de cicluri de formare pentru administratorii de programe de asistență.

Orizont 2020. Obiectiv național: Conturarea domeniilor specifice de aplicare a expertizei și resurselor disponibile în România în slujba asistenței pentru dezvoltare și alocarea în acest scop a circa 0,50% din PIB.

Orizont 2030. Obiectiv national: Alinierea completa a Romaniei la politicile Uniunii Europene in domeniul cooperarii pentru dezvoltare, inclusiv din punctul de vedere al alocarilor bugetare ca procent din PIB.

Strategia UE pentru Dezvoltare Durabila nu prevede obiective cantitative sau calitative precise in afara celor prevazute in Agenda Lisabona, directivele sectoriale, programele si instrumentele convenite. Detalierea obiectivelor tinta pe orizonturi de timp se face pe baza prioritatilor nationale, in congruenta cu documentele si practicile curente ale UE.

H. Educatie si formare profesionala

Imbunatatirea radicala si diversificarea a ofertei educationale a intregului sistem de invatamant si formare profesionala din Romania este recunoscuta ca un obiectiv prioritar de importanta strategica si o conditie obligatorie pentru transpunerea in fapt a principiilor dezvoltarii durabile pe termen mediu si lung. Se are in vedere si faptul ca reformele de sistem si investitiile de efort si resurse in acest domeniu prezinta un inalt grad de inertialitate, capacitatea de absorbtie fiind un factor determinant, iar rata de rentabilitate este mica pe termen scurt, rezultatele tangibile devenind evidente abia numai dupa un numar insemnat de ani.

In societatea romaneasca exista o larga recunoastere a faptului ca educatia reprezinta factorul strategic al dezvoltarii viitoare a tarii prin contributia sa esentiala la modelarea multidimensionala si anticipativa a capitalului uman. Educatia este perceputa ca o cale spre dezvoltarea durabila care, in fapt, este un proces de invatare sociala in cautare de solutii inovative.

O viziune de ansamblu asupra pachetului de masuri legislative, institutionale si de orientare generala precum si asupra necesarului realist de finantare este inca in curs de elaborare. Baza acestui proces complex o reprezinta Strategia de la Lisabona, Orientarile Strategice Comunitare privind Coeziunea, Comunicarea Comisiei Europene privind societatea informationala, programul de lucru « Educatia si formarea profesionala orizont 2010 » si programul de actiune integrat in domeniul invatarii pe intregul parcurs al vietii 2007-2013, precum si prevederile Declaratiei de la Bologna (1999), Obiectivele Mileniului stabilite in anul 2000, ale Deceniului ONU pentru Educatie si Dezvoltare Durabila 2005-2014 si ale Strategiei pe aceasta tema convenite in 2005, la Vilnius, sub egida Comisiei Economice ONU pentru Europa (UNECE).

Orizont 2013. Obiectiv national: Dezvoltarea capitalului uman si cresterea competitivitatii prin corelarea educatiei si invatarii pe tot parcursul vietii cu piata muncii si asigurarea oportunitatii sporite pentru participarea viitoare pe o piata a muncii moderna, flexibila si inclusiva a 1,65 milioane persoane.

Se urmărește în acest fel calificarea și recalificarea, potrivit noilor exigente ale pieței naționale a muncii și cerințelor de competitivitate în Piața Unică a UE a unui echivalent de 18% din totalul populației ocupate în 2006. Ținând seama de rezultatele nesatisfăcătoare obținute în perioada 2000-2006, se porneste de la constatarea că unele ținte stabilite prin Strategia de la Lisabona (o rată medie de 70% de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani; reducerea ratei de parasire timpurie a școlii sub 10%; sporirea la 85% a populației în vârstă de 15-64 ani care a absolvit cel puțin învățământul secundar superior) nu vor putea fi atinse, în cazul României, până în anul 2010, necesitând o reevalonare realistă, adaptată la condițiile specifice existente. Va fi nevoie de eforturi susținute chiar și pentru atingerea țintei asumate în cadrul Obiectivelor Mileniului astfel ca, până în 2012, copiii din mediul rural să finalizeze ciclul complet de învățământ primar și gimnazial în proporție de cel puțin 95%. În aceste condiții, accentul principal al ansamblului de politici și acțiuni avute în vedere până în anul 2013 se va pune pe menținerea și accelerarea tendințelor deja conturate pentru recuperarea decalajelor față de nivelul actual de performanță al celorlalte state membre ale UE.

Orizont 2020. Obiectiv național: Atingerea nivelului mediu de performanță al UE-27 în domeniul educației și formării profesionale, cu excepția serviciilor în mediul rural și pentru grupurile dezavantajate unde țintele sunt cele ale UE pentru 2010.

Orizont 2030. Obiectiv național: Situatia sistemului de învățământ și formare profesională din România la nivelul performanțelor superioare din UE-27; apropierea semnificativă de nivelul mediu al UE în privința serviciilor educaționale oferite în mediul rural și pentru persoanele provenite din medii dezavantajate sau cu dizabilități.

I. Cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică. Inovația

Orizont 2013. Obiectiv național general : Atingerea mediei UE la indicatorii de bază ce descriu structura și performanța sistemului de cercetare, dezvoltare și inovare.

Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovație 2007-2013 elaborată, în urma unei largi consultări cu factorii interesați, sub egida Autorității Naționale pentru Cercetare Științifică în decembrie 2006 și însoțită de Guvernul României în 2007 cuprinde o evaluare critică a situației actuale, viziunea generală pentru viitor, detalierea obiectivelor strategice, aplicații privind cercetarea exploratorie și de frontieră, prioritățile investiției

publice și promovarea inovării, precum și măsurile concrete de implementare și monitorizare a Strategiei. În elaborarea Strategiei s-au avut în vedere coerența cu principalele documente specifice ale UE (în special Strategia Lisabona revizuită-2005, participarea la Programul Cadru 7 pentru știință și tehnologie și la alte instrumente de colaborare specifice) precum și complementaritatea și sinergia cu politicile generale, strategiile sectoriale și programele operationale adoptate pe plan național.

În acest scop au fost definite trei obiective strategice:

(a) Crearea de cunoștințe prin obținerea unor rezultate științifice și tehnologice de varf, creșterea vizibilității internaționale a cercetării românești și transferul rezultatelor în economie și societate, ameliorarea substanțială, calitativă și cantitativă, a performanței capitalului uman din cercetare, inclusiv prin dezvoltarea unor poli de excelență;

(b) Creșterea competitivității economiei românești prin promovarea inovării cu impact efectiv la nivelul agenților economici, accelerarea transferului tehnologic, deplasarea accentului spre exerciții de rezolvare a problemelor complexe (problem solving) cu aplicabilitate directă, stimularea parteneriatelor cu firmele din sectoarele producției și serviciilor pe baze competitive, crearea de centre de competență și platforme tehnologice;

(c) Creșterea calității sociale a cercetării prin generarea de soluții conceptuale și tehnologice cu impact direct în elaborarea și implementarea politicilor publice și corelarea acestora în special în domenii precum sănătatea publică, protecția mediului, infrastructura, amenajarea teritoriului și gestionarea durabilă a resurselor naționale pe baze eco-responsabile.

Pentru implementarea acestei viziuni strategice sunt prevăzute obiective specifice, unele dintre acestea continuând și ținte numerice cu referință la media UE:

Orizont 2020. Obiectiv general: Incadrarea cercetării românești în fluxul principal al evoluțiilor științifice și tehnologice din UE; generalizarea activităților inovative; apariția unor centre de excelență cu impact internațional.

Se are în vedere perfecționarea în continuare a cadrului legislativ, regulatoriu și instituțional, dezvoltarea interfetei cu firmele inovative și promovarea cofinanțării cu

capitalul privat. Cheltuielile publice pentru cercetare-dezvoltare-inovare în universități și unități specializate se vor ridica la cel puțin 3% din PIB.

Orizont 2030. Obiectiv general: Statoinicirea principalelor elemente ale societății și economiei bazate pe cunoaștere; contribuții esențiale ale cercetării românești la realizarea obiectivelor complexe ale dezvoltării durabile.

PARTEA a II-a

Dezvoltarea durabilă a regiunii 7 Centru

Capitolul 2. Obiective, prioritati, masuri

Strategia de dezvoltare a Regiunii “CENTRU” cuprinde principalele directii de dezvoltare viitoare ale regiunii, ea reprezentand sinteza Planului de Dezvoltare Regional⁴³.

Obiectivul strategic

Asa cum o prezinta analiza socio-economica a Regiunii, evolutia indicatorilor economici a cunoscut o scadere dupa 1990, dupa care s-a instalat un proces de stabilizare si este de remarcat in ultimii ani o tendinta pozitiva de crestere.

Regiunea CENTRU se bucura de o pozitie strategica favorizată, care a condus la crearea si dezvoltarea unei bune infrastructuri de drumuri si feroviara, prin care sunt legate cele mai indepartate puncte geografice ale tarii. De asemenea, Regiunea are granite comune cu 6 din cele 7 regiuni, ceea ce favorizeaza activitatile comerciale si mobilitatea populatiei celorlalte regiuni catre Regiunea CENTRU pentru practicarea turismului.

In ultimii ani economia regionala a trecut printr-un proces intens de restructurare economica a unor mari fabrici si mine nerentabile, unele dintre ele avand un impact negativ asupra mediului. Economia si viata sociala este marcata profund de restructurare, dar exista capacitate substantiala prin revitalizarea industriei si a serviciilor de a absorbi forta de munca disponibilizata. Odata cu procesul restructurarii, centrele traditionale industriale si-au pierdut din caracterul lor dominant, crescand astfel mobilitatea sociala, una dintre directii fiind dinspre urban spre rural.

Avand in vedere situatia socio-economica si disparitatile existente la nivel regional, si tinand cont de obiectivele dezvoltarii regionale in Romania (stabilite prin legea 315/2004), obiectivul strategic global este **utilizarea eficienta a tuturor resurselor fizice si umane, in scopul dezvoltarii unei economii performante in corelatie cu conservarea mediului si a patrimoniului, care sa duca pe termen lung la armonizarea coeziunii economice si sociale la nivelul regiunii “Centru”**

Orientarea de baza a strategiei regiunii o constituie potentarea punctelor tari ale regiunii in vederea valorificarii oportunitatilor de crestere si minimizarea efectelor punctelor slabe prin eliminarea factorilor care blocheaza dezvoltarea.

---

⁴³ La baza intocmirii acestei strategii stau analizele realizate de colectivul Agentiei pentru Dezvoltare Regionala “CENTRU”, ale grupurilor de lucru subregionale, precum si sugestiile si ideile primite de la diversi actori de la nivelul Regiunii “CENTRU” implicati in probleme de dezvoltare economica si sociala.

În esență, strategia urmărește luarea unor măsuri care să permită redresarea economică a regiunii și îmbunătățirea situației zonelor cu întârzieri în dezvoltare, luând în considerare protecția socială și conservarea mediului.

Măsurile prin care se urmărește implementarea strategiei vizează patru câmpuri de acțiune:

- infrastructura;
- economia ;
- mediul ;
- resursele umane.

Obiectivele specifice

- 1) Îmbunătățirea generală a calității transportului regional cu respectarea condițiilor de protecția mediului;
- 2) Creșterea prosperității locuitorilor regiunii prin dezvoltarea întreprinderilor Mici și Mijocii și crearea de noi locuri de muncă;
- 3) Creșterea rolului turismului în economia regiunii prin investiții directe, promovare și îmbunătățirea serviciilor turistice;
- 4) Creșterea nivelului de trai al locuitorilor de la sate prin diversificarea activităților economice în condițiile conservării patrimoniului natural și istoric;
- 5) Ridicarea performanțelor economice prin sprijinirea cercetării, a transferului de tehnologie și dezvoltarea rețelelor informaționale pentru afaceri;
- 6) Reducerea somajului prin îmbunătățirea angajării și a adaptabilității forței de muncă, promovarea oportunităților egale, îmbunătățirea pregătirii și combaterea excluziunii sociale.

Principalele direcții de dezvoltare a regiunii

a) Dezvoltarea economică prin:

- restructurarea ramurilor industriale nerentabile;
- stimularea activităților economice performante;
- modernizarea și diversificarea activităților;
- promovarea unui turism modern și eficient;
- creșterea ponderii IMM-urilor în ansamblul activităților economice;
- modernizarea agriculturii și exploatarea rațională a pădurilor;
- promovarea serviciilor destinate sustinerii activităților economice;
- alinierea la standardele europene și internaționale în vederea creșterii exporturilor.
- utilizarea mai eficientă a energiei.

b) Îmbunătățirea utilizării resurselor umane prin:

- înlesnirea accesului la educație pentru toți cetățenii din regiune;

- asigurarea accesului la servicii medicale de calitate in toate zonele regiunii;
  - cresterea gradului de ocupare a fortei de munca prin dezvoltarea unor programe destinate tinerilor, femeilor si somerilor;
  - cresterea gradului de protectie sociala pentru someri, prin masuri active;
  - cresterea performantelor fortei de munca;
  - stimularea spiritului antreprenorial;
  - imbunatatirea managementului;
  - dezvoltarea potentialului de cecetare-dezvoltare si de inovare;
  - programe de sustinere sociala a categoriilor defavorizate.
- c) Imbunatatirea infrastructurii fizice si de sustinere a dezvoltarii economice si sociale prin:**
- reabilitarea si dezvoltarea infrastructurii de transport, comunicatii, energetice si edilitare;
  - dezvoltarea infrastructurii de sustinere a activitatiilor economice (centre de inovare si transfer de tehnologie,parcuri industriale,centre de consultanta, etc.);
  - reabilitarea infrastructurii serviciilor publice (spitale, scoli, orfeline etc.);
  - dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare a localitatilor.
- d) Protejarea mediului si conservarea patrimoniului natural, istoric si cultural al localitatiilor:**
- crearea unui parteneriat eficient intre organele administratiei publice si populatie in vederea dezvoltarii durabile a localitatilor;
  - protejarea si promovarea patrimoniului natural, cultural si istoric al localitatilor;
  - conservarea valorilor particulare ale localitatilor prin intarirea identitatii lor si prin incadrarea constructiilor intr-o estetica traditionala;
  - imbunatatirea gospodarii deseurilor menajere si industriale;
  - imbunatatirea protectiei mediului impotriva calamitatilor naturale si dezastrelor ecologice;
  - incurajarea practicarii meseriilor traditionale;
  - conservarea biodiversitatii la nivel regional;
  - reducerea poluarii mediului si reconstructia ecologica a zonelor degradate;

PRIORITATI

Prioritate 1.Dezvoltarea infrastructurii locale și regionale (transport, mediu, reabilitare urbană, utilități publice,infrastructură socială – școli, spitale etc.)

A. Obiective

- imbunatatirea accesibilitatii spre zonele si centrele cu potential economic care inregistreaza intarzieri in dezvoltare;
- protectia mediului si prezervarea resurselor naturale;
- imbunatatirea serviciilor de sanatate, serviciilor sociale si a accesului la educatie si pregatire.

B. Rezultate asteptate

- cadrul favorabil atragerii de investitii si implicit crearea de noi locuri de munca sustenabile;
- imbunatatirea infrastructurii regionale de transport va duce la crearea de legaturi directe si rapide intre polii economici de dezvoltare si coridoarele pan-europene cu efect direct asupra imbunatatirii mediului de afaceri;
- pe termen lung, imbunatatirea infrastructurii de transport va duce la ridicarea pregatirii si a mobilitatii populatiei si in consecinta a accesului la munca si educatie;
- armonizarea cu standardele europene in domeniul asigurarii calitatii apei potabile, a tratarii apelor menajere, are drept scop asigurarea unui standard de viata ridicat al locuitorilor;
- conservarea, protectia si igienizarea mediului prin retehnologizarea, utilizarea de tehnologii nepoluante si asanarea zonelor degradate prin activitati industriale va duce la un mediu mai curat cu efecte directe asupra starii de sanatate a locuitorilor si a cresterii sperantei de viata a acestora;
- implementarea actiunilor va duce la stimularea parteneriatului intre administratia publica, ONG-uri si firmele private in scopul crearii unei infrastructuri capabile sa asigure valorificarea deseurilor prin aplicarea unor tehnologii noi si nepoluante;
- va creste numarul de societati comerciale specializate in colectarea si valorificarea deseurilor si implicit se vor crea noi locuri de munca;
- actiunile vor avea si un efect indirect asupra cresterii gradului de educatie a populatiei in ceea ce priveste asigurarea unui mediu de viata curat si sanatos;
- modernizarea si reabilitarea infrastructurii sistemului educational si de sanatate in concordanta cu nevoile de dezvoltare integrata, economica si sociala,

pe termen mediu și lung a localităților va avea drept rezultat creșterea standardului de viață al locuitorilor;

-creșterea rolului instituțiilor de învățământ în construcția competitivității regionale;

-îmbunătățirea calității serviciilor medicale în regiune mai ales în zonele cu rămânere în urmă;

-reducerea inegalităților în accesul la servicii de sănătate de calitate și educație.

C. Măsuri

Măsura 1.1 Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport și comunicații

a) Obiective Specifice:

-reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii fizice locale și regionale, cu scopul de a crea cadrul favorabil atragerii de investiții, promovării creșterii economice și creării de locuri de muncă sustenabile;

-îmbunătățirea infrastructurii regionale de transport dintre poli economici și coridoarele pan-europene ;

- facilitarea accesului la zonele industriale, turistice și spre zonele izolate din Regiune ;

-sprijinirea sectorului de servicii regionale care asigură crearea și dezvoltarea de rețele de comunicații

b) Tipul intervenției: Scheme de sprijin prin granturi

c) Tipul acțiunii și aspectul tehnic:

dezvoltarea rețelei de comunicații în zonele izolate și la obiectivele turistice necuprinse în aria de acoperire actuală; îmbunătățirea infrastructurii regionale de transport între poli economici și coordonatele pan-europene.

d) Beneficiari: autorități publice sau instituții de stat care vor fi proprietarii legali ai infrastructurii realizate.

e) Programarea acțiunii: 2007-2013

Măsura 1.2. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare și de protecția mediului;

a) Obiective Specifice:

-asigurarea unui standard de viață ridicat pentru locuitorii Regiunii Centru prin armonizarea cu standardele europene în domeniul calității apei potabile, a tratării apelor menajare și în gestionarea deșeurilor;

-implementarea acțiunii de comunautare în domeniul protecției mediului;

-creșterea oportunităților de investiții în special în domeniul turismului și al activităților de protecție a mediului.

b) Tipul intervenției: Scheme de sprijin prin granturi și credite.

c) Tipul acțiunii și aspectul tehnic:

- Instalații de captare și distribuție a apei au capacități reduse, care determină discontinuități în aprovizionarea unor orașe. În 2002 se înregistrează scăderi la jumătate ale volumului de apă potabilă și ale consumului mediu de apă potabilă/locuitor față de anul de referință 1990. Doar 20,8% din localitățile Regiunii CENTRU erau alimentate cu apă potabilă; după lungimea rețelei de apă potabilă Regiunea Centru se situează pe poziția a IV-a în rândul celorlalte regiuni. În mediul rural se află doar 35% din rețeaua de distribuție.
- Rețeaua de canalizare publică acoperă doar 5,9% din localități, dintre care 46% sunt municipii și orașe, restul de 54% se află în rural. Din punct de vedere a rețelei de canalizare, Regiunea se situează pe locul al III-lea față de celelalte regiuni. Dacă ne raportăm la rețeaua totală de distribuție a apei, lungimea rețelei de canalizare acoperă doar 45,4%. De aici rezultă faptul că există numeroase străzi, care deși au rețele de distribuție a apei, nu au rețele de canalizare, apele uzate menajere fiind de cele mai multe ori aruncate la suprafața solului, poluând mediul.
- Energia termică este distribuită în 41 de localități (2,1%), din care 35 sunt urbane. Numărul localităților în care se distribuie energie termică în sistem centralizat s-a redus în ultimii ani datorită costurilor ridicate cât și a gasirii unor soluții alternative din partea consumatorilor.

Proiectele se vor axa pe încurajarea de noi tehnologii, reabilitarea și modernizarea sistemului de canalizare, managementul deșeurilor în orașe mici și mijlocii, managementul deșeurilor sanitare, construirea, extinderea și reabilitarea de rampe ecologice pentru deșeurile industriale, monitorizarea calității apei, noi tehnologii, reabilitarea și modernizarea sistemului de alimentare cu apă.

d) Beneficiari: autorități publice locale și județene, instituții publice, societăți comerciale, organizații neguvernamentale

e) Programarea acțiunii: 2007-2013

Măsura 1.3. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii educaționale și de sănătate

a) Obiective Specifice:

- îmbunătățirea condițiilor de învățământ și a calității pregătirii profesionale;

-oportunitati egale pentru elevi aflati in situatii defavorizante (in special mediul rural si populatia rroma) ;

-modernizarea infrastructurii sociale si de sanatate si dezvoltarea acesteia mai ales in zonele rurale;

b) Tipul interventiei: Scheme de sprijin prin granturi si credite subventionate

c) Tipul actiunii si aspectul tehnic:

Multe unitati sanitare prezinta necesitati de reabilitare a cladirilor, precum si de innoire a echipamentelor existente si de achizitionare de noi echipamente medicale performante si necesare derularii activitatilor specifice.

Situatia precara din sistemul sanitar rural se datoreste in mare parte existentei unei retele de transport si comunicatii cu mediul urban slab dezvoltate sau prost intretinute, lipsei echipamentelor sanitare, instabilitatii cadrelor sanitare si unei educatii igienico-sanitare necorespunzatoare.

La nivelul Regiunii Centru se va urmări creșterea calitatii serviciilor sanitare, cu preponderență în spațiul rural unde aceste servicii sunt inferioare calitativ în comparație cu cele existente în urban. Măsură va avea în vedere creșterea calitatii serviciilor sanitare, prin mărirea numărului de unități sanitare umane și veterinară (dispensare, cabinete medicale, farmacii, etc.) și în mod implicit, creșterea gradului de sănătate al populației.

Proiectele finanțate vor avea în vedere amenajarea, reabilitarea de spitale, dispensare, cabinete medicale cu preponderență în mediul rural, amenajarea, reabilitarea de grădinițe, școli, universități, amenajarea de unități sanitare și veterinară, dotarea școlilor și reabilitarea școlilor.

Prioritatea 2. Sprijinirea afacerilor

A. Obiective

-stimularea creării de noi societăți comerciale și a dezvoltării celor existente din domeniul productiv și al serviciilor; prin creșterea calitatii produselor și a serviciilor ;

-dezvoltarea competitivității economiei regionale prin stimularea activităților de promovare a produselor;

-sprijinirea dezvoltării unui mediu mult mai favorabil pentru competitivitatea afacerilor prin dezvoltarea infrastructurii de afaceri

B. Rezultate asteptate

- prin stimularea crearii de noi societati comerciale si a dezvoltarii celor existente din domeniul productiv si al serviciilor se preconizeaza cresterea competitivitatii regionale;
- modernizarea tehnologiilor va duce la cresterea productivitatii muncii si a calitatii produselor si a serviciilor;
- vor apare noi locuri de munca si va scadea rata somajului;
- prin activitatile de promovare bunurile si serviciile de calitate din Regiunea Centru vor gasi noi pietele de desfacere;
- atragerea de noi investitii in *Reginea CENTRU*;
- stimularea cooperarii dintre sectorul public si cel privat;

C. Masuri

Măsura 2.1. Crearea și dezvoltarea IMM-urilor în sectorul productiv și de servicii;

a) Obiective Specifice:

- dezvoltarea IMM-urilor existente cu scopul de a crea noi locuri de munca si a proteja locurile de munca existente mai ales in zonele dezavantajate;
- diversificarea activitatilor economice in zonele afectate de restructurare;

b) Tipul interventiei: Scheme de sprijin prin granturi si credite subventionate pentru productie si servicii.

c) Tipul actiunii si aspectul tehnic:

Comparativ cu celelalte Regiuni, Regiunea Centru se afla pe locul 4 in ce priveste cifra de afaceri a IMM (10,8% din totalul la nivelul Romaniei).

Investitiile straine s-au orientat in principal catre IMM-uri, dar se inregistreaza investitii substantiale si in firme cu peste 250 de angajati. Principalele ramuri economice care au exercitat atractie pentru capitalul strain sunt: industria lemnului, industria alimentara, produse lactate, industria medicamentelor si industria chimica, industria de confectii. In ceea ce priveste investitiile straine pe cap de locuitor, Regiunea Centru se situeaza pe locul 3 pe tara cu o valoare de 107,4 USD/locuitor in anul 2000, inaintea ei se situeaza Regiunea Bucuresti-Ilfov cu 1319 USD/locuitor si Regiunea Vest cu 229,4 USD/locuitor.

Măsura 2.2. Promovarea produselor industriale și a serviciilor pe piața internă și externă;

a) Obiective Specifice:

- cresterea competitivitatii firmelor prin stimularea imbunatatirii calitatii produselor;
- cresterea exporturilor prin promovarea produselor regionale pe pietele internationale.

b) Tipul intervenției: Scheme de sprijin prin granturi

c) Tipul acțiunii și aspectul tehnic:

Îmbunătățirea calitatii produselor și a serviciilor prin introducerea conceptului modern de marketing al produselor și a practicilor europene în domeniul standardizării și certificării produselor.

Se va acorda sprijin societăților comerciale pentru accesul la baze de date specializate și informații privind piața, participarea la târguri relevante regionale, naționale și internaționale, expoziții, misiuni comerciale și vizite la alte companii, cercetarea pieței, pregătirea unor planuri de marketing specifice companiei.

d) Programarea acțiunii: 2007-2013

Masura : 2.3. Dezvoltarea afacerilor prin crearea unor locații specifice.

a) Obiective Specifice:

- atragerea de noi investiții prin asigurarea unor locații dotate corespunzător din punct de vedere tehnic;
- crearea de noi locuri de muncă;
- creșterea numărului de firme nepoluante care creează valoare adăugată mare;

b) Tipul intervenției: Scheme de sprijin prin granturi și credite subvenționate

c) Tipul acțiunii și aspectul tehnic:

Sprijinul financiar va fi acordat proiectelor care urmăresc să îmbunătățească și să dezvolte infrastructura afacerilor și celor care contribuie la o creștere a eficienței în general a vieții economice a județelor și localităților precum și a atractivității acestora prin realizarea unei infrastructuri de utilități care să stimuleze investițiile economice.

Crearea unui cadru pentru atragerea investițiilor locale și străine în întreprinderi și susținerea locurilor de muncă create, precum și crearea unor parcuri industriale, parcuri tehnologice, incubatoare de afaceri sau alte modalități de facilitare și atragere a investițiilor sunt acțiunile prevăzute. Proiectele vor răspunde nevoilor regionale de dezvoltare economică și vor trebui să corespundă cu cerințele unei dezvoltări sustenabile.

Prioritatea 3. Dezvoltarea Turismului

1. Obiective

- mărirea atractivității și a competitivității zonelor turistice cu potențial natural și multicultural prin îmbunătățirea infrastructurii;

- crearea de noi atracții, produse și întreprinderi în diferite zone turistice;
- creșterea veniturilor generate de către capacitățile turistice prin îmbunătățirea serviciilor.

2.Rezultate asteptate

- atragerea de noi investiții prin asigurarea unor locații turistice dotate corespunzător din punct de vedere tehnic;
- creșterea calitatii și diversificarea serviciilor;
- menținerea locurilor de muncă existente și crearea de noi locuri de muncă;
- îmbunătățirea calitativă a marketingului turistic ;
- îmbunătățirea imaginii turistice a Regiunii CENTRU,
- promovarea de mărci turistice regionale;
- creșterea numărului de turiști și diversificarea segmentelor țintă de turiști corespunzător diversificării ofertei;

3.Masuri:

Masura : 3.1. Dezvoltarea infrastructurii în turism

a) Obiective Specifice:

- creșterea atractivității turistice a Regiunii prin modernizarea și reabilitarea infrastructurii;
- creșterea veniturilor prin turism prin îmbunătățirea bazelor sportive și agrement în zonele turistice;

b) Tipul intervenției: finanțări nerambursabile, credite subvenționate

c) Tipul acțiunii și aspectul tehnic:

Potentialul turistic foarte divers și încă puțin exploatat poate fi valorificat printr-o dotare corespunzătoare (partii de schi, piste de biciclete, schi-lifturi, etc.), prin amenajarea de stațiuni turistice care să ofere o infrastructură turistică modernă. De aceea, se va urmări promovarea unor proiecte care vor avea ca scop dezvoltarea infrastructurii pentru turism, proiecte care să ducă la creșterea eficienței activității economice din zonă, la o mai bună ocupare a forței de muncă și în final la îmbunătățirea nivelului de trai din zonele turistice.

Regiunea de dezvoltare CENTRU, care se identifică parțial cu Regiunea istorică Transilvania, dispune de foarte numeroase obiective de patrimoniu, unele dintre ele de interes internațional și național: cetăți, monumente istorice, monumente de arhitectură. O parte din acestea se află într-o stare accentuată de degradare și necesită restaurare.

Masura 3.2. Dezvoltarea, diversificarea si promovarea ofertei turistice;

a) Obiective Specifice:

- cresterea performanelor firmelor care actioneaza in domeniul turismului prin imbunatatirea serviciilor de informare;
- promovarea eficienta a produsului turistic prin participarea la targuri de turism, seminarii si congrese, etc.

b) Tipul interventiei: Scheme de sprijin prin granturi si credite subventionate

c) Tipul actiunii si aspectul tehnic:

Rețelele turistice tematice la nivel regional sunt slab dezvoltate sau inexistente, promovarea turistica este insuficienta si utilitatile turistice nemodernizate cu dotare tehnica si marketing turistic necorespunzatoare.

Punerea in valoare a obiectivelor turistice la nivel regional si crearea unor capacitati regionale unitare si coordonate pentru informare, organizare si promovare in ceea ce priveste capacitatile turistice din mediul urban si rural.

Încurajarea investitiile turistice care promoveaza specificitatea zonei sau initiativele de valorificare turistica a resurselor locale, sustinerea financiara a unor activitati de productie a obiectelor de artizanat si mestesugaresti traditionale. Pentru diversificarea ofertei turistice se vor sprijini initiativele de dezvoltare a unor activitati distractive de tip: mountain bike, coborarea pe raurile repezi de munte cu barca, parapanta, deltaplanul, sporturile de apa, speologie, etc;

Stimularea unor activitati conexe turismului care pot mari atractivitatea zonei facand sejurul turistului mai placut. In principal este vorba despre incurajarea desfasurarii unor targuri de arta populara si artizanat, de spectacole cultural-folclorice traditionale si a unor manifestari religioase din zonele turistice. Se vor sustine participarile la targuri nationale si internationale de turism, schimburile de experienta.

Masura 3.3. Imbunatatirea serviciilor in turism

a) Obiective specifice:

- cresterea competitivitatii firmelor din domeniul turismului pe o piata europeana deschisa cu standarde de performanta ridicate;
- formarea unei piete a serviciilor turistice unitare prin sistem de marketing si rezervare regional.
- sprijinirea parteneriatului public –privat (organizatii, asociatii, consultanta si activitati de informare)

b) Tipul interventiei: Scheme de sprijin prin granturi si credite subventionate

c) Tipul actiunii si aspectul tehnic:

Serviciile de informare turistică sunt foarte importante pentru activitatea turistică. De calitatea, actualitatea și integralitatea acestora depinde în mod direct calatoria turistului. În prezent, în Regiunea CENTRU există 8 centre de informare turistică, un singur centru în județele Alba, Brașov și Covasna, respectiv câte două în județele Harghita și Sibiu. În județul Mureș nu există nici un centru de informare turistică. Majoritatea acestor centre sunt susținute de administrația județelor. În continuare se impune consolidarea acestora cu personal competent și susținerea activității acestora pentru a promova turistic județul.

Organizarea unei rețele de centre de informare turistică care să promoveze, pe lângă obiectivele turistice locale și pe cele ale celorlalte județe, ale Regiunii în ansamblu.

Aceste centre cu rol de coordonare a activității de informare și promovare a turismului vor avea misiunea de a acoperi lipsa de informație turistică referitoare la posibilitățile de agrement și cazare în Regiune. Ele vor colecta și procesa informații de bază asupra:

- ofertei turistice din Regiune;
- serviciilor turistice accesibile și a prețurilor la care sunt oferite;
- posibilităților de rezervare și precontractare a serviciilor concrete.

În timp, în această rețea vor fi cuprinși cât mai mulți operatori regionali din domeniul turismului.

Formarea unei piețe a serviciilor turistice unitare la nivelul Regiunii, cu servicii comparabile din punct de vedere a calității și cu prețuri competitive. Informațiile despre oportunitățile de agrement și prezentarea ofertelor va conduce în timp la dezvoltarea unei piețe regionale de servicii turistice. Efectul va consta în reducerea disparităților în ceea ce privește capacitățile, calitatea și prețul care se manifestă acum între diferitele centre și zone turistice ale Regiunii Centru.

Medierea informațională între cererea și oferta de servicii turistice, vor contribui la realizarea unui cadru concurențial sănătos și vor duce pe termen mediu la creșterea calității serviciilor, scăderea prețurilor și creșterea cifrei de afaceri în turism.

Măsura 3.4. Conservarea patrimoniului natural, istoric și cultural

a) Obiective Specifice:

- creșterea atractivității spațiului rural și urban prin valorificarea valorilor patrimoniului unic cultural, istoric și natural ;
- stimularea parteneriatului public –privat în vederea stimulării protejării mostenirilor naturale și culturale;

b) Tipul intervenției: granturi;

c) Tipul acțiunii și aspectul tehnic:

Măsurile specifice vor privi acțiuni de conservare, restaurare, valorificare turistică, informare, creșterea conștientizării importanței prezervării patrimoniului natural și antropic, asigurarea structurilor administrative ale parcurilor naționale din interiorul Regiunii, dezvoltarea unor programe de evaluare a resurselor ariilor protejate existente, înființarea administrațiilor ariilor protejate, atragerea membrilor comunității locale în administrarea/custodia ariilor protejate, elaborarea planurilor de management pentru fiecare arie protejată, crearea unui sistem informațional regional privind managementul ariilor protejate, delimitarea ariilor protejate în urma finalizării studiilor de fundamentare.

d) Beneficiari: Organizații neguvernamentale cu activități specifice în domeniu, autorități ale administrației publice locale și județene, instituții guvernamentale specializate, societăți comerciale;

e) Programarea acțiunii: 2007-2013

Prioritatea 4 Dezvoltarea rurală

a) Obiective

- creșterea atractivității zonelor rurale pentru atragerea investițiilor străine și locale prin folosirea resurselor naturale;
- activarea participării și cooperării între partenerii locali în scopul prezervării mostenirii naturale și culturale rurale;
- dezvoltarea durabilă a sectorului forestier prin stimularea exploatarei raționale a resurselor pădurilor.

b) Rezultate așteptate

- apariția unor noi societăți comerciale cu activități diverse, bazate pe producție și servicii;
- crearea de noi locuri de muncă în mediul rural;
- creșterea veniturilor populației din mediul rural;
- reducerea diferențelor dintre mediul rural și cel urban.
- creșterea competitivității atracțiilor turistice locale bazate pe unicitate și specific cultural și natural;
- atragerea în circuitul turistic a unor locații rurale, în zone izolate, fără alte alternative de venituri;
- prezervarea mostenirii naturale, istorice și culturale a Regiunii pentru generațiile viitoare.
- menținerea și dezvoltarea funcțiilor economice, ecologice și sociale ale pădurilor din zonele rurale;

-extinderea zonelor împadurite în scopul creșterii valorii adăugate a produselor forestiere;

c) Măsuri :

Măsura : 4.1. Dezvoltarea și diversificarea activităților economice din mediul rural

a) Obiective Specifice:

-revigorarea spațiului rural prin sprijinirea dezvoltării, creării și diversificării activităților economice ;

- stabilizarea populației din mediul rural;

-crearea de noi locuri de munca prin creșterea angajării în sectoare neagricole.

b) Tipul intervenției: granturi și credite cu dobândă subvenționată ;

c) Tipul acțiunii și aspectul tehnic:

Sustinerea financiară a industriei locale, diversificarea activităților alternative agriculturii ca de exemplu încurajarea meșteșugurilor și a agroturismului sunt măsuri indirecte prin care este stabilizată populația de la sate.

- Sustinerea activităților agricole prin realizarea de servicii specifice, a activităților de agroturism, a producției de artizanat și a altor activități cu specific agricol (sericicultura, apicultura, cultivarea ciupercilor, plantelor medicinale și a fructelor de pădure).

- Inițierea unor centre de prestări servicii de mecanizare și pentru utilizarea rațională a mașinilor agricole existente prin servicii acordate atât proprietarilor de mașini agricole, cât și gospodăriilor care nu posedă mașinile agricole principale.

- dezvoltării metodelor agricole de producție concepute să protejeze mediul prin însușirea de experiențe practice, atât la nivel administrativ cât și la nivelul fermei, în concordanță cu politicile agricole comunitare, prin aplicarea unei agriculturi organice care să urmărească protecția zonelor cu o biodiversitate specială și menținerea specificului rural și a mediului natural.

- Punerea în practică a proiectelor pilot care urmăresc conversia la o agricultură organică, protecția zonelor cu o biodiversitate specială care prezintă o importanță naturală și menținerea sau îmbunătățirea peisajului rural sau a mediului natural.

- Introducerea de facilități pentru fermieri care să ducă la practici agricole prin care să se păstreze bio-diversitatea, să se mențină resursele genetice locale și care să aibă un impact scăzut asupra mediului.

Masura : 4.2.Dezvoltarea si modernizarea activitatilor din silvicultura

a) Obiective Specifice:

- cresterea veniturilor populatiei din exploatarea rationala a padurilor,
- extinderea zonelor impadurite, in scopul cresterii valorii adugate a produselor forestiere;
- modernizarea si diversificarea proceselor economice de exploatare si prelucrare a lemnului.

b) Tipul interventiei: granturi și credite cu dobânda subvenționată;

c) Tipul actiunii si aspectul tehnic:

- acordarea de sprijin financiar pentru comunitatile locale in ceea ce priveste impadurirea terenurilor abandonate si pentru detinatorii de paduri si terenuri agricole degradate din sectorul privat, precum si pentru intreprinderile private de exploatare, transport si procesare primara a lemnului din padurile aflate in spatiul rural. Investitiile vor viza si crearea de noi pepiniere, modernizarea celor existente si dotarea lor cu echipamente de prelucrarea solului, insamantari, executarea lucrarilor de mentinere etc.

-finantare de proiecte care privesc imbunatatirea si cresterea capacitatilor companiilor de exploatare a lemnului si a capacitatilor de transport a acestora. Vor fi sustinute si investitiile care sa dezvolte intreprinderile mici si mijlocii din zona rurala, care au ca activitate principala procesarea lemnului si depozitarea si reciclarea deseurilor de lemn. Pentru usurarea accesului in zona exploatare forestiere va fi sustinuta constructia si modernizarea retelei de drumuri forestiere.

Prioritatea 5. Cercetare, inovare tehnologica si crearea societatii informatiionale

A) Obiective

-cresterea cooperarii intre sectorul de cercetare-dezvoltare si sectorul economic in scopul imbunatatirii competitivitatii intreprinderilor.

B) Rezultate asteptate

- intarirea potentialului uman din domeniul inovarii si cercetarii;
- imbunatatirea cooperarii dintre sectorul de cercetare –dezvoltare si sectorul economic ;
- cresterea competitivitatii firmelor pe pietele locale si regionale.

C) Măsurile

Masura: 5.1. Sprijinirea cercetarii, a transferului de tehnologie si dezvoltarea retelelor informatiionale pentru afaceri.

a) Obiective Specifice:

- asigurarea de suport pentru producție și servicii de tehnologii înalte și medii;
- îmbunătățirea cooperării industriale în domeniul cercetării-dezvoltării și a transferului tehnologic;
- creșterea nivelului tehnologic al întregii rețele productive a regiunii;

b) Tipul intervenției: Scheme de sprijin prin granturi și credite subvenționate

c) Tipul acțiunii și aspectul tehnic:

- asigurarea de suport pentru producție și servicii de tehnologii înalte și medii. Acest lucru implică o participare mai ridicată a organizațiilor și cercetătorilor în proiecte internaționale și în consecință se vor sprijini cooperările bilaterale și cele cu alte programe internaționale sau organizații științifice și de cercetare.

- inovarea și transferul tehnologic în sectoare specifice de activitate, prin structuri specializate, în scopul de a contribui la procesul de dezvoltare al sistemului de producție și la menținerea competitivității.

- dezvoltarea și crearea unei rețele științifice și tehnologice între laboratoare de cercetare, centre de servicii avansate pentru firme, care să fie capabile să promoveze și să creeze forme concrete și inovative de colaborare cu sistemul public de cercetare.

- promovarea creării de noi firme inovative în sectoare cu înalt conținut tehnologic, prin facilitarea localizării firmelor inovative în interiorul parcurilor tehnologice și care să aibă ca activitate difuzarea inovării firmelor din teritoriul pentru a crește nivelul tehnologic al întregii rețele productive a regiunii.

Prioritatea 6. Creșterea ocupării forței de muncă, dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale

A) Obiective

- creșterea flexibilității și a mobilității profesionale a resurselor umane pe baza ridicării nivelului de cunoștințe și a deprinderilor profesionale ale lucrătorilor;
- diversificarea, extinderea și creșterea calității serviciilor sociale oferite de autoritățile locale, instituții și organisme neguvernamentale;
- promovarea anteprenoriatului prin furnizarea de sprijin pentru persoanele care încep sau administrează o afacere.

B) Rezultate așteptate

- reducerea ratei somajului prin crearea unei mai mari mobilități pe piața muncii;
- creșterea numărului de angajați care au urmat cursuri de calificare/specializare

- creșterea numărului de ONG-uri și instituții publice implicate în furnizarea de servicii sociale în parteneriat cu autoritățile locale;
- diversificarea, extinderea și creșterea calității serviciilor sociale oferite de autoritățile locale, organisme guvernamentale și neguvernamentale
- creșterea numărului de persoane care beneficiază de îmbunătățirea calității serviciilor sociale
- promovarea participării persoanelor excluse social la viața culturală și socială a comunității
- dezvoltarea cunoștințelor managerilor în tehnici de gestionare a firmei, în domeniul politicii de dezvoltare a resurselor umane, tehnici de marketing, etc ;
- creșterea numărului de IMM-uri care și-au îmbunătățit strategiile de dezvoltare a resurselor umane, strategii de marketing etc.

C) Măsuri

Măsura 6.1. Promovarea măsurilor active de ocupare a forței de muncă disponibile și dezvoltarea sistemului de formare profesională inițială și continuă

a) Obiective Specifice:

- sprijinirea tinerilor șomeri și a persoanelor aflate în șomaj de lungă durată pentru a (re) intra pe piața forței de muncă prin scheme speciale de pregătire profesională, consiliere, tutoriat, mediere și plasare în muncă;
- creșterea adaptării între pregătirea profesională a forței de muncă și cerințele de pe piața muncii

b) Tipul intervenției: sprijin în vederea angajării- instruire/pregătire profesională

c) Tipul acțiunii și aspectul tehnic:

- formarea profesională inițială și cea continuă.
- îmbunătățirea calității învățământului profesional și tehnic, urmărindu-se modernizarea sistemului educațional în vederea oferirii prin unitatea de învățământ a unei pregătiri tehnice și profesionale adaptate nevoilor de dezvoltare personală și profesională a elevilor, dar și nevoilor de dezvoltare integrată, economică și socială, pe termen mediu și lung a localităților.
- dezvoltarea parteneriatului pentru învățământul profesional și tehnic, stabilit la nivel regional, în vederea elaborării unei strategii privind direcțiile de dezvoltare în acest domeniu precum și adaptarea curriculumului școlar la nevoile pieței forței de muncă.

- armonizarea nevoilor pietei fortei de munca cu cele ale actorilor sociali prin dezvoltarea de programe deschise, care pot urma oricarei forme de educație inițială.

- sprijinirea categoriilor de șomeri activi, precum și a persoanelor angajate, prin organizarea de cursuri de pregătire profesională finalizate prin acordarea unor diplome recunoscute și plasarea acestora pe piața fortei de munca; re-calificarea sau îmbunătățirea competențelor profesionale pentru a răspunde cerințelor pietei fortei de munca; acordarea de asistență și consiliere în vederea găsitului unui loc de muncă, etc.

Măsura : 6.2. Îmbunătățirea și extinderea sistemului de servicii sociale

a) Obiective specifice:

- creșterea implicării administrației și a sectorului neguvernamental în apărarea drepturilor grupurilor dezavantajate și întărirea rolului acestora în acordarea de servicii sociale;

- asigurarea egalității șanselor și a integrării sociale a tinerilor, femeilor și persoanelor cu nevoi speciale.

b) Tipul intervenției: sprijin financiar pentru acordarea de servicii sociale, investiții în reabilitarea infrastructurii sociale

c) Tipul acțiunii și aspectul tehnic:

- mobilizarea resurselor comunitare și a parteneriatului care trebuie să stea la baza coagulării programelor de dezvoltare socială. Lărgirea parteneriatului prin includerea, alături de patronat și sindicate, a bisericii, a organizațiilor neguvernamentale, mai ales a celor care exprimă în mod direct segmentele de populație aflate în situație de risc/dificultate este una din prioritățile acestui sector.

dezvoltarea cadrului instituțional al municipalităților pentru a oferi servicii sociale direct sau a acționa în parteneriat cu alți agenți, organizații publice, private sau non-profit. Nivelul de implicare al partenerilor va fi un criteriu de selecție și se va încuraja parteneriatul între autoritățile locale din zonele în care serviciile sociale oferite de ONG-uri sunt mai puțin dezvoltate și parteneri experimentați.

- diversificarea, extinderea și creșterea calității serviciilor sociale oferite de autoritățile locale, organisme guvernamentale și neguvernamentale astfel încât să poată beneficia de acestea un număr cât mai mare de persoane aflate în situații care necesită intervenția serviciilor sociale specializate.

- promovarea participării persoanelor excluse social la viața culturală și socială a comunității; încurajarea lor în asumarea responsabilității comunitare, de exemplu prin participarea la activități de regenerare urbană, lucrări de interes public și activități de întreținere a mediului; acordarea de asistență socială și servicii persoanelor aflate în dificultate.

Măsura: 6.3. Achiziționare de competente specializate în domeniul administrării și dezvoltării afacerilor

a) Obiective specifice:

- crearea unui cadru potrivit și a unei atitudini pozitive față de începerea și dezvoltarea unei afaceri
- susținerea accesului personalului din IMM-uri la servicii de instruire și consultanță în scopul valorificării potențialului lor în domeniul producției și serviciilor,
- diminuarea decalajului de instruire a personalului de decizie și execuție față de cel din Uniunea Europeană

b) Tipul acțiunii și aspectul tehnic:

În contextul constrângerilor economice actuale (declinul economic prelungit, evoluția oscilantă și nesustenabilă a economiei, procesul lent de restructurare și privatizarea, dezechilibre structurale cronice cu impact direct în alocarea resurselor pentru dezvoltare), lipsa unei strategii coerente de formare-utilizare a resurselor umane, cererea redusă de formare profesională continuă, pentru o lungă perioadă de timp din partea agenților economici, insuficiența coerentă a sistemului legislativ, formarea profesională continuă apare ca o necesitate a politicii de dezvoltare a resurselor umane a companiilor.

Conform memorandumului privind învățarea permanentă, elaborat de Comisia Europeană în anul 2000, unul din mesajele cheie ale acestuia se refera la realizarea unor investiții superioare în resurse umane.

Din analiza politicii întreprinderilor în domeniul formării profesionale realizată de Observatorul Național Român/2001, rezulta tendințe pozitive ale unor IMM-uri în ceea ce privește interesul angajatorilor pentru formarea profesională a angajaților, altele, însă, susțin mai puțin o astfel de politică, fie pentru că angajatorii nu au conștientizat importanța formării profesionale continue, efectele pozitive asupra dezvoltării întreprinderii, fie nu-și permit să investească în dezvoltarea resurselor umane datorită traversării unei perioade dificile pentru menținerea și dezvoltarea lor.

- instruirea managerilor și a lucrătorilor din IMM-uri privind noile tehnologii de producție, dezvoltarea de produse noi, practici de marketing, tehnologia informației și comunicației, managementul resurselor umane, etc.

Capitolul 3. Județul BRAȘOV

Județul Brașov este situat în partea centrală a României, la îmbinarea a două mari lanțuri muntoase: Carpații Orientali și Carpații Meridionali. Conform Legii 315/2004 privind dezvoltarea regională în România, județul Brașov face parte din

Regiunea de Dezvoltare 7 Centru, alături de județele Sibiu, Mureș, Harghita, Covasna și Alba.

Populația județului, înregistrată la 1 iulie 2006, este de 595.758 de locuitori, populație preponderent urbană. Județul Brașov deține 23,4% din populația Regiunii Centru. O mare parte a populației județului locuiește în comuna Brașov.

Suprafața județului este de 5.363 km², cu o densitate a populației de 111 loc/km², peste media pe țară de 90 loc/km², ocupând astfel poziția a șaptea pe țară la acest indicator.

Trei categorii de unități caracterizează relieful județului: munții, depresiunile și dealurile. Relieful muntos ocupă aproximativ 40% din teritoriu, iar zona de câmpie-deal-podiș 60%. Unitățile montane sunt eșalonate, în marea lor majoritate, la marginea sudică a județului, între limita cu județul Sibiu – la vest – și limita cu județele Buzău și Covasna - la est. Văile tributare Oltului, culoarul Bran-Rucăr, pasurile Predeal, Predeluș, Bratocea și Tabla Buții, introduc pronunțate denivelări transversale în acest aliniament muntos, reducându-i masivitatea și individualizând o serie de masive, cu particularități distincte.

Județul Brașov se încadrează zonal în climatul temperat, iar regional se situează la tranziția dintre climatul continental vest-european de nuanță oceanică și cel excesiv continental din est.

Brașovul este unul din cele 41 de județe ale României, având în componența sa:

- 4 municipii: Brașov, Făgăraș, Codlea și Săcele,
- 6 orașe: Zărnești, Râșnov, Rupea, Victoria, Predeal și Ghimbav,
- 48 de comune cu 149 de sate.

Din punct de vedere administrativ-teritorial, în județul Brașov există 58 de administrații publice locale (municipii, orașe și comune).

Județul Brașov are o populație de 595.758 de persoane. 75% dintre aceștia se află în mediul urban, 25% trăind în mediul rural. 47% din populația județului locuiește în comuna Brașov. Mai mult, aici trăiesc 63% din locuitorii mediului urban (iulie 2006).

Mediul urban, cu o populație de 444.253 de locuitori are în componență 4 municipii și 6 orașe, cu o densitate medie de 362 locuitori/km².

În **mediul rural** densitatea medie este de 36 locuitori/km².

Din suprafața totală de 5.363 km², așezările rurale reprezintă 77% din teritoriul județului. Altfel spus, 25% din populația județului locuiește pe 77% din suprafața totală. Într-o așezare rurală trăiesc în medie 977 de locuitori.

Așezată la întâlnirea drumurilor care duceau spre Moldova și Muntenia, favorizată de privilegiile voievodale, dar și ale autorităților transilvănene, regiunea Brașovului a avut dintotdeauna o contribuție semnificativă la dezvoltarea comerțului în Țările Române.

Brașovul a devenit încă din secolul al XVI-lea cel mai important centru economic prin care se realizau intensele legături dintre Țara Românească, Moldova și Transilvania, atât datorită așezării sale geografice pe principalul drum comercial ce lega, în Evul Mediu, Apusul Europei cu Levantul, cât și datorită privilegiilor comerciale acordate de domnii români în decursul veacurilor.

Ulterior, în secolele al XIX-lea și al XX-lea, regiunea Brașovului a trecut printr-un puternic proces de industrializare – mai ales în perioada interbelică și în timpul regimului comunist. După 1990, transformările la nivel național au determinat modificări majore în structura economiei Brașovului, în momentul de față aceasta fiind una foarte diversificată.

Produsul intern brut realizat în anul 2005 în județul Brașov a fost de 4,272 miliarde de euro.

Produsul intern brut al județului Brașov a crescut în termeni reali în perioada 2000-2003 cu 18,4%. Evoluția sa a fost determinată în mod semnificativ de mărirea volumului de activitate și în consecință a valorii adăugate brute în perioada analizată din industria prelucrătoare, construcții, comerț, transporturi, depozitare și comunicații.

Domeniul serviciilor are un aport important la formarea produsului intern brut în perioada analizată, evoluția cea mai semnificativă înregistrându-se în domeniul serviciilor de sănătate și asistență socială și al serviciilor colective, sociale și personale. Industria extractivă, pescuitul și piscicultura au un aport mic la formarea PIB.

La nivelul Regiunii 7 Centru, Brașovul este cel mai competitiv județ, menținându-se pe primul loc din punct de vedere al produsului intern brut pe locuitor, al valorii adăugate brute și al productivității muncii, fiind urmat de județele Sibiu și Mureș. În privința exporturilor, județul Brașov a deținut în mod constant unul dintre primele locuri la nivel regional, alături de Sibiu. Pe de alta parte, Brașovul s-a clasat în permanență în ultimii ani pe unul dintre ultimele locuri din punct de vedere al ratei de ocupare a forței de muncă, mai ales datorită disponibilizărilor masive.

Raportându-ne la nivelul regional, constatăm în județul Brașov concentrări în următoarele domenii: turism (41,6% din valoarea adăugată brută a turismului la nivel regional), transport (35%), industria energetică (36,4%), industria prelucrătoare (30,6%). Acestea mențin județul Brașov pe prima poziție la nivel regional din punct de vedere al valorii adăugate brute.

Județul Brașov înregistrează cel mai ridicat nivel al productivității muncii din întreaga Regiune 7 Centru, aceasta ajungând în anul 2006, după o perioadă de puternică scădere, să fie cu doar 15,77% mai mică decât cea înregistrată în anul 1989 și aproape echivalentă cu cea a anului 1990. Productivitatea muncii la nivelul

județului se află, la fel ca și indicele producției industriale, pe un puternic trend ascendent, depășind încă din anul 2003 media națională a acestor indicatori.

Capitalul social înregistrat la sfârșitul anului 2006 în județul Brașov a fost de 4.087,357 mii RON, cu 10,9% mai mare decât în anul 2005.

Populația activă a județului Brașov reprezintă 41,7% din populația totală a județului (595,8 mii de locuitori). Numărul total de **salariați** în anul 2005 a fost de 161,1 mii de persoane, din care: 40% în industrie, 34,7% în servicii, 16,4% în comerț, 6,6% în construcții și 2,2% în agricultură.

În ultimii 4 ani dinamica încasărilor la bugetul consolidat a înregistrat o creștere importantă a încasării veniturilor la bugetul consolidat, atât la nivel național, cât și la nivelul județului Brașov.

Aceasta se datorează îmbunătățirii de la an la an a capacității administrației fiscale naționale, dar și a celei județene, de administrare a veniturilor, totul pe fondul creșterii economice ușoare înregistrate la nivelul județului, dar – în principal – prin acțiunile susținute de creștere a gradului de conformare voluntară din partea contribuabililor privind declararea și plata obligațiilor bugetare.

Taxa pe valoarea adăugată a fost și continuă să fie principala sursă a veniturilor bugetului de stat. Creșterea volumului încasărilor din TVA, peste nivelul ratei inflației și peste nivelul ritmului de creștere economică la nivel județean reflectă însănătoșirea mediului de afaceri și „ieșirea din zona gri” a unor activități de producție / comerț / servicii.

Profilul industrial al Brașovului este determinat de industria alimentară și textilă; industria de prelucrare a lemnului; industria chimică; industria de mașini și echipamente și industria mijloacelor de transport. O caracteristică deosebită a economiei locale este dată de prezența majorității ramurilor industriale. Unitățile industriale sunt amplasate, în general, în localitățile urbane.

În ultimii ani, investitori precum Autoliv România S.A., Ina Schaeffler Brașov S.R.L., Eurocopter România S.A., Rolem S.R.L., Freshtex Textile Finishing S.R.L., DTR Draexlmaier Sisteme Tehnice România S.R.L., Europharm Holding S.A., Losan România S.R.L., Quin România, M.T.I. Impex S.R.L., Stabilus România S.R.L. au inițiat afaceri prospere de producție în acest sector, în detrimentul industriei de profil de stat.

Fiind unul dintre cele mai puternic industrializate județe, Brașovul a resimțit declinul suferit de principalele sale ramuri industriale importante precum construcțiile de mașini sau industria chimică, proces care va continua să aibă un puternic impact negativ asupra economiei județene și în anii următori. Procesul de restructurare a marilor societăți comerciale brașovene – Tractorul, Rulmentul, Roman – a afectat în mod determinant ocuparea forței de muncă, valoarea adăugată brută, produsul intern brut, productivitatea muncii, investițiile în cercetare și dezvoltare din sectorul industriei.

Există preocupare pentru crearea de Parcuri industriale în județul Brașov. Pe lângă acestea, prin Programul de înființare și dezvoltare de incubatoare de afaceri în România, s-a înființat Incubatorul de Afaceri Brașov cu scopul de a sprijini societățile comerciale recent înființate în activitatea lor.

În județul Brașov există mari posibilități de investire, cei interesați având la dispoziție o puternică și diversificată baza tehnico-materială, forță de muncă corespunzător calificată, piață de desfacere și o legislație corespunzătoare ce garantează drepturile investitorilor străini în România.

În ceea ce privește nivelul investițiilor străine în firmele din județul Brașov, valoarea capitalului social subscris în valută în cele 2.639 de societăți cu participare străină la capital, atinge la sfârșitul anului 2006 valoarea de 379,1 milioane de euro.

În perioada 1999-2005, județul Brașov a avut o creștere constantă în comerțul exterior. Exporturile (FOB) din anul 2006 au reprezentat 976 de milioane de euro, ceea ce reprezintă o creștere substanțială față de anul 2005 (51,5%). Totuși, această creștere a exporturilor nu a fost suficientă pentru a acoperi deficitul comercial ce a crescut de la an la an, totalul importurilor din anul 2006 situându-se la valoarea de 1.270 de milioane de euro. Având în perioada 2001-2005 cea mai spectaculoasă creștere (+112,3%) a exportului dintre județele Regiunii 7 Centru, Brașovul și-a adjudecat cea mai semnificativă proporție din totalul exporturilor regiunii (26,6%).

Piețele de desfacere pentru exporturile brașovene sunt: Ungaria, Republica Moldova, Iugoslavia, Bosnia-Herțegovina, Macedonia, Bulgaria, Polonia, Rusia, Turcia, Grecia, Germania, Italia, Franța, Austria, Marea Britanie, Belgia, Elveția, Olanda, Suedia, Spania, Portugalia, Israel, Belarus, S.U.A., Canada, Costa Rica, Cuba, Argentina, Australia, Iordania, Egipt, Libia, Maroc, Mauritania, Irak, Republica Arabă, Siria, Liban, India, China, Taiwan etc.

Serviciile bancare reprezintă un segment important al programului de reformă, băncile fiind direct implicate în sprijinirea procesului de restructurare rapidă și eficientă a economiei naționale.

Sistemul bancar este organizat pe două niveluri. Primul îl constituie Banca Națională, situată în centrul sistemului bancar, al doilea fiind reprezentat de băncile comerciale împreună cu alte instituții financiare de credit și de asigurări. În Brașov funcționează Sucursala Băncii Naționale a României, peste 90 de sucursale și agenții ale băncilor comerciale, precum și Trezoreria Brașov.

Terenurile pe care se desfășoară activitățile agricole sunt situate preponderent în zona montană, unde predomină pășunile și fânețele, precum și în zona de podiș, unde ponderea cea mai mare o dețin terenurile arabile.

La nivelul județului se disting trei zone, fiecare având un profil agricol particular. În zona Brașov predomină terenurile arabile, pășunile și fânețele.

Același profil caracterizează și zona Făgăraș, aceasta deosebindu-se însă prin existența livezilor. Particularitatea zonei Rupea este dată de suprafața întinsă ocupată de pășuni, precum și de potențialul oferit de existența viilor.

Producția agricolă, atât cea totală, cât și cea medie, a scăzut în perioada 1990-2005 în cazul majorității culturilor. Această evoluție descendentă are loc în contextul extinderii suprafețelor efectiv cultivate din aceeași perioadă, fapt ce indică practicarea unei agriculturi neperformante.

Exploatațiile agricole din județ, la nivelul anului 2004, erau în mare parte de tip familial, acestea gestionând și cea mai întinsă suprafață de teren agricol.

Sectorul zootehnic este favorizat în județul Brașov atât de culturile furajere ce acoperă peste 30.000 de hectare, cât și de răspândirea pășunilor și a fânețelor naturale pe mai mult de jumătate din suprafața agricolă a județului.

Efectivele de animale au scăzut în perioada 1990-2005 în cazul majorității speciilor, cea mai mare reducere înregistrându-se în rândul bovinelor și porcinelor. Efectivele de păsări au urmat o curbă descendentă în perioada 1990 - 2000, de la peste 3 milioane de capete la mai puțin de 2 milioane, pentru a urca ușor până în 2005 la aproape 2 milioane și jumătate de capete.

Numărul de animale ce revin la 100 de hectare este, în județul Brașov, superior mediei pe țară.

În cazul ovinelor și caprinelor acest indicator are o valoare de 84,3 capete/100 ha, pentru bovine el fiind de 24,2 capete/100 ha, iar pentru porcine de 112,2 capete /100 ha.

Poducția totală de carne la principalele specii a înregistrat o evoluție descrescătoare, influențată în principal de scăderea accentuată a efectivelor aflate în exploatare: cu aproximativ 40 % în cazul ovinelor și taurinelor, iar la porcine și puii de carne cu peste 50 %. Totuși, a crescut producția pe cap de animal, atât prin asigurarea unei furajări adecvate, cât și prin creșterea unor rase și hibridi performanți.

Producția totală de lapte la taurine și cea medie pe cap de animal, a crescut continuu în perioada 1990 - 2005, cu toate că numărul total de animale a scăzut. Evoluția crescătoare a producției se explică prin îmbunătățirea condițiilor de creștere și exploatare, precum și a structurii rasei. Același fenomen este observabil în cazul ovinelor și caprinelor.

Construcțiile zootehnice existente în anul 2005, erau în mare parte de tip tradițional, aflându-se în gospodăriile particulare, excepție făcând construcțiile predominant specializate utilizate de sectorul industrial pentru creșterea păsărilor.

Numeroase firme realizează o serie de produse alimentare tradiționale care dau renume zonei: brânza de burduf în coajă de brad, cașul afumat, brânza telemea, pâinea cu cartofi bătută în coajă.

Datorită condițiilor pedo-climatice și de relief, pe lângă pescuitul amator și sportiv practicat pe râurile și bălțile neamenajate, s-au dezvoltat cinci mari societăți piscicole cu producții remarcabile de pește de calitate superioară. Specii precum păstrăv, crap, crap fitofag, știucă, somn și caras sunt valorificate atât ca proaspete, cât și sub formă de preparate specifice.

Fondul forestier și componentele sale principale – pădurile și alte terenuri acoperite cu vegetație forestieră, precum și fondul cinegetic – reprezintă o resursă naturală importantă a județului Brașov, atât din punct de vedere economic și social, cât și al turismului.

Brașovul ocupă locul al 13-lea în ierarhia județelor în ceea ce privește gradul de acoperire cu păduri, fondul forestier având o suprafață de aproximativ 200.000 de hectare, adică aproape 37% din suprafața județului.

Poziționarea geografică a județului Brașov în zona montană din centrul țării favorizează dezvoltarea turismului sub forme diverse. Accesul este facilitat de infrastructura rutieră și feroviară bună ce face legătura cu capitala țării, dar și cu Europa occidentală. Județul atrage anual mai mult de 400.000 de vizitatori.

Potențialul turistic al județului Brașov îmbină elemente ale cadrului natural cu valorile culturale și istorice.

Valorificarea elementelor atractive ale cadrului natural s-a făcut diferențiat, în funcție de apropierea și posibilitățile de acces față de principalele centre de interes turistic. Datorită potențialului geografic, preponderent montan, turiștii veniți în județul Brașov pot practica activități sportive-recreative în toate anotimpurile anului.

Turismul rural sau agroturismul este practicat în special în zona satelor brănene (Fundata, Moeciu, Bran) și în Poiana Mărului, zone ce constituie un areal cu un potențial natural, istoric și turistic deosebit, precum și în zona Săcele-Târlungeni, aflată în imediata apropiere a comunei Brașov.

Ecoturismul este turismul cel mai apropiat de natură, oferit ca produs turistic în:

- zona Zărnești, zonă în care acest tip de turism este dezvoltat în stadiul cel mai avansat din România, favorizat atât de cadrul natural excepțional.

În anul 2006 Direcția Județeană de Statistică a înregistrat un număr de aproximativ 480.000 de turiști în județul Brașov. Dintre aceștia 17% au fost străini. Numărul turiștilor este însă mai mare, cel înregistrat oficial neincluzând persoanele cazate în unitățile neînregistrate, precum și în unități cu o capacitate de cazare mai mică de 5 camere. Înoptările turiștilor străini în județ înregistrează o scădere începând cu anul 2004, ajungând la 199.000 în 2006.

Rețeaua de drumuri publice a județului are o lungime de 1.517 kilometri, cu o densitate medie de 27 km/km², inferioară mediei pe țară de 33 km/km².

Repartizarea drumurilor pe teritoriul județului este determinată de formele de relief, densitatea maximă întâlnindu-se în zonele joase, iar cea minimă în zona montană.

Din lungimea precizată mai sus, 427 de kilometri sunt drumuri naționale, 740 de kilometri sunt drumuri județene iar 350 de kilometri drumuri comunale.

Brașovul este un județ cu tradiție în utilizarea și dezvoltarea soluțiilor inovative pentru folosirea energiilor regenerabile, cu precădere a energiei solare și eoliene. Mai mult, 30% din potențialul hidrotehnic național pentru dezvoltarea sistemelor de micro-hidrocentrale este localizat în județul Brașov.

În conformitate cu prevederile legale¹, în județul Brașov există 32 de arii protejate cu o suprafață totală de 28.350 de hectare, reprezentând aproximativ 7% din suprafața județului. Între aceste arii protejate se disting cele două parcuri, Parcul Național Piatra Craiului și Parcul Natural Bucegi, Parcul Național Piatra Craiului.

Poluarea aerului în județul Brașov rezultă pe de o parte din traficul rutier sau sursele mobile, iar pe de altă parte din sursele staționare care sunt de fapt emisii din procesele de producție ale agenților economici, concentrați în 4 zone: Brașov, Făgăraș, Codlea și Victoria.

Obiectivele prioritare de “dezvoltare durabilă” menite să rezolve problemele prezentului fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi, planificările, intențiile și măsurile ce vizează dezvoltarea județului pot fi sintetizate astfel:

I. Dezvoltarea structurii localităților conform principiului clasificării pe unități centrale în funcție de poziție, mărime, populație, de posibilitatea de a prelua pe termen lung sarcini privind aprovizionarea / dotarea cu servicii educaționale, sociale, culturale, economice.

1.1. Extinderea spațiului construibil după ce s-au epuizat posibilitățile de reamenajare a locațiilor din interior – clădiri, spații, zone industriale dezafectate, în concordanță cu posibilitatea asigurării utilităților și cu protecția mediului.

1.2. Planificarea dezvoltării, a reabilitării infrastructurii unităților școlare – grădinițe, școli, cămine de bătrâni, centre medicale în concordanță cu prognozele populației întocmite de Institutul Național pentru Statistică.

1.3. Creșterea gradului de confort precum și a eficienței energetice în spațiul locuibil – posibilitatea de racordare la rețelele de utilități, extinderea acestora.

1.4. Colaborarea/consultarea între prestatorii de servicii educaționale și investitori pentru desfășurarea cursurilor pentru recalificarea forței de muncă a șomerilor, a persoanelor disponibilizate în concordanță cu cererea și oferta forței de muncă.

1.5. Stabilizarea forței de muncă tânără prin acordarea de facilități tinerilor pentru construirea de locuințe (credite avantajoase, terenuri gratuite prin aplicarea corespunzătoare a Legii 15/2003) în mediul rural și urban.

II. Consolidarea durabilă și transformarea structurală a economiei județene existente în scopul atingerii unui nivel economic ridicat. Acest proces trebuie să fie susținut de extinderea efectivă a infrastructurii la nivel județean, în special a celei de transporturi.

2.1. Creșterea productivității și a valorii adăugate produse de economia locală prin dezvoltarea permanentă a nivelului de abilități și competențe a capitalului uman din județ. Asigurarea avantajului competitiv al județului ca locație de afaceri prin nivelul de calificare a resurselor umane disponibile în județ.

2.2. Crearea de noi locații destinate activităților de producție concentrate în zonele urbane. În acest scop vor fi utilizate prin reactivare cu prioritate suprafețele abandonate în urma fostelor exploatare industriale. În reactivarea zonelor industriale se va avea în vedere adaptarea infrastructurilor de transport și utilități, precum și respectarea cu strictețe a reglementărilor de mediu și a principiilor dezvoltării durabile.

2.3. Crearea de noi investiții în județ, semnificative ca valoare și cantitate, mai ales în direcția dezvoltării de afaceri noi cu potențial de creștere rapidă. Vor fi încurajate mai ales domeniile care produc o valoare adăugată crescută și care creează bunăstare la nivel local.

2.4. Menținerea și extinderea afacerilor existente în județ, precum și atragerea de noi investiții mai ales în direcția clusterelor industriale cu o contribuție semnificativă la creșterea numărului de locuri de muncă și la crearea de bunăstare la nivel local.

2.5. Dezvoltarea spiritului întreprinzător și a potențialului de inovare în rândul companiilor brașovene cu potențial de creștere, prin extinderea infrastructurii de sprijinire a afacerilor – dezvoltarea de incubatoare de afaceri, parcuri tehnologice, centre de transfer tehnologic.

2.6. Extinderea infrastructurilor de transport existente necesare mediului de afaceri și introducerea unor noi căi și mijloace de transport în județ (aeroport, autostrăzi). Îmbunătățirea și extinderea infrastructurii tehnologice și informaționale dedicate mediului de afaceri la nivel județean.

2.7. Asigurarea de servicii suport pentru afaceri în toate zonele urbane ale județului, în scopul acoperirii nevoilor mediului de afaceri din județ și al creșterii atractivității investiționale. Extinderea infrastructurii existente de cazare și conferințe pentru mediul de afaceri și dezvoltarea unor centre de conferințe, expoziții și târguri de mari suprafețe.

2.8. Diversificarea sectorului serviciilor de agrement adresate vizitatorilor naționali și internaționali, în scopul creșterii veniturilor.

2.9. Asigurarea existenței unei cantități suficiente de centre comerciale de desfacere cu amănuntul, în toate concentrările urbane ale județului, în scopul asigurării la nivel local a necesarului zilnic, pe termen scurt, de alimente și bunuri de consum. În schimb, comerțul cu amănuntul pe suprafețe mari trebuie orientat în principal lângă arterele de circulație din apropierea zonelor urbane.

2.10. Dezvoltarea echilibrată a unor suprafețe urbane destinate serviciilor, în special de tip bancar, asigurări și meserii liberale. Crearea unor noi zone de locuințe rezidențiale și de vacanță.

III. Utilizarea mijloacelor de comunicare locale, naționale și internaționale în scopul dezvoltării unei culturi (la nivel local) și a unei imagini (la nivel internațional) care să consolideze calitatea vieții, potențialul turistic, atractivitatea investițională și accesul la piețele internaționale.

3.1. Păstrarea și promovarea unitară a elementelor de identitate culturală, naturală și socială caracteristice Brașovului în scopul consolidării imaginii de locație turistică, rezidențială și de afaceri.

3.2. Îmbunătățirea promovării resurselor, serviciilor și produselor județului în rândul potențialilor investitori în particular și a mediului de afaceri național și internațional în general, în scopul consolidării poziției Brașovului ca locație preferențială pentru mediul de afaceri.

3.3. Facilitarea accesului întreprinzătorilor locali la surse de finanțare și alte resurse necesare prin eliminarea barierelor de comunicare și susținerea structurilor și platformelor de comunicare.

3.4. Promovarea competențelor reprezentative pentru populația din județ în scopul atragerii de investitori și al unei exploatare mai bune a resurselor umane brașovene. În particular, promovarea cunoștințelor de limbi străine a populației (germană, engleză, franceză) în scopul atragerii de investitori din țările vorbitoare ale acestor limbi.

3.5. Consolidarea structurilor existente asociative și reprezentative ale mediului de afaceri, precum și crearea unor structuri noi cu reprezentativitate sectorială în scopul încurajării dialogului.

3.6. Îmbunătățirea accesului la informații și contacte de afaceri internaționale pentru companiile din județ, în scopul încurajării schimburilor comerciale internaționale și al reducerii soldului negativ al balanței comerciale a județului. În acest scop, sunt necesare: organizarea în județ a unor evenimente de afaceri internaționale (conferințe, congrese, târguri și expoziții etc), încurajarea participării companiilor locale la evenimente de afaceri internaționale din țară și străinătate, crearea de platforme și structuri de comunicare.

IV. Dezvoltarea agriculturii ca sursă importantă de venit prin crearea de unități agricole pe exploatații mari. Prin această dezvoltare se dorește ca agricultura să devină o ramură economică competitivă, chiar de nivel european.

4.1. Asocierea micilor proprietari și reforma structurală a agriculturii prin transformarea gospodăriilor de subzistență în exploatații agricole comerciale orientate către economia de piață, exploatații profitabile și viabile din punct de vedere economic în concordanță cu protejarea mediului înconjurător și promovarea agriculturii ecologice.

4.2. Creșterea calitativă și cantitativă a producțiilor agricole, precum și diversificarea structurii culturilor concomitent cu dotarea exploatațiilor agricole cu utilaje pentru respectarea tehnologiilor agricole moderne.

4.3. Dezvoltarea zootehniei în special în zonele de deal și de munte ale județului, pentru sporirea veniturilor producătorilor agricoli din aceste zone și dotarea fermelor zootehnice cu utilaje necesare, achiziția de animale de rasă, construcții noi pentru adăposturi moderne conform normelor Uniunii Europene.

4.4. Promovarea activităților conexe generatoare de venit (agroturism, apicultură, acvacultură, sericicultură, cultivarea ciupercilor, a plantelor medicinale, activități meșteșugărești), promovarea produselor agroalimentare cu specific local licențiate (brânza în coajă de brad, brânza de bivoliță, ceapa de Făgăraș, vinul de rozinci, rachiul de brad numit și fenyoviz).

4.5. Parteneriate de desfacere a produselor agricole specifice județului Brașov pe piețele unor comunități locale din România și Uniunea Europeană alese ca ținte comerciale.

4.6. Pentru că pădurile au un rol semnificativ în activitatea economică a zonelor rurale, trebuie să se acorde sprijin pentru îmbunătățirea și extinderea valorii lor economice, prin diversificarea producției și deschiderea către noi oportunități de piață precum ar fi energia regenerabilă, în același timp cu menținerea unui management durabil și respectarea rolului multifuncțional al pădurilor.

V. Spațiile județului, adecvate pentru turism și recreere aflate în special în zonele de munte și de pădure, trebuie păstrate și amenajate în mod compatibil cu mediul, în vederea îndeplinirii unor funcții turistice și de recreere, cu accent pe aspectul peisagistic. De asemenea, formele de turism care urmează a fi dezvoltate trebuie să respecte caracterul fiecărei zone. În aceste spații trebuie asigurată o infrastructură înalt calitativă drept bază pentru activitățile antreprenoriale din domeniul turismului.

5.1. Modernizarea structurilor de primire turistică, precum și modernizarea și diversificarea serviciilor pe care acestea le oferă. De asemenea, construirea unor noi unități turistice trebuie să respecte principiile protecției naturii și a mediului, al unei bune încadrări în imaginea locală și peisagistică, precum și al aprovizionării

adecvate cu apă și al recoltării apelor menajere și deșeurilor. Astfel, este necesară respectarea prevederilor legale în privința construirii caselor de vacanță.

5.2. Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului arhitectural și cultural al comunităților locale prin reabilitarea monumentelor și ansamblurilor istorice și de arhitectură din județul Brașov, realizarea de Planuri Urbanistice de Detaliu pentru centrele istorice ale orașelor și comunelor din județ, restaurarea cetăților și bisericilor fortificate etc. Toate acestea trebuie integrate în circuitele turistice ca obiective unice ale patrimoniului județean.

5.3. Crearea de zone de agrement și parcuri turistice care să valorifice în mod pozitiv potențialul natural al teritoriului județului și care să contribuie la conștientizarea publicului referitor la importanța prezervării mediului înconjurător.

5.4. Stimularea antreprenorilor în deschiderea de unități de alimentație publică în zone rurale cu potențial turistic.

5.5. Elaborarea și implementarea unei strategii integrate de marketing și comunicare, coerentă și unitară, care să promoveze activ, la nivel național și internațional, potențialul turistic, atractivitatea și identitatea județului, atrăgând astfel turiștii în județ.

VI. Dezvoltarea și modernizarea căilor de circulație și comunicații, astfel ca ele să asigure legături și conexiuni sigure atât în interiorul județului, cât și către județele învecinate, precum și fluidizarea traficului de tranzit în special cel dinspre capitală spre Europa occidentală. Aceste dezvoltări trebuie astfel coordonate încât ele să nu dăuneze mediului înconjurător.

6.1. Fluidizarea circulației pe drumurile naționale și europene prin executarea de trasee ocolitoare pentru localități, precum și lărgirea și consolidarea părților carosabile.

6.2. Modernizarea și reabilitarea căilor de circulație locale (județene și comunale) astfel ca ele să corespundă cerințelor actuale de trafic.

6.3. Îmbunătățirea traficului de tranzit prin construcția autostrăzii București – Brașov – Borș.

6.4. Extinderea transportului public de călători spre zonele rurale și în interiorul acestora,

care să asigure curse regulate către localități și instituții publice (școli, spitale, magazine etc.).

6.5. Modernizarea și eficientizarea sectorului feroviar, astfel ca acest sistem de transport de persoane și mărfuri să poată deveni prioritar.

6.6. Dezvoltarea traficului aerian de persoane și mărfuri prin construirea aeroportului Brașov (Ghimbav).

VII. Asigurarea resurselor energetice și a infrastructurii necesare care să realizeze condiții sigure de alimentare cu energie (electrică, gaze naturale, combustibili etc.) a tuturor consumatorilor din județ, conform principiilor prioritare de protecția mediului. Se vor avea în vedere toate posibilitățile de economisire și utilizare a energiei regenerabile care trebuie să fie ecologică și ieftină.

7.1. Creșterea siguranței în funcționarea rețelelor pentru furnizarea gazului metan, precum și a instalațiilor pentru distribuția energiei electrice.

7.2. Modernizarea și reducerea pierderilor din instalațiile pentru producerea și distribuția energiei termice, precum și îmbunătățirea izolării termice a blocurilor de locuințe în scopul creșterii confortului termic al acestora.

7.3. Stimularea investițiilor în amenajări hidrotehnice pentru a facilita producția de energie electrică nepoluantă și utilizarea acestor amenajări în irigații și turism.

VIII. Îmbunătățirea ofertei de educație și informare pentru cetățeni prin canale media moderne (cablu TV și Internet) precum și îmbunătățirea distribuției presei în teritoriu.

8.1. Încurajarea administrațiilor locale în scopul de a furniza pe suport mediatic (buletine informative tipărite sau difuzate în sistem cablu/eter) informațiile utile ce privesc comunitățile locale.

8.2. Realizarea de programe educaționale pe suport mediatic, adresate atât copiilor și tinerilor, cât și persoanelor mature, precum și creșterea rolului educativ al presei ca urmare a asigurării unei juste cooperări cu administrațiile locale.

8.3. Informatizarea instituțiilor publice de pe întreg teritoriul județului, precum și pregătirea angajaților acestor instituții în utilizarea calculatorului, a Internetului și a programelor de calculator specializate.

8.4. Extinderea rețelei de cablu TV și internet în mediul rural.

IX. Investiții pentru furnizarea serviciilor și consilierea populației în domeniile educației, sănătății, protecției sociale, culturii și sportului trebuie să se concentreze în special asupra orașelor mari cu un efort minim. Prin aceste facilități de infrastructură, așezate la distanțe medii, populația va avea acces la servicii publice și private create la nivel zonal și județean.

9.1. În special în zonele în care formele de organizare staționare (sănătate, educație, cultură) nu pot furniza populației aceste servicii în mod stabil, se vor înființa unități care să ofere aceste servicii la nivel local.

9.2. Asigurarea unui serviciu de sănătate eficient și apropiat pentru populația întregului județ, la distanțe rezonabile, precum și reabilitarea și îmbunătățirea infrastructurii de sănătate.

9.3. Suport pentru tinerii care ies la 18 ani din sistemul de instituții sau plasament familial în vederea integrării în viața socială normală prin crearea unor locuințe de

tip rezidențial și găsirea de locuri de muncă. Asigurarea condițiilor decente de viață pentru copii și a accesului la oportunitățile de dezvoltare.

9.4. Organizarea și dezvoltarea unei oferte descentralizate de asistență staționară și ambulatorie pentru vârstnici, la distanțe rezonabile, pentru căminele de bătrâni, cluburile pentru vârstnici, birourile de consiliere pentru vârstnici, ajutor în gospodărie, la curățenie, asigurarea de hrană și ajutor, precum și masa de amiază.

9.5. La realizarea tuturor planurilor, proiectelor și măsurilor se va ține cont de necesitățile persoanelor cu handicap. Printre acestea se numără și crearea de locuri de muncă pentru persoane cu dizabilități, precum și asigurarea unei locuințe (cămine, locuințe prevăzute cu serviciu de îngrijire la domiciliu). Crearea unor programe de incluziune socială pentru persoanele defavorizate.

9.6. Extinderea și consolidarea ofertei culturale din județ. Astfel, este necesară promovarea în special a transiterii tradițiilor, precum și a consolidării parteneriatului între așezămintele culturale și agențiile de turism în vederea includerii și promovării așezămintelor culturale în circuitul cultural și turistic intern și extern. De asemenea, reabilitarea infrastructurii culturale prin construcția unor muzee, săli de expoziție, așezăminte culturale, cinematografe va contribui la îmbunătățirea ofertei culturale.

9.7. Datorita cifrei de școlarizare în scădere, în special în zonele rurale, măsurile de construcție și renovare a școlilor și anexelor acestora (ex. clădiri și anexe sportive) se vor concentra în acele locații care vor asigura și pe viitor o cifră mare de elevi. Totodată se va ține cont de faptul că în cazul închiderii unor școli, drumurile spre noile școli vor deveni mai lungi pentru unii elevi și că sistemul de autobuze școlare va trebui extins.

9.8. Fundamentarea actului educațional pe baza nevoilor de dezvoltare a elevilor axat pe învățământul profesional și tehnic și personalizarea ofertei educaționale din perspectiva dezvoltării durabile și a asigurării coeziunii economice și sociale. Asigurarea coerenței manageriale și dezvoltarea parteneriatelor instituționale, comunitare. Crearea unor programe de consiliere pentru prevenirea delincvenței juvenile și a abandonului școlar.

9.9. Crearea de facilități sportive pentru promovarea sportului de masă și de performanță și pentru dezvoltarea sportului ca mijloc de petrecere a timpului liber. Reabilitarea infrastructurii sportive și dezvoltarea competițiilor sportive.

9.10. Sprijinirea schimbului de experiență între specialiști români și specialiști din statele membre ale Uniunii Europene și din alte state extracomunitare, în domeniile sănătății, protecției sociale, educației, culturii cu scopul de a dezvolta capacitățile administrative proprii și de a specializa resursele umane.

9.11. Stimularea înființării de cabinete medicale de familie în mediul rural prin acordarea de spații de către primari, conform legii.

9.12. Construirea de locuințe sociale pentru familiile și persoanele aflate în dificultate sau în situații de risc.

X. Asigurarea educației pentru atingerea unui standard de viață, bazat pe capacitatea de suport a naturii, protecția mediului natural – platforma a dezvoltării economice, prin promovarea eco-eficienței și a utilizării durabile a apelor, solului, energiei, protejării și conservării biodiversității.

10.1. Protecția atmosferei pentru un aer cât mai curat.

10.1.1. Reducerea poluării datorată transporturilor (rutier și aeronautic)

10.1.2. Reducerea poluării industriale prin utilizarea de tehnologii și instalații performante în activitățile industriale și a celor care intră sub incidența Directivelor Consiliului European (2001/80/CE și 1999/13/CE)

10.1.3. Reducerea poluării datorată gazelor cu efect de seră și deteriorarea stratului de ozon

10.1.4. Reducerea poluării fonice în mediul urban

10.1.5. Realizarea platformelor industriale în afara zonelor urbane

10.1.6. Managementul integrat al deșeurilor (menajere, industriale, toxice și periculoase)

10.1.7. Sistem județen de monitorizare a calității aerului

10.2. Realizarea și implementarea unui sistem de management durabil al apei.

10.2.1. Cantitatea și calitatea apei potabile pentru toți locuitorii județului

10.2.2. Calitatea apelor de suprafață și subterane

10.3. Protecția și conservarea naturii, a biodiversității, a pădurilor și solului – patrimoniu natural extraordinar al județului Brașov

10.3.1. Management durabil al ariilor naturale protejate din județul Brașov

10.3.2. Protejarea și conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună

10.3.3. Identificarea și reconstrucția ecologică a ecosistemelor și habitatelor deteriorate

10.3.4. Societatea civilă, promotor al protecției biodiversității și a mediului natural

10.3.5. Managementul durabil al pădurilor

10.3.6. Managementul durabil al calității solurilor

10.3.7. Managementul riscurilor naturale și a accidentelor de mediu antropice

10.4. Managementul durabil al resurselor naturale

10.4.1. Sistem economic bazat pe energii regenerabile: hidroenergie, energie eoliană, biomasă

10.4.2. Managementul integrat al deșeurilor menajere și asimilate (colectare selectivă, reciclare, reutilizare, incinerare, compost)

10.4.3. Mecanism tehnico-economic de valorificare a deșeurilor și de recuperare a energiei.

PARTEA a III-a

Dezvoltarea durabilă a microzonei „Dumbrava Narciselor”

Tara Fagarasului este una dintre cele mai vechi si mai importante zone de locuit, compactă romanească, din Transilvania. Ea face parte din salba de "tări" romanesti subcarpatine, care au asigurat intrarea în istorie a poporului roman. Situată în centrul teritoriului, Tara Făgărasului a detinut un loc corespunzător în istoria societății medievale romanesti.

Numita si Tara Oltului(denumire populară), Tara Fagarasuluidesfășurată sub forma unei fasii, dispusă pe axa est-vest, cu lungimea de 82 km si lățimea variind între 12 si 19 km. Ea este delimitată, aproximativ, de următoarele puncte: la nord, de linia care ar uni localitatile Hoghiz, Ungra, Ticus, Cincu, Bruiu; la vest,de Valea Oltului care, de la Avrig se îndreapta spre sud pana la Turnu Rosu; la sud, de creasta alpină a Muntilor Făgărasului, pe linia cumpenei apelor, incluzand întreg versantul nordic al Muntilor Făgărasului; la est, pe văile Barsei si Sebesului, culmea Muntilor Persani, Valea Bogată-Hoghiz.Cercetarile arheologice au atestat prezenta primilor locuitori in acest tinut inca din neolitic, apoi in epoca bronzului si in cea a fierului. se intinde in partea de vest a judetului Brasov,

În secolele IX-X, Voievodatul Fagaras este mentionat în documente ca "Terra Blachorum" (tara romanilor), dovedindu-se a fi o formatiune statala prefeudala aparuta în aceeasi perioada cu celelalte voievodate romanesti dintre Carpati si sesul Tisei.

Din 1368 ,din timpul domniei lui Vladislav I (Vlaicu), si pana în timpul domniei lui Radu cel Mare (1495-1508), cu mici întreruperi, Fagarasul si Amlasul au fost feude ale domnilor din Tara Romaneasca.Insa între anii 1699-1765, întregul teritoriu de la poalele muntilor Fagaras a devenit proprietatea monarhiilor habsburgice, iar în 1765,cand Mare Principe al Transilvaniei era Maria Tereza, întreg tinutul al Fagarasului a fost donat Universității Săsesti (Universitas Saxonum), pentru de 99 de ani. În 1918 acest tinut a reintrat în granitele statului roman.

În Tara Fagarasului se regasesc numeroase vestigii istorice si edificii religioase care atesta vechimea acestor meleaguri, cum ar fi:

- Biserica Evanghelica, din Cincu (secolul XII),
- Manastirea Cisterciana, din satul Carta (1202),
- Bazilica, din satul Halmeag (secolul XIII),
- Biserica fortificata, din satul Cincsor (secolul XIV),
- Casa Memoriala "Badea Cartan",din satul Cartisoara.

- "Manastirea Ursitelor", din apropierea comunei Sinca Veche, despre care locuitorii spun ca ar fi fost ridicata de entitati extraterestre si ca are putere de a ajuta la îndeplinirea dorintelor. Aici s-a descoperit o incinta precrestina ,o grota ascunsa in mijlocul padurii, in inima unui bloc de gresie. Pe peretii altarului sapat în stanca se pastreaza din timpuri imemorabile cateva semne ciudate pentru omul simplu. Este vorba de doua triunghiuri întrepatruse, care alcatuiesc "Steaua lui David", scrijelite pe peretii de stanca. Interiorul triunghiului adaposteste semnul ying-yang al filosofiei chineze din secolul XVII.

De-a lungul timpului, aici s-au petrecut o serie de fenomene paranormale care au atras atat specialisti in radiestezie, speologi, arheologi, istorici cat si o multime de curiosi.

Tara Fagarasului s-a considerat totdeauna ca o parte deosebita a Transilvaniei,avand viata sa proprie,cu traditiile ei,cu libertatile ei,cu dispozitiile ei sociale deosebite.

Adversitatea locuitorilor Tarii Fagarasului fata de orice forma de dominatie straina s-a facut simtita dintotdeauna. Încă din secolul al X-lea, la venirea ungarilor, populatia romaneasca, organizata într-un voievodat, opune o rezistenta îndarjita în fata acestora, pastrandu-si autonomia si continuand sa se conduca „dupa legea veche a romanilor“. Incercarile fagarasenilor de a-si pastra independenta în fata asupritorilor se fac simtite pe tot parcursul Evului Mediu, în anii 1368, 1432, 1434, 1436, 1503, 1508 avand loc numeroase rascoale. Cea mai importanta miscare are loc între anii 1757 - 1761, ea cuprinzand Muntii Apuseni, Valea Muresului,Valea Tarnavelor si întreg tinutul Fagarasului. Rascoala a fost reprimata sangeros de catre guvernatorul Transilvaniei, generalul Bukow. Nici revolutia de la 1848 nu i-a lasat indiferenti pe locuitorii Fagarasului. Orasul apare ca un important centru de actiune, aici creandu-se „Prefectura“ si „Legiunea romana“ a Tarii Fagarasului.

**ASOCIAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ
„DUMBRAVA NARCISELOR”
„MILITĂM PENTRU PROSPERITATE RURALĂ”**

Asociația pentru Dezvoltare Durabilă „Dumbrava Narciselor” s-a constituit în baza Legii 215/2001 a administrației publice locale, cu scopul realizării în comun a unor proiecte de dezvoltare durabilă zonală, organizării și furnizării în comun a unor servicii publice, promovarea a noi proiecte de finanțare a infrastructurii locale din fonduri internaționale.

La data de 16/10/2006 prin încheierea în dos.c.nr.1676/2006 ramasa definitivă s-a concretizat dorința membrilor fondatori de a pune în comun voluntar, în mod activ, constructiv și permanent contribuția lor materială, cunoștințele și aportul lor în muncă. A fost semnat Actul constitutiv de către următorii membrii:

1. COMUNA COMĂNA, cu sediul în comuna Comăna, str. Principală, nr. 110, reprezentat prin dl Alexandru Elecheș.
2. COMUNA MÂNDRA, cu sediul în comuna Mândra, nr. 364, reprezentat prin dl Ioan Șerban Taflan
3. COMUNA PĂRĂU, cu sediul în comuna Părău, nr. 214, reprezentat prin dl Mihai Liviu Popeneciu
4. COMUNA ȘINCA, cu sediul în comuna Șinca, nr. 314, reprezentat prin dl Radu Robert Muntean
5. COMUNA SINCA NOUA, cu sediul în comuna Sinca Noua, str. Principală, nr. 358, reprezentată prin dl Dumitru Flucuș
6. COMUNA ȘERCAIA, cu sediul în comuna Șercaia, str. Principală, nr. 82, reprezentat prin dl Cristinel Paltin

Conform legislației în vigoare, de la data înregistrării Asociației pentru Dezvoltare Durabilă „Dumbrava Narciselor”, cu sediul în Șercaia, str. Principală, nr. 82 a dobândit calitatea de persoană juridică de drept privat și de utilitate publică în conformitate cu art. 11, alin. 1-4 din Legea 215/2001, republicată.

Scopul Asociației pentru Dezvoltare Durabilă „Dumbrava Narciselor” este de a facilita cooperarea între unitățile administrativ teritoriale membre pentru exercitarea în comun a unor competențe ce le revin conform Legii, pe baza principiilor dezvoltării durabile și anume:

- progresul social, condiționat de recunoașterea și respectarea nevoilor fiecărui individ și a fiecărei comunități în parte
- protejarea eficientă a mediului înconjurător
- utilizarea rațională a resurselor naturale din zonă

- păstrarea unui nivel sustenabil de creștere economică și ocuparea forței de muncă

Asociația pentru Dezvoltare Durabilă „Dumbrava Narciselor” și-a propus să îndeplinească scopul prin realizarea următoarelor obiective:

- sprijinirea dezvoltării economico-sociale a zonei
- identificarea căilor și mijloacelor de îmbunătățire a infrastructurii celor șase comunități locale
- valorificarea eficientă a potențialului economic local și identificarea unor surse suplimentare de finanțare
- sprijinirea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii
- stimularea și atragerea investițiilor românești și străine
- promovarea imaginii și potențialului zonei Dumbrava Narcislor
- orice alte activități care conduc la dezvoltarea economico-socială și cultural-științifică, activități care au ca scop final creșterea calității vieții în zonă
- protejarea și dezvoltarea patrimoniului cultural
- protejarea mediului înconjurător și valorificarea produselor din mediul natural local
- dezvoltarea turismului (sub toate formele în zonă)
- realizarea de parteneriate cu alte entități juridice (publice și private) în scopul atingerii obiectivelor asociației
- elaborarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiei de dezvoltare durabilă a zonei Dumbrava Narciselor în acord cu Planul Național de Dezvoltare Durabilă 2007-2013, Planul Operațional Regional al Regiunii 7 Centru și Strategia de Dezvoltare Durabilă a județului Brașov.

Prin actul constitutiv, Asociația pentru Dezvoltare Durabilă „Dumbrava Narciselor” are următoarele organe de conducere:

- a) Adunarea Generală – ca organ suprem de decizie – compusă din întrunirea tuturor asociațiilor
- b) Consiliul Director – ca organ de administrare al asociației – în intervalul dintre adunările generale

La prima Adunare Generală au fost aleși președintele, vicepreședintele, secretarul și doi membrii. De asemenea, Adunarea Generală de Constituire a desemnat și cenzorul asociației.

Asociația pentru Dezvoltare Durabilă „Dumbrava Narciselor” a fost constituită pe durată de funcționare nelimitată iar patrimoniul inițial a fost constituit prin aportul în numerar al membrilor fondatori.

Prin Statut s-au stabilit:

- denumirea
- sediul
- membrii fondatori
- durata
- scopul și obiectivele
- calitatea de membru, drepturile și obligațiile acestora
- organele de conducere
- atribuțiile organelor de conducere
- atribuțiile cenzorului
- resursele financiare și patrimoniul
- dizolvarea și lichidarea asociației

Asociația pentru Dezvoltare Durabilă „Dumbrava Narciselor” are ca deviză sintagma „MILITĂM PENTRU PROSPERITATE RURALĂ”.

Capitolul 4.

Comuna ȘINCA

4.1. Prezentarea generală a comunei Șinca

Date Administrativ Teritoriale

Adresa:

Principala, nr. 314

Cod postal: 507206

Judet: Brasov

Telefon: 0268-245301

Fax: 0268-245301

Site:

http://www.ecomunitate.ro

Email:

primaria_sinca@yahoo.com

Sate: Sinca Veche, Valcea, Ohaba, Sercaita, Bucium, Persani

Suprafata: 18059,95 ha

Populatia: 3.575 locuitori din care:

a. Români...2.762

b. Maghiari...14

c. Germani...0

d. Alte nationalitati: 799 (tigani)

Suprafata intravilan: 293,90 ha

Suprafata extravilan: 17766,05 ha

Nr gospodarii: 1299

Nr locuinte: 1408

Nr gradinite:...3

Nr scoli:...6

Sinca este o comuna cu un înalt potențial în domeniul turismului:

•Baile Persani

•Templul Ursitelor

•Castrul roman

•Manastirea "Pacea Lumii"

Bucium

•Colectia de arta populara

Radocea - Bucium

•Biserica ortodoxa Sercaita

Comuna Șinca este formată dintr-un număr de 6 sate și o populație de 3575 locuitori după cum urmează:

Sinca Veche – centrul de comuna- 970 de locuitori

Persani - 1102 de locuitori

Sercaita - 748 de locuitori

Ohaba - 287 de locuitori

Bucium - 249 de locuitori

Vâlcea - 219 de locuitori

Asezare geografică

Comuna Șinca este situată în centrul județului Brașov, în extremitatea SE aării Făgărașului. Teritoriul administrativ al comunei se întinde de la m-tii Persani, în partea de nord și est, până la m-tii Făgăraș, în partea de sud, cu o largă deschidere spre depresiunea Făgărașului în partea de vest. El este alcătuit din dealuri brazdate de numeroase cursuri de apă din care cel mai important este râul Șinca, afluent al Oltului, de-a lungul acestor, în luncile înguste se află și terenurile cele mai fertile pentru agricultură. De asemenea există în special în zona montană suprafețe întinse de pădure formate în special din fagete și amestecuri de fag cu rasinoase. Munții au o înălțime medie, cel mai impunător fiind masivul Taga cu o înălțime de 1648 m

I. Monografia Comunei Șinca și a satelor aparținătoare

1.1 Șinca

Localitate compact românească din toate timpurile, datează de prin secolul XII. Este așezată pe ambele maluri ale râului "Șinca" la gura văii cu același nume. Hotarul are o suprafață de 8800 hectare. Pe hotarul ei trece linia ferată Făgăraș – Brașov, construită în anii 1906

– 1907. Pana in anum 1762 cand s-a infiintat de catre imparateasa Maria Terezia regimentul I de granita, comuna purta numele Sinca.

Populatia, aproape in majoritate, nevrand sa primeasca armele de graniceri, de care era conditionata si trecerea la uniti, decat sa-si lepede credinta, a preferat sa-si paraseasca satul si sa se retraga in padurea de miazazi, pe la colibele ce le avea in diferite puncte din partea aceea. Treptat apoi refugiatii si-au contruit locuinte statornice, intemeind o noua comunitate sub numele de “Sinca Noua”, localitatea de unde plecasera luand numele de Sinca Veche.

In locul celor refugiatii – in curs de cateva decenii – au fost colonizati locuitorii romani din diferite parti ale Transilvaniei.

Dintre vechii locuitori numai patru familii nobile au ramas, primind armele si anume: Barsan, Balan, Strambu si Urs. Ulterior refugiindu-se si familiile Balan si Urs, si au pierdut privilegiile nobiliare, ce posedau; mai tarziu unii din membrii familiilor plecate au revenit, fara a-si dobandi insa locurile pierdute. Familiile Barsan si Strambu, primind armele, au ramas in drepturi, care posedau: Barsan moara de macinat si muntele “Taga”, iar Strambu, padurea “Pucutis”.

Din aceasta localitatea au plecat parintii lui Gheorghe Sincai, cronicarul care s-a nascut in Samsalul de campie, originar din familia Strambu din Sinca Veche.

In comuna se poate patrunde pe trei sosele: pe una dinspre rasarit, de catre satul Persani, pe alta dinspre miazazi, de catre Sinca Noua, si de pe a treia dinspre apus de catre Ohaba si Sercaita.

Scoala din Sinca Veche a avut caracter confesional pana la 1913. La 1 octombrie 1913, scoala confesionala se transforma intr-o scoala comunala cu trei invatatori, cum functionase pana in 1909.

1.2 BUCIUM

Pe sesul intins, dealungul vail ‘Scuria’ cam la o departare de circa 10 Km, in linie dreapta dela Olt spre sud, este asezat micul sat Bucium. Din sat mergand spre miazazi ajungem mai intai intr-o padure de tufani si arini cu multe livezi de fan, apoi sesul si campia se prefac treptat in deal si munte. Lungimea satului are directia N-S dupa cursul vail care-l taie in doua. Din sat in jos in directia N-V duce drumul vecinal spre comuna Toderita. Drumul judetean cu directia E-V trecand de la Sinca –Veche peste Sercaita, in Margineni, taie satul in curmezis.

Comuna este asezata intr-un tinut cu imprejurari destul de frumoase si bogate in privelistii incantatoare. Un farmec deosebit prezinta vederii ridicarea aproape brusca a flnicilor munti Carpati, cu vaile si piscurile lor acoperite cu paduri seculare. Inainte ca cateva secole, padurea se intindea si pe locul unde este asezat satul de azi.

Despre asezarile de Romani in acest loc nu avem date sigure. Cele mai vechi familii din sat sunt: Ghirocoias, Neacsu, Dobrin, Carstea. Batrani spun, ca locurile acestea precum si acela unde este asezata comuna Margineni mai in urma, au fost proprietatea baronului Urs din Margineni. Langa cele 4 familii cu timpul s-au mai asezat si altele, cum a fost familia Moga venita din Venetia si familia Grancea din Margineni, cari au contribuit la sporirea numerica a populatiei comunii.

Dupa o statistica austriaca se vede ca Buciumul intre ani 1760-1762 avea 33 de familii cu o singura biserică. Dintre aceste familii erau 30 ortodoxe si numai trei erau trecute la unatîe (greco-catolici). Biserica trecuse si ea la unatîe cu cele trei familii greco-catolici.

Satul a fost format numai din locuitori romani, mentinandu-sicaracterul ei romanesc pana in ziua de azi.

Locuitori acestei comune sunt oameni credinciosi, care tin mult la legea si credinta lor starmosasca si la datinile din batrani. In toate timpurile si in ziua de azi au sprijinit si sprijinesc cu bratele si punga lor biserica si toate asezamintele comunei, intre care in primul rand a fost scoala. Plugaria care era ocupatia de capetenie a locuitorilor, nu le asigura indeajuns. Dar au pamant si-l lucreaza bine, totusi nu se bucura de roade inbelsugate din cauza ca pamantul este slab si clima rece. Numai avazul si cartofii se fac in cantitati mai mari. Poate ca aceasta cauza a facut ca parte din acesti sateni sa se faca negustori de porci si vitei, cutreierand ‘Tara Oltului’ si transprtandu-I cu carutele la Brasov. Se intrec in a-si cladi case de zid frumoase, mari si incapatoare, acoperite cu tigla. Asemenea si pentru vite isi cladesc tot lacasuri de caramida, mari si sanatoase. Pamantul arabil inca au indeajuns, fan putin iar pasune de loc. Acesta e un mare neajuns, deoarece se impiedica cresterea animalelor si inmultirea vitelor.

SCOALA DIN BICIUM

Scoala, inceputa de calugarii manastirii a fost continuata de invatatori anume pregatiti. Cel mai vechi dascal despre care amintesc batrani de azi a fost Gherasim Dobrin. Aceasta a functionat cam pe la ani 1820-1842, pe vremea aceea local propriu pentru scoala nu era. Primi dascali pana la 1872 imprastiau stinta de carte in casele lor s-au in case inchiriate, care se facea in regimentul de graniceri.

1.3 OHABA

Satul Ohaba este asezata la poalele muntilor Carpati in linie dreapta spre Nord de muntele ‘Fundul Vacariei’, intre localitatile Sinca Veche , Sercaita si Vad. Vatra satului este asezata pe un loc de ses brazdat de valea Sercaitei, care printr-o curba brazdeaza satul in doua parti.

Traditia populara spune ca prima asezare pe vatra acestei localitati s-a facut de unul dintre cei trei fii cu numele Balea, ai unui roman numit Solomon Vancea, emigrat aici din Sacuta judetul Dolj. Ceilalti doi frati ai acestuia, Barsan si Balan s-au asezat pe vatra actuala a comunei Sinca Veche. Intrucat Balea era singurul stapan al acestei vai se zice ca spunea fratilor sai in limba veche romaneasca: ‘mosia asta este harnica’ (proprie a mea). De aici Haba iar mai pe urma Ohaba, actualul nume al localitatii. Mai tarziu s-au stabilit aici familiile; Rasca din Rosia, Idemir, Roman din Ilidis, Radu din Bod etc., si astfel a inceput sa se populeze aceasta localitate tot cu romani.

Cam pe la anul 1820 locuia in localitatea Sinca Veche o doamna nobila ungueroaica cu numele de Maris nascuta in orasul Seghedin (Ungaria), care era proprietara actualului hotar numit Lunca lui Maris, Prunariile Runcu si parte din padurea denumita Dealul carei posesiuni in urma bunelor relatii ce le avea cu locuitorii satului Ohaba si a divergentelor ce le avea cu locuitorii din Sinca Veche, le-a donat toate satului Ohaba formandu-se actele de intabulare ce exista si astazi in cartile funduare ale comunei.

Localitatea este usor accesibila, fiind strabatuta de soseaua nationala Homorod – Zarnesti – Campulung, care formeaza strada principala, ce strabate satul de la un capat la altul.

Scoala, dupa datele pe care le posedam este foarte veche. Cartea de onoare care se afla in arhiva scolii, dateaza din anul 1828. In aceasta carte, scoala graniceasca de pe atunci nota pe toti elevii premiati in bani si carti. Pana in 1858 scoala a fost intretinuta de stat si de regimul granicesc roman, ce exista pe acea vreme, avandu-si resedinta in Orlat, judetul Sibiu, si din care compaia a XI-a isi avea resedinta in Ohaba.

1.4 Persani

Localitatea Persani este situată în partea de răsărit a Municipiului Făgăraș, pe loc de ses, în drumul care merge de la acest oraș spre Brașov și în nemijlocită apropiere de munții de dealuri cu același nume.

Locuitorii comunei, cu excepția țiganilor se ocupă cu lucrarea pământului și creșterea vitelor. Pământul fiind indeobște argilos, reclama munca îndoită ca să se scoată de pe el atata roada cât da pământul altor comune.

Scoala datează din timpul absolutismului austriac inaugurat după evenimentele din 1848. Au fost și oameni bătrâni care spuneau că au învățat în școală în anii 1855 – 1860, în limba germană. Edificiul în care s-a ținut școala până în 1889, nu mai există. În acest an, 1889, comuna bisericească, în înțelegere cu cea politică au ridicat o școală cu etaj și au hotărât ca salile de la etaj, două la număr să fie folosite de biserică pentru școală, iar salile de jos să servească de cancelarie comună și de locuință notarului. După câțiva ani de folosință pasnică, locuitorii frunțasi s-au luat la ceartă pentru folosința clădirii și de la ceartă s-a ajuns la proces care s-a terminat abia în anul 1911.

Vederi însemnate în localitate este “baia” din care se fac cruci și monumente de toată frumusețea.

O altă vedere este “baia de scaldă” (actualele Băi Persani), proprietatea comunei și data în exploatarea unui antreprenor pe timp de 25 de ani, începând din anul 1925, cu condiția ca lucrările de instalare să fie suportate de antreprenor. Cu toate că instalația e primitivă, totuși “scaldă” e frecventată de multă lume din satele învecinate, vara.

1.5 Sercaita

Localitatea Sercaita face parte din lanțul de sate de ses din Țara Oltului, deși se găsește la numai 5 km de aceasta. De altfel, una din particularitățile Țării Oltului este și aceea că sesul începe de-a dreptul de la poalele munților, fără ca aceasta să treacă întâi prin etapele dealurilor.

Se margineste la miazăzi cu m-ții Făgărașului, atât de bogată în păduri de fag și brad, la răsărit cu hotarele localităților Ohaba și Vad și la apus de localitatea Bucium. Se găsește la o altitudine de 450 – 500 m, deasupra nivelului mării, cu un climat dulce și scutit de curenți de aer, ce bantăie satele și orășele de munte.

Localitatea este străbătută pe toată întinderea de două paraie: Cretu și Baltita, care își au originea în munții Făgărașului și care la mijlocul satului se împreună și curg mai departe către localitatea Ohaba, iar de aici către Olt. Localitatea este foarte veche și grație așezării ei în apropierea Carpaților, n-a fost influențată de valurile de străini ce au copleșit Ardealul, rămânând curată și păstrându-și neatinsă datinile și obiceiurile din bătrâni.

Comuna numără 28 de capi de familie, cu 1189 de suflete. Toți locuitorii erau români și de religie ortodoxă. Cele mai vechi familii ale localității au fost familiile : Idomir, Berlea și Serbanuța care au descendenți încă și astăzi; în afara de aceștia, au mai venit pe timpul unirii cu biserică catolică, familiile Debu și Faciu din Ohaba, Cucu din Vad, Bata și Sdraila din Venetia și Ciovița din Margineni. În afara de familia Bata, cei veniți din alte părți, erau iobagi și lucrau pe moșia boierului Harste Cacaraza care-și avea locuința în Făgăraș.

Familia Barbat, astăzi cea mai numeroasă în localitatea, este venită din Dragus, prin căsătoria feciorului Popa Simion Barbat cu fata boierului Harste Cacaraza. Aceasta se poate vedea din actul datat din anul 1584, prin care judecătoria din Făgăraș recunoaște că Dragus Harste, fiul lui Harste Cacaraza, boier din Sercaita, adoptează în boiernatul său, pe barbatul fiicei

sale, Vespere Popa Barbat, fiul preotului din Dragus, Popa Simin Barbat, cand a luat si postul de preot in aceasta localitate, iar de atunci si pana astazi, postul de preot s-a mostenit din tata in fiu. In aceasta localitate pe langa iobagi se aflau intre familiile sus numite si unele cu titlu de boeri, ca familia Barbat si Bata.

Localitatea Sercaita este servita de o singura Biserica crestina-ortodoxa, construita din material solid, piatra si caramida, de credinciosii acestei localitati, din timpul stravechi de peste 300 de ani. De remarcat este bogatia zugravelii precum si stilul in care este executata, ceea ce o pun in randul vechilor monumente si icoane ale trecutului nostru.

II. Monumente istorice si obiective turistice:

2.1 Sinca

In progresul cultural al poporului a contribuit biserica, prin preotii si cantaretii ei care faceau si pe invatatorii din acele timpuri, cum indeobste s-a petrecut si in alte parti.

Este adevarat ca invatatura ce o dadeau acei cantori-invatatori era putina. Pana pe la anii 1860, instructia se rezuma la citit, scris si invatarea rugaciunilor.

Terenul, pe care s-a zidit biserica si casa parohiala fusese proprietatea inaintasilor lui Gheorghe Sincai. Inaintea acestor doua biserici fusese o alta, edificata pe locul unde se afla cimitirul vechi, din interiorul localitatii, cimitir care azi nu se mai recunoaste ca a servit pentru acel scop.

Mai inainte se aflau pe hotarul localitatii 5 manastiri si anume: una edificata din lemn, care a servit drept locas de rugaciune celor refugiati de aici la 1762, alta, care se vede si acum, sapata maiestrit in piatra, constataoarea din vreo patru chilii, si situata in apropierea satului. Celelalte trei de abia li se mai recunoaste locul unde au fost cladite.

2.2 Biserica Sercaita

Biserica acestei localitati, cu o vechime de peste 300 de ani si cu ruinele unei manastiri ce s mai vad si astazi la poalele muntilor, manastire ce a servit nevoile locuitorilor, pe vremea cand satul nu avea biserica, sunt dovada certa despre vechimea acestui sat.

Biserica Cuvioasei Paraschiva din Șercăița

Șercăița face parte din lanțul de sate de șes al Tarii Oltului, situate la baza muntilor Fagaras, într-o zona de veche si profunda spiritualitate româneasca. Aici în Sercaita a luat fiinta o mica manastire daruita cu o Evanghelia în 1744 de Ioan, fiul lui Stan Muntean, în care slujea în

1748 parintele Iosif ajutat de trei calugari pâna în 1758 când aici se mai gasea unul singur si anume calugarul Bucur Barbat.

Aceasta mănăstire a facut parte dintre cele 23 de asezaminte ortodoxe distruse în vara anului 1761 din comanda gen. Bukov, executor al ordinului fiind Nicolae Bethlen. Aceasta desfiintare sistematica a manastirilor explica ridicarea masiva a bisericilor de sat, biserica ortodoxa din Sercaita închinata Cuvioasei Paraschiva, face parte din grupul de monumente fagarasene construite dupa 1761 sub autoritatea ctitorilor brâncoveni.

În biserică se află doua inscriptii, din interiorul monumentului ce aduc informatii pretioase asupra locului. Biserica Cuvioasa Paraschiva din Sercaita a fost ridicata în 1798 si decorata în 1800. Realizata sinteza între formele arhitecturale preluate de la ctitoriile brâncovenesti, imprimând echilibrul si eleganta proportiilor, expresivitatea si puritatea spatiului interior, preluare libera si inventiva a elementelor de arhitectura si decor arhitectural al interiorului.

Biserica este ridicata pe un plan dreptunghiular alungit, compartimentat în tinda, pronas, naos si absida decrosata la rasarit. Absida biserici este semicirculara, fata de prototip, ca sinton al tendintelor eclesiastice înregistrate în arhitectura zonei spre 1800. La aceste stiluri arhitecturale se mai adauga si pictura în fresca pastrata în interiorul biserici dar si pe fatada sudica unde se pastreaza opt imagini, dintre care trei pictate în grosimea zidului. Toate bine protejate, pictura din nise da masura calitatilor artistice detinute de ansamblul semnat de Teodor Zugravul în 1800.

Concepute ca niste icoane pe fatada sudica a biserici, cele opt imagini înfatiseaza de la est la vest: pe peretele absidei Cuvioasa Paraschiva, patroana spirituala a biserici tronând între îngerii; pe peretele navei Maica Domnului cu pruncul pe tron, Rastignirea momentan deteriorata; Sf. Gheorghe omorând balaurul, deteriorata si ea; Sf. Dimitrie strapungând cu sulita pe Împaratul Maximian în nisa; Iisus arhieru tronând în nisa si Buna Vestire (deteriorata).

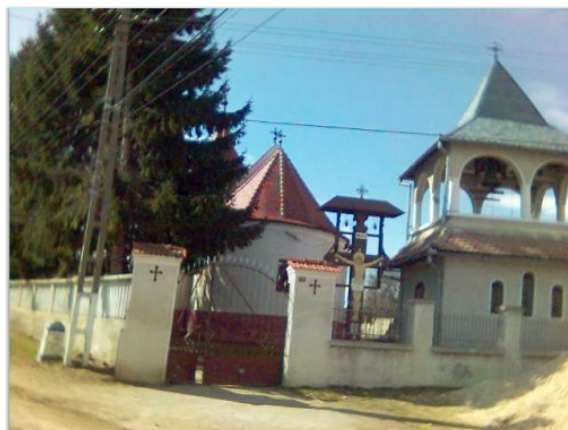
Stadiul avansat de deteriorare al picturilor din interiorul era consemnat deja din anul 1930 de Valeriu Literat. Frescele care decoreaza biserica ortodoxa din Sercaita unul dintre cele mai expresive si armonioase monumente postbrâncovenesti din Tara Fagarasului, pot fi restaurate si restituite partial.

Punerea în valoare a picturilor, ar constitui o meritata recuperare a asabului semnat de Tudor Zugravu, exponent în sudul Transilvaniei, într-un context care îmbina elementele de factura populara cu traditia postbizantina cu ecouri ale stilului apusean al barocului, în primi ani ai secolului al 19-lea.

Momentan biserici i-a fost restaurata fatada si acoperisul, prin bunavointa parintelui paroh Emil Popa cu ajutorul credinciosilor din singurul sat în care toti credinciosi sunt ortodocsii.

Date generale:

Denumirea:
Biserica "Cuvioasa Paraschiva"
Datare: 1798
Tip: Biserica
Cultul: ortodox
Judet: Brasov
Localitate: SERCAITA
Comuna: SINCA VECHE
Adresa: nr. 272
Cod oficial LMI 2004:
BV-II-m-B-11822

2.3 Biserica Persani

Biserica din zid și piatră, e ridicată în 1793.

2.4 BISERICA BUCIUM

Biserica e o clădire destul de veche, ridicată de comuna confesională – pe atunci ortodoxă – cam pe la anul 1645, cum arată o inscripție aflată, sematismul și cartea străinilor. E mică, joasă și puțin încăpătoare. Peretele dinăuntru sunt zugrăviți din vechime cu chipuri sfinte. Clădirea e zidită în stil bizantin. Turnul cel original nu mai există; cel actual a fost edificat în anul 1818, mai marindu-se cu ceva și naia bisericii. Trecerea la unire a buciumenilor s-a făcut între anii 1720-1760, la care data încă nu trecuseră decât foarte puțini credincioși, după cum arată statistica Vieneza.

Cu cei trecuți la biserică papla a trecut și biserică cu tot avutul ei, lăsând pe ortodocși fără biserică. Singurul sprijin și mângâiere pentru menținerea credinței lor, se clădise nu departe de sat, sub poalele munților carpați. Data precisă a fondării mănăstirii nu avem, însă pe clopotul cel mic din turnul bisericii, se află scris anul 1772. În 1748 mănăstirea se găsea în ființă și era așezată pe proprietatea baronului Alvincsi. La acea dată avea de preot pe Isaia, lângă care serveau 6 calugari. A fost arsă din porunca împărătească la 1761 împreună cu celelalte mănăstiri din Țara Făgărașului, de către generalul Bucov. Urmele mănăstirii nu se mai cunosc, însă se știe cu precizie locul pe care a fost clădită mănăstirea și la care până în ziua de azi se spune ‘La mănăstire’

Când au fost înființate regimentele de grăniceri, locuitorii comunei Bucium încă au fost înregimentati în această oaste de pază a marginilor, cu care ocazie au beneficiat și de privilegiile date grănicerilor și s-a mai desăvârșit și uniunea.

Regimul și piața ostășească se vede că le-a prins bine buciumenilor, căci ia desprins a fi oameni ordonați, harnici, cinstiți și mandri. Dorul de cultură, învățare și învățătura încă îl au în cel mai înalt grad. Sunt dornici de proaspătire, dar le lipsesc câteva mijloace materiale pentru aceasta.

Pentru școală și biserică încă își jertesc bucuria, timpul și banii în limitele posibilităților și în toate timpurile au ajutat cu ce au putut și li s-a cerut pentru aceste două instituții, care le-a tinut trează constința de neam.

2.5 Mănăstirea Bucium

- Mugurele unei lumini -

La 50 de kilometri de Brașov, pe drumul care merge spre Sibiu, se află o intersecție care urcă spre o salbă de săte, așezate la poalele Munților Făgăraș: Sercaia, Sercaita, Șinca Veche, Șinca Nouă, Ohaba. Înșirate sub crestele de piatră scufundate în nori, zona are un farmec și o încărcătură spirituală aparte. Pe o rază de câțiva kilometri se concentrează o serie de "minuni". Aici se află celebrul templu din peștera de la Șinca Veche, Poiana Narciselor, care la trecerea de la primăvară spre vară vărajeste vizitatorul cu parfumul miilor de flori rasarite spontan. Tot aici găsești cetăți uitate și nedezgropate, care alcatuiesc misterioase amfiteatre acoperite cu iarba și flori. Oamenii au o bunăvoință și o deschidere mai rar întâlnite printre munteni: sunt calzi și blânzi. O anumită iluminare pe chipul lor arată că trăiesc într-un loc de veche spiritualitate creștină.

Aici, în străvechea țară a Făgărașului, au fost clădite numeroase mănăstiri și biserici, multe din ele risipite de vicisitudinile veacurilor.

Scurt istoric

Biserica, ridicată după Revoluție, de dimensiuni mici, nu este o capodoperă arhitectonică. Totul în jur arată nou și oarecum ridicat în grabă. Locul, însă, are un "ceva" al lui care dezleagă o undă profundă în inima celui ce intră pe porțile mănăstirii.

Manastirea Bucium: de călugari, 3 vițetori, reînființată în 1990, cu hramul, Schimbarea la Față (6 august); com. Șinca, jud. Brașov, 17 km SE de Făgăraș; citată documentar în 1737 și cu un preot-călugăr, Isaia Tempea din Margineni, în 1748; arsă din ordinul generalului Bucow în 1761; în anul 1737 copia aici "Vițetile Sfintilor" ierom. Ambrozie; biserica actuală începută în 1990, clădită pe ruinele celei vechi de credincioșii satelor Sercaita, Bucium și altele din împrejurimi;   pictura   în   frescă.

La poalele Munților Făgăraș, în apropierea satului Bucium din Județul Brașov. În inima țării se înalță și desăvârșește prin dragostea și eforturile credincioșilor un bastion al credinței Neamului Ortodox Român, o cetate pentru pacea tuturor.

Mănăstire a sfințelor ortodexe și românești tradiții, lăcașul de cult de la Bucium este asândit flăcărilor în 1761 când monarhi, parte ai locului, parte căutând adăpost în fața vitregei vremurilor, ard odată cu vechea biserică.

În 1928, Regina Maria purcede împlinirii unui îndrăgnet și amplu proiect, menit să edifice pe locul vechii Mănăstiri Bucium, Biserica 'Întregirea Neamului Ortodox Român', însă timpurile interbelice îi rapesc sortii de izbândă.

Pronia Cerească se face auzită în 1953, când rugămintea credinciosului 'Mos Ilie', însoțit de tanara familie Sandru, aduce binecuvântarea și aprobarea de construcție a bisericii de la Bucium, iscalită cu dragostea și harul Înalt Prea Sfinției Sale, Mitropolitul Balan. De această dată însă, opresiunea regimului se rasfrange nefast, îngardind drumul spre zidire. Trebuind cu orice preț să aprindă candelă pe locul fastei mănăstiri, familia Ioan și Elisabeta Sandru, ajutoți de nădejdie ai Mosului Ilie reușește în 1976, sub pretextul unei stupine să improvizeze o cabană de lemn din care neîncetat rasuna Psaltirea, prin galasul

Marire tie manastire
Pridvor ceresc in prag de munti
Ce vijelia vietii tale,
Biruitoare o infrunti.

Tu esti altar de intarire
Credintei noastre-n Dumnezeu;
Tu esti cetate de scapare
Si reazam sufletului meu.

Izvor adanc de mangaiere,
Napastuitilor liman,
Inviforatorilor pe marea
Ispitelor din an in an.

Veniti crestini la manastire,
Veniti la Bucium 'colo sus,
La manastirea "Pacea Lumii"
E slava Domnului Iisus

Si-ngenunchiati la rugaciune
Sa zicem toti si toate-n cor:
Gresit-am Doamne, iarta Doamne
Pacatul meu si-al tuturor.

Invredniceste-ne Stapan
Ca una-n dragoste sa fim,
Partasi imparatiei Tale,
Cu toti aceia ce-o dorim.

Si-acolo-n cer cu osalane,
Slujindu-Te cu drag mereu

domnului Sandru, al maicii Carolita si al celei ce avea sa devina ieromonarh Modest, sub grija doamnei Sandru.

Abilitatea Securitati se dovedeste a fi insa eficienta, iar dupa un an, alte flacari aveau sa inghita jerfa acestor crestini, iar crucile inaltate spre slava lui Dumnezeu aveau sa fie dezradacinate; singura una, ramanand neobservata este pastrata astazi la loc de cinste, in Altarul de vara, vegheata de Lumina.

Angajati "cu pretul vietii" in renasterea Manastirii pentru Pacea Lumii intregi, Elisabeta si Ioan Sandru vad stradania de jumatate de veac indeplinindu-se in 1990, cand I.P.S. Dr. Antonie Plamadalea, Mitropolit al Ardealului apreciaza si aproba initiativa intru zidirea Manastirii Bucium, iar apoi, la 6 August 1995 sfinteste Biserica intre timp inaltata, incredintand staretia ieromonahului Sava Lazea.

Harul si pacea duhovniceasca perintelui staret Sava, cu truda si rugaciunea obstii, sub binecuvantarea ierarhilor Bisericii Ortodoxe Romane, incununtata de dragostea credinciosilor si eforturile Doamnei Sandru au facut astazi ca Manastirea Bucium sa fiinteze drept un nesecat izvor de pace, de tamaduire, de dragoste si credinta.

Astazi, cu binecuvantarea Inalt Prea Sfintiei Sale Dr. Laurentiu Streza - Mitropolit al Ardealului di Arhiepiscop al Sibiului, sub atenta indrumare si deosebita grija a parintelui arhimandrit Visarion Joanta - Exarh al manastirilor, stradania virtutitorilor continua spre zidirea unei mari Case de Pelerinaj, in paralel cu finisarea unei mici Case de Oaspeti, menite sa gazduiasca de pretutindenii conducatori ai Sfintei Credinte.

Picatura in mozaic a fatadei bisericii, realizarea unui ansamblu de porti sculptate la intrarea in curtea manastirii, usi masive din stejar sculptat la intrarea in biserica, monumentul "Cruce a celor fara de cruce" in cimitirul manastirii, sunt doar parte din proiectele in curs de desfasurare.

Sa fim cu toti o manastire
Frumoasa langa tronul Tau.

Nevoile permanente ale acestui edificiu al Păcii trec parcă mai ușor, iar nădejdea izbandei ramane vie in truda spre zidire, in glasul rugaciunii obstii, in postul si linistea acestui colt de rai, iar "Doamna de la Manastire" continua, cu ajutorul credinciosilor, caramida dupa caramida, inaltarea si ingrijirea intreg ansamblului manastiresc.

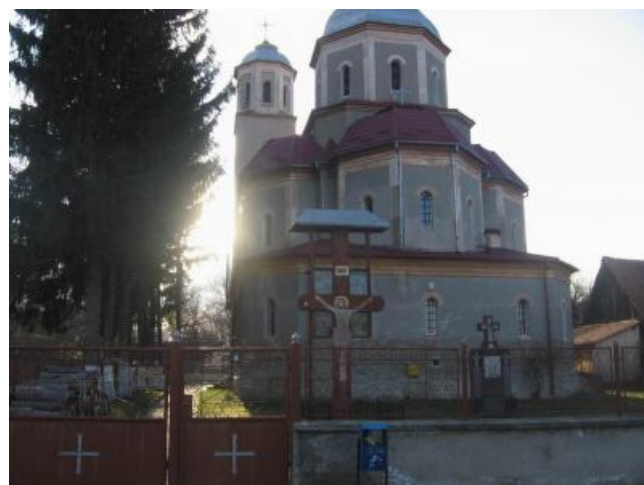
Si neclintiti in imn de slava, parintele staret Sava, parintele Modest, intreaga obste, sub binecuvantarea si harica indrumare a ierarhilor bisericii noastre isi inalta ruga, facand ca Sfanta Slujba sa rasune neincetat, dupa randuiala sfintei noastre biserici.

2.6 Biserica Ohaba

Cladirea bisericii se si vede a fi foarte veche si s-a cladit pe rand, la inceput altarul, apoi naia barbatilor in stil gotic, fara clopotnita, si in 1823 naia femeilor si tinda cu turnul, tot de credinciosi di tot din piatra si caramida, in sa stil bizantin.

In timpul cat biserica nu avea clopotnita credinciosii se serveau de un par ce exista si astazi in cimitirul bisericii. In acest par era fixat clopotul destul de mare care chema credinciosii la rugaciune. Dupa ridicarea turnului s-a introdus clopotul vechi in el,

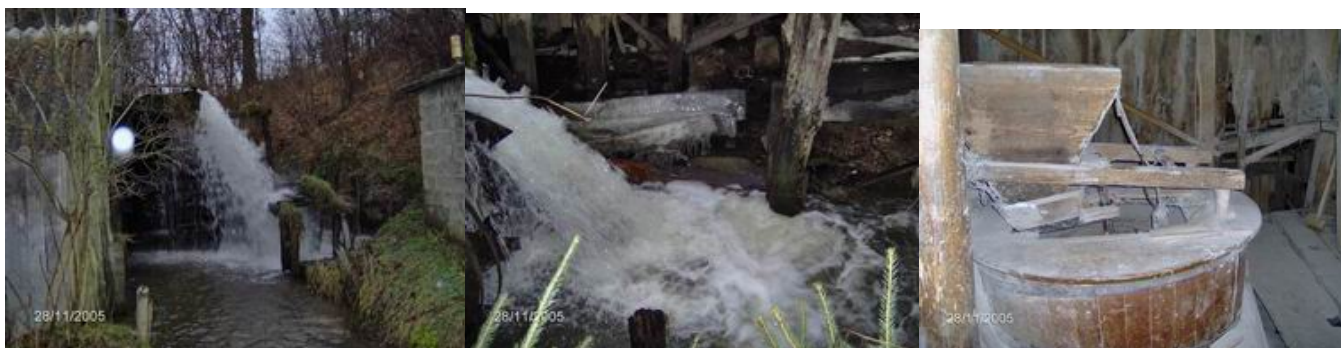
adaugandu-se acestuia inca doua. Aceste doua clopote au existat pana in razboiul cel mare 1914 – 1918, cand din nou biserica a ramas cu unul, doua dintre ele fiind luate de armatele austrougare; azi iar se gasesc doua clopote unul fiind procurat de curand prin colecte benevole.

2.7 Moara pe apă de la Ohaba

"Moara cu noroc" de la Ohaba

Cât despre împrejurimi, totul e foarte placut - în curtea peste care se întinde o vita de vie bogata, si sub care e o placere sa stai vara, sunt doua case asezate perpendicular. În cea din stânga cum intri, urmeaza sa stai tu. Cele 3 camere sunt îngrijite, curate si bine amenajate, grupul sanitar este pus la punct cu toate facilitatile, iar bucataria spatioasa (în care ai sa vezi pe perete si un frumos costum popular) este utilata cu tot ce-ti trebuie. Daca vrei sa mergi cu prietenii si sa stai într-un loc numai pentru voi, asta e locul. Familia Popa nu locuieste de obicei în casa. Asa încât, ai tot aerul numai pentru tine si ai tai sa-l respirati, ca sa spunem asa.

Cea mai veche moară de apă din Țara Făgărașului

Norocul morii se trage din puterea uimitoarea de a rezista vremii. Anul gravat pe unelte este 1873, de atunci moara asigurand din dinastie in dinastie, faina, malai si urluiala pentru toata lumea din jurul satului Ohaba. Localitatea se intinde linistita la sud de Fagaras, parasita de feciorii plecati la munci in strainataturi .

Timpul se dilata si ai vreme sa stai cu tine insuti, sa te uiti ceasuri intregi la curgerea apei care pune in miscare tot mecanismul morii din Ohaba .

Zgomotul produs de caderea de apa este asemuit unei cascade sau rafalelor de ploaie, dar are efect benefic asupra starii de spirit. Un mic muzeu, moara isi are morarul ei fidel care lucreaza 8 ore pe zi ca la carte. Macina grau sau porumb pentru pensionari si cei care consuma faina "neagra", adica cu tarate. De altfel faina facuta la moara cu apa isi pastreaza mai multe din calitati decat cea fabricata pe cale "industriala" si asta deoarece in procesul macinarii nu se incalzeste, rezistand mult mai mult timp. Inainte vreme moara lucra non-stop, lucrând la cele doua instalatii pe care le are. Astazi se odihneste mai mult si isi dezvaluie calatorilor din secretele sale.

Cel mai mare ar fi ca are cremene frantuzesc, adus prin cai nestiute astazi tocmai de la Lyon.

Este cea mai rezistentă piatră, forța ei devenind motiv de mandrie pentru Franța, care a trimis cremene în întreaga Europă. Mamaliga din Țara Făgărașului are deci și contribuții franceze. Deși e cremene de Lyon, dacă este folosit intens timp de o lună-două, se mai tocește. Astfel pietrele se ridică cu un dispozitiv și le sunt restabilite cu ciocane speciale santulele. Lemnăria morii la fel necesită grija specială, fără de care s-ar ruina totul. Forța raului este cea care asigură randamentul morii. Vara, având debit mai mic, moara da mai puțină făină. Astăzi în jurul "Morii cu noroc" din Ohaba s-a amenajat o pensiune extrem de liniștită, cu camere și sala ornate cu elemente de port popular, obiecte tradiționale și piese de mobilier vechi. Curtea a fost împânzită cu flori, loc numai bun de odihnă și ascultat poveștile "Morii cu noroc".

4.2. Proiecte locale de dezvoltare a comunei Șinca

1. Dezvoltarea economico-socială sustenabilă, în mod special în domeniul agricol, și asigurarea resurselor financiare;
2. Administrarea eficientă a patrimoniului public și privat al comunei Șinca;
3. Înființarea, dezvoltarea și modernizarea serviciilor comunitare de utilități publice;
4. Modernizarea rețelei comerciale;
5. Dezvoltarea activităților de turism ecologic și agro-turism;
6. Dezvoltarea urbanistică și amenajarea teritoriului cu accent pe protecția mediului;
7. Optimizarea infrastructurii comune la nivel local;
8. Organizarea și orientarea administrației publice spre îmbunătățirea relațiilor cu cetățenii, respectarea drepturilor și libertății cetățenești, sprijinirea ONG pentru consolidarea structurilor societății civile;
9. Sprijinirea dezvoltării activităților științifice în special în domeniul ecologic, turistic, agricol, a învățământului și culturii;

10. Asigurarea unei protecții sociale reale pentru cetățenii aflați în dificultate, îmbunătățirea sistemului de ocrotire a sănătății populației.
11. Crearea unor condiții mai bune pentru desfășurarea activităților sportive și de agrement.
12. Dezvoltarea și adâncirea cooperării în cadrul Asociației de dezvoltare intercomunitare Dumbrava Narciselor
13. Participarea activă și în cadrul altor asociații
14. Dezvoltarea și adâncirea cooperării cu instituțiile publice ale administrației județene și naționale, ONG-uri, structurile asociative din plan regional și național, cooperarea internațională pe programe de finanțare a Uniunii Europene pentru dezvoltarea ecologică a zonei.
15. Acțiuni concrete pentru obținerea certificatelor ecologice și simularea producției
16. Creșterea rolului autorității administrației publice locale, ca principal organizator al activității economice, interfață în relațiile cu toate instituțiile internaționale și în special cu organismele UE.
17. Dezvoltarea activităților industriale de prelucrare și valorificare a produselor agricole din zootehnie și vegetal, în sistem ecologic.
18. Asigurarea unor condiții speciale pentru sprijinirea tinerilor.

BIBLIOGRAFIE:

Colecții de reviste :

BBC: <http://www.bbc.co.uk>

Down to Earth: <http://www.downtoearth.org.in>

Ecologic: mediu și dezvoltare durabilă

Ecomagazin: <http://www.ecomagazin.ro>

Energy Bulletin: www.energybulletin.net

Euroactiv: <http://www.euroactiv.ro>

Euroeconomia XXI

Finance & Development

Nature: <http://www.nature.com>

Reuters: www.reuters.com

Revista Economică

Science: www.sciencemag.org

Studii și cercetări economice

Zeit: <http://www.zeit.de>

Surse electronice:

Agenția Europeană de Mediu: <http://www.eea.eu.int>

Banca Mondială: www.worldbank.org

Baza de date privind Mediul: <http://www.umweltdatenbank.de>

Camera de Comerț și Industrie a României: www.ccir.ro

Clubul de la Roma: <http://www.strategies.eu.tf>

Comisia Europeană: <http://ec.europa.eu>

Comisia Internațională privind Schimbările climatice: <http://www.ipcc.ch>

Comitetul Uniunii Europene pentru Eticheta Ecologică : <http://www.eco-label.com>

Consiliul European: <http://www.consilium.europa.eu>

Consiliul Internațional pentru Inițiative Locale de Mediu : <http://www.iucn-ce.org>

Divizia Statistică ONU: <http://unstats.un.org>

Earth Policy Institute: www.earth-policy.org, accesat în 27.08.2007

Fondul Global de Mediu: www.gefweb.org

Fondul Mondial pentru Natura www.wwf.org

Fondul Monetar Internațional: www.imf.org

Fondul Națiunilor Unite pentru Copii: <http://www.unicef.org>

Fondul ONU pentru Populație: <http://www.unfpa.ro>

Fundatia pentru Parteneriat: www.epce.ro

Guvernul României: <http://www.guv.ro>

Guvernul României: www.domino.kappa.ro/guvern

Institutul Internațional pentru Dezvoltare Durabilă: <http://www.iisd.org/>

International Education Server for Civic, Peace and Human Rights Education: www.dadalos.org

Lexikon der Nachhaltigkeit: www.nachhaltigkeit.info

Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului: <http://www.edu.ro>

Ministerul Transporturilor: <http://www.mt.ro>

MMDD,

Organizația de Cooperare și Dezvoltare Economică: <http://www.oecd.org>

Organizația Mondială a Sănătății: www.who.org

Organizația Mondială de Meteorologie: <http://www.wmo.int>

Organizația Mondială pentru Agricultură și Alimentație: www.fao.org

Organizația Națiunilor Unite: www.un.org

Organizația Salvați copiii: <http://www.savethechildren.org>

Overseas Development Institute: www.odi.org.uk

Parlamentul European : www.europarl.europa.eu

Portalul Oficial al Uniunii Europene: <http://europa.eu>

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare: www.undp.org

Programul Națiunilor Unite pentru Mediu: www.unep.org

Săptămâna Mondială a Apei: www.worldwaterweek.org

Summitul de la Johannesburg: www.johannesburgsummit.org

Summitul Mondial de Dezvoltare Durabilă: www.wssd.com

Swiss Administration: <http://www.bfs.admin.ch>

UNESCO: www.unesco.org

World Business Council for Sustainable Development: <http://www.wbcsd.org>

Comunicări, convenții, rapoarte, documente strategice

Carta Pământului

Comunicarea Comisiei: *Limitarea schimbărilor climatice la 2° - opțiuni politice la nivel de UE și la nivel global pentru 2020 și pe mai departe*

Comunicarea Comisiei: *Towards a Global Partnership for Sustainable Development*

Convenția Cadru privind Modificările Climatice: unfccc.int/resource

Convenția privind menținerea biodiversității: www.cbd.int/biosafety

Global Strategy for the Plant Conservation, The Secretariat of the Convention on Biological Diversity, Botanic Gardens Conservation International, Canada, 2001

Handbook on the Development and Implementation of a National Programme of Action for the Protection of the Marine Environment from Land-based Activities, UNEP

ICLEI, *Handbuch Lokale Agenda 21- Wege zur nachhaltigen Entwicklung in den Kommunen*, Bundesministerium für Umweltschutz und Reaktorsicherheit, Köllen Druck & Verlag GmbH, 1998,

Îndrumător pentru organizarea și realizarea unui proces de dezvoltare locală durabilă destinat primarilor, aleșilor locali și altor factori implicați, editat de InWent

Lokale Agenda 21 und nachhaltige Entwicklung in deutschen Kommunen. 10 Jahre nach Rio: Bilanz und Perspektiven, Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit, Berlin 2002

Rapoarte, declarații, documente:

Raport special nr. 1/2006: *The impact of ageing on public expenditure: projections for the EU25 Member States on pensions, health care, long term care, education and unemployment transfers*

Raportul *The Economics of Ecosystems and Biodiversity*

Raportul *Measuring Progress towards a more sustainable Europe*

Raportul *Millenium Ecosystem Assessment*, 2005

Raportul *Viitorul nostru comun*: <http://www.un-documents.net/ocf-cf.htm>

Rio Declaration on Environment and Development, apud *Report of the United Nations Conference on Environment and Development* Rio de Janeiro, 3-14 June 1992

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030, *P r o i e c t Versiunea V, Rev.5 CNDD, 22 iunie 2008, p.11*

U.N., *World Water Report*, 2007

UNFCCC, *A Guide to the Climate Change Convention Process*, Bonn, 2002

Pagini web ale comunelor din asociatia intercomunitara „Dumbrava Narciselor”:

Primaria Comunei SINCA <http://comunasinca.ro/>

Primaria Comunei SINCA NOUA <http://www.sincanoua.ro/>

Primaria Comunei COMANA <http://www.pbv.ro/prim/index.php?loc=Comana&lang=0>

Primaria Comunei MANDRA <http://www.primariamandra.ro/>

Primaria Comunei SERCAIA <http://www.sercaia.comunamea.info/>

Primaria Comunei PARAU <http://www.primaria-parau.ro/>

CRFCAPL Sibiu <http://www.cadmpub.ro/>

CJ Brasov : <http://www.judbrasov.ro/cjbv/>

ADR Centru : <http://www.adrcentru.ro/>

Au colaborat și au sprijinit elaborarea Strategiei de dezvoltare durabilă a Comunei ȘINCA, consilierii locali :

BÂRLEZ VICTOR - Primar

CIOCAN ANDREI

DOGARIU NICOLAE

RAICA ALEXANDRU

SOCOL IOAN PAUL

MUNTEAN RADU ROBERT

DEBU GHEORGHE

POLOGEA NICOLAE

DOBREAN NICOLAE

GOILĂ IOSIF RADU

POPIONE IOSIF

POPA MIHAI

STAN DAVID IOAN

VULCAN IOAN NICOLAE

MOGA IOAN – Delegat sat Bucium

SURDARU GHEORGHE – Delegat sat Vîlcea